

Lietuvos Respublikos Seimo *antroji sesija*

2017 m. birželio 13 d.
75 ir 76 posėdžiai

Stenogramos

ISSN 2538-6638

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

TURINYS

II (PAVASARIO) SESIJA

2017 m. birželio 13 d.

Rytinis posėdis Nr. 75

Seniūnų sueigos patikslintos 2017 m. birželio 13 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	9
Želdynų įstatymo Nr. X-1241 9, 13 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-676(2) svarstymas ir priėmimas	12
Šio įstatymo priėmimas	12
Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 47, 57, 100, 101, 105 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo II dalies II skyriaus papildymo trečiuoju ¹ skirsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-496(2) svarstymas	12
Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo Nr. IX-816 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-623(2) svarstymas ir priėmimas	13
Šio įstatymo priėmimas	13
Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu išaiškinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo „Dėl teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos pilietybės santykius, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų nuostatų išaiškinimo“ teiginius, susijusius su Lietuvos Respublikos piliečių galimybėmis kartu būti ir kitos valstybės piliečiais“ projekto Nr. XIIIIP-629(2) svarstymas	13
Seimo nario Ž. Pavilionio kalba	13
Seimo nario A. Kubiliaus kalba	14
Seimo nario L. Balsio kalba	15
Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 2, 13, 15, 16, 18, 19 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-712(2) ir Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 papildymo 36 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-713(2) svarstymas	19
Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 2, 13, 15, 16, 18, 19 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-712(2) svarstymo tęsinys ir priėmimas	20
Šio įstatymo priėmimas	22
Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 papildymo 36 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-713(2) svarstymo tęsinys ir priėmimas	22
Šio įstatymo priėmimas	22
Seimo rezoliucijos „Dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Europos Sąjungos“ projekto Nr. XIIIIP-534(2) svarstymas ir priėmimas	23
Seimo nario K. Glavecko kalba	23
Seimo nario L. Kasčiūno kalba	24
Seimo nario E. Vareikio kalba	24
Seimo nario Ž. Pavilionio kalba	25
Šios rezoliucijos priėmimas (be pataisų)	26
Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-565(2), Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-566(2), Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo Nr. VIII-1708 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-567(2), Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-568(2), Seimo kontrolierių įstatymo Nr. VIII-950 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-569(2) ir Administracinių nusižengimų kodekso 505 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-570(2) svarstymas	26

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 37, 43, 47, 48, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 64 ir 68 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 5 ¹ ir 56 ³ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-282(2) svarstymas	29
Seimo narės A. Papirtienės kalba	30
Seimo nario E. Pupinio kalba	31
Seimo nario G. Steponavičiaus kalba	32
Seimo nutarimo „Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-834 pateikimas (V. Pranckietis)	38
Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo Nr. I-2455 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-833 pateikimas (K. Navickas)	44

Vakarinis posėdis Nr. 76

Branduolinės elektrinės, statomos Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone, pripažinimo nesaugia, keliančia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai įstatymo projekto Nr. XIIIIP-835 pateikimas (S. Šatūnas)	48
--	----

Seimo kontrolierių 2016 metų veiklos ataskaita

Seimo kontrolieriaus, įstaigos vadovo A. Normanto kalba	52
Seimo kontrolieriaus R. Šukio kalba	54
Seimo kontrolieriaus R. Šukio atsakymai į Seimo narių klausimus	56
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. XII-2232 „Dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų dalyvavimo tarptautinėse operacijose“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-790 pateikimas (R. Karoblis)	57
Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 3, 9, 10, 11, 13, 14, 54, 57 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-800, Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-801, Ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymo Nr. VIII-1856 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-802, Valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymo Nr. I-130 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-803, Kariuomenės drausmės statuto 54 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-804, Strateginių prekių kontrolės įstatymo Nr. I-1022 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-805 ir Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio 18 skyriaus pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-806 pateikimas (R. Karoblis)	59
Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-807ES pateikimas (G. Žemaitytė)	62
Advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 8, 13, 14, 17, 23, 24, 34, 35, 36, 37, 39, 44, 56, 57, 58, 60, 61 ir 64 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-812 pateikimas (M. Vainiutė)	63
Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo Nr. VIII-1666 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-808, Valstybės sienos apsaugos tarnybos įstatymo Nr. VIII-1996 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-809, Administracinių nusižengimų kodekso 536 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-810 ir Vidaus tarnybos statuto priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-811 pateikimas (E. Misiūnas)	65
Bankų įstatymo Nr. IX-2085 73 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-820, Centrinų kredito unijų įstatymo Nr. VIII-1682 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-821, Sutelktinio finansavimo įstatymo Nr. XII-2690 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-822 ir Kolektyvinio investavimo įstatymo Nr. IX-1709 171 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-823 pateikimas (A. Palionis)	67
Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-470 pateikimas (A. Maldeikienė)	69
Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 papildymo 10 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-504 pateikimas (A. Sysas)	73

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 4, 9 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 9 ¹ straipsniu įstatymo Nr. XII-2741 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-787 pateikimas (P. Urbšys)	76
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 14, 15, 16, 31, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-786 pateikimas (P. Urbšys)	80
Kūno kultūros ir sporto įstatymo Nr. I-1151 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-149, Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18, 22 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-150, Administracinių nusižengimų kodekso II dalies VIII skyriaus pavadinimo, 589 straipsnio pakeitimo ir papildymo 69 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-151, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-152, Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 16 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-153, Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-154, Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 63 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-155, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo Nr. I-1571 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-156, Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-157, Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-158 ir Švietimo įstatymo Nr. I-1489 68 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-159 svarstymas	80
Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-668(2), Išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 1 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-669(2), Paramos mirties atveju įstatymo Nr. I-348 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-670(2), Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-671(2), Šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 1, 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-672(2) ir Tikslinių kompensacijų įstatymo Nr. XII-2507 1 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-673(2) svarstymas	81
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos karaimų religinės bendruomenės susitarimui „Dėl pastato Trakuose, Karaimų g. 22, grąžinimo Lietuvos karaimų religinei bendruomenei natūra“ projekto Nr. XIIIIP-719(2) svarstymas	82
Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo Nr. VIII-1202 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-645(2) svarstymas	82
Finansinių priemonių rinkų įstatymo Nr. X-1024 2, 3, 7, 44, 67, 70, 71, 73 ¹ , 76, 81, 83, 84, 93, 94 straipsnių ir priedo pakeitimo ir IV skyriaus, 25 ¹ , 68 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-647(2), Vertybinių popierių įstatymo Nr. X-1023 2, 24, 33, 43, 52 ir 54 straipsnių, priedo pakeitimo ir 19 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-648(2), Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-649(2), Administracinių nusižengimų kodekso 200 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-650(2), Akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 37, 46, 52, 72, 74 ir 78 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-651(2), Atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymo Nr. IX-1597 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-652(2), Buhalterinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 1 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-653(2), Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-654(2), Įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-576 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-655(2), Informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo Nr. XII-376 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-656(2), Kontroliuojančiųjų investicinių bendrovių įstatymo Nr. IX-1710 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-657(2) ir Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo Nr. IX-1709 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-658(2) svarstymas	82
Narkologinės priežiūros įstatymo Nr. VIII-156 7 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-397(2) pateikimas (R. Šalaševičiūtė)	83
Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-756 pateikimas (R. Martinėlis)	87
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Valstybės istorinės atminties komisijos sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-582(3) pateikimas (E. Jovaiša)	88

Seimo nutarimo „Dėl Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ projekto Nr. XIII-829 pateikimas (R. Karbauskis)	89
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-35 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Savižudybių ir smurto prevencijos komisijos sudarymo“ pripažinimo netekusiu galios“ projekto Nr. XIII-831 pateikimas	90
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Smurto ir savižudybių prevencijos komisijos sudarymo“ projekto Nr. XIII-832(2) pateikimas	91
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą“ projekto Nr. XIII-814 pateikimas (V. Gailius)	91
Seimo protokolinio nutarimo „Dėl Donato Jančaro peticijos“ (projektas Nr. PNP-21) priėmimas	93
Informaciniai pranešimai	94
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	95

SANTRUMPOS

LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG – Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
TTF – Frakcija „Tvarka ir teisingumas“

A – alternatyvus teisės aktas
ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR – Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

II (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 75 STENOGRAMA

2017 m. birželio 13 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiami Seimo nariai, pradėdame Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 13 d. posėdį. (*Gongas*)

Gerbiamieji, eidama 76-uosius metus, penktadienį mirė Kovo 11-osios Akto signatarė, buvusi Seimo narė R. Hofertienė. Prisiminsime ją kaip Lietuvai pasišventusį žmogų. R. Hofertienės darbas, aukojant asmeninius siekius ir ambicijas, yra įkvepiantis pavyzdys. Pagerbkime tyla.

Tylos minutė

Ačiū.

10.03 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2017 m. birželio 13 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Svarstome darbotvarkę. Yra papildomai įtrauktas į darbotvarkę 1-8 klausimas, Seimo rezoliucijos „Dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Europos Sąjungos“ projektas Nr. XIII P-534, ir atskirai turime balsuoti ir apsispręsti Seime dėl dviejų darbotvarkės klausimų, t. y. dėl rezervinio 5 ir rezervinio 6, kadangi pagal Statutą balsuojant Seniūnų sueigoje nebuvo pakankamos daugumos. (*Balsas salėje: „Duokite kalbėti!“*)

Prašau, G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamas Pirmininke, gerbiami kolegos, aš prašyčiau išbraukti iš darbotvarkės rezervinį 5 ir rezervinį 6 klausimus. Diskutavome su kolegomis – Seimo istorijoje dar nėra taip buvę, kad būtų naikinama viena Seimo komisija, kuriama kita, sukeitus du žodžius pavadinime, aiškiai visiems suprantant ir žinant, kad visa tai yra daroma dėl vienos paprastos motyvacijos, dėl neįtinkančio iš opozicijos skirto komisijos vadovo, tai M. Majausko. Mes vertiname tai kaip susidorojimą su gerai dirbančiu pirmininku, kaip mažų mažiausiai nepagarbų ir irgi kaip susidorojimu su opozicija kvepiantį gestą. Kviesdami susitelkti bendriems darbams, kurie vykdomi komisijos, siūlome ne politikuoti, o leisti dirbti komisijai ir šiuos klausimus išbraukti iš šios dienos darbotvarkės.

PIRMININKAS. R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju, Pirmininke. Norėčiau šiek tiek oponuoti Gabrieliui. Pats jūsų narys atsistatydino iš pirmininko pareigų, nes iš esmės dar tik diskusija vyko dėl šitų dalykų. Mes norime tikrai visi kartu, bendrai sustiprinti šitą darbą, nes tikrai trūksta krypties, kaip tai vyksta, tą mes matėme posėdžio metu. Bet čia niekas apie tai blogai nešneka. (*Triukšmas salėje*)

PIRMININKAS. K. Mažeika.

K. MAŽEIKAS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiami kolegos, galbūt grįžkime prie darbotvarkės? Frakcijos vardu prašau iš darbotvarkės išbraukti 1-2a klausimą dėl poveikio aplinkai vertinimo.

PIRMININKAS. A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (LSF). Dėkoju. Aš norėčiau irgi atkreipti dėmesį į tai, kad siūloma panaikinti Savižudybių ir smurto prevencijos komisiją. Man atrodo, kad taip yra ne tik parodomas nepasitikėjimas pirmininku, kaip čia buvo pasakyta, bet visa komisijos veikla ir visa komisijos sudėtimi.

Man yra labai keista, kodėl yra nepasitikima komisija, kuri visus sprendimus priimdavo vienin-
gai, bendru sutarimu, konservatoriai, liberalai, valstiečiai, socialdemokratai susitelkę dirbo. Žino-
kite, tikrai dviejų žodžių sukeitimas vietomis atrodo truputėlį veidmainiškai.

PIRMININKAS. Ačiū. J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Gerbiamas Pirmininke, frakcijos vardu prašau išbraukti iš darbo-
tvarkės 7a ir 7b klausimus, tai yra paketas, nes norime užregistruoti pasiūlymus. (*Balsai salėje*)
Taip, tai yra projektų numeriai Nr. XIII-712 ir Nr. XIII-713. Ačiū.

PIRMININKAS. I. Degutienė.

I. DEGUTIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamas Pirmininke, gerbiami kolegos, aš atsiribojau nuo politi-
nių debatų apie asmenybes ir kokie čia tikslai, bet aš kviečiu įsiklausyti į nevyriausybinių organi-
zacijų išplatintus pareiškimus, kuriuos mes ir šiandien gavome, Pirmininke, ir jūs gavote, ir aš
gavau, ir visi kiti. Pati esmė: tokia komisija, kokia šiandien yra sukurta Seime, jau parodė pirmuo-
sius savo rezultatus, visi džiaugiasi tuo. Savižudybės yra problema numeris vienas, ne smurtas
yra problema numeris vienas. Savižudybės – šiandien ta problema, kurią reikia spręsti. Tikrai
pagirtina, kad pirmą kartą Lietuvos Respublikos Seimo darbe atsirado tokia komisija, kuri labai
intensyviai ir aktyviai ėmėsi darbo. Galbūt kai kam nepatinka tas jų aktyvumas, visų komisijos
narių, ne tik tai komisijos pirmininko M. Majausko?

Gerbiami kolegos, jeigu jau pasakėme A, padarėme gerą darbą, veikla prasidėjo, kodėl dabar
vidury to darbo reikia kažką vėl sugriauti, kurti iš naujo? Taip niekada rezultato nepasieksime,
todėl ir aš prisidedu prie tų, kad tikrai išbraukime tą klausimą iš darbotvarkės, leiskime tai komi-
sijai toliau dirbti. Ji tikrai yra aktyvi ir visuomenė jau įvertinto jos veiklos rezultatus.

PIRMININKAS. S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju, gerbiamas Pirmininke. Gerbiami kolegos, aš norėčiau paprašyti
neišbraukti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, nes nebuvo pateik-
ta argumentacija.

Priminsiu, kad Europos Sąjungos direktyva į Lietuvos teisės aktus turėjo būti perkelta jau
šių metų gegužę, tad mes jau du mėnesius vėluojame perkelti Europos Sąjungos direktyvą ir net
priimti įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus.

PIRMININKAS. V. Bakas.

V. BAKAS (LVŽSF). Gerbiamas Pirmininke, aš siūlyčiau nepritarti pono J. Sabatausko pasiūly-
mui išbraukti iš darbotvarkės klausimus, nes tai yra labai svarbus klausimas, susijęs su Šaulių
sąjungos galimybe prisijungti prie bendros sąveikos su Lietuvos kariuomene. Jo negalima vilkin-
ti, jis buvo apsvaistytas komitete, dalyvavo socialdemokratų atstovai, pritarta. Kolegos!

PIRMININKAS. A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDPF). Pirmininke, savižudybių prevencija labai svarbus klausimas, tačiau
žūtys dėl terorizmo yra ne mažiau svarbus klausimas. Turbūt visi skaitėte naują šviesa nušviestą
situaciją dėl J. Abromavičiaus žūties, dėl Bražuolės tilto sprogdinimo ir dėl naujų liudytojų, todėl
siūlau atgaivinti, kadangi terorizmui senaties nėra, atgaivinti tą tyrimą, kuris 2007 metais nebuvo
iki galo baigtas ir esant frakcijų sutarimui vis dėlto išsiaiškinti, nes terorizmui senaties nėra, ger-
biamasis Pirmininke. (*Balsai salėje*) Ačiū. (*Balsai salėje: „Pritariame!“*)

PIRMININKAS. E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamieji kolegos, kurie užsirašėte į Čekijos tarpparlamentinę
grupę, primenu, kad šiandien 14 valandą, po rytinio posėdžio, susirenkame rinkti vadovų. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėl darbotvarkės daugiau pasiūlymų neturime. G. Landsbergis. (*Balsai salėje*)

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Aš tik norėčiau paremti kolegų nuomonę dėl darbotvarkės 1-7a
klausimo, dėl Šaulių įstatymo, kad šiandien jis nebūtų išbrauktas iš darbotvarkės.

PIRMININKAS. Dėkoju. Apsispręsimu balsuodami. Pirmas pasiūlymas buvo dėl 5 ir 6 rezer-
vinių projektų Nr. XIII-831 ir Nr. XIII-832. Svarstome kartu? (*Balsai salėje*) Pasiūlymas buvo kar-
tu, rezervinis 5 ir rezervinis 6. Buvo pasiūlymas išbraukti iš darbotvarkės. Seniūnų sueigoje buvo
įtraukti į darbotvarkę. Siūlau apsispręsti balsuojant. Kas už, kad darbotvarkėje liktų... (*Balsai salė-
je: „Buvo siūlymas išbraukti.“*) Gerai. Kas už tai, kad darbotvarkėje liktų, balsuojate prieš, kas už tai,
kad būtų išbraukta, balsuojate už. (*Balsai salėje: „Ne, ne...“*)

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Pirmininke, gerbiamasis Pirmininke, korektiškai suformuluokite klausimą. Kas už išbraukimą, balsuoja už, kas prieš – prieš.

PIRMININKAS. Pasakiau lygiai taip pat, kaip jūs išgirdote. (*Balsai salėje*) Ar visiems aišku, kad kas už išbraukimą, balsuojate už, kas prieš išbraukimą, t. y. kad liktų darbotvarkėje, balsuojate prieš. Balsuojame.

Balsavo 121 Seimo narys: už pasiūlymą, t. y. kad būtų išbraukta, balsavo 53, prieš – 60, susilaikė 8. Lieka darbotvarkėje. (*Balsai salėje*)

Dėl vedimo tvarkos. Prašau.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, rezultatas matyti. Frakcijos pirmininkas savo galią įrodo ir nesvarbu jokie visuomenės lūkesčiai ir sveiko proto reikalai. Bet tokiu atveju mūsų frakcija siūlo šį klausimą iš rezervo įkelti į pagrindinę darbotvarkę ir nevilkinti laiko, o priimti sprendimus, kuriems, matyti, kad proto nereikia, o reikia tik aritmetinės daugumos. Nepaisant to, kad Prezidentė sakė, jog ne vien jėga reikia priimti sprendimus, bet ir su protu, tai tie paraginimai nieko neveikia. Todėl siūlome iš tikrųjų įtraukti į pagrindinę darbotvarkę ir kad būtų aišku, kada tai yra svarstoma, kad ir žmonės galėtų pasiklausyti štai šito, iš tikrųjų kitaip nepavadinčiau, kaip politinio smurto, kuriuo yra bandoma susidoroti su gerai dirbančia komisija ir jos vadovybe.

PIRMININKAS. Ačiū. E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Ačiū. Replika po balsavimo. Gerbiamasis Pirmininke, neturiu jums pretenzijų dėl ceremonijos, dėl procedūros, tačiau jūsų biografijoje bus toks faktas, kad jūs pirmininkavote tuo metu, kai buvo nusispjauta ir nusivaldytos kojos į opoziciją. Tai yra išpuolis prieš opoziciją šitas balsavimas ir šitas bandymas pakeisti. Jums tiesiog bus nesmagu. Kaip jūs vertintumėte opozicijos galimybes ir toliau sėdėti salėje, ir dalyvauti šiame farse? Aš nematau galimybės sėdėti, kai yra šitaip – mes turime daugumą ir mes pasielgsime taip, kaip mes norime, sukeisime vietomis du žodžius komisijos pavadinime ir sakysime, kad čia nėra jokios politikos. Tai yra politika ir pirmiausia tai politika, nukreipta prieš opozicines frakcijas. Nesvarbu, prieš M. Majauską, prieš kokį nors liberalą ar tvarkietį.

PIRMININKAS. R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju, Pirmininke, kad suteikėte galimybę Lietuvai toliau stiprinti komisiją ir galbūt, kad taip... (*Šurmuly salėje*) Juk pats Mykolas atsistatydino, mes gal tą patį Mykolą vėl išrinksime, mes juk ne apie tai kalbame. Kalbėkime apie Lietuvą. (*Šurmuly salėje*)

PIRMININKAS. Ačiū. (*Šurmuly salėje*)

Kitas pasiūlymas buvo dėl darbotvarkės 1-2a ir 1-2b klausimų, t. y. dėl Planuojamos ūkinės veiklos įstatymo, kadangi susiję, reikia balsuoti iš karto už abu. Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo. Balsuosime taip, kaip ir turėtume. Kas balsuoja už pasiūlymą, kad išbrauktume iš darbotvarkės, balsuoja už, tie, kurie balsuoja už tai, kad darbotvarkėje liktų, balsuoja prieš, kiti susilaiko.

Balsavo 121 Seimo narys: už – 74, prieš – 41, susilaikė 6. (*Balsai salėje*) Klausimas iš darbotvarkės išbrauktas.

Kitas balsavimas dėl darbotvarkės 1-7a ir 1-7b klausimų, Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Vėlgi buvo pasiūlymas išbraukti iš darbotvarkės. Tie, kas balsuos už tai, kad išbrauktume, balsuoja už, tie, kas už tai, kad paliktume, balsuoja prieš.

Balsavo 125 Seimo nariai: už – 19, prieš – 93, susilaikė 13. Klausimas lieka darbotvarkėje.

Dėl A. Kubiliaus pasiūlymo, kad klausimas dėl komisijų iš rezervo būtų perkeltas į pagrindinę darbotvarkę, dabar turime atsilaisvinusios vietos. Tie, kas balsuoja už pasiūlymą, balsuoja už, tie, kas balsuoja prieš pasiūlymą, balsuoja prieš.

Balsavo 124 Seimo nariai: už – 57, prieš – 47, susilaikė 20.

A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, aš suprantu, kad yra noras tokius sprendimus priiminėti vėlai naktį, pasislėpus, įlindus į gilų šešėlį, nes patys suprantate, kad tai yra gėdingas sprendimas. Šituo balsavimu jūs tai labai ryškiai parodėte. Su tuo ir sveikinu, kad bent šiek tiek sąžinės jūsų viduje yra, nes tokius sprendimus norite daryti pasislėpę. Ačiū bent už tai.

PIRMININKAS. Ačiū. Dabar turime apsispręsti dėl visos nuoseklios darbotvarkės.

Balsavo 121 Seimo narys: už – 68, prieš – 39, susilaikė 14. Darbotvarkė patvirtinta.

J. Džiugelis.

J. DŽIUGELIS (LVŽSF). Gaila, kad nebuvo pastebėtas. Aš norėjau lygiai taip pat prašyti, kad Neigaliųjų teisių komisijos steigimas būtų perkeltas į pagrindinę darbotvarkę.

PIRMININKAS. Darbotvarkė jau patvirtinta.

J. DŽIUGELIS (LVŽSF). Aš suprantu.

10.22 val.

Želdynų įstatymo Nr. X-1241 9, 13 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-676(2) (svarstymas ir priėmimas)

PIRMININKAS. Pagal mūsų patvirtintą darbotvarkę – Želdynų įstatymo Nr. X-1241 9, 13 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-676. Pranešėja – Seimo narė V. Vingrienė.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, Vyriausybės pateiktu įstatymo projektu siūloma atsisakyti Susisiekimo ministerijai pavestos funkcijos koordinuoti valstybinės reikšmės automobilių kelių želdynų inventorizavimą, apskaitą ir būklės stebėseną. Atsižvelgiant į pakeitimą, siūloma atsisakyti valstybinės kelių priežiūros įmonių funkcijos veisti naujus želdynus. Siūloma nurodyti subjektą, kuris atsakingas už viešosios geležinkelių infrastruktūros kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje augančių želdynų inventorizaciją, apskaitą, tvarkymą ir naujų želdinių šiose zonosė veisimą.

Aplinkos apsaugos komitetas, apsvarstęs šį projektą, siūlo jam pritarti ir pateikia komiteto išvadą dėl šio projekto teikiamo antrojo varianto, antrajam variantui pritaria bendru sutarimu. Siūlau projektui pritarti.

PIRMININKAS. Dėkojame. Jokių pasiūlymų dėl šio įstatymo projekto nėra. Galime pritarti po svarstymo bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta.

Kadangi nėra pasiūlymų ir nėra prieštaravimų, siūlau ypatingą skubą. Bendru sutarimu galime pritarti? Dėkoju. Pritarta.

Pastraipsniui. Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nėra? Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 2 straipsnis. Bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 3 straipsnis. Bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 4 straipsnis. Bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta.

Dėl motyvų. Motyvai už – R. Sinkevičius.

R. SINKEVIČIUS (LSDPF). Gerbiamasis Pirmininke, kadangi nėra motyvuojančių prieš, atsisakau žodžio.

PIRMININKAS. Ačiū. Ar galime balsuoti dėl viso įstatymo? Kviečiu balsuoti.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 103 Seimo nariai: už – 95, prieš – 1, susilaikė 7. Įstatymas (projektas Nr. XIII-676) priimtas. (*Gongas*)

10.25 val.

Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 47, 57, 100, 101, 105 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo II dalies II skyriaus papildymo trečiuoju¹ skirsniu įstatymo projektas Nr. XIII-496(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 47, 57, 100, 101, 105 straipsnių pakeitimo ir įstatymo II dalies II skyriaus papildymo trečiuoju¹ skirsniu įstatymo projektas Nr. XIII-496. Pranešėjas – Seimo narys S. Šedbaras.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Komitetas šį įstatymo projektą svarstė šių metų birželio 7 dieną, įvertino tikrai labai daug įvairių institucijų atsiliepimų ir priėmė galutinį sprendimą pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadai. Už balsavo 8, prieš ir susilaikiusių

nebuvo. Galiu pasakyti tik tiek, kad tai yra didelis projektas, kuriuo yra įteisinamas pervedamas į Administracinių bylų teisenos įstatymą grupės ieškinys. Panašiai yra Civilinio proceso kodekse, todėl siūlome pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Niekas neužsirašė. Siūlau apsispręsti po svarstymo. Ar galime bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta.

10.27 val.

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo Nr. IX-816 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-623(2) (svarstymas ir priėmimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-623. Pranešėjas – Seimo narys V. Gailius.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiamas Seimo Pirmininke. Gerbiamieji kolegos, Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas birželio 8 dieną svarstė įstatymo projektą, jam bendru sutarimu pritarė.

Aš norėčiau paprašyti Seimo Pirmininką, jeigu galima, ypatingos skubos tvarka šiandien padaryti ir priėmimą.

PIRMININKAS. Ar galime pritarti po svarstymo bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta.

Prašo ypatingos skubos tvarka priimti įstatymą. Ar būtų kitokių nuomonių? Galime pritarti ypatingai skubai bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta.

Pastrapsniui. 1 straipsnis. Pastabų nėra. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 2 straipsnis – įsigaliojimas. Ar galime bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta.

Nėra užsirašiusių kalbėti dėl motyvų. Kviečiu apsispręsti balsuojant dėl viso įstatymo.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 97 Seimo nariai: už – 90, prieš nėra, susilaikė 7. Įstatymas (projektas Nr. XIIIIP-623) priimtas. (*Gongas*)

10.30 val.

Seimo nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu išaiškinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo „Dėl teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos pilietybės santykius, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d., 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimų nuostatų išaiškinimo“ teiginius, susijusius su Lietuvos Respublikos piliečių galimybėmis kartu būti ir kitos valstybės piliečiais“ projektas Nr. XIIIIP-629(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo projektas Nr. XIIIIP-629(2). Pranešėjas – Seimo narys J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiamieji kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė kreipimosi į Konstitucinį Teismą nutarimo projektą su prašymu išaiškinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimo ir 2013 m. kovo 13 d. sprendimo dėl Konstitucinio Teismo... kitaip sakant, dėl Pilietybės įstatymo. Svarstydamas registruotus pasiūlymus, vienam iš pasiūlymų pritarė, vienam pritarė iš dalies, kitam ne ir pritarė patobulintam nutarimo projektui 8 balsais už, prieš ir niekam nesusilaikius. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. Diskusija. Diskutuoti užsirašė Seimo narys Ž. Pavilionis. Ruošiasi A. Kubilius. Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Laba diena. Gerbiamieji Seimo nariai, gerbiamas Pirmininke, šis Seimas garsėja tuo, kad jis yra vieningas dėl pilietybės išlaikymo. Aš tikrai tikėjau ta vienybe, kai mes surinkome 114 Seimo narių parašų, tačiau labai nustebau, kai šis procesas buvo sustabdytas iš esmės Teisės ir teisėtvarkos komitete, kuomet buvo nuspręsta kreiptis į Konstitucinį Teismą ne užbaigus svarstymo procedūros ir tos politinės valios neišreiškus. Ir kas dar įdomiau – tą vienybę

skaldantis yra ne tik pats veiksmas, bet ir turinys. Mes su Gabrielium pateikėme pasiūlymus dėl kreipimosi, kuris kaip tik atspindi visų 114 Seimo narių valią, tai yra atsižvelgti ne tik į pasikeitusias išorines aplinkybes, bet ir į akis badantį faktą, kad teisinė realybė, kai dešimtys tūkstančių Lietuvos piliečių jau turi dvigubą pilietybę, prieštarauja dabartinei teisinei doktrinai, pagal kurią leidžiami tik itin reti atvejai, bandydami siūlyti, kad pagal lygiateisiškumo principą būtų pakeistas teisinis reglamentavimas ir piliečiams, išvykusiems po Kovo 11-osios, taip pat būtų pritaikyti tie patys principai kaip iki Kovo 11-osios. Įdomu tai, kad komitetas atmetė šią nuomonę, paskaitykite, dėl kokių argumentų. Praktika turi būti suderinta su Konstitucija, o ne konstitucinė doktrina turi būti suderinta su praktika.

Pagal šį traktavimą, jeigu mūsų pasiūlymai šiandien bus atmesti tiek dėl preambulės, tiek dėl teksto, iš esmės mes pasakome, kad ta dviguba pilietybė turi būti atimta jau iš tų tūkstančių žmonių, kurie ją turi. Mes faktiškai užsikertame bet kokius kelius atverti tą pilietybės suteikimą kitiems tūkstančiams piliečių. Trečdalis tautos yra bet koku atveju išvažiavęs. Jau šiuo metu mes faktiškai pasikasame po savo viso proceso pamatais. Jau šiuo metu mes einame į referendumą, jeigu jūs pritarсите šiai pono J. Sabatausko suformuotai nuomonei.

Aš labai prašau dar kartą susivienyti ir pritarti mūsų siūlymams tiek dėl preambulės, tiek dėl turinio teksto, nes tai tvirtai atspindi tą patį tekstą, kurį jūs visi pasirašėte savo 114 parašų. Mes tik bandome tą mūsų turinį, kuris mus vienija, išsaugoti kreipimesi. Jeigu mes jį susiaurinsime kaip šiuo metu dar su tokia išvada, kad praktika turi atitikti Konstituciją, mes faktiškai uždarysime kelius jau šiandien šiuo balsavimu. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Kalbės Seimo narys A. Kubilius. Ruošiasi L. Balsys.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, gal aš nieko daugiau prie Žygimanto ir nebeprisidursiu, gal tik dar keletą dalykų norėčiau paryškinti, nes pats, būdamas Seimuose nuo 1992 metų, matau istorinį šito klausimo svarstymo visą peizažą. Gal norėčiau į tai ir atkreipti dėmesį. Bet pradėsiu nuo to, kad noriu dar sykį pakartoti tai, ką Žygimantas sakė: turime didelę problemą, turime daug išeivių, išvažiavusių ir po 1990 metų, kurie negali įgyti antros pilietybės, tai jiems sudaro daug gyvenimo problemų, ypač toje pačioje Britanijoje gali atsirasti įvairių netikėtų dalykų.

Norim tą problemą išspręsti ir suprantame vieną dalyką, kad referendumas yra pats prasčiausias būdas bandyti spręsti šią problemą, nes greičiausiai organizuodami referendumą užkirsime kelią šią problemą spręsti ilgiems dešimtmečiams. Tam, kad per referendumą sugebėtume pakeisti Konstituciją, reikalavimai yra labai labai dideli ir sudėtingi, todėl ieškojome šito sprendimo Seime, bandydami suburti platų visų partijų, visų Seimo narių konsensusą. Atrodė, kad štai šituo keliu eidami galime per tą konsensuso paiešką, ieškodami geriausių sprendimų, šioje ganėtinai sujauktoje teisinėje situacijoje tą sprendimą rasti. Iš tikrųjų kas mus labai nustebino, yra tai, kad kolega J. Sabatauskas ėmėsi asmeninės iniciatyvos, atsisakė ieškoti bet kokio konsensuso ir dabar štai pastatė visą Seimą prieš tokią situaciją, kad turime arba atmesti jo siūlymą, arba ieškoti kokių nors sprendimų.

Mano manymu, pirmas dalykas, kas yra blogai, tai iš tikrųjų blogai tai, kad atsisakyta išlaikyti konsensusą, atsisakyta svarstyti ir kitus pasiūlymus ir einama tokiu buldozeriniu principu. Nežinau, ar J. Sabatauskas prisiima visą atsakomybę už pasekmes štai tokio konsensuso sulaužymo.

Antras dalykas, ką reikia atsiminti. Pats supratimas apie pilietybę per laiką nuo 1990 metų gana stipriai keitėsi. 1990 metais vyravo nuostata ir šiuose rūmuose, kad jokių antrų pilietybių niekas niekada negali turėti, o po to, kai po 1990 metų iškovojo nepriklausomybę paaikškėjo, kad nemažai lietuvių pasinaudoja įgyta laisve ir išvyksta iš Lietuvos, ir įsikuria gyventi kur nors kitoje šalyse, atsirado labai stiprus poreikis dėl to pilietybės klausimo ieškoti galimybių, kaip suteikti žmonėms išsaugoti ir Lietuvos pilietybę, nepriklausomai nuo to, kaip keičiasi jų gyvenimo aplinkybės. Ir šitų svarstymų metu buvo pasiekta nemažai. Jeigu sąlyginai suskirstytume visus išeivius taip, kaip mes dažnai diskusijose vartojame tą išeivijos keturių kartų tam tikrą simbolį, tai: pirmoji karta – tie žmonės, kurie išvyko iki Antrojo pasaulinio karo, antroji karta – kuri išvyko iš karto po Antrojo pasaulinio karo iki 1990 metų; trečioji karta – kuri išvyko po 1990 metų; ir ketvirtoji karta, kuri jau gimsta dabar išeivijoje tėvams, kurie išvažiavo po 1990 metų. Pagal dabar

galiojantį įstatymą teisę į dvigubą pilietybę turi pirmoji karta, turi antroji karta, po praeitais metais pakeisto Pilietybės įstatymo turi ir ketvirtoji karta, tai yra vaikai, gimę kitose šalyse, kur pagal gimimą jiems automatiškai suteikiama pilietybė, jiems yra paliekama tokiu atveju ir Lietuvos pilietybė. Vienintelė grupė, kuri dabar neturi teisės į antrą pilietybę, tai yra ta trečioji karta, mūsų amžiaus žmonės, išvažiavę po 1990 metų iš Lietuvos į kitas šalis.

Ką mes girdime iš visų paaiškinimų ir Konstitucinio Teismo formuluočių? Girdi, negalima suteikti trečiajai kartai lygiai tokios pat teisės kaip ir kitoms trimis grupėms, nes tai padarys dvigubos pilietybės turėtojų skaičių labai didelį. Mes paklausėme Migracijos departamente, kiek dabar yra. Pasirodo, kad dabar, nesuteikus trečiajai kartai teisės į dvigubą pilietybę, jau yra 23 tūkst. asmenų iš pirmosios kartos, antrosios kartos ir vadinamosios ketvirtosios kartos, kurie dvigubą pilietybę turi. Tai reiškia, kad tas argumentas, kad aritmetiniai skaičiai turi neleisti suteikti teisės turėti dvigubą pilietybę ir trečiajai kartai, nelabai veikia. Todėl mes ir pasiūlėme, jeigu jau kreipėmės į Konstitucinį Teismą, kalbėti kaip tik apie tuos aritmetinius argumentus, kurie iki šiol konstitucinėje teisėje vaidina patį svarbiausią vaidmenį. Kadangi tie argumentai nebeveikia, mes manome, kad kreipimesi į Konstitucinį Teismą reikia kalbėti ne apie tai, kad įvyko breksitas...

PIRMININKAS. Laikas!

A. KUBILIUS (TS-LKDF). (Aš tuoj pat baigiu.) ...ne apie tai, kad tapome Europos Sąjungos ir NATO nariais, o apie tai, kad teisinėje dabar suformuluotoje doktrinoje vartojamų aritmetinių skaičių argumentas nėra prasmingas, nes ir taip jau yra suteikta 23 tūkst...

PIRMININKAS. Laikas!

A. KUBILIUS (TS-LKDF). ...pilietybių. Raginu pritarti bent jau mūsų siūlymui.

PIRMININKAS. Ačiū. Kalbės Seimo narys L. Balsys.

L. BALSYS (MSNG). Ačiū, Pirmininke. Gerbiami kolegos, aš keletą aspektų norėjau pasakyti, keletą pastabų. Praeitoje kadencijoje man teko dirbti Konstitucijos pataisų komisijoje ir mes iš tikrųjų labai daug dėmesio skyrėme šiai pilietybės tematikai, bet, kaip matote, prie jokio sprendimo taip ir nepriejome. Dabar aš nepritariu šiam kreipimuisi į Konstitucinį Teismą ir pasisakysiu prieš.

Ką mes šiandien čia darome kreipdamiesi į Konstitucinį Teismą prieš priimdami įstatymą? Tai skamba truputį keistai ir paradoksaliai. Mes norime atsiklausti Konstitucinio Teismo, ar mums galima priimti kokį nors įstatymą dar jo nepriėmus. Ir čia yra visa esmė. Atsitiko taip, kad Konstitucinis Teismas, užuot išaiškinęs, atlikęs savo konstitucinę pareigą aiškindamas, ar įstatymai ir nutarimai atitinka Konstituciją, dabar faktiškai nustato, apriboja mūsų tautos suvereno, kaip tautos rinktų asmenų suverenią galią priimti įstatymą. Mes esame rinkti, Konstitucinis Teismas yra tiesiogiai nerinktas. Taip, jis demokratiškai paskirtas. Tai vienas toks demokratinis aspektas, ką mes čia darome, bandydami atsiklausti *a priori*, ar mes galime priimti kokį nors įstatymą.

Aš niekada nepritariau Konstitucinio Teismo traktuotei, kas yra atskiras atvejis, kad atskiras atvejis yra labai retas ir nepasitaikantis, todėl pilietybė gali būti tik labai išimtinis atvejis. Pažiūrėkime į paties Konstitucinio Teismo įstatymą. Ten yra parašyta tokia frazė: „Konstitucinis Teismas priima sprendimus, atskirais atvejais priima nutarimus.“ Ką tai reiškia? Kad Konstitucinis Teismas turėtų priimti labai mažai nutarimų, jeigu remtumės ta pačia traktuote, kas yra atskiras. Tai iš tikrųjų lingvistinis klausimas.

Aš suskaičiavau, kiek per 2014 ar 2015 metus Konstitucinis Teismas priėmė sprendimų ir kiek buvo tų atskirų atvejų, kai jis priėmė nutarimus. Paaiškėjo, kad faktiškai lygiai, o gal net nutarimų buvo daugiau. Vadinasi, Konstitucinis Teismas pilietybės atveju išaiškinęs, kad atskiras yra labai retai, savo paties atveju „atskirą“ traktuoja kaip visiškai normalų, įprastą, tik kito pobūdžio. Jeigu vadovautumės tokia logika, tai čia nebūtų jokios problemos.

Deja, gerbiami kolegos, mes negalime vadovautis jokia blaivia logika, nes Konstitucinis Teismas per savo doktrinų sistemą, per savo išaiškinimų sistemą padaro taip, kad Konstitucinio Teismo ne tik sprendimai ir nutarimai turi įstatymo galią, bet ir aiškinamoji dalis, t. y. tos pačios doktrinos jau turi įstatymo galią ir apriboja mums į priekį laisvę priimti įstatymus. Čia mes esame įvaryti į kampą ir pats Konstitucinis Teismas netgi yra save įvaręs į kampą, nes jeigu mes dabar kreipsimės dėl to paties klausimo, dėl kurio kreipėmės 2006 metais, dėl kurio Prezidentė kreipėsi 2013 metais, Konstitucinis Teismas visą laiką paaiškina tą patį, kad jie negali išaiškinti kitaip savo

buvusio išaiškinimo, negu jau yra išaiškinta, jie gali dar kartą kitais žodžiais paaiškinti, kodėl jų sprendimas yra toks, bet jie negali kitaip išaiškinti savo buvusio sprendimo, jis turi įstatymo galią, kurią jie privalo laikytis. Mūsų situacija yra be išeities.

Vienintelis racionalus sprendimas šiuo atveju būtų (bet tai būtų ne vienos kadencijos darbas), normaliai, profesionaliai teisininkų visuomenei susivienijus, atėjus į diskusiją profesionalams ir į tą diskusiją įsitraukus politikams, vis dėlto apsvarstyti, kokia yra Konstitucinio Teismo vieta ir jo galios: ar tai yra Konstituciją ir įstatymus aiškinantis institutas, kuris išaiškina, ar jau priimti įstatymai, Vyriausybės nutarimai, Prezidento dekretai atitinka Konstituciją, ar ne, ar tai yra nustatantis apribojimus, nustatantis gaires, ką galima priimti, ko negalima, iš anksto. Tai, sakyčiau, yra politinė filosofinė diskusija, kuri Lietuvoje buvo prasidėjusi, bet labai greitai buvo užgesinta. Tai čia būtų vienintelė išeitis sunorminti, sureguliuoti Konstitucinio Teismo vietą, mūsų Konstituciją.

Dėl to, ką aš dabar kalbu, po to būsiu apšauktas pats prieštaraujantis Konstitucijai. Jau sykį buvau apšauktas, bet aš to nebijau, nes kito kelio nėra. Mes čia galime suktis kaip norime, bet jeigu mes dabar kreipsimės į Konstitucinį Teismą dėl to paties klausimo dėl dvigubos pilietybės, gausime tą patį atsakymą. Galiu kirsti lažybų, iš ko norite, iš butelio vandens – gausime tą patį atsakymą, kad kitaip, negu jau yra išaiškinta, Konstitucinis Teismas negali išaiškinti. Tada mes visiškai užsikirsime kelią priimti dvigubą pilietybę be referendumo, tada turėsime eiti į referendumą. Kol kas dabar ta galimybė būtų, jeigu mes bandytume priimti įstatymą ir paskui žiūrėtume, ar vis dėlto Konstitucinis Teismas pripažins jį negaliojančiu, ar nepripažins prieštaraujančiu.

Tai būtų toks logiškas kelias nustatyti Konstitucinio Teismo vietą, sutvarkyti įstatymus ir galbūt pakoreguoti tą Konstitucijos dalį, kuri kalba apie Konstitucinį Teismą. Tam nereikia referendumo, tam užtenka normalios Seimo procedūros, trijų balsavimų, atitinkamos daugumos, bet tai yra visiškai padaromas dalykas. Arba eiti į referendumą. Bet jeigu kreipsimės dabar, tai užkirsime sau kelią visiems kitiems būdams įteisinti dvigubą pilietybę. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kviečiu J. Sabatauską atgal į tribūną. Prašau pristatyti pasiūlymus. Ž. Pavilionis.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Turbūt jis pats turėtų pristatyti, gerbiamas Pirmininke.

PIRMININKAS. Ž. Pavilionis pristatys, o jūs komentuosite.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Preambulės tekstas yra siūlomas gana ilgas, bet iš esmės preambulėje norėtume atspindėti tą faktą, kad oficiali teisinė realybė prieštarauja doktrinai, kuri šiuo metu galioja. Ir prašome įtvirtinti galimybę tą lygiateisiškumo principą taikyti ir piliečiams, išvykusiems po Kovo 11 dienos. Visas tekstas yra jums pateiktas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Pirmam siūlymui komitetas pritarė iš dalies, pritardamas preambulės paskutinio sakinio papildymui, tačiau nepritardamas 1 daliai. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas niekada savo nutarimų aiškinimo nėra grindęs tuo, kad Konstitucinio Teismo pateikta oficiali konstitucinė doktrina skiriasi nuo situacijos. Kita vertus, preambulėje pateiktas nelabai korektiškas Konstitucinio Teismo veiklos vertinimas ir nederu su dviejų valdžios institucijų tarpusavio bendradarbiavimo ir pagarbos principais. Tai nėra grindžiama teisiniais motyvais, kuriais pareiškėjas turėtų grįsti savo kreipimąsi į Konstitucinį Teismą. Taigi pirmam siūlymui iš dalies pritarta, dėl paskutinio preambulės sakinio papildymo.

PIRMININKAS. Ačiū. Ar norėtumėte pakomentuoti? Sutinkate, Žygimantai Pavilioni? Ar sutinkate su komiteto nuomone?

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Kaip minėjau, jeigu mes pritartume komiteto nuomonei šiuo metu, tai mes iš esmės turėtume reikalauti atimti pilietybę iš šiuo metu turinčių dvigubą pilietybę žmonių ir visiškai užkirstume tolesnę proceso eigą, nes mes sakome, kad praktika turi būti pritaikyta prie Konstitucijos. Tai yra neįmanoma, trečdalis tautos išvažiavo ir virš 20 tūkst. žmonių turi dvigubą pilietybę. Jeigu mes pritarsime komiteto nuomonei, mes sustabdysime procesą šiuo balsavimu. Siūlau nepritari ir balsuoti už mūsų pasiūlymą.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Jūs kalbate visišką netiesą. Šie asmenys šiandien turi dvigubą pilietybę, remiantis Pilietybės įstatymo suteikta teise. Įstatyme numatytos devynios išimtys, pagal kurias tie asmenys turi dvigubą pilietybę.

PIRMININKAS. Dėl motyvų užsirašiusių...

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Mes iš jų niekaip negalime atimti.

PIRMININKAS. Neužsirašė niekas. Siūlau apsispręsti balsuojant. Kas už pasiūlymą, balsuoja už, kas už Ž. Pavilionio ir G. Landsbergio pasiūlymą, balsuoja už, kas...

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Bet mes pritarėme iš dalies. Čia mes siūlymo neatmetėme.

PIRMININKAS. Jie atsisakė pritarimo iš dalies. Kas pritaria pasiūlymui, balsuoja už, kas nepritaria, balsuoja prieš.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Tas pritaria komiteto nuomonei.

PIRMININKAS. Tas pritaria komiteto nuomonei. (*Balsai salėje*)

Balsavo 102 Seimo nariai: už – 44, prieš – 19, susilaikė 39. Taigi lieka komiteto nuomonė.

Repliką po balsavimo – G. Landsbergis.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Dar yra du siūlymai.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Tvarka, atsiimu. Pirmininke, atsiimu. Dėl kito.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Dar yra du siūlymai, kolegos.

PIRMININKAS. Kitas pasiūlymas taip pat yra Seimo narių G. Landsbergio ir Ž. Pavilionio. Kas pristatote? Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Gerai, aš pristatysiu. Mes siūlome turinį papildyti tokiu klausimu: ar sąlyginai didelis pagal galiojančią teisinį reglamentavimą asmenų, turinčių Lietuvos Respublikos ir kartu kitos šalies pilietybę, skaičius – 22 tūkst. 913 neprieštarauja Konstitucinio Teismo suformuotai teisinei doktrinai, numatančiai, kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti reti, išimtiniai? Ar toks sąlyginai didelis dvigubą pilietybę jau turinčių asmenų skaičius nesuponuoja, kad, laikantis teisinio lygiateisiškumo principo, analoginis teisinis reglamentavimas turi būti taikomas ir kitai išvykusiųjų kategorijai – tiems Lietuvos piliečiams, kurie išvyko po 1990 m. kovo 11 d.? Tokia yra esmė. Labai prašau tam pritarti, nes šis balsavimas tikrai gali būti lemiamas. Jeigu jūs balsuosite prieš šitą siūlymą, faktiškai tai yra kelias į referendumą, kurį jūs patys prisiimsite. Astravą jau sukūrėte, sukursite dar vieną Astravą.

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė. Juliau Sabatauskai, komiteto nuomonė.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Komitetas nepritarė siūlymui ir, atkreipdamas dėmesį, kad prašomuose papildomai išaiškinti atskiras nuostatas nutarimuose Konstitucinis Teismas tyrė ne išvykusių aritmetinį skaičių ir ne susiformavusią realybėje taikomą teisinę praktiką, o Konstitucijos 12 straipsnio taisyklės dėl dvigubos ar daugybinės pilietybės ribojimo.

Pabrėžtina, kad Konstitucijos 12 straipsnio nuostata, jeigu asmuo gali būti kartu ir kitos valstybės, ir Lietuvos Respublikos piliečiu, tik atskirais įstatyme nustatytais atvejais reiškia, kad tokie įstatyme nustatyti atvejai gali būti reti ir kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti, išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ypač paplitęs reiškinys. Konstitucine prasme šią taisyklę išsiaiškino atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos piliečių išvykimą į kitas valstybes iki valstybingumo atkūrimo 1990 metais ir po jo.

Atkreiptinas dėmesys, kad Konstitucinio Teismo šiuo kreipimusi prašoma išaiškinti du nutarimus, konkrečiai dvi nuostatas, kurias Teismas jau suformulavo. Juk minėtos Konstitucijos 12 straipsnio nuostatos prasmės šiuose nutarimuose Konstitucinis Teismas neaiškino ir netyrė, remdamasis tuo, kad sąlyginai didelis pagal galiojančią reglamentavimą asmenų, turinčių Lietuvos Respublikos pilietybę ir kitos šalies pilietybę, skaičius, tuos konkrečius skaičius, kuriuos kolegos mini, ar atsižvelgdamas į susiformavusią realybę.

PIRMININKAS. Ačiū. Nuomonė už – A. Kubilius.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aišku, nedaug kas čia klausosi, ką čia kalbame, bet iš tikrųjų tai yra esminis tolesnės mūsų tautos gyvasties klausimas. J. Sabatauskas kažką paburbėjo po nosimi, paskaitydamas vėl tą patį per tą patį, ir pats turbūt nelabai supratus, ką jis čia norėjo pasakyti, atmesdamas mūsų pasiūlymą, o tai yra esminis klausimas.

Esmė yra paprasta. Gerbiamas Juliau, jūs pats žinote, kad Konstitucinis Teismas yra labai aiškiai pasakęs: taip, iki 1990 metų išvažiavusiesiems antroji pilietybė yra suteikiama ir išlaikoma, dėl to nėra jokių abejonių. Tuo tarpu išvažiavusiesiems po 1990 metų vienintelis argumentas, ko-

dėl jie negali gauti antrosios pilietybės, yra tai, kad dėl to labai padidės skaičius. Bet jeigu pasižiūrime į išvažiavusiųjų iki 1990 metų skaičių, yra 23 tūkst. Jūs man dabar atsakykite į klausimą – 23 tūkst. daug ar mažai? Jeigu jų yra daug, o skaičius nėra vienas ar du, o 23 tūkst., tada klausimas, kodėl po 1990 metų išvažiavusieji yra dėl skaičiaus diskriminuojami? Čia yra esminis klausimas. O jūs kažką paburbėjote, paburbėjote ir manote, kad jau išsprendėte visas problemas. Aš iš tikrųjų raginu balsuoti už mūsų pasiūlymą ir būtent su Konstituciniu Teismu aiškintis dėl esmės, kodėl vieniems žmonėms pagal skaičių uždrausta gauti antrąją pilietybę, kai kitiems žmonėms tas skaičius nėra taikomas. Čia yra elementarus klausimas. Jūs dabar įsivaizduokite pilietį, išvažiavusį po 1990 metų, kur nors Londone, kuriam jūsų paaiškinimas nieko nepasakė.

PIRMININKAS. Ačiū. Nuomonė prieš – L. Balsys.

L. BALSYS (MSNG). Gerbiami kolegos, ne tai, kad čia mano nuomonė prieš, nes čia mes dabar kalbame... Aš visai pritariu A. Kubiliaus argumentams dėl dvigubos pilietybės esmės ir būtinybės, bet dabar nepamirškime, ką mes čia svarstome. Mes svarstome, ko klausti ar klausti ir ar ne klausti Konstitucinio Teismo. Dabar gal kolegos nelabai supranta, ką jie siūlo padaryti. Jie siūlo paklausti Konstitucinio Teismo, ko iki šiol nebuvo klausta, ar tie kiti mūsų anksčiau priimti įstatymai, kuriais kitoms grupėms jau įteisinta dviguba pilietybė, kartais neprieštarauja Konstitucijai. Iki šiol mes to neklausėme, Teismas to neaiškino. Bet, gerbiami kolegos, turėkite omeny, kad jeigu mes to paklausime, teismas tai išaiškins. Galimas dalykas, yra daug šansų, išaiškins, kad jau anksčiau mūsų priimti įstatymai ir tie žmonės, tos kitos grupės, kurios jau dabar teisėtai turi tą dvigubą pilietybę, turi ją neteisėtai. Nežinau, ką jūs čia norite padaryti ir kodėl jūs to norite klausti, bet žinokite, kad efektas gali būti tas, kad ir tie, kurie jau turi teisėtai, pasidarys neteisėtai, ir jūs sukelsite dar daugiau sumaišties klausdami to, ko galbūt geriau neklausti.

PIRMININKAS. Komiteto paaiškinimas. Prašau.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas kolega, kad jūs taip vaizdžiai aiškinate, bet mes šiuo atveju neklausime, ar tie įstatymo straipsniai atitinka Konstituciją, ar ne, konkrečiai Pilietybės įstatymu.

Kokia problema? Jeigu bus priimtas tas pasiūlymas, mes... Konstitucinis Teismas neaiškina savo nutarimų vadovaujančia praktika, todėl... (*Balsas salėje*) todėl jis gali, kai mes klausime, nesivadovaudami Konstitucinio Teismo įstatymu, kuriame parašyta, kad tik teisiniais argumentais galima grįsti savo kreipimąsi, Konstitucinis Teismas išvis gali atsisakyti atsakinėti į tokius klausimus.

PIRMININKAS. Ačiū. Kviečiu apsispręsti balsuojant dėl šios pataisos. Kas už Seimo narių G. Landsbergio ir Ž. Pavilionio pasiūlymą, balsuoja už, kas pritaria komiteto nuomonei, balsuoja prieš.

Balsavo 105 Seimo nariai: už – 58, prieš – 18, susilaikė 29. Pasiūlymui pritarta. Dėkojame J. Sabatauskui.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Dar yra trečias siūlymas, Pirmininke, jam komitetas pritarė, tik paredagavo kalbos požiūriu.

PIRMININKAS. Dėl jo balsuoti nereikia. Ačiū.

Motyvai po svarstymo. Motyvai už – Seimo narys M. Puidokas. M. Puidokas – motyvai už.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Iš tikrųjų norėčiau kviešti pritarti komiteto nuomonei, nes turime pasitikėti Lietuvos Konstituciniu Teismu. Šiuo atveju yra teikiamas užklausimas Konstituciniam Teismui ir yra labai aiškiai suformuluota, ko mes klausime Konstitucinio Teismo. Aš manau, kad kai kurie siūlymai, kurie šiuo atveju buvo kolegų konservatorių atmesti, tai jie rėmėsi tuo, kad mes siekiame tarsi pateikti ir suformuoti Konstituciniam Teismui atsakymą arba nuomonę, kaip jie turėtų vertinti mūsų užklausimą. Aš manau, kad mes esame demokratinė, konstitucinė valstybė ir Konstitucinis Teismas dabar yra kitos sudėties, jis labai gilinasi į šią problemą, mato, seka viešąją erdvę ir supranta poreikį šios problemos sprendimo valstybiniu lygmeniu. Dėl to turėtume tikrai pasitikėti Konstituciniu Teismu ir laukti, kad jis pateiktų mums išaiškinimą ir atsakymą į mūsų užduotą klausimą.

PIRMININKAS. Antrajam pasiūlymui buvo pritarta. Motyvai prieš – Seimo narys L. Balsys.

L. BALSYS (MSNG). Gerbiami kolegos, aš kaip ir minėjau, jeigu mes kreipsimės į Konstitucinį Teismą, nėra jokių šansų, kad bus išaiškinta, kad dabar jau galima kitaip aiškinti anksčiau buvu-

sius Konstitucinio Teismo nutarimus. Pagal dabar galiojančią doktriną Konstitucinis Teismas negali kitaip aiškinti savo paties nutarimų, negu jau yra išaiškinęs, pavyzdžiui, 2013 metais. Jūs paklauskite tų profesorių Konstitucijos tėvų, kurie labai gerai išmano Konstitucijos dvasią arba patys jau yra tapę Konstitucijos dvasia, jie puikiai žino ir puikiai paaiškins – prašom kreiptis, bet mes kitaip išaiškinti negalime.

Tai dabar mes apsimetame, kad to nežinome ir nematome, gal kai kurie iš mūsų tikrai nežino, tai sužinokime, ir bandome iš naujo klausti iš esmės to paties, nes tarp 2013 metų ir 2017 metų nieko ypatingai nepakito, ta situacija buvo panaši tada, kai Prezidentė klausė to paties, ar galima, ar negalima po 1990-ųjų išvykus. Aišku, buvo galima paklausti, kodėl buvo galima po pirmos tarpukario Lietuvos, kai irgi iš laisvos Lietuvos žmonės išvyko, tai yra migracijos banga tarp 1918 metų ir 1940 metų. Kodėl tiems galima, o negalima po 1990 metų? Bet čia yra diskusijos jau dėl turinio ir esmės. Čia mes visi sutariame, kad reikia tos dvigubos pilietybės, bet Konstitucinis Teismas dėl tam tikro teisinio kazuso įsivareš save patį ir visą Lietuvą į kampą negali kitaip išaiškinti. Mes dabar šito klausdami dar ir dar sykį, gausime lygiai tą patį atsakymą. Bet kai jau šį kartą gausime tokį patį atsakymą, tikrai negalėsime nieko daryti be referendumo. Taigi pagalvokite, kolegos. Aš siūlau nesikreipti, tai yra prieš.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Siūlau apsispręsti balsuojant – pritarti ar nepritarti po svarstymo.

Balsavo 112 Seimo narių: už – 100, prieš – 2, susilaikė 10 Seimo narių. Po svarstymo nutarimo projektui pritarta.

Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Taip, replika po balsavimo. Aš norėčiau padėkoti tiems Seimo nariams, kurie pritarė kreipimosi turiniui. Manau, kad vis tiek šitas Seimas bus tas istorinis Seimas, kuris priims galutinį sprendimą dėl pilietybės. Tai išlaikykime tą vienybę.

Savo ruožtu, jeigu svarstysite kandidatūrą atstovo Konstituciniame Teisme, gal pagalvokite ir apie opozicijos atstovą, kad atstovautų tam principui, kurį taip sunkiai šiandien Seime įtvirtiname. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū už nuomonę. A. Vinkus. Prašau.

A. VINKUS (LSDPF). Aš taip pat sveikinu, kad priėmėme taip beveik vieningai šitą sprendimą. Gerbiamas Žygimantai, kadangi esame kolegos ir kartu dirbame, kad ateityje prieš tai buvusiu klausimu – įrašyti skaičius, neįrašyti nebūtų tokių peripetijų, galėtume ekstra sukviesti mūsų komisiją, kurią mes turime, ir paderinti klausimus. Ateityje darykime taip. Neišeikime, kad čia vieno frakcija, čia kito frakcija, o bendra komisija. (*Balsas salėje: „Bet čia dar ne priėmimas!“*)

11.04 val.

Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 2, 13, 15, 16, 18, 19 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-712(2), Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 papildymo 36¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-713(2) (svarstymas)

PIRMININKAS. Kitas darbotvarkės 1-6a klausimas – Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-712. Pristato Seimo narys V. Bakas. Ir lydimasis.

V. BAKAS (LVŽSF). Pristatysiu iš karto abu klausimus – Valstybės tarnybos paslapčių įstatymo ir Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo projektus. Noriu pasakyti, kad komitetas svarstė abu šiuos projektus, bendru sutarimu pritarta. Noriu priminti pačią esmę šių projektų, nes, matau, kyla tam tikrų klausimų.

Tai šiais projektais mes iš esmės norime stiprinti mūsų visuomenės, mūsų kariuomenės gebėjimą užtikrinti krašto žmonių saugumą, konkrečiai įtraukti žmones į krašto saugumą. Pakeitimai iš esmės susiję su Šaulių sąjunga. Mes norime, siūlome stiprinti Šaulių sąjungos potencialą, nes iš tikrųjų mes jo iki šiol neišnaudojame. Mums labai svarbu, kad tūkstančiai Šaulių sąjungos narių galėtų dalyvauti ir bendruose mokymuose su mūsų kariuomene, su mūsų sąjungininkais, ir bendrose pratybose. Tam, kad atvertume šitą galimybę Šaulių sąjungos nariams, mes turime jais

pasitikėti visų pirma ir suteikti galimybę dirbti su įslaptinta informacija, turinčia žymą „riboto naudojimo“. Tam yra skirti šie du projektai.

Taip pat šiek tiek keičiama pati definicija. Tai atvers galimybę suteikti teisę dirbti su riboto naudojimo informacija asmenims, kurie atlieka praktiką. Pavyzdžiui, mes turime situaciją Krašto apsaugos ministerijoje, Vidaus reikalų ministerijoje, tame pačiame parlamente, biuruose, kada mes galime priimti į praktiką žmones, jaunos gabius žmones, ir tam laikui suteikti galimybę jiems dirbti su riboto naudojimo informacija.

Aš norėčiau pasiūlyti pritarti šiam projektui. Tą padaryti labai svarbu šioje sesijoje, nes artėja ruduo, mums labai svarbu įtraukti šaulius į bendrus veiksmus su kariuomene. Taip pat prašyčiau Seimo Pirmininko, jeigu būtų įmanoma, taikyti ypatingą skubą.

PIRMININKAS. Ypatingą skubą?

V. BAKAS (LVŽSF). Taip.

PIRMININKAS. Dėkoju.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojam. Kalbės Seimo narys T. Langaitis. Išsibraukė. G. Skaistė.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Sveiki, išties norėjau pasisakyti už šį įstatymą, kadangi jis tikrai reikalingas ir padarys tą tvarką, kurios iki šiol labai reikėjo ir buvo pakankamas trūkumas. Aš gal tik-tai turiu vieną abejonę dėl to, kad komitetas atmetė Teisės departamento pastabą dėl pereinamojo laikotarpio. Išties įstatyme yra nustatyta nuostata, kad nauji skiriami šauliai į pareigas privalės įgyti teisę dirbti su slapta informacija. O apie tuos asmenis, kurie šiuo metu eina tas pareigas ir privalės įgyti, galbūt jų neigis arba vengs įgyti, apie tai įstatyme yra nekalbama. Čia iš esmės yra šiokia tokia dviprasmybė, mano nuomone. Turi būti įrašyta, kad ne tikai skiriamiesiems, bet ir... Per kiek laiko žmogus privalo įgyti teisę dirbti su slapta informacija, kai jam ministras nustato pareigybę tokią prievolę? Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kalbės Seimo narys J. Jarutis, ruošiasi... (*Balsas salėje: „Viskas, vienas.“*) Atsiprašau.

V. BAKAS (LVŽSF). Aš norėčiau atsakyti gerbiamajai Gintarei, tikrai šitos problemos nėra. Ministras nustatys sąrašus asmenų, ne visi šaulių sąjungos nariai galės turėti, bet tie, kurie atitiks reikalavimus, dalyvaus bendroje pratybose, mokymuose. Kitaip tariant, kuriems būtina žinoti, taikomas principas, galės įgyti ir būsimi, ir esami. Čia problemos tikrai nėra. Įgyvendinimas yra paliktas būtent ministerijai.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiemieji Seimo nariai, ar galime pritarti po svarstymo? (*Balsas salėje: „Balsuojam!“*) Balsuojam.

11.09 val.

Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo Nr. VIII-1443 2, 13, 15, 16, 18, 19 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-712(2) (svarstymo tęsinys ir priėmimas)

Balsavo 97 Seimo nariai: už – 85, prieš – 1, susilaikė 11. Po svarstymo pritarta.

Rengėjai prašo ypatingos skubos. Aš ją siūlau. Ar galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Kas už tai, kad taikytume ypatingą skubą?

Balsavo 99 Seimo nariai: už – 80, prieš – 5, susilaikė 14. Taigi ypatingai skubai pritarta. (*Balsai salėje*) Po svarstymo nereikia trijų valandų.

Kreipiuosi į V. Baką. Ar sutiktumėte laukti iki ketvirtadienio, nes yra kolegų, norinčių siūlyti pataisų? Per šoninį.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Aš tik norėčiau pasakyti, kad kolegų socialdemokratų atstovas dalyvavo komitete. Šis klausimas apsvaistytas su Krašto apsaugos ministerija, su Valstybės saugumo departamentu, jis yra visiškai parengtas, todėl aš nematytčiau reikalo to sprendimo vilkinti. Seimas apsisprendė dėl ypatingos skubos. Aš siūlyčiau ją taikyti.

PIRMININKAS. Ačiū. J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Mes neprašome netaikyti, nes Seimas nubalsavo, tokia Seimo valia, tačiau pagal Statutą kiekvienas Seimo narys turi teisę regist-

ruoti siūlymus, ypatingos skubos atveju taip pat, tam reikia bent jau trijų valandų, kad galėtų tas siūlymas būti parengtas ir užregistruotas. Čia yra statutinis reikalavimas, tai neišvengiama.

PIRMININKAS. Ačiū. Po pateikimo – trys valandos, po svarstymo nėra. (*Balsai salėje*) A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDPF*). Gerbiamasis Pirmininke, turbūt niekas nesugrius, jeigu iki ketvirtadienio gerbiamieji kolegos Seimo nariai galės užregistruoti pataisas ir ketvirtadienį bus šis teisės aktas priimtas. Vis tiek dar reikės jį pasirašyti ir taip toliau, ir publikuoti jo priėmimą, todėl laukti lygioje vietoje iečių, na, turbūt nevertėtų.

PIRMININKAS. Gerai. Siūlau nelaužyti iečių.

A. AŽUBALIS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis Pirmininke, kolegos, aš noriu pasakyti ir pritarti tam, ką sakė kolega V. Bakas. Teisės aktai yra suderinti su Vyriausybe. Šitie aktai padėtų stiprinti šaulių dalyvavimą stiprinant krašto saugumą. Nuolatinis stabdymas valstybės saugumo klausimų iš kairės tampa tradicija, bet aš kreipiuosi į valstiečius ir kitus – nepasiduokime šitiems stabdymams!

PIRMININKAS. Ačiū, kalbėjo A. Ažubalis. Siūlau nutraukti šią diskusiją ir priiminėti pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nėra. Ar galime pritarti bendru sutarimu, ar reikia balsuoti? (*Balsai salėje*) Bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 2 straipsnis. Ar galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Dėkoju, pritarta. 3 straipsnis. Ar galime bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 4 straipsnis. Bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 5 straipsnis. Taip pat bendru sutarimu? Dėkoju. Pritarta. 6 straipsnis. Bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 7 straipsnis. Bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta. 8 straipsnis. Bendru sutarimu? Dėkoju. Pritarta.

Dėl motyvų niekas... (*Balsai salėje*) Atsiprašau. Motyvai prieš – J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Teisės departamentas buvo parašęs pastabą dėl 1 straipsnio. Komitetas, kaip išvadoje parašyta, pritarė, tačiau pritardamas jis pakeitė vieną žodį, vietoj „savarankiškos“ praktikos įrašė „savanoriškos“ praktikos.

Pažiūrėkite, ką buvo parašęs Teisės departamentas, kad pagal įstatymo papildymo ar pakeitimo nuostatą iš esmės šiandien privalėjo gauti leidimą tas asmuo, kurį su subjektu sieja tarnybos ar darbo santykiai. O čia būtų laikomas darbuotoju ir tas asmuo, kuris užsiima individualia veikla, t. y. savarankiška veikla, kuris verčiasi siekdamas gauti pajamų ar kitokios naudos, gali būti laikomas to subjekto darbuotoju. Pagal tokį reguliavimą, aš cituoju Teisės departamentą, gali būti laikomas paslapčių subjekto ar tiekėjo darbuotoju, pavyzdžiui, antstolis, kuris pas tą subjektą vykdytų savo veiklą.

Teisės departamento nuomone, savarankiškas vertimasis individualia (profesine) veikla savo esme ir turiniu negali būti prilyginamas darbo ar tarnybos santykiams. Vertinant nuostatą dėl savarankiškos veiklos, pažymėtina, kad Užimtumo rėmimo įstatymas numato ne savarankišką, o savanorišką. Tik šitą žodį pakeitė komitetas, bet esminė pastaba buvo dėl kitko, kad apskritai verčiantis tokia praktika būtų laikomas to subjekto darbuotoju. Šiandien Šaulių sąjungoje turi gauti leidimą asmenys, kurie dirba Šaulių sąjungoje. Pagal šitas pataisas būtų ir visi kiti.

PIRMININKAS. Laikas. Ačiū. Motyvai už – V. Bakas.

V. BAKAS (*LVŽSF*). Ačiū, Pirmininke. Iš tikrųjų paties įstatymo pakeitimas dar nesuteikia niekam teisės dirbti su įslaptinta informacija. Kiekvienu individualiu atveju spręs konkrečių paslapčių subjektas. Gerbiamojo J. Sabatausko teiginiai yra šiek tiek spekuliatyvūs. Aš nesuprantu, kodėl norima atidėti šį projektą? Mūsų šaliai jis yra labai svarbus ir labai svarbu priimti jį šioje sesijoje.

Antra. Mes atsižvelgėme į Teisės departamento pastabas, taip pat specialiai konsultavomės su Paslapčių koordinavimo komisijos atstovais. Šitas projektas parengtas korektiškai, jis tik suteiks galimybę dirbti. Kiekvienu individualiu atveju spręs paslapčių subjekto vadovas, o priežiūrą vykdo Paslapčių apsaugos koordinavimo komisija ir VSD.

PIRMININKAS. Motyvai už – Seimo narys J. Jarutis.

J. JARUTIS (*LVŽSF*). Ačiū. Aš tik pritarsiu kolegai Vytautui. Tas sprendimas įgalins dar stipresnį bendradarbiavimą tarp Lietuvos kariuomenės savanorių ir šaulių. Kviečiu kolegas palaikyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Motyvai už – Seimo narys J. Olekas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Gerbiamieji kolegos, iš tikrųjų gal Teisės departamento pastabos ir sukėlė šiek tiek painiavos, kada tuos žmones laikyti dirbančiais ar ne Šaulių sąjungoje, todėl reikia jiems išduoti leidimą dirbti su riboto naudojimo informacija, bet situacija yra tokia, kad iš tikrųjų Šaulių sąjungoje yra daug savanorystės, tik dalis žmonių, kurie dirba Šaulių sąjungoje, yra susiję darbo santykiais, todėl šitas savanoriškumo principas atsiranda. Ir čia mes turime tam tikrų problemų dėl patikimumo tų žmonių, kurie tampa Šaulių sąjungos nariais, todėl, tam tikras pareigas vykdant net ir savanoriškumo pagrindu, jiems to patikimumo tam tikro lygmens reikia. Todėl ir buvo pasiūlytos šitos pastabos.

Kaip sakiau, Teisės departamento kritika galbūt šiek tiek sukelia painiavos, bet vis tiek aš siūlyčiau pritarti. Jeigu susidursime su kokiais nors sunkumais arba kitais dalykais, galėsime prie to dar kartą sugrįžti. Bet patikimumo lygmuo dirbantiems su Šaulių sąjunga, kuri integruojasi daugiau į šalies gynybą, atsirandant dalykų, kuriuos ne visi turėtų žinoti, man atrodo, reikalingas. Todėl aš kviečiu pritarti pateiktam įstatymo projektui.

PIRMININKAS. Motyvai už – Seimo narys R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiamieji kolegos, turbūt kolega J. Olekas kaip tik paneigė iš principo savo kolegos J. Sabatausko argumentaciją ir tas baimes. O šiaip, tai reikėtų kuo greičiau, jau anksčiau reikėjo priimti įstatymus, nes mažai tautai su mažais ištekliais reikia ieškoti integralių gynybos formų ir atstovavimo, o ne atskirų modelių, kurie taikomi valstybėms, kurios turi šimtamilijoninius gyventojų skaičius. Mes turime šitoje vietoje būti lyderiai. Aš manau, kad kito kelio mes tiesiog neturime – ieškoti būdų, kaip išnaudoti visus rezervus, kokius mes turime.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Siūlau apsispręsti balsuojant.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 100 Seimo narių: už – 93, prieš nėra, susilaikė 7 Seimo nariai. Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymas priimtas. (*Gongas*)

11.22 val.

Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 papildymo 36¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-713(2) (svarstymo tęsinys ir priėmimas)

Dėl lydimojo. Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo papildymo 36¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIII-713 pristatymas jau įvyko. Ar galime pritarti po svarstymo? Bendru sutarimu. Ačiū. Pritarta.

Siūlau ypatingą skubą kaip ir dėl pagrindinio dokumento. Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū. Pritarta ypatingai skubai.

Pastrapsniui. 1 straipsnis. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Balsuojame dėl viso įstatymo. Dėl motyvų niekas neužsirašė.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 96 Seimo nariai: už – 90, prieš nėra, susilaikė 6 Seimo nariai. Taigi Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 papildymo 36¹ straipsniu įstatymas priimtas. (*Gongas*)

Replika po balsavimo – V. Bakas.

V. BAKAS (*LVŽSF*). Po balsavimo. Iš tikrųjų padarėme didelį darbą. Yra labai geras signalas, kai išrinktas Šaulių sąjungos vadas, taip pat artėja didelė konferencija. Gerbiamajam J. Sabatauskui taip pat noriu padėkoti. Aš manau, kad tas rizikas, kurios galbūt galėtų kilti, mes išspręsimė per parlamentinę kontrolę. Pats sprendimas ir jo esmė yra labai svarbus signalas žmonėms, kurie nori prisijungti prie krašto gynybos. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kitas darbotvarkės 1-7 klausimas – Seimo rezoliucijos „Dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Europos Sąjungos“ projektas Nr. XIII-534. Pranešėja – Seimo narė A. Armonaitė. Replika – J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Ačiū už mano pavardės paminėjimą, gerbiamasis kolega. Mano kritika buvo ne dėl to, kad kažkokia grėsmė, bet parlamentinės kontrolės jūs dėl kiekvienos rinktinės tikrai nevykdysite, o ten numatyta, kad tam asmeniui, kuris dėl savanoriškos praktikos ar profesinės praktikos sudarys tokią sutartį, reikės leidimo. Vargu bau ar prireiks leidimo tokiems. Aš nesuprantu, kam pildyti įstatymą tuo, kas iš tikrųjų nereikalinga. (*Šurmulys salėje*)

11.24 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Europos Sąjungos“ projektas Nr. XIII-534(2) (svarstymas ir priėmimas)

PIRMININKAS. A. Armonaitė. Prašom.

A. ARMONAITĖ (*LSF*). Sveiki. Gerbiamieji kolegos, noriu pristatyti Europos reikalų komiteto atnaujintą, papildytą ir išdiskutuotą mums, parlamentui, teikiamą rezoliuciją „Dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Europos Sąjungos“. Kaip žinote, ką tik Didžiojoje Britanijoje įvyko parlamento rinkimai. Jeigu dar kažkam buvo abejonių, ar pasikeis kryptis, akivaizdu, kad Britanijos kryptis nepasikeis, ir tai, kam buvo pritarta parlamente anksčiau dėl išstojimo iš Europos Sąjungos, mes galime daryti prielaidą, kad tai tęsis ir toliau. Išties Seimo salėje yra labai didelis triukšmas ir man pačiai net save sunku girdėti. Būčiau dėkinga, ačiū, tęsiu, jums leidus.

Parlamentas taip pat yra užsienio politikos dalyvis. Siūlome priimti šią rezoliuciją. Leiskite pristatyti pagrindinius jos akcentus. Pirmiausia, kaip ir matote tekste, mes pritariame iš esmės Tarybos priimtai pozicijai, kurioje buvo suteiktas mandatas dėl derybų gairių, jog piliečių teisės yra svarbiausia, taip pat finansiniai išsipareigojimai, bendra rinka ir prekių cirkuliavimas bendroje rinkoje.

Kuo ši rezoliucija yra kitokia, palyginti su Europos Tarybos pozicija? Ogi tuo, kad mes labai akcentuojame Didžiosios Britanijos svarbą ir jos dalyvavimą Europos saugumo architektūroje, mes esame suinteresuoti, kad Didžioji Britanija liktų kuo arčiau Europos ir kad ji aktyviai dalyvautų tiek saugumo architektūroje, tiek ir Rytų politikoje. Tai yra taip pat šioje rezoliucijoje. Jeigu kalbėtume apie ekonominį bendradarbiavimą, tai, žinoma, Lietuva yra suinteresuota nebausti Didžiosios Britanijos. Šita rezoliucija yra taip pat apie tai – nebausti Didžiosios Britanijos ir stengtis, kad ji, jos verslai išliktų kuo arčiau bendros Europos Sąjungos rinkos, ne tik prekių verslai, bet ir paslaugų sektorius. Žinoma, mes liekame atviri naujiems formatams, naujiems dialogams su Didžiąja Britanija, Europos Sąjungos ir Didžiosios Britanijos santykiams.

Taigi apie tai yra ši revoliucija, kviečiu ją priimti. Žinau, jog Vokietijos parlamente jau buvo diskutuota apie tai, Olandijos parlamente, nors naujoji dauguma dar nėra suformuota toje šalyje, bet iki rinkimų jau buvo aktyviai kalbama. Tikiuosi, kad ir Lietuvos parlamentas išsakys šią poziciją. Tai tiek trumpai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Ačiū jums. Diskusijoje užsirašė kalbėti Seimo narys K. Glaveckas. Ruošiasi L. Kasčiūnas.

K. GLAVECKAS (*LSF*). Gerbiamasis Pirmininke, gerbiamieji kolegos, pritardamas pateiktai rezoliucijai, iš tikro apgailestauju, kad mes galėjome irgi padaryti bent kiek platesnę diskusiją apie Britaniją ne dėl to, ką Britanija pasirinko, nes Britanija pasirinko tą, ką pasirinko, bet dėl mūsų santykių, Europos Sąjungos santykių su Britanija. Jeigu paimsime realiai, tai skyrybos visuomet yra abipusės. Vienoje pusėje yra Britanija, kitoje – Europos Sąjunga. Europos Sąjunga atstovauja ma Europos Komisijos, Europos Tarybos ir kitų... Natūralu, kad Britanija turėjo didžiules pretenzijas, pavyzdžiui, Europos Komisijai, kuri per daug reglamentavo, kuri per daug turi biurokratijos, kuri per daug reguliuoja ir kišasi į kitų kraštų gyvenimą, ekonominį gyvenimą. Nors, viena vertus, to reikia, bet iš tikro britams tas nepatiko.

Aš manau, kad į dabartinį procesą reiktų žiūrėti ne kaip į breksitą, bet Europa ar mes galėtume pasiūlyti idėją, kad reiktų derėtis su Britanija ne vien dėl pinigų, dėl ko yra sunku susiderėti, bet visų pirma dėl sąlygų, kuriomis mes galėtume pasiekti naują kokybę Europos Sąjungoje. Nes tas, kas dabar yra Briuselyje, ta didžiulė biurokratija, visi didžiuliai apribojimai, kišimasis yra nepatrauklus ne tik Britanijai, bet nepatrauklus ir kitoms valstybėms. Iš tikro taip yra, todėl aš manau, kad ši rezoliucija turėtų būti papildyta, kad mes inicijuojame platesnę diskusiją tarp Europos Komisijos ir Didžiosios Britanijos ne dėl išėjimo, išstojimo sąlygų, bet dėl bendro darbo. Jeigu toks pasiūlymas būtų iš Europos Komisijos, aš manau, tada būtų galima pasiekti ir breksitą pakeisti kitais dalykais, pavyzdžiui, esmine Europos Sąjungos reforma.

O Britanija iš principo visuomet buvo ir bus Europoje. Man atrodo, tikėtis, kad nusiirs prie Amerikos visa sala irklais ar dar ko nors, tikrai neverta. Todėl aš manau, kad rezoliucija galėtų būti papildyta štai tokiomis mintimis ir mes kartu galėtume tarpininkauti ar būti iniciatoriai tokio dialogo rekonstruojant visą Europos Sąjungos ekonominį, politinį valdymą. Ačiū.

PIRMININKAS. Kviečiu Seimo narį L. Kasčiūną. Ruošiasi E. Vareikis.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Sveiki, gerbiamieji kolegos, gerbiamasis Pirmininke. Aš nežinau, ar mes čia jau dabar galime ką nors pildyti. Galbūt geriau pasakyti tam tikras mintis ir priimti rezoliuciją, kurią galbūt jau ir anksčiau reikėjo priimti.

Aš irgi pasakysiu vieną mintį, kurios nėra rezoliucijoje, bet yra proga turbūt aptarti vieną labai svarbų niuansą, kuris susijęs su Europos Sąjungos ateitimi.

Mes dažnai dėl breksito linkę kaltinti pačius britus arba ieškoti jų atsakomybės. Buvo įvairūs politiniai vidiniai manevrai ir t. t. Bet šiuo atveju aš siūlyčiau savikritiškiau pasižiūrėti į tam tikrus procesus, kurie vyko pačioje Europos Sąjungoje, kurie privertė britus galvoti apie breksitą. Šiuo atveju aš kalbu, pavyzdžiui, apie nepamatuotas ambicijas kurti Europos federaciją. Nuolatiniai kalbėjimai apie tai, kad mums reikia politinės sąjungos, Europos supervalstybės, federacinio darinio, tam tikra prasme tokias šalis, kurios visą laiką šiek tiek atsargiau žiūrėjo į Europos integraciją, vertė vertinti šį projektą daug atsargiau, ir galų gale tas britų euroskepticizmas, kuris buvo tradicinis, tapo realiai politine programa. Tą reikia aiškiai matyti. Dabar man labai keista, kai, pavyzdžiui, įvairūs prancūzų politikai, turbūt labiausiai prancūzų politikai, jau netgi nori pažeminti britus per breksito procesą, kalba apie tai, kad juos reikia nubausti ir panašiai. Aš manau, kad tikrai Lietuvos interesus nėra bausti Britaniją, o išsaugoti tokį santykių modelį, tokį tiltą, kiek įmanoma arčiausiai užtikrinant Europos Sąjungos ir britų santykius.

Kodėl mums reikia Britanijos? Britai visą laiką buvo tie, kurie priešinosi Europos Sąjungos branduolio ir periferijos formavimuisi. Britai visą laiką buvo tie, kurie labai gerai jautė mūsų regiono saugumo dilemas. Britai visada buvo tie, kurie rėmė NATO kolektyvinės gynybos principą, 5 straipsnį ir kitus dalykus, kurie yra labai svarbūs mūsų saugumui.

Apibendrinamas galiu pasakyti, kad ši rezoliucija tikrai yra gera, Aušrinė gerai padirbėjo, gera idėja, ir manau, kad visi kartu turime priimti ją parodydami tiesiog pagarbą britų tautos apsisprendimui (jie apsisprendė), bet kartu tikrai nebausdami jų, nežemindami jų, o eidami kartu su jais ir ieškodami geriausio santykių modelio kuriant bendrą Europos saugumo sistemą ateityje. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kalbės Seimo narys E. Vareikis. Ruošiasi Ž. Pavilionis.

E. VAREIKIS (*LVŽSF*). Sveiki visi. Gerbiamasis Seimo Pirmininke, aš gal pradėsiu savo pasisakymą, diskusiją nuo pakartojimo to, ką sakė kolegos anksčiau, kad tai yra rezoliucija ne tam, kad Jungtinė Karalystė būtų nubausta už kažką, bet tam, kad būtų išsakyta nuomonė, kaip mes gyvensime po to, kai tas procesas, kurį mes vadiname breksitu, baigsis, arba bent jau matysime, kuo jis žada baigtis.

Šiuo atveju iš tikrųjų labai džiugu, kad mes į pokyčius Europos Sąjungoje žiūrime ne remdami tokia skale, kaip man patinka ar man nepatinka, nors Europos Sąjungoje, skaitant spaudą, matyti, kad yra daug emocingų dalykų, ką jie padarė: mums tai nepatinka, mes tuo nepatenkinti ir jie neturi teisės tą daryti.

Reikia pasakyti, kad tai, ką padarė Jungtinė Karalystė, ką padarė rinkėjai, yra visiškai teisėta, visiškai legalu ir visiškai pagal Europos Sąjungos taisykles. Aš net pasakysiu, kad nereiktų stebė-

tis ir todėl, kad tai ne precedentas. Nežinau, ar kas atsimena iš kolegų, bet buvo laikas, kai Danijos valda tam tikra prasme – Grenlandija atsisakė būti tuometinėse Europos bendrijose. Nors ir kaip būtų keista, būdama Danijos Karalystės sudėtyje, ji šiuo metu nepriklauso Europos Sąjungai. Taip pat išeiti iš Bendrijos ir iš Europos Sąjungos nėra pirmas atvejis. Reikia žiūrėti kaip į labai natūralų procesą ir tame natūraliame procese matyti ne kokias nors klaidas, ne tai, ką mes padarėme blogai, bet matyti, kaip mes ateityje su šituo politiniu reiškiniu gyvensime. Tai nėra klaida ar ne klaida. Tai yra politinis reiškinys.

Iš tikrųjų mes po diskusijų rengdami šią rezoliuciją sutarėme, kad atsižvelgsime į daugelį mūsų Europos Sąjungos ateities aspektų ir mūsų buvimą, ir Jungtinės Karalystės buvimą šalia Europos Sąjungos, parašėme labai aiškias sentencijas apie tai, kad mes įvertiname geopolitinę Jungtinės Karalystės reikšmę. Ta reikšmė yra didelė, nes Jungtinė Karalystė yra viena iš nedaugelio kelių didžiųjų valstybių, taigi jos geopolitinė reikšmė lieka ir galbūt netgi sustiprėja, nes dabar ji jau individualiai tą savo statusą turės išsaugoti.

Taip pat daug svarbių dalykų yra pasakyta apie regioninį saugumą, tai yra Europos kontinento, kur Jungtinė Karalystė ir kaip branduolinė valstybė, tas svarbu, ir kaip NATO valstybė yra labai svarbi, ir mes kaip NATO partneriai Jungtinės Karalystės tame bendrame saugume ir išliekame, ir, matyt, tuos saitus stiprinsime. Aš netgi sakyčiau, kad saugumo saitai galbūt yra net reikšmingesni už ekonominius.

Galų gale rezoliucija kalba apie Lietuvos interesus (tas yra labai natūralu, mūsų Seimas negali nekalbėti apie Lietuvos interesus), apie tai, kas laukia mūsų piliečių Jungtinėje Karalystėje. Mes sieksime, kad Jungtinės Karalystės išėjimas iš Europos Sąjungos nepaveiktų blogai mūsų piliečių.

Aš dar pasiūlyčiau papildyti rezoliuciją tam tikru, sakyčiau, pasažu ar sentencija, kad mes taip pat norime užtikrinti, kad ir Jungtinės Karalystės piliečiai Lietuvoje jaustųsi pilnateisiai, jie dėl to proceso nenukentėtų. Jeigu rezoliucija bus priimta ne iš karto su pastabomis, tai aš manau, kad mes galėtume įtraukti tokį sakinį dėl mūsų pasirengimo taip pat paisyti visų džentelmeniškų susitarimų su Jungtine Karalyste.

Baigdamas savo kalbą norėčiau dar pasakyti, kad šia rezoliucija Seimas pareiškė, kad jis nori turbūt aktyviau negu iki šiol dalyvauti užsienio politikos ir tarptautinių santykių aptarime ir netgi aktyviuose veiksmuose. Tai yra labai sveikintina, nes daugeliu atvejų mes buvome tarptautinėje politikoje pernelyg pasyvūs.

Taigi sveikindamas šią rezoliuciją tikiuosi, kad ji bus sėkmingai priimta. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kalbės Seimo narys Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū, Pirmininke. Seimo nariai, aš visapusiškai pritariu rezoliucijai, bet kadangi esu žmogus, kuris nemėgsta tik kalbų, o mėgsta darbus, norėčiau padėkoti už tai, kad šioje rezoliucijoje ponia A. Armonaitė ir kiti iniciatoriai pamini, kad žmonės, mūsų žmonės Britanijoje, yra vienas iš pagrindinių būsimų derybų tikslų. Tik atkreipiu dėmesį, kad vienintelis partinis lyderis, kuris aplankė tuos vadinamuosius šiuolaikinius vergus Britanijoje, kol kas yra tik G. Landsbergis. Aš labai raginu kitų partijų lyderius pamatyti, kaip iš tikrųjų žmonės gyvena ne Londone, o 3–4 valandos kelio už Londono, mes pagal statistiką esame aštunti pagal vergų tiekimą Jungtinei Karalystei, ir jiems tikrai bus sunku, kai vyks breksitas. Tiems, kas negali nuvažiuoti ir pamatyti tų vergų vietoje, nes, matote, vergai gimsta Lietuvoje, jie ten tik, taip sakant, patiria visus tuos sunkumus, labai prašau atvykti į konferenciją, kurią mes 26 dieną Konstitucijos salėje organizuosime. Atvyksta katalikų hierarchai iš Britanijos, britų policininkai, kurie su mūsų Vidaus reikalų ministerija pradeda dirbti prie šių klausimų, tačiau politinio dėmesio kol kas nesulaukia. Kaip minėjau, tuo kol kas rūpinasi tik dešinioji pusė. Labai norėčiau, kad tuo pradėtų rūpintis ir valdančioji dauguma. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Motyvai. Skaitau 184 straipsnio formuluotę: „Seimo sprendimai po rezoliucijos projekto svarstymo. [...] priimti rezoliuciją be pataisų.“ (*Balsai salėje*) Dėl motyvų. E. Vareikis – motyvai už.

E. VAREIKIS (LVŽSF). Jeigu prieš rezoliuciją niekas nepasisako, tai aš gal labai trumpai. Siūlau ją priimti, ir viskas.

PIRMININKAS. Ž. Pavilionis. – motyvai už. Ačiū. A. Kubilius – motyvai už.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Aš nenorėjau dalyvauti diskusijoje, bet porą sakinių dar noriu pasakyti. Iš esmės pasisakydamas už rezoliuciją, dar noriu atkreipti dėmesį į keletą aspektų. Pirmas dalykas, reaguojau į L. Kasčiūno žodžius, kad breksitas parodė, kad su Europos Sąjunga yra labai blogai. Mano įsitikinimu, breksitas parodė, kad Britanija turi tam tikrų problemų ir tai yra Britanijos diagnozė, o ne Europos Sąjungos diagnozė. Kaip rodo ir Prancūzijos rinkimai, išrinkus E. Makroną, visišką proeuropietį, prieš tai rinkimai Olandijoje, panašiai atrodantys rinkimai turbūt Vokietijoje, įvyksiantys rudenį, rodo, kad su Europos Sąjunga visada yra kokių nors problemų, bet nėra tokių bėdų, apie kokias būtų galima kalbėti paėmus tik pačią Britaniją. Tai yra Britanijos diagnozė, deja, istoriškai susiklosčiusi Britanijos situacija, todėl aš nelinkėčiau apibendrinti, iš breksito daryti kokią nors išvadą apie pačią Europos Sąjungą.

Antras dalykas, į ką norėtusi, kad būtų atkreiptas dėmesys. Gaila, kad nespėjome ko nors pridėti prie rezoliucijos, bet iš tikrųjų rezoliucija buvo labai tinkama iki praeitos savaitės ketvirtadienio. Rinkimai Didžioje Britanijoje, mano įsitikinimu, jų rezultatas tam tikra prasme yra ir pačių britų piliečių reakcija į praeitais metais įvykusį breksito referendumą. Mano įsitikinimu, po praeitos savaitės rinkimų nebėra tokių aiškių įrodymų, kad breksitas tikrai vyks taip, kaip iki rinkimų apie jį kalbėjo Britanijos premjerė T. Mei, propaguodama vadinamąjį kietojo breksito variantą. Iš tikrųjų...

PIRMININKAS. Laikas!

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). (Aš tuoj pat baigiu.) Kaip visada su skyrybomis, šeimos skyrybos kartais gali ir sustoti viduryje proceso, gali būti taip, kad iš šeimos santykių bus pereita prie partnerystės santykių, bet aš vis tiek raginu balsuoti už šią rezoliuciją, nors esu įsitikinęs, kad mes patys turėtume atidžiai stebėti Britaniją. Gali būti, kad situacija nebus tokia dramatiška, kaip atrodė iki praeitos savaitės.

PIRMININKAS. Dėkojame. Motyvai išsakyti. (*Balsai salėje*) Motyvai prieš – A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Žinote, mane įkvėpė A. Kubiliaus kalba, kad mes tikrai nenuspręsimė Britanijos likimo ir gal nebandykime to daryti. Pozicija labai svarbu, todėl turbūt nebalsuosiu prieš, bet susilaikysiu nuo tokio, sakykime, politinio žaidimo. Ačiū. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Ačiū. Priėmimas. Balsuojame dėl priėmimo. Siūloma priimti rezoliuciją be pataisų. Kas už tai, balsuoja už, kas mano kitaip, pasirenka kitus variantus.

Šios rezoliucijos priėmimas (be pataisų)

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 101, prieš nėra, susilaikė 3 Seimo nariai. Taigi rezoliucija priimta. (*Gongas*)

11.46 val.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-565(2), Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-566(2), Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo Nr. VIII-1708 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-567(2), Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-568(2), Seimo kontrolierių įstatymo Nr. VIII-950 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-569(2), Administracinių nusižengimų kodekso 505 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-570(2) (*svarstymas*)

Darbotvarkės 1-8a klausimas – Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-565(2) ir lydimieji. Pranešėjas – Seimo narys V. Kindurys.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Gerbiamieji kolegos, įstatymų projektai, kurie tarpusavyje susiję, t. y. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 27 straipsnio, Mokslo ir studijų įstatymo

17 straipsnio, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo 14 straipsnio, Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio, Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio pakeitimų įstatymų projektai, yra parengti įvertinus Seimui atskaitingų institucijų, tokių kaip Seimo kontrolierių įstaigos, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos, Žurnalistų etikos inspektorius tarnybos, Vyriausiosios tarnybos etikos komisijos, pateiktą informaciją apie tikslingumą reglamentuoti jų teikiamų rekomendacijų, išnagrinėjus skundus, įgyvendinimo terminus. Minėtos institucijos, atlikus skundo tyrimą, rekomendacijų įgyvendinimo terminą skiria vadovaudamosi protingumo ir proporcingumo kriterijais. Daugeliu įstatymų yra nustatyta prievolė informuoti rekomendaciją pateikusį subjektą apie rekomendacijos įgyvendinimą, tačiau tik Mokslo ir studijų įstatyme ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatyme yra nurodytas terminas, per kurį turi būti informuojama apie priimtus sprendimus, yra nurodyta 30 kalendorinių dienų.

Siekiant palengvinti rekomendacijų įgyvendinimo kontrolę, siūloma įstatymuose nustatyti pareigą rekomendaciją gavusiam subjektui nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos, informuoti rekomendaciją pateikusį subjektą apie priimtus sprendimus įgyvendinant rekomendaciją.

Tuos siūlymus sakyti? Dėl visų šių projektų yra pateiktas Žmogaus teisių komiteto siūlymas. Pagrindinis komitetas yra Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, jo siūlymas buvo nerašyti į įstatymo projektą...

PIRMININKAS. Siūlymų kol kas nepristatykite, vėliau. Projektus kitus turite? Dėkoju. Žmogaus teisių komiteto vardu kalbės V. Simulikas.

V. SIMULIK (LVŽSF). Gerbiamas Seimo Pirmininke, mieli kolegos, Žmogaus teisių komitetas buvo papildomas visais minėtais klausimais. Nektartosiu. Bendru sutarimu yra pritarta ir yra komiteto siūlyta truputį pakeisti redakcinio pobūdžio pataisą. Pagrindinis komitetas svarstė. Nežinau, ar komitetas pritarė, nepritarė? Tada siūlysiu balsuoti. O visiems projektams Žmogaus teisių komitete pritarta bendru sutarimu. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dėl projekto Nr. XIII P-570 yra Teisės ir teisėtvarkos komiteto atstovas S. Šedbaras. Kviečiu.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Komitetas Administracinių nusižengimų kodekso pataisą, kaip lydimąjį įstatymą, svarstė gegužės 31 dieną ir pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadai, visiems aštuoniems komiteto nariams balsavus už.

PIRMININKAS. Ačiū. Gintautai Kindury, pristatykite dabar pataisas, Žmogaus teisių komiteto pasiūlymą. Pasakykite komiteto nuomonę dėl Žmogaus teisių komiteto pasiūlymo.

G. KINDURYS (LVŽSF). Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas nepritarė Žmogaus teisių komiteto siūlymui teigdamas, jog manytina, kad projekto iniciatorių siūloma nuostata yra konkretesnė ir išsamesnė, labiau atsižvelgianti į tų subjektų veiklos ir atliekamų tyrimų specifiką, nes ir paties įstatymo projekto tikslas yra nustatyti terminą, per kurį rekomendaciją gavęs subjektas turi informuoti apie savo veiksmus. Konkretus terminas reikalingas tam, kad rekomendaciją pateikęs subjektas nenustatytų nepagrįstai ilgų terminų.

PIRMININKAS. Ačiū. Žmogaus teisių komitetas, V. Simulikas. Per šoninį? Gerai. Ačiū.

V. SIMULIK (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas Seimo Pirmininke. Mielai kolegos, Žmogaus teisių komitetas nori atkreipti dėmesį, kad ne visais atvejais mėnuo yra tas terminas, kai reikia suformuluoti atsakymą ir įvykdyti, įgyvendinti ar kaip nors kitaip realizuoti sprendimus. Pavyzdys, Seimo kontrolieriai iki trijų mėnesių gali ir paskui tęsti savo terminą tyrimo, analizės ir t. t. Tuo labiau mes šnekame apie rekomenduojamai nustatytą terminą. Kiekviena tarnyba išskirtinai žino, kiek, kokių instrumentų joms reikia ir kiek laiko tai gali užimti. Aišku, mes džiaugtumės, kad kuo operatyviau ir kuo greičiau būtų reaguojama ir realizuojami sprendimai. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, turime apsispręsti. Dėl penkių projektų yra tas pats siūlymas. Vienu balsavimu galėtume nuspręsti, kurį palikti. Kas pritaria Žmogaus teisių komiteto siūlymui, balsuoja už.

Balsavo 93 Seimo nariai: už – 59, prieš – 12, susilaikė 22. Taigi Žmogaus teisių komiteto pataisai pritarta dėl visų penkių projektų.

R. Šarknickas. Prašau.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Mano balsas buvo už. Dėl protokolo.

PIRMININKAS. Ačiū. P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Dėl vedimo tvarkos. Aš esu užsirašęs prieš. Ta prasme, kad jūs nedavėte pasisakyti.

PIRMININKAS. Jūs atsiradote po balsavimo.

P. URBŠYS (LVŽSF). Prašau? Palaukite! Aš prieš tai... Palaukite! Yra taip. Kadangi iš tikrųjų, kai buvo balsuojama, aš manau, iki galo tikrai Seimo nariai neįsigilino, nes aš specialiai užsirašiau prieš ir aš čia dabar, ką galvojau, kad balsavau, aš balsavau už tai, kad balsuojama už komiteto išvadas. Būtent...

PIRMININKAS. Galime pakartoti balsavimą. Skelbiant balsavimą, jūs nebuvote užsirašęs prieš. Nebuvo nė vieno motyvuojančio.

P. URBŠYS (LVŽSF). Ne. Bet, matote, aš negalėjau, nes man... Aš negalėjau užsirašyti, nes nedavė galimybės užsirašyti dėl visų projektų. Aš tada galėjau užsirašyti tik dėl vieno projekto.

PIRMININKAS. Taip, jūs negalėjote tuo metu jau užsirašyti, nes tuo metu užsirašyti jau nebuvo galima.

P. URBŠYS (LVŽSF). Net nebuvo grafos balsuoti už ar prieš. Kompiuteris net nerodė. Aš tą dalyką bandžiau posėdžio pradžioje. Iš viso neleido užsirašyti už ar prieš, jeigu apskritai kalbame apie visus projektus.

PIRMININKAS. Gerai. Ačiū. Jūs norite, kad būtų perbalsuojama? Balsuojama iš naujo?

P. URBŠYS (LVŽSF). Taip. Aš noriu, kad jūs suteiktumėte žodį, kad aš galėčiau išsakyti komiteto argumentus, nes techniškai jūs nesuteikėte galimybių tą dalyką padaryti.

PIRMININKAS. Norite per šitą mikrofoną? Prašau kalbėti.

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiami Seimo nariai, iš tikro mes kalbame apie Seimui pavaldžias institucijas. Man keista tai, kad iki šiol institucijos neturėjo tam tikros galimybės išsiuntusios vienus ar kitus raštus ar davusios nurodymus sulaukti atsakymo po 30 dienų. Keisčiausia yra tai, kai mes užklausiame tų institucijų, didesnė dalis, pasirodo, patenkinta, kad nėra tokios aiškiai apibrėžtos tvarkos.

Ką tada mes turime? Mes turime tai, kad institucijos veikia be įpareigojimo gauti atsakymą. Savotiškai tai irgi tinka tiems, kurie galimai padaro kokius nors pažeidimus, kuriuos pastebi kontroliuojančios institucijos, bet kartu tai irgi naudinga institucijoms, nes jos neturi prievolės kontroliuoti, kaip vykdomi jos nurodymai. Todėl mes ir norėjome aiškiau apibrėžti, kad per 30 dienų atsakymą privalu gauti. Tokiu būdu mes galėsime vykdyti parlamentinę kontrolę iš tikrųjų daug objektyviau ir efektyviau. Aš siūlau balsuoti prieš Žmogaus teisių komiteto siūlymą, prieš, o palaikyti Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto siūlymą.

PIRMININKAS. Ačiū. Iš klausėme nuomonę. Tada kviesiu Seimą dar kartą balsuoti dėl Žmogaus teisių komiteto pasiūlymo. Kas pritaria Žmogaus teisių komiteto pasiūlymui, balsuoja už, kas nepritaria, balsuoja prieš, kiti gali susilaikyti.

Kol vyksta balsavimas, gerbiami Seimo nariai, pasveikinkime Čekijos Respublikos Mandato ir imuniteto komiteto delegaciją, kuri atvyko susitikti su Etikos ir procedūrų komisija. (*Plojimai*)

Balsavo 100 Seimo narių: už – 40, prieš – 29, susilaikė 31. Pataisai nepritarta.

Dėl šių projektų po svarstymo motyvų irgi nėra. Ar pritariame po svarstymo? Galima bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Gerbiami kolegos, skelbiu 15 minučių pertrauką. Pagal darbotvarkę.

Pertrauka

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, tęsiame posėdį. Mūsų paskelbta pertrauka tarp rytinio plenarinio posėdžio įstatymų svarstymo ir priėmimo baigėsi. Kviečiu visus užimti darbo vietas.

12.16 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 37, 43, 47, 48, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 64 ir 68 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 5¹ ir 56³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIII P-282(2) (svarstymas)

Skelbiu darbotvarkės 1-9 klausimą – Švietimo įstatymo Nr. I-1489 37, 43, 47, 48, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 64 ir 68 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 5¹ ir 56³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIII P-282(2). Kviečiu Švietimo ir mokslo komiteto pirmininką E. Jovaišą pateikti komiteto išvadą. Svarstymo stadija.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Seimo Švietimo ir mokslo komitetas svarstė šito įstatymo, didelio įstatymo, antrą redakciją ir pritarė išvadai. Balsavimo rezultatai: už – 4, prieš – 1, susilaikė 3. Turiu pasakyti, kad prie tos išvados yra atskiroji nuomonė.

PIRMININKĖ. Dėkoju komiteto pirmininkui. Kiekvieno pasiūlymo svarstymą mes tęsime pagal procedūras toliau.

O dabar, vadovaujantis 150 straipsnio 6 dalimi, kuri skamba taip: „Jeigu svarstant projektą pagrindiniame komitete ne mažiau kaip trys komiteto nariai nesutinka su daugumos sprendimu, jie gali Seimui pateikti savo atskirąją nuomonę, kuri privalo būti įtraukta į komiteto išvadas ir apsvarstyta kaip alternatyvi svarstymo Seimo posėdyje metu“, taip ir buvo padaryta.

Gerbiamoji Aušra Papirtienė, jūs atstovaujate kolegų Seimo narių atskirajai nuomonei. Prašau ją išsakyti pagrindinėje tribūnoje. Prašau.

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, gerbiami kolegos, Seimo narių A. Papirtienės, R. Popovienės, E. Pupinio, K. Smirnovos atskiroji nuomonė: „Projekte siūloma įvesti švietimo įstaigų vadovų kadencijas ir riboti jų skaičių. Toks reglamentavimas gali sukelti problemų, kadangi pradėjus įgyvendinti siūlomą reguliavimą per trumpą laikotarpį iškils didžiulis poreikis naujų švietimo įstaigų vadovų, kurie nebus parengti. Švietimo įstaigos vadovu gali dirbti tik asmuo, turintis pedagoginį išsilavinimą ir tinkamą vadybinę kompetenciją, o tokių specialistų šalyje nėra daug. Siūlomas reguliavimas taip pat nesprendžia problemos, kaip pritraukti aukštos kvalifikacijos vadovus iš didžiųjų miestų į rajonus, projekte nėra numatytos jų mobilumo galimybės ir garantijos. Pabrėžtina, kad švietimo kokybės gerinimas nėra vien tik įstaigų vadovų kaita, o būtinas kompleksinis visos sistemos problemų peržiūrėjimas ir sprendimas.

Siūlome neriboti kadencijų skaičiaus tam pačiam asmeniui toje pačioje švietimo įstaigoje. Priemonės, reikalingos norint išvengti galimo piktnaudžiavimo dėl „nepakeičiamumo“, projekte jau numatytos – po antrosios įstaigos vadovo kadencijos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) ar jos įgaliotas asmuo skelbia viešą konkursą šioms pareigoms eiti.

Projekte yra numatytas ir privalomas švietimo įstaigos vadovo metinis veiklos vertinimas, taip pat reglamentuoti veiksmai tuo atveju, kai švietimo įstaigos vadovo metinė veikla įvertinama nepatenkinamai dvejus metus iš eilės, savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) ar jos įgaliotas asmuo priima sprendimą šį švietimo įstaigos vadovą atleisti iš pareigų ir nutraukia su juo sudarytą darbo sutartį. Visų šių priemonių, numatytų įstatymo projekte, pakanka siekiant užtikrinti tinkamą vadovavimo švietimo įstaigai kokybę ir užkirsti kelią vadovų bei jų suformuotos administracijos piktnaudžiavimui viršenybe prieš kitus mokyklos bendruomenės narius.

Manome, jog švietimo įstaigos vadovų darbo trukmės apribojimas baigtiniu dviejų kadencijų iš eilės skaičiumi ne tik neužtikrins projektu siekiamų tikslų įgyvendinimo, bet sudarys prielaidas vieno iš esminių žmogaus teisių principų – lygybės – pažeidimams ir diskriminacijai dėl galimybės rinktis darbo vietą. Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos 49 straipsnyje įtvirtinta teisė laisvai pasirinkti darbą suponuoja teisėtus lūkesčius nebūti diskriminuojamam dėl patirties, jei, perėjęs viešo konkurso atranką, asmuo įrodytų esąs geriausiai pasiruošęs eiti švietimo įstaigos vadovo pareigas. Manome, kad projekte įtvirtintas kadencijų skaičiaus ribojimas vertintinas kaip nepagrįstai ribojantis asmens teisę laisvai pasirinkti darbą ir galimai prieštarauja Konstitucijai.

Siūlome Švietimo įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamo 59 straipsnio 1 dalyje nustatyti, kad kadencijų skaičius tam pačiam asmeniui eiti tos pačios valstybės ir savivaldybės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovo pareigas neribojamas.“

PIRMININKĖ. Dėkoju A. Papirtienei už jos pateiktą atskirąją Seimo narių nuomonę. Kviečiu papildomus komitetus pateikti išvadas. Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvada. R. J. Dagio nematau, gal, gerbiamasis komiteto pirmininke A. Sysai, galėtumėte jūs pateikti Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą?

A. SYSAS (LSDPF). Gerbiamoji pirmininke, gerbiamieji kolegos, Socialinių reikalų ir darbo komitetas, kaip papildomas komitetas, svarstė įstatymo projektą ir jo lydimąjį ir siūlo pagrindiniam komitetui įstatymo projektą tobulinti atsižvelgiant į Seimo narių pasiūlymus bei Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, kurioms komitetas pritarė; papildyti įstatymo projektą nuostatomis dėl švietimo įstaigų vadovų rezervo sukūrimo; įtraukti Socialinių reikalų ir darbo komiteto atstovus sprendžiant švietimo įstaigų vadovų darbo santykių ir socialinių garantijų teisinio reguliavimo klausimus, susijusius su švietimo įstaigų vadovų rezervu. Balsavo už 7, prieš – 1, susilaikiusių nebuvo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą pateiks Z. Streikus. Prašau, gerbiamasis kolega.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Laba diena. Komiteto sprendimas ir pasiūlymai. Sprendimas: iš esmės pritarti įstatymo projektui ir siūlyti pagrindiniam komitetui jį tobulinti atsižvelgiant į Seimo narių, Seimo kanceliarijos Teisės departamento ir Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabas ir pasiūlymus, kuriems pritarė Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, taip pat Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pasiūlymus. O pasiūlymas yra toks. Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas siūlo, kad būtų tikslinga numatyti garantijas asmenims, kurie yra atleidžiami ar atšaukiami iš švietimo įstaigos vadovo pareigų, jei jo veiklos kasmetiniai vertinimai buvo geri ar labai geri. Pasibaigus antrai kadencijai, tokiems asmenims turi būti leista dalyvauti toje pačioje švietimo įstaigoje organizuojamame viešame konkurse įstaigos vadovo pareigoms užimti, o atsisakius jame dalyvauti ar jo nelaimėjus, siūlomos eitos ar žemesnės pareigos viešajame sektoriuje. Tokiu būdu švietimo įstaigų vadovai būtų motyvuojami dirbti gerai ir labai gerai abiejų kadencijų laikotarpiu, ne tik esant tokiems veiklos rezultatams, jie įgytų įstatymų nustatytas garantijas. Jiems pradėjus dirbti blogai, jie netektų jiems palankių garantijų ir būtų pakeisti už juos geriau dirbančiais asmenimis. Balsavimo rezultatai: bendru sutarimu už.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamajam Z. Streikui. Bendroji mūsų diskusija. Kviečiu A. Papirtienę. Jums skiriamos penkios minutės.

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, šiandien mes svarstome įstatymo projektą, kurio pagrindinė, esminė ašis yra švietimo įstaigų vadovų kadencijų įvedimas ir jų ribojimas. Jeigu su kadencijų įvedimu dar būtų galima sutikti, tai jų ribojimas, uždraudimas direktoriui po dviejų kadencijų konkurso būdu kandidatuoti toje pačioje švietimo įstaigoje yra sunkiai pagrįstas sprendimas.

Pradėkime nuo to, kad švietimo sistemą, švietimo kokybę tobulinti reikia kompleksiškai. Naivu manyti, kad iš švietimo sistemos ištraukus vieną jos grandį – vadovus ir pradėjus juos blaškyti po visą Lietuvą, po Lietuvos miestus, miestelius ir kaimus, švietimo sistema pasveiks. Iš viso švietimo kokybės visų problemų neišspręsime, jeigu išspręsime vien tik vadovų problemą, tad nepameskime sisteminio požiūrio ir švietimo sistemos kokybės problemas spręskime kompleksiškai.

Kita vertus, mes nežinome, bent aš tikrai nežinau, ar yra atlikti tokie tyrimai, ar yra tokie duomenys, kurie man taptų argumentu, kad geras vadovas, ilgai užsisėdėjęs vienoje vietoje, tampa prastu vadovu. Tikrai nematau. Taip pat nežinau tokių tyrimų ir duomenų, kad tik nuo vieno vienintelio vadovo, nuo jo asmeninės lyderystės, nuo jo asmenybės, tik nuo jo priklauso mokyklos veiklos kokybė ar toje mokykloje besimokančių mokinių pasiekimai. Man regis, kad svarbu yra visos komandos indėlis. Galų gale techniniai dalykai – kadencijų ribojimui nepasiruošta. Pirmausia vadovų rezervas dar nesukurtas, motyvacinių priemonių konkretaus plano nėra, nei papildomo finansavimo, nei socialinių garantijų, be to, atėjęs konkurso būdu į kitą įstaigą, vadovas

negali pasirinkti ir savo komandos, o kadangi vien tik nuo jo vieno nepriklauso kokybė... Jeigu norime šiuo įstatymu atsikratyti vadinamųjų blogų vadovų, tai gal pirma peržiūrėkime jų vertinimo sistemą, gal padarykime jų atleidimo mechanizmą lengvesnį. Oponentai argumentuoja, kad tokiu būdu, jeigu mes ribosime kadencijas, mes išspręsimė korupcijos ir nepotizmo problemą, bet tai juk nesprendžiama. Tai neturėtų būti sprendžiama direktorių rotavimu ar jų kadencijų ribojimu. Tai turėtų būti sprendžiama naudojantis baudžiamąja teise ir specialiųjų tarnybų kontrole. Tai turėtų būti sprendžiama viešumu ir atsakingu bei vieningu Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerijos ir savivaldybių, kaip švietimo įstaigų steigėjų, veikimu. Ačiū jums.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Į tribūną kviečiu E. Pupinį. Ruošiasi G. Steponavičius.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, galbūt ir nebūtų tokių karštų svarstymų, nereikėtų galvoti, jeigu mes turėtume vienodą patirtį, gyventume visi Vilniuje, kur galbūt įmanoma sukurti tam tikrą konkurenciją, bet šiuo metu realijos yra šiek tiek kitokios, kai netgi šiomis sąlygomis į mokyklas gana sunku prikviešti į direktorių pareigas žmones. Galvojau, kad tai yra susiję tikrai su regionais, tačiau teko dalyvauti susitikimuose – netgi ir Vilniuje yra pavesta kai kuriems direktoriams lygiagrečiai eiti ir kitų mokymo įstaigų direktorių pareigas.

Iš tiesų aš bijau tik vieno – kad galbūt šis įstatymas arba toks pakeitimas gali būti parodytas kaip esminis visos švietimo sistemos žingsnis. Deja, mes, ko gero, elgiamės visai ne taip, čia jau buvo minėta, kad iš tiesų galbūt reikėtų padaryti tą pačią ir direktoriaus pareigybę patrauklią, ir mokytojo pareigybę patrauklią, o tik paskui kalbėti apie tai, kaip sukurti konkurenciją tos patrauklios vietos, kad būtų išrinkti patys geriausi. Aš bijau, kad po šio įstatymo patys geriausi paprasčiausiai nerizikuos eiti šių pareigybių, nes mes prirašome daug reikalavimų, tačiau sąlygų darbui nesudarome. Iš tiesų ką gali padaryti direktorius, nors ir pats geriausias, ir gabiausias, kuomet jis atsiunčiamas į tam tikrą bendruomenę vienas? Netgi sąlygų pasirinkti komandos mes nesudarome. Iš tiesų dar vienas variantas, kai, neduok Dieve, jam nesiseka, ir net įrašyta įstatyme, jeigu žmogui nesiseka, po dviejų tokių vertinimų jis išeina iš to darbo, negaudamas išeitinės išmokos.

Iš tiesų mes sudarome tokias sąlygas, į kurias bus sudėtinga pakviesti direktorius. Aš manyčiau, kad negalime keisti arklio, jeigu vežimas be ratų. Tai galbūt pradėkime taisyti tą vežimą, padarykime, kad jis riedėtų, iš tikrųjų sudarykime sąlygas, padarykime šiek tiek patrauklią pedagogo profesiją ir tada bus galima kalbėti apie konkurenciją.

Vėlgi kalbame apie rezervą. Iš tiesų įrašymas į rezervą nieko neduoda. Suprasčiau, jeigu tu pakliūni į rezervą, buvęs geras direktorius, po to susirandi sau vietą kitoje mokykloje, nedalyvauji konkurse ir iš rezervo eini tiesiai. Šiuo metu tas rezervas nieko neduoda. Apskritai buvimas jame (paprasčiausiai įrašo) – gal garbės reikalas, nes iš esmės šiuo metu, kaip ir buvo pasakyta, jokio rezervo nėra ir jo negali būti, jis negali atsirasti, nes paprasčiausiai kam eiti į rezervą, kai gali apsisprendęs eiti, tiesiogiai dalyvauti konkurse ir konkursą laimėti. Nemanau, kad bus didelė konkurencija, o apskritai to rezervo buvimas yra visai nenustatytas.

Taip pat nenustatyti ir kiti klausimai, kurie susiję su motyvacija dirbti. Iš tiesų, kokia gali būti motyvacija dirbti antrą kadenciją, kai tu žinai, kad viskas pamažu baigiasi, tavo veikla baigiasi. Galbūt vienas kitas dirbs iki galo, bet kitas jau pradės daugiau galvoti apie naujos darbo vietos paiešką, nes iš esmės turės kur nors dėtis, nes įstatymas neišsprendžia grįžimo į buvusias pareigyles. Žmogus išeina, dalyvauja, po to jam pasako arba nepasako ačiū ir atsisveikina su tuo žmogumi, kuris galbūt atidavė savo širdį darbui, tačiau ir gerai dirbdamas jis negali užsitikrinti sau tolesnės vadovavimo karjeros, kadangi gali būti taip, kad kitos vietos gali būti užimtos ir sukurti konkurencijos tarp įstaigų, ypač regionuose, neįmanoma.

Aš tikrai susilaikau dėl kadencijų. Galbūt dėl kitų vietų galima diskutuoti, yra šiek tiek daugiau išplėstos mokyklos tarybos funkcijos. Didelėje bendruomenėje viskas aišku. Jeigu maža bendruomenė, mokyklos tarybos sudėtis gali būti gana nesunkiai parenkama. Po to galbūt tai galėtų būti vienas iš pigių variantų, kaip be išeitinės išmokos pakeisti direktorių. Tai iš tikrųjų, manyčiau, taip pat rizikinga.

Dar vienas dalykas, kaip mes elgiamės su dabar esančiais direktoriais, jeigu mes ateisime ir pasakysime jam, na, drauguži, viskas gerai, tu geras žmogus, bet dabar tu pasirašyk terminuotą sutartį. Iš esmės ir konstituciškai mes to daryti negalime, nes būdų priversti žmogų pereiti iš terminuotos sutarties prie neterminuotos taip pat neturime.

Iš tikrųjų, manyčiau, reikėtų pritarti alternatyviai nuomonei, o dėl kitų vietų taip pat galime pritarti, bet dar yra dėl ko padiskutuoti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju E. Pupiniui. Kviečiu G. Steponavičių. Prašom.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, gerbiamieji kolegos, iš tiesų matėme dabar keletą pastarųjų pasisakymų, kurie labiau atliepia tai, kas buvo pateikta pirminia-me variante, kuris yra pradėtas svarstyti jau beveik prieš pusę metų, kada Prezidentė pristatė sa-vo pataisas dėl Švietimo įstatymo pakeitimų. Bet šiandien abejoju, ar bent 10 ar 20 Seimo narių perskaitėte, koks yra antrasis variantas po Švietimo ir mokslo komiteto svarstymo. Net ir girdžiu kelių komiteto narių pasisakymus – jie kalba apie dalykus, kurių jau nėra įstatymo projekte. Atlei-skite, ar mes čia susirinkome rimtai klausimus svarstyti, ar apie baubus, nenorą keistis kalbame?

Man šiek tiek graudu girdėti kalbėjimą, kokia bus direktoriaus motyvacija, baigiantis antrai kadencijai. Atleiskite, o kokius vaikus mes norime paruošti gyvenimui? Ar pasiruošusius priimti pokyčius? Jeigu taip, tai kokius mes norime turėti direktorius? Galvokime, kas mokys mūsų vai-kus, kas su jais dirbs, kokie vadovai. Taip, iš tiesų atsitiko, kad pastaruosius tris mėnesius buvo milžiniška banga. Kiekvienas Seimo narys, įskaitant mane ir kiekvieną iš jūsų, turėjo ne vieną po-kalbį su direktoriais darželių, mokyklų, labai įvairių švietimo įstaigų, ir dažniausiai tai buvo tera-pinis seansas – pažiūrėkite, kas atsitiks su manimi. Taip, 15 ar 20 metų dirbantis vadovas jau sun-kiai įsivaizduoja, kaip jis eis kitas pareigas.

Iš tiesų, jeigu mes pažiūrėtume į įstatymo projektą, kurio dabar yra svarstymo stadija, aš esu už šį projektą ir pasakysiu keletą argumentų už.

Pataisos nėra vien apie kadencijas – tai yra sisteminis, lyderystę skatinantis pokyčių paketas. Įvedamos penkerių metų vadovų kadencijos. Bet kartu, gerbiamieji kolegos, daugelis nuogąsta-vote ir direktoriams kėlė nerimą, kas atsitiks su ilgai dirbančiais vadovais, kaip su teisėtais lūkes-čiais? Teisėtų lūkesčių atspindys irgi yra pataisoje, kurią teikia gerbiamasis E. Jovaiša su kolega A. Gumuliausku. Dešimt metų ir ilgiau dirbantys vadovai galės dar kartą pretenduoti vienai ka-dencijai. Tai irgi atliepimas jų nerimo, nes jeigu jie yra geri vadovai, žinoma, kad jie turi turėti galimybę tęsti. Lygiai taip pat geras vadovas, dirbęs ilgiau negu penkerius metus, turi būti pasi-ruošęs ir užsiauginęs komandą žmonių, kurie ateis po jo, o geras vadovas eis pakeisti prastos mo-kyklos. Ir nevažiuos jis iš Skuodo į Vilnių arba iš Vilniaus į Skudą. Jis nuvažiuos į kitą rajoną ir padarys tą darbą, kurį gerai išmano.

Kolegos, atkreipiu dėmesį, labai svarbu, kad nelieka centralizuoto kasmetinio vadovų verti-nimo, kaip siūlė Lietuvos Respublikos Prezidentė. Taip, tai buvo biurokratinis procesas, užkrau-nantis nereikalingą našta vadovams. Komitete mes beveik vieningai sutarėme, kad to nėra, vietoj to atsiranda stipresnė mokyklos bendruomenės įtaka renkant vadovus. Iš septynių komisijos na-rių bus bent trys bendruomenės nariai, vyresnių klasių mokiniai, tėvai, mokytojai. Ir ataskaita va-dovams, vadovų ataskaita bendruomenei. Iš esmės tai yra pagrindinis svertas, kuo mes remiamės ir suprantame atskaitomybę ne centralizuoto tikrinimo.

Apie vadovų rezervą taip pat buvo daug kalbėta, ir tai yra irgi labai svarbus aspektas. Visi puikiai suprantame, kad ir dabar konkurse į vadovo pareigas, kai toks direktoriaus prestižas, no-rinčių dalyvauti nėra per daug. Aišku, kad valstybės rūpestis ne tik kadencijas įvesti, bet kad bū-tų visas paketas, kuris atvestų talentingus vadybininkus, direktorių pavaduotojus ar motyvuotus mokytojus prie noro pretenduoti ir būti direktoriumi, padaryti savo ar kitą mokyklą sėkmingą.

Labai svarbus dalykas yra ir tas, kad iš tiesų terminai dėl įstatymo taikymo ilgai dirbantiems direktoriams irgi yra per laiką labiau išdėlioti. Aš manau, kad tai irgi svarbus aspektas, kuris leis-tų ir motyvacinį rezervą pakartą geriau paruošti, ir pasiruošti kaitai, kuri būtina švietimui.

Mieloji Aušra, OECD organizacijos, į kurią mes norime stoti, tyrimai labai aiškiai sako, kad mokyklos, švietimo įstaigos sėkmė labiausiai priklauso nuo vadovo. Jeigu blogas vadovas, kenčia ir mokytojai, ir vaikai, nepatenkinti tėvai. Profsąjungos mokyklose paprastai atsiranda dėl prastų vadovų. Ar mes norime kaitos ir pokyčių, ar mes norime išties ginti tuos, kurie daug metų užge-susiomis akimis eina į mokyklą ir vaidina direktorius? Apie tai mes kalbame. Yra didelė dalis va-dovų, kurie šiandien neatitinka savo laikmečio, ir šitas palaipsnis kaitos mechanizmas, manau, skirtas tam, kad mes tai galėtume turėti.

Vienintelis svarbus balsavimas bus šiandien čia, salėje, – riboti ar neriboti vadovų kadencijas. Dėl to aš sutinku. Neribojimas kadencijų irgi yra suprantamas, nes iš esmės tai leidžia mums žiūrėti į priekį, užtikrinti kaitą, net jeigu skaičius nebus ribojamas, kaip siūlo keli komiteto nariai. Todėl aš siūlau judėti ir pradėti būtent nuo šitų pataisų. Tada bus mums lengviau apsispręsti.

PIRMININKĖ. Dėkoju G. Steponavičiui. A. Papirtienė, replika po diskusijų. Jūsų vardas buvo paminėtas. Prašom.

A. PAPIRTIENĖ (LVŽSF). Mielas Gintarai, puiki, įkvepianti kalba. Vienintelis dalykas, kas man nepatiko, kad jūs siūlote vis dėlto kadencijas riboti. Visa kita labai gražu.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamieji kolegos. R. Žemaitaitis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš dėl vedimo tvarkos norėjau pasitikslinti. Ar mes toliau tęsiame svarstymą, nes laikas kaip ir baigėsi, o pastabų yra labai daug, ar geriau mes antradieniui atidedame, ar kitų klausimų nebesvarstome šiandien? Aš pagal tai žiūriu, kiek yra pastabų, pasiūlymų pateikta, kad apie 40–50 minučių dar mes užtruksime.

PIRMININKĖ. Ačiū. Gerbiamasis Remigijau, jūs skaitote mano mintis, aš kaip tik norėjau su jumis tartis. Mes ištis pradėjome 15 minučių vėliau plenarinį posėdį dėl truputėlį užsitęsusio rytinės dalies svarstymo. Dabar gi ištis norėčiau pakviesti komiteto pirmininką ir jūsų prašyti pritarimo, nes mes norėtume priimti sprendimą dėl pagrindinės nuostatos, ar riboti, ar neriboti, o jeigu tai skirsis nuo mūsų šio įstatymo projekto svarstymo stadijoje, gali atsitikti taip, kad teks grįžti prie pagrindinio komiteto, vadovaujantis 154 straipsniu. Tai dabar pirmiausia, jeigu jūs sutartumėte ir pritarumėte, mes pratęsiame šio įstatymo projekto svarstymą. Ar galime bendru sutarimu pritari, kad pratęsiame?

Leiskite pakviesti gerbiamą E. Jovaišą, pagrindinio komiteto pirmininką, ir mes pasitarsime, kaip dirbsime toliau. Mums reiktų dabar pastraipsniui, bet jūs turite savo pasiūlymą. Prašom, gerbiamasis pirmininke.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, čia išsakyta buvo daug gerų, teisingų minčių, bet vis dėlto aš atstovauju komitetui, būdamas jo pirmininku, ir kadangi mano nuomonė sutinka su komiteto nuomone, turiu teisę išsakyti kai kuriuos, sakyčiau, esminius dalykus dėl šito įstatymo.

Pirmiausia noriu jums pristatyti principus, kuriais vadovavosi komitetas. Tų principų yra dvi rūšys, t. y. dalykiniai ir socialiniai. Iš dalykinių principų yra labai svarbus štai koks (tam pritaria komitetas): „Valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų vadovai renkami ne daugiau negu dviem kadencijom.“ Šitam komitetas pritarė. „Kadencija yra penkerių metų.“ Pritarta. „Į vadovo pareigas gali patekti kandidatas, atitinkantis tam tikrus kvalifikacinius reikalavimus.“ Pritarta. „Pakartoti kadenciją galima tik laimėjus konkursą.“ Pritarta. „Kandidatui keliami nepriekaištingos reputacijos reikalavimai“. Pritarta. Jau buvo minėta, kad atsisakėme kasmetinio brangaus vertinimo ir padarėme vadovo ataskaitą. Irgi pritaria komitete.

Labai svarbus dalykas, sakyčiau, be šių principų – riboti ar neriboti, yra socialinio jautrumo principas. Socialinio jautrumo principas komitete taip pat buvo detalčiai svarstytas, yra pataisų. Štai prie kokių išvadų priėjome. Pirmiausia mes darome grafiką, kokia tvarka bus renkami įstaigų vadovai ir atsižvelgiame į amžių. Pavyzdžiui, jeigu vadovas dirba 30 metų ir daugiau, jam galioja teisėtų lūkesčių metas, vadinasi, nuo 2018 m. sausio 1 d., jeigu įsigalioję įstatymas iki 2019 m. sausio 1 d., jis turi pereiti konkursą toje pačioje savo darbo vietoje ir jeigu jis laimėtų konkursą, vadinasi, būtų laikoma, kad jis dirba antrą kadenciją. Tai yra 30 metų ir daugiau išdirbę įstaigų vadovai turi šešerius metus susitvarkyti savo gyvenimą, o mes turime laiką, per kurį galima sutvarkyti vadovų rezervo finansavimą ir kitus motyvuojančius dalykus.

Jeigu žiūrėtume toliau, 20–29 metai, tai tie, kurie išdirbo, turi jau septynerius metus į priekį, kurie išdirbo 10–19 metų, turi aštuonerius metus. Tai socialinis jautrumas šiuo atveju yra išlaikytas. Neabejoju, kad šiandien Lietuva gyvena tokį laiką, kai greitai viskas keičiasi. Aš žiūriu į savo kompiuterį, į savo telefoną ir per penkerius metus matau didžiulę, protu nesuvokiamą pažangą. Ši pažanga, šis greitis negali aplenkti mokyklos. Mokykla turi taip pat greitai matyti, ko ji moko, kam ji rengia, kokiam gyvenimui ji rengia savo vaiką. Čia mokyklos vadovo indėlis yra labai didelis, labai didelis. To negalima nevertinti ir niekas negali šito neįvertinti, nes yra oficialių tyrimų, daugybė tokių. Štai yra tokie komiteto principai. Dabar, manau, kad... Ar aš galiu tęsti?

PIRMININKĖ. Taip. Gerbiamas pirmininke, tada jūs pasiūlykite Seimui, kurio įstatymo straipsnį mes pasirenkame pirmiausia, kuris sprendžia dėl kadencijų ribojimo, ir priimame sprendimus.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Pirmiausia aš pasiūlyčiau Seimui apsispręsti dėl kadencijų ribojimo, ką siūlo komitetas, ir balsuoti dėl atskirosios nuomonės, ką siūlo keturi Seimo nariai, kad kadencijų reikia neriboti. Tokiu atveju mes padarysime principinį sprendimą, kuris turės įtakos tolesniam mūsų svarstymui. Noriu pasakyti, kad tokių garbingų mūsų Seimo narių, kurie siūlo neriboti kadencijų, yra ne tik atskirosios grupės, tai yra ir A. Matulas, ir A. Palionis, jeigu pažiūrėtume į Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetą, ten taip pat yra iš esmės nepritariama kadencijų ribojimui.

Taigi, kolegos, jums spręsti, ar mes galime balsuoti iš principo.

PIRMININKĖ. Ačiū. Galime taip sutarti, kad mes pirmiausia apsispręsimė dėl 11 straipsnio, o tai yra 29 straipsnio pakeitimas. Jeigu dėl viso straipsnio formuluotės, tai dėl viso straipsnio anksčiausia, o kadangi mes turime pasiūlymus svarstyti pagal pateikimo eilę, yra pateiktas A. Pirtienės pasiūlymas (24 puslapis). Jūsų yra anksčiau, jūsų yra sausio... Seimo narys A. Palionis dėl viso 59 straipsnio. Ačiū. Pradedame tada nuo Seimo nario gerbiamojo A. Palionio pateikto pasiūlymo, kuris yra sausio 25 dienos. Prašom pristatyti.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Čia yra ribojimo, neribojimo kontekste.

A. PALIONIS (LSDPF). Taip. Ačiū, posėdžio pirmininke. Iš esmės mano pasiūlymo esmę komiteto pirmininkas kaip ir pasakė, mano pasiūlymas išvis neriboja kadencijų. Kadangi kiekviena savivaldybė kasmetinės atestacijos metu gali atestuoti švietimo įstaigos vadovą, tai mano siūlymas buvo dėl 59 straipsnio, kad Švietimo ministerija įsteigtų instituciją, kuri kiekvienais metais galėtų atestuoti, ir kad mes galėtume išvengti politinio susidorojimo savivaldybės viduje, nes kai kas nuogąstavo, kad gali būti taip, kad pasikeičia savivaldybės politinė valdžia ir tada susidorojama su vadovais. Sprendimas būtų toks, kad to kasmetinio atestavimo metu dalyvautų Švietimo ministerija.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komiteto nuomonė dėl A. Palionio pasiūlymo.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Dėl A. Palionio pasiūlymo komiteto nuomonė yra labai aiški: nepritarti kadencijų ribojimui. Šitai daliai nepritarti.

O kitai daliai...

PIRMININKĖ. Komiteto nuomonė buvo iš dalies pritarti ir komiteto pasiūlymas yra toks: sujungti abu – 59 ir 59¹ straipsnius.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). 24 puslapis, taip. Šitai padaryta.

PIRMININKĖ. Dėl vedimo tvarkos – E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Aš bijau, kad galime padaryti jau per daug mes, nes iš esmės gerbiamojo A. Palionio pataisa liečia daug straipsnių, o ne tik tuos esminius. Jeigu iš esmės pritarsime visam pasiūlymui, tai visas įstatymas...

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Viskas taip, taip negalima...

PIRMININKĖ. Deja, kolegos, aš!..

E. PUPINIS (TS-LKDF). Iš tikrųjų reikėtų dėl paprastos alternatyvos, dėl kadencijų ribojimo, kaip yra atskiroje nuomonėje, nes paskui mes tą įstatymą galime mesti į šiukšlių dėžę.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Mes ir prašome iš principo balsuoti, nes kitaip iš tikrųjų mes negalime, o vėliau mes turime eiti pastraipsniui.

PIRMININKĖ. Gerai, kolegos. Jeigu yra principinis sprendimas ir sutarimas iš principo dėl kadencijų... Matyt, gerbiamas pirmininke, nebandykime supainioti Seimo. Yra įregistruoti konkretūs pasiūlymai ir mes negalime iš klausos kokį nors pasiūlymą imti ir svarstyti. Todėl dabar savo pasiūlymą pristatė A. Palionis, komitetas pasakė savo nuomonę. Pagal procedūras – nuomonė už, nuomonė prieš. Ar teisingai užsiregistravote dėl šio pasiūlymo? Prašom tada užsiregistruoti iš naujo dėl A. Palionio pateikto pasiūlymo. R. J. Dagys už.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš manau, kad tas žaidimas su tomis kadencijoms, kuo toliau, tuo aiškėja visas beprasmiškumas iš principo. Mes jau sprendėme Biudžetinių įstaigų įstatyme ir matome, kad per atestavimą, procedūras visos tos keitimo arba užsistovėjimo problemos ir visa kita yra normaliai sprendžiama. O kadencijų įvedimas yra toks nepasitikėjimas, mano galva, žemina mūsų žmones, kurie normaliai dirba, aukoja visą savo gyvenimą, paskui yra pri-

versti kažkur rotuoti, išvažiuoti į kitą vietą. Mes tokiu būdu tikrai nepagerbiame tokių žmonių, kurie dorai dirba. Yra įvedama daug papildomų pataisų, dėl kurių mes tiesiog galime tuos visus blogai dirbančius arba atsiliekančius nuo laiko, ką gerbiamas pirmininkas sako, mes juos galime normaliai pakeisti atestuodami, įvertindami jų žinias, jeigu jie atsilieka nuo laikmečio dvasios, mokyklos rezultatai yra prasti ir t. t. Kriterijus galima tokius ir sudėti, jeigu mokyklos egzaminų pažymiai yra žemi ir t. t. Viską galima sudėti, bet tai bus aiškus darbo įvertinimas ir, jeigu žmogus nesusitvarko su tuo, tai gerai, tada mes jį keičiame ir reikia keisti tokius žmones. Bet jeigu jis dirba, nuoširdžiai dirba ir gauna gerą rezultatą, o mes turime tokių nusipelnusių mokytojų, kurie visą vagą yra išvarę, tai mes negalime dėl noro pasirodyti, kad mes įvedame kadencijas dėl tokios fiks idėjos, staiga imti ir viską nuvertinti dirbtinu, absoliučiai dirbtinu, rotacijos mechanizmu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė prieš – J. Liesys.

J. LIESYS (*LSF*). Ačiū, gerbiama pirmininke.

PIRMININKĖ. I. Degutienė dėl posėdžio vedimo tvarkos.

I. DEGUTIENĖ (*TS-LKDF*). Iš tikrųjų aš dėl vedimo tvarkos. Gerbiama pirmininke, aš turėčiau tokių siūlymą. Jūs pradžioje pasakėte, kad mes turime apsispręsti tik vienu klausimu – bus kadencijos ar nebus kadencijų. Aš dabar pasižiūrėjau, vienintelis straipsnis apie tai kalba, tai 2 straipsnis. Todėl aš rekomenduoju pasižiūrėti, kokios yra pataisos registruotos Seimo narių dėl 2 straipsnio, ir tik apie jas kalbėti. Gerbiamojo A. Palionio nėra vien tik dėl 2 straipsnio, tai yra kur kas plačiau. Dabar tie, kas pasisako už ar prieš, apima ne tik 2 straipsnį, o žymiai daugiau ir tada išeina taip, kaip aš suprantu, Andriaus pasiūlymas grįžta į šiandien galiojantį įstatymą, t. y. į praeitį. Visa tai, kas dabar siūloma, kam komitetas pritarė, viskas yra sunaikinama. Aš siūlau, kad taip, kaip ir jūs, pirmininke, sakėte, ir komiteto pirmininkas, jeigu kalbame tik apie kadencijas, tai yra tik vienas straipsnis – 2 straipsnis. Tai reikėtų išimti...

PIRMININKĖ. Tai čia truputėlį aišku, yra ir daugiau, yra ir 8, ir 11, ir 15, bet...

I. DEGUTIENĖ (*TS-LKDF*). Bet esmė.

PIRMININKĖ. Esmė, taip.

I. DEGUTIENĖ (*TS-LKDF*). Sako, jau projekto 3, o aš dar 2 turiu.

PIRMININKĖ. J. Liesys. Aš suteikiau žodį jums. Prašau.

J. LIESYS (*LSF*). Ačiū, pirmininke. Ką pasakė gerbiama I. Degutienė, tai visiškai tiesa. Dabar mes susipainiosime patys šituose įstatymo teikimuose ir negalėsime priimti alternatyvaus sprendimo. Vieni sako, reikia kadencijų, kiti – nereikia. Tai reikėtų apsispręsti ir tada viskas sustos į savo ribas dėl kadencijų. O vėliau kaip jas aprašysime, kas jas vertins, kas kiti vertins, kai (...) ir t. t., tada ir bus galima išspręsti. Noriu tik pasakyti, kad kadencijos nėra būtinos mokyklose, neturime mes tiek daug šviesulių ir kaimuose. Naujas žmogus, laimėjęs savo postą, negalės iš karto pirmą dieną savo programos arba politikos įgyvendinti tame kolektyve. Vis dėlto tas žmogus turėtų būti daugiau susipažinęs, žinoti darbo stilių, žinoti mokyklos gyvenimą ir tada jis galėtų kandidatuoti į atitinkamą postą. Vis dėlto siūlau, kad tų vadovų kadencijų nebūtų. Jeigu vadovas blogas, tai jis pats pasitrauks arba jį patrauks kiti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komiteto pirmininkas dabar nori patikslinti, kad mums visiems būtų aišku, už kurį straipsnį, kuris apibrėžia dėl kadencijų, kad mums nekiltų abejonių po balsavimo.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Kolegos, iš tikrųjų toks straipsnis labai trumpas yra, 11 straipsnis, jeigu žiūrėtume, 59 straipsnio pakeitimas, yra Seimo nario A. Matulo kovo 28 dieną įregistruotas, juo yra išbraukiamas tas kadencijų ribojimas. Pagal tą mums tinka balsuoti, ar palaikyti A. Matulo, ar palaikyti komiteto nuomonę.

PIRMININKĖ. Iš tikrųjų, kolegos, buvo labai daug Seimo narių pasiūlymų turint tą pačią mintį. Jeigu vertintume iš eilės, tai iš tikrųjų ir gerbiamo M. Adomėno, ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto, ir A. Papirtienės, ir gerbiamo A. Palionio ir t. t. Bet jeigu komiteto pirmininkas siūlo pirmiausia mums balsuoti dėl A. Matulo, kuris siūlo „tos pačios valstybinės ar savivaldybės švietimo įstaigos, išskyrus aukštąsias mokyklas, vadovu tas pats asmuo gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės“, jis siūlo tai išbraukti ir mes komiteto pirmininko siūlymu dėl to turime balsuoti. (*Balsai salėje*) Ar visiems aišku? Bet prieš balsuojant dar nori E. Gentvilas pasakyti.

E. GENTVILAS (LSF). Gerai. Ačiū. Žiūrėkite, mes dabar *prisirišame* prie pavardžių ir prie konkrečių pasiūlymų.

PIRMININKĖ. Ne, mes prie straipsnio.

E. GENTVILAS (LSF). Ir prie straipsnio. O jeigu mes *prisirištume* prie principo? Paprastas balsavimas: už tai, kad būtų kadencijos arba kad nebūtų kadencijos.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Tą ir siūliau.

E. GENTVILAS (LSF). Jeigu nutariame, kad kadencijos būtų, tada atkrenta A. Palionio ir kai kurių kitų...

PIRMININKĖ. Puiku!

E. GENTVILAS (LSF). Dėl tokio principo pabalsuojame ir tada eliminuojame dalį pataisų.

PIRMININKĖ. Komiteto pirmininkas būtent tą ir siūlo ir aš tą patį jums sakau. (*Balsai salėje*) Na, visi norite kalbėti ir suteikti dar papildomai aiškumo. Duok Dieve, kad aiškumo. P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, dėl vedimo tvarkos. Aš suprantu, mes dabar nesimėtome. Kaip pateikta konsoliduotame variante, mes taip ir nagrinėjame pasiūlymus?

PIRMININKĖ. Gerbiamas Povilai Urbšy, mes ką tik susitarėme, kad mes nubalsuojame už principą, kuris yra esminis šio įstatymo – bus kadencijos ar nebus. O toliau nuosekliai einame pastraipsniui arba grįžtame į komitetą, jeigu keičiasi...

P. URBŠYS (LVŽSF). Palaukite! Gerbiamieji, tada vis dėlto yra taip.

PIRMININKĖ. Perskaitykite Statutą, gerbiamas kolega!

P. URBŠYS (LVŽSF). Dėl vedimo tvarkos aš norėčiau pasakyti. Jeigu mes kalbame iš principo ar dėl vieno, ar kito, jūs tada turite sudaryti galimybę dalyvauti diskusijose, nes pasiūlymai dėl ribojimo ir neribojimo yra netolygūs. Pavyzdžiui, mes kaip komitetas siūlome vis dėlto po penkerių metų kadencijos, kad būtų vertinimas gerai arba labai gerai, ir tada jis gali dalyvauti. Kiti to siūlymo neteikia. Pavyzdžiui, dalis Seimo narių, kurie būtų už kadencijų neribojimą, gali būti už tai, kad būtų konkursai. Kiti iš esmės gali pasakyti, kad nereikia jokių konkursų. Tai kaip jūs tada visus į vieną krūvą sudedate?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Bet čia kalbama apie...

PIRMININKĖ. Nuosekliai dirbame ir aš jau paskelbiau, ir pirmininkas pasiūlė. A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiama kolegos, tikrai neišradinėjame valstybėje naujo dviračio. Sveikatos sistemoje prieš keletą metų įvedėme tvarką, įvedėme kadencijas ir kadencijų skaičiaus neribojime, nors tą siūlė daryti Prezidentė. Ir visa tai pasitvirtino. Ateina daug naujų žmonių, tie, kurie turi patirties, turi inovacijų, jie dalyvauja konkursuose...

PIRMININKĖ. Pone Antanai, dėl motyvų, mes sutarėme, galbūt nebekalbame.

A. MATULAS (TS-LKDF). Pabaigsiu. Todėl čia nesvarbu autorystė. Kolegos, greitai nebus kam dirbti tais mokyklų direktoriais.

PIRMININKĖ. Jūs jau mus įtikinėjote...

A. MATULAS (TS-LKDF). Kadencijas įvesti reikia, bet jokių kadencijų ribojimų negali būti. Yra žmonių, pavyzdžiui, aš pažįstu puikią direktorę, kuriai 45...

PIRMININKĖ. Gerbiamas Antanai, ką jūs pažįstate, kiek jūs pažįstate, mes tada dirbsime iki išnaktų. Pirmininkas pasakė, kad dabar tikslinga balsuoti dėl principo ir mes apsisprendėme. Pasakėme nuomonę už, nuomonę prieš. Aš kviečiu balsuoti. (*Balsai salėje*)

A. PALIONIS (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš noriu priminti labai neseną svarstymą mūsų Seime dėl Alkoholio kontrolės įstatymo.

PIRMININKĖ. Taip, viską dirbome sklandžiai.

A. PALIONIS (LSDPF). Kur buvo lygiai taip pat apsisprendimas dėl 18 ar 20 metų. Mes pagal Statuto 152 straipsnio 8 dalies 2 dalį tuos pasiūlymus svarstėme taip, kaip buvo užregistruota, eilės tvarka. Dabar mes svarstome lygiai taip pat, apsispręsti – yra kadencijos, nėra kadencijų, bet yra 11 straipsnis. Turime lygiai taip pat – registracijos data ir svarstyti pasiūlymus.

PIRMININKĖ. Mielas kolega, taip mes ir stengiamės daryti. Ką tik komiteto pirmininkas jums aiškiai išaiškino dėl principų. Pirmininke, dar kartą pasakykite, kad visi suprastų jūsų pasiūlymą, ir tada skelbsiu balsavimą.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiama kolegos, iš tikrųjų yra svarbus principas, ar mes ribojame, ar neribojame kadencijų. Todėl mes, ieškodami to grynojo straipsnio, kuriuo galėtume pasiremti ir bal-

suoti už ar prieš kadencijų ribojimą... Yra patogus Seimo nario A. Matulo pasiūlymas dėl 11 straipsnio, kuris keičia 59 straipsnį. (*Balsai salėje*) Taigi čia jau buvo kartota. Ką jis sako? Tos pačios valstybinės ir savivaldybės švietimo įstaigos, išskyrus aukštąsias mokyklas, vadovu tas pats asmuo gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Jeigu mes balsuosime, palai殀ysime arba A. Matulo, arba komisijos, t. y. komiteto, pasiūlymą ir šitą svarbų principą mes išspręsimė.

PIRMININKĖ. Ačiū, pirmininke. Viskas! Nebestojame ir dirbame. Nuomonės buvo išsakytos.

Kviečiu balsuoti. (*Balsai salėje*) Kolegos, daugiau jokių žodžių nesuteiksiu. Vadovaujuosi ką tik mūsų priimtu principu. Balsuojame!

E. JOVAIŠA (LVŽSF). A. Matulas siūlo neriboti kadencijų. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Nesuteiksiu niekam žodžio.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Komitetas siūlo riboti kadencijas. (*Balsai salėje*) Labai aišku.

PIRMININKĖ. Prašom apsispręsti ir balsuoti. Kas už tai, kas pritariate A. Matulo pasiūlymui, kuris siūlo išbraukti „Tos pačios valstybinės ir savivaldybės švietimo įstaigos vadovu tas pats asmuo gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės“? Komiteto nuomonė buvo nepritarti.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Nepritarti. (*Triukšmas salėje*) Prieš.

PIRMININKĖ. Labai didelis triukšmas salėje. Kolegos! Visi turite prieš akis A. Matulo pasiūlymą. (*Balsai salėje*)

Už A. Matulo pasiūlymą balsavo... Iš viso balsavo 112 Seimo narių: už – 68, prieš – 32, susilaikė 12. A. Matulo pasiūlymui yra pritarta.

Gerbiamasis komiteto pirmininke, kaip dirbame toliau, kai pritarta šitam pasiūlymui?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, gerai, pritarta A. Matulo formuluotei, bet aš... (*Balsai salėje*) Prašau? Minutėlę! Taip, mes galime grąžinti atgal, bet aš manau, kad jūs neatkreipėte dėmesio ir neišgirdote, atleiskite, kitų svarbių šito įstatymo pakeitimų. Be tos kadencijos ribojimo yra apskritai kadencijos, yra konkursas, yra galimybė sudaryti rezervą.

PIRMININKĖ. Gerai.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Mes ir dabar galime toliau svarstyti atskirus punktus. Jūsų dalykas yra apsispręsti, ar grąžinti...

PIRMININKĖ. Gerbiamas pirmininke, bet vienaip ar kitaip, mes jau turėsime grįžti į pagrindinį komitetą ir pagrindiniame komitete pradėti svarstyti įstatymo projektą, nes remiantis... Kuris čia straipsnis? „Jeigu įstatymo projekto svarstymo Seime metu buvo priimtos pataisos, kurios panaikino įstatymo principus ir sandarą lemiančius straipsnius, taip pat atskirus skirsnius ir skyrius, pranešėjas iki svarstymo Seimo posėdyje pabaigos gali pasiūlyti atidėti projektą taisyti.“

Dabar klausimas, gerbiamasis pirmininke, ar nubalsavus už A. Matulo pasiūlymą reikia atidėti projektą taisyti?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Man klausimas? Aš manau, kad mes galime ir toliau dirbti.

PIRMININKĖ. G. Steponavičius. Dirbame toliau.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Gerbiama posėdžio pirmininke ir gerbiami kolegos, tikrai kadencijų neribojimas nekeičia įstatymo esmės. Jokios kitos nuostatos dėl to neturėtų būti taisomos. Suprantu lygiai taip pat, kaip ir komiteto pirmininkas, mes galime tęsti darbą ir judėti į priekį.

PIRMININKĖ. Gerai. Ir M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Kolegos, vis dėlto nemažai šio įstatymo nuostatų yra suprojektuotos taip, kad yra imama kaip prielaida, kad kadencijos yra ribojamos. Taigi kadencijų ribojimo išbraukimas turi pasekmes, kurias dabar yra sunku įvertinti, posėdžio eigoje tiesiog iš klausos balsuojant, kokias tai turi pasekmes visai sistemai. Todėl aš manau, kad vis dėlto turėtų būti grąžinamas į komitetą svarstyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonės išsiskyrė.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Balsuojame.

PIRMININKĖ. Aš prašau balsuoti. Kas už tai, kad mes toliau svarstytume tuos straipsnius, kurie nesusiję su kadencijų ribojimu, arba darome pertrauką? (*Balsai salėje*) Kas balsuoja už, tęsiamė darbą toliau ir svarstome nesusijusius su kadencijų ribojimu straipsnius, o kas balsuoja prieš, tas pasisako už pertrauką. (*Balsai salėje*) Alternatyvus balsavimas.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Kaip norite.

PIRMININKĖ. Už tai, kad tęstume darbą toliau, pasisakė 34 Seimo nariai, kad darytume pertrauką, balsavo 75 Seimo nariai. Darome pertrauką. Komitetas atitinkamai reaguoja į nubalsuotą mūsų poziciją.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Ačiū, kolegos.

PIRMININKĖ. Skelbiu... Minutėlę!

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Galiu būti laisvas?

PIRMININKĖ. Ačiū.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke.

PIRMININKĖ. Visiems užteks laiko.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Gerbiama pirmininke, norėčiau pasiteirauti. Pertrauka tai pertrauka, bet pagal Statutą tada daroma pertrauka įstatymą suderinti su tuo siūlymu, dėl kurio Seimas apsisprendė.

PIRMININKĖ. Taip.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Taip?

PIRMININKĖ. Taip.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Pasakykite aiškiai, kad visiems būtų... Ačiū.

PIRMININKĖ. Aš manau, visi supratome. Pakartoju, kad labai aiškiai suprastume, kad daroma pertrauka, kad būtų suderinta su pritartu po svarstymo A. Matulo pasiūlymu, kad suderintų pagrindiniame komitete visus kitus įstatymo straipsnius.

Skelbiu kitą darbotvarkės klausimą. Ar jau yra pranešėjai?

Dėl vedimo tvarkos – J. Liesys.

J. LIESYS (*LSF*). Aš tik noriu priminti, pirmininke, kad dabar padarėme pertrauką, tai yra penkeri metai. Toliau – kiekvienais metais kas penkeri metai konkursas.

PIRMININKĖ. Kolegos, mes jau priėmėme sprendimą ir nubalsavome. Negrįšime prie šito...

J. LIESYS (*LSF*). (...) suklaidinti. Yra be kadencijų penkeri metai, ir viso gero.

PIRMININKĖ. Tęsimė darbą rytoj, tai yra ketvirtadienį.

13.09 val.

Seimo nutarimo „Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIII-834 (pateikimas)

Skelbiu darbotvarkės 1-17 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIII-834. Pranešėjas – Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. Pranckietis.

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, Seimas šiandien turi pradėti naujos Vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymą. Pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo nuostatas VRK yra sudaroma iš komisijos pirmininko, kurį siūlo Seimo Pirmininkas; teisingumo ministro pasiūlytų dviejų aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turinčių asmenų, kuriuos Seimas skiria slapto balsavimu; Lietuvos teisininkų draugijos pasiūlytų dviejų aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turinčių asmenų, kuriuos Seimas skiria taip pat slapto balsavimu; Respublikos Prezidento pasiūlytų dviejų aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų, kuriuos Seimas skiria taip pat slapto balsavimu; partijų, gavusių Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, pasiūlytų asmenų, turinčių aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir darbo Rinkimų komisijoje patirties. Šiandien pristatomi kandidatai atitinka formaliuosius įstatymo keliamus reikalavimus. Dėl visų kandidatų yra kreiptasi į Specialiųjų tyrimų tarnybą, kad būtų pateiktos išvados pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnį. Atsakymai gauti, visi kandidatai gali eiti pareigas Vyriausiojoje rinkimų komisijoje.

Pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymą Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininką taip pat slapto balsavimu skiria Seimas Seimo Pirmininko teikimu.

Keliais žodžiais pristatysiu pasirinktą kandidatę į Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkus. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke siūlau Seimui skirti Laurą Matjošaitytę...

PIRMININKĖ. Viskas gerai, buvo suderinta, bet, matyt, kažkas neatvyko.

V. PRANCKIETIS. Ji čia, prie slenksčio. Tai yra nepriekaištingos reputacijos, turinti darbo VRK patirties, nepolitizuota, ir tikiuosi, kad ji užtikrins komisijos skaidrų ir profesionalų darbą. Kviečiu visus palaikyti šią kandidatūrą.

PIRMININKĖ. Taip, pirmininkė dar neatėjo. (V. Pranckietis: „Pristatyti visą komisiją?“) Visą komisiją.

V. PRANCKIETIS. Vyriausiosios rinkimų komisijos nariais Respublikos Prezidentės siūlymu siūloma rinkti V. Vobolevičių ir A. Žilinskiene, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro siūlymu – D. Beinoravičių ir S. Misevičienę, Lietuvos teisininkų draugijos siūlymu – S. Šaltauskiene ir J. Udri.

3 straipsnis. Skirti Vyriausiosios rinkimų komisijos nariais: D. Laurinavičių – partijos „Tvar-ka ir teisingumas“ siūlymu; J. Lebedevienę – Lietuvos socialdemokratų partijos siūlymu; M. Reznikovą – Liberalų sąjūdžio siūlymu; V. Semešką – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos siūlymu; V. Urbaną – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos siūlymu ir J. Valčiukienę – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos siūlymu.

PIRMININKĖ. Ačiū, Pirmininke. Yra atvykę, Pirmininke... Kandidatė į Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkus L. Matjošaitytė netrukus bus. Dabar yra atvykę daug komisijos narių, kandidatų į komisijos narius ir Seimas... (*Šurmulyš salėje*) Taip, jau atvyko kandidatė. Ar gerbiame L. Matjošaitytę galėtų būti pakviesta iš karto į tribūną?

Vadovaujantis mūsų Seimo statuto 200 straipsniu, jums yra skiriamas laikas, suteikiamas žodis iki 10 minučių.

L. MATJOŠAITYTĖ. Laba diena, gerbiame Seimo nariai, laba diena, gerbiame Seimo Pirmininke. Esu Laura Matjošaitytė, Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotoja. Taupy-dama jūsų laiką, norėčiau trumpai pristatyti savo matymą, požiūrį į vyriausiąją rinkimų komisiją.

Pradėsiu nuo to, kad Lietuvos Respublikos Vyriausioji rinkimų komisija yra aukščiausioji rinkimus organizuojanti institucija Lietuvoje, kurios darbą teigiamai vertina tiek tarptautinės organizacijos, tiek ir pasaulyje pripažinta mokslo bendruomenė. Šių metų kovą Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos atstovai, pristatę Lietuvos Seimo rinkimų ataskaitą, pripažino, jog Seimo rinkimai buvo konkurencingi, teisinis rinkimų reglamentavimas sukūrė tvirtą pagrindą demokratinams rinkimams, rinkimai buvo vykdomi profesionaliai, efektyviai ir skaidriai. Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos atstovai teigiamai įvertino ir elektroninių rinkimų sąrašų Lietuvoje sudarymo procedūras, užkertančias kelią dvigubam balsavimui.

Šių metų gegužę Harvardo universiteto ir Sidnėjaus universiteto mokslininkai, įvertinę beveik 160 pasaulio šalių rinkimų vykdymo kokybę, Lietuvos rinkimų organizatorių įvertino 11 vieta. Lietuva iš 158 valstybių pateko į 58 šalių grupę, kuriose rinkimų kokybė vertinama aukštai ir labai aukštai. Iš 46 Europos valstybių pagal surinktą bendrą balų sumą Lietuva užėmė 8 vietą. Tai aukšto rinkimų demokratijos lygio pripažinimas ir šalies įvertinimas. Mes lenkiame tokias demokratines valstybes kaip Airija, Austrija, Belgija, Ispanija, Jungtinės Amerikos Valstijos, Kanada ir Didžioji Britanija. Lietuvos rinkimų organizatorius geriausių mokslininkų įvertinimų sulaukė dėl rinkimų įstatymų, rinkimų procedūrų, rinkėjų registracijos ir rinkimų apygardų.

Tačiau, nepaisant tarptautinių organizacijų teigiamo įvertinimo, vietos lygiu Vyriausiosios rinkimų komisijos darbas neretai sulaukia kritikos. Atsižvelgiant į tai, manytina, jog naujos sudėties Vyriausioji rinkimų komisija turėtų įtvirtinti tai, kas buvo atlikta gero, ir, reaguodama į pastaruoju metu Vyriausiosios rinkimų komisijos atžvilgiu išsakytą kritiką, atsinaujinti ir tobulėti. Vyriausiajai rinkimų komisijai būtini nauji vėjai. Institucijos veikloje turi atsirasti daugiau skaidrumo, viešumo. Vyriausiosios rinkimų komisijos veikla turi būti vykdoma kokybiškiau ir efektyviau; naudojama daugiau technologinių inovacijų; didesnis dėmesys turi būti skiriamas pažangių, demokratinų Vakarų valstybių patirčiai ir tarptautinių organizacijų rekomendacijoms; kuriama nuolatinio tobulėjimo kultūra; didinamas visuomenės ir politinių partijų pasitikėjimas Vyriausiąja rinkimų komisija; ieškoma optimaliausių būdų rinkimų procesui supaprastinti. Turėtų būti stiprinamos pastangos dėl visuomenės visapusiško informavimo ir švietimo apie Vyriausiosios rinkimų

komisijos priimamus sprendimus, jų priėmimo motyvų, vykstančių rinkimų procesų, balsavimo tvarkos. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas asmenims su negalia ir tautinėms mažumoms. Pateikiama informacija turi būti aiški ir visapusiška, priimtinos formos ir turinio. Visuomenei turi būti atsakyta į visus jai rūpimus klausimus.

Siekiant didesnio skaidrumo ir visuomenės pasitikėjimo rinkimuose naudojamomis informacinėmis rinkimų sistemomis, prieš kiekvienus rinkimus turi būti skelbiama informacija apie atliktus rinkimų sistemų patikrinimus bei jų rezultatus. Būtina ieškoti būdų tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje gyvenančių rinkėjų aktyvumo rinkimuose problemai spręsti. Kliūtys, trukdančios rinkėjams dalyvauti rinkimų procesuose, turi būti pašalintos.

Vyriausioji rinkimų komisija turi aktyviau dalyvauti teikiant ir svarstant pasiūlymus dėl Rinkimų įstatymo pakeitimo, naujovių rinkimų procese diegimo. Būtiną rinkimų organizavimo darbo permainas. Būtiną didesnės pastangos sprendžiant tokius rinkimų organizavimo klausimus kaip rinkėjų eilės rinkimų apylinkėse, greitas ir, svarbiausia, kokybiškas rinkimų rezultatų nustatymas ir paskelbimas, balsavimo patalpų pritaikymas rinkėjams su negalia.

Siekiant geresnio apygardų ir apylinkių komisijų narių pasirengimo rinkimams ir referendumams, būtina skirti didesnę dėmesį komisijų narių kvalifikacijos kėlimui, darbo ir darbo apmokėjimo sąlygų gerinimui. Siekiant Vyriausiosios rinkimų komisijos naudojamų informacinių sistemų ir duomenų bazėse saugomų duomenų apsaugos nuo kasdien vis išradingesnių ir gausėjančių kibernetinių atakų, Vyriausiosios rinkimų komisijos veikloje būtina naudoti naujausias apsaugos nuo kibernetinių atakų priemones. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas asmens duomenų apsaugai.

Turi būti operatyviau fiksuojama, profesionaliau reaguojama į pranešimus apie galimus Rinkimų įstatymo pažeidimus ir principingiau taikomos teisės aktuose numatytos sankcijos, poveikio priemonės.

Vyriausioji rinkimų komisija turi būti vienodai teisinga visoms politinėms jėgoms. Turi būti vengiama dvigubų standartų taikymo. Siekiant skaidraus partijų finansavimo užtikrinimo, turi būti rodomas didesnis Vyriausiosios rinkimų komisijos dėmesys ir didesnė iniciatyva. Duomenys apie rinkimų dalyvių finansavimą turi būti lengvai prieinami. Rinkėjams turi būti sudarytos galimybės su jais susipažinti, įvertinti.

Turi būti ir toliau stiprinamas bendradarbiavimas su prieš neteisėtą finansavimą kovojančiomis institucijomis. Kartu su kontroliuojančiomis institucijomis turi būti ir toliau stiprinama kova prieš rinkėjų papirkinėjimą. Šiandieninė praktika, kuomet asmuo pripažįstamas papirkęs rinkėją tik jeigu jis elgiasi taip, kaip norėjo papirktas, yra ydinga ir turi būti keistina.

Toks mano būtų trumpas pristatymas, trumpos išvalgos, šiandieninės Vyriausiosios rinkimų komisijos situacijos matymas ir galimybė tobulėti. Labai ačiū už jūsų dėmesį. Jeigu turėsite klausimų, mielai į juos atsakysiu.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji Seimo nariai, gerbiamoji kandidatė pateikė savo poziciją, mes su taupėme šiek tiek laiko ir dabar pagal Statutą turime 15 minučių galimybę jums, gerbiamieji, užduoti klausimus. Užduoti klausimus jūs galite visiems kandidatams į Vyriausiosios rinkimų komisijos narius, jūs juos čia matote, galite pasirinkdami paklausti ne tik pirmininkės, bet ir kandidatų į Vyriausiosios rinkimų komisijos narius. Prieš užduodami klausimą tiesiog pasakykite, kam jį užduodate. Pirmąjį kviečiu klausti J. Razmą. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Kad suvoktume būsimą partinį balansą komisijoje, būtų naudinga žinoti, kad tie komisijos nariai, kurie yra ne partijų deleguoti, pasakytų, ar turi kokių nors ryšių su kokia nors partija, t. y. ar buvę, ar yra kokios nors partijos nariai, ar yra buvę deleguoti į kokias nors pareigas vienos ar kitos partijos? Aš klausimą skirčiau ne partijų deleguotiems komisijos nariams, įskaitant ir pirmininkę.

PIRMININKĖ. Jūs norėtumėte, kad visi šeši esantys komisijos nariai, skirti arba Prezidento, arba teisingumo ministro, arba Teisininkų draugijos, atsakytų į jūsų užduotą klausimą? Galbūt aš tada ir klausiu pagal mūsų sąrašą. V. Vobolevičius.

V. VOBOLVIČIUS. Niekada neafilijuotas su jokia politine partija, nuo partijos neskirtas į jokią valstybinę tarnybą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. A. Žilinskienė.

A. ŽILINSKIENĖ. Aš taip pat nesu, niekada nebuvo jokios partijos narė ir niekada nesu skir-
ta jokios partijos į jokiais pareigas.

PIRMININKĖ. D. Beinoravičius.

D. BEINORAVIČIUS. Sveiki! Taip pat nebuvo partijos nariu ir nesu deleguotas, nėra jokių
ryšių su partijomis.

PIRMININKĖ. S. Misevičienė.

S. MISEVIČIENĖ. Laba diena. Esu nepriklausoma dabartinė komisijos narė, nepriklausau jo-
kiai politinei partijai.

PIRMININKĖ. S. Šaltauskienė.

S. ŠALTAUSKIENĖ. Nesu jokios partijos narė, nebuvo partijos narė ir neturiu jokių ryšių.
(Balsai salėje)

PIRMININKĖ. J. Udris.

J. UDRIS. Aš turbūt vienintelis 2004 metais buvau teisės konsultantas, paskui Darbo partijos
narys, tačiau į Vyriausiąją rinkimų komisiją 2005 metais buvau deleguotas jau teisingumo minist-
ro ir su jokiais politinėmis partijomis nuo 2005 metų vasario mėnesio jokių sąsajų nebeturiu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į gerbiamojo J. Razmos klausimą.

Klausia M. Majauskas.

L. MATJOŠAITYTĖ. Dar galbūt, jeigu leisite...

PIRMININKĖ. Atsiprašau, pirmininkės nepaklausėme.

L. MATJOŠAITYTĖ. ...irgi pasisakysiu. Sutaupė kolegos laiko, man daugiau teks pasisakyti.
2012 metais, kuomet buvau paskirta Vyriausiosios rinkimų komisijos nare, buvau paskirta Lietu-
vos teisininkų draugijos, ne kokios nors vienos, antros, trečios partijos, tikrai jokio nusistatymo
nei prieš vieną partiją neturiu, tačiau nebuvo ir nesu jokios politinės partijos narė.

Kalbant apie kokias nors sąsajas, irgi jokių sąsajų neturiu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkui, pirmininke. Aš norėjau užduoti klausimą gerbijamajai kan-
didatei į komisijos pirmininkes. Atleiskite, bet jūsų prisistatymas buvo kiek deklaratyvus ir toks
biurokratiškas: tobulinsime, gerinsime. Aš labai norėčiau šiek tiek detalių paklausti. Jūs citavote
Australijos mokslininkų išvadas, konkrečiai Sidnėjaus universiteto, jūs turbūt esate susipažinusi
su Australijoje veikiančia tvarka, kur rinkėjų dalyvavimas yra beveik 95 %, ten yra dėl privalomo
dalyvavimo.

L. MATJOŠAITYTĖ. Taip.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Jūsų pirmtakas, stovėjęs čia, tribūnoje, prieš gerą mėnesį sakė, kad
nėra VRK kompetencija didinti rinkėjų aktyvumą, tai nebuvo ir nemato to didelių galimybių. Aš
norėčiau jūsų paklausti, kokias konkrečias priemones matytumėte, kurios galėtų padidinti rinkė-
jų aktyvumą Lietuvoje?

L. MATJOŠAITYTĖ. Labai ačiū. Geras klausimas ir iš tikrųjų, manau, šiandien aktualus, nes,
pavyzdžiui, Australijoje ir Belgijoje yra privalomas balsavimas ir tai didina rinkėjų aktyvumą. Tų
valstybių rinkėjų aktyvumas siekia apie 90 %.

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija tikrai turi galimybes bent jau dėti pastan-
gas siekdama didesnio rinkėjų aktyvumo – tai didesnis švietimas, informavimas apie rinkimus,
apie vykstančias procedūras, na, nežinau, skatinimas pasinaudoti savo pilietinėmis teisėmis. Vėl-
gi tai yra aktualu ne tik Lietuvoje, tai yra aktualu ir užsienyje balsuojantiems piliečiams, nes klau-
simas, ar visus užsienyje gyvenančius piliečius, kurių yra apie 300 tūkst. išvykusių, pasiekia ta
informacija apie rinkimus ir pasiekia kokybiška, ir jie gali pasinaudoti šia rinkimų teise. Mes ma-
tome, balsuoti rinkimuose registruojasi kiek daugiau nei 19 tūkst., per paskutinius rinkimus buvo
beveik 19 tūkst. 400 rinkėjų. Iš jų kiek daugiau nei 16 tūkst. šia teise pasinaudojo. Ir užsieniečių
problema yra aktuali.

Dabar kokie yra aktyvumo skatinimo būdai. Pasaulyje naudojama daug ir įvairių būdų: ir
privalomas balsavimas, ir balsavimo amžiaus sumažinimas. Mums turbūt reikėtų Konstitucijos
keitimo ir taip toliau, ir ne taip lengvai įgyvendinama. Prieštaringų čia būtų pozicijų tuo klau-
simu. Vėlgi informavimas, viešumas...

PIRMININKĖ. Atsakyti dvi minutės.

L. MATJOŠAITYTĖ. (Aš tuoj baigiu.) Iš tikrųjų yra daugybė priemonių, yra socialiniai tinklai, yra įvairios akcijos. Tuo labiau galime pasižiūrėti, 2015 metais Didžioji Britanija buvo pasitelkusi tokias priemones kaip žinomi žmonės ir skatino pirmą kartą jaunimą balsuoti su tais žmonėmis. Taigi yra priemonių, yra galimybių, jas reikia išnaudoti ir siekti, kad rinkėją pasiektų ta informacija ir kad jis pasinaudotų rinkimų teise ir aktyviau dalyvautų rinkimuose. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Atsakyti – dvi minutės, pasistenkime suspėti. Replika.

G. KIRKILAS (LSDPF). Ačiū.

PIRMININKĖ. Ar dėl vedimo tvarkos? G. Kirkilas.

G. KIRKILAS (LSDPF). Taip, tikrai, pirmininke. Aš labai išsigandau. Čia visi kandidatai į Vyriausiąją rinkimų komisiją taip kratosi politinių partijų, tai gal jau Lietuvoje tos partijos uždraustos, gal aš ką nors praleidau? Kažkaip net baugu pasidarė. Teks vadovauti politinių partijų varžytuvėms, o visi taip išsigandę kratosi tos narystės.

PIRMININKĖ. Ačiū už jūsų repliką. Klausia A. Anušauskas ir savo klausimą užduoda, įvardindamas kam.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Kandidatė į pirmininkes, aš apie partijas neklausu, aš klausiu apie jūsų darbus, kuriuos jūs juos deklaravote. Jūs deklaravote, kad dirbote Vaido Barakausko įmonėse, ir ne vienoje, o kartais net kaip vienintelė darbuotoja. V. Barakauskas, kaip žinome, susijęs su keliais epizodais, kurie buvo STT tyrimo objektas, tai yra „Lietuvos avialinijų“ privatizavimo ir sunaikinimo epizodas, kitas buvo su automatizuotų šviesoforų valdymo sistemos diegimu Vilniuje. Taip, tai buvo iki jūsų darbo tose įmonėse, bet tuomet, kai dirbote jo įmonėse, buvo atliktos kratos 2013 metais „FlyLAL-Lietuvos avialinijos“...

PIRMININKĖ. Klauskite.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). ...akcininkų namuose. Aš noriu tiesiog paklausti. Ar jūs, kaip dirbanti teisininkė, nebuvote susijusi su tais tyrimais, kurie buvo atliekami? Galbūt rašėte skundus, kokias nors teisininko konsultacijas teikėte savo bosui, kuriuo jis buvo dvejus metus?

PIRMININKĖ. Klauskite, gerbiamasis kolega.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Jau paklausiau.

PIRMININKĖ. Jau paklausėte. Dėkoju.

L. MATJOŠAITYTĖ. Labai ačiū už klausimą. Manau, daugeliui jis aktualus, jeigu iškėlėte šį klausimą, į jį reikėtų atsakyti. Iš tikrųjų jokių skundų, jokių pranešimų, raštų nerašiau, tose bylose nedalyvavau. Tie visi procesai buvo jau gerokai iki mano darbo tose įmonėse. Atkreipčiau dėmesį į tai, kad toms įmonėms vadovavo visiškai kiti žmonės ir jokio tiesioginio darbo su ponu V. Barakausku nebuvo. Tiek ir ŽVC, ir visos kitos nurodytos mano gyvenimo aprašyme... (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Klausia A. Palionis. Manau, kad, kolegos, dar bus galimybė ir frakcijose paklausinėti. A. Palionis. Kol paklaus A. Palionis, V. Rinkevičius – dėl vedimo tvarkos.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū. Norėčiau, kad pretendentė truputį garsiau kalbėtų ir nežiūrėtų tik į vieną pusę...

PIRMININKĖ. Paprašysime.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). ...kadangi čia yra įvairių politinių partijų – ir kairė, ir dešinė, ir centras, ne tik į dešinę.

PIRMININKĖ. Ačiū, Viktorai. A. Palionis, atsiprašome.

A. PALIONIS (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš norėčiau kandidatės į pirmininkus paklausti. Prisistatydama jūs minėjote, kad sieksite ir komisijos skaidrumo, skaidrumo komisijos darbe. Pažiūrėjus į kandidatus, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos siūlymu yra teikiamas V. Semeška, kuris šiandien yra Druskininkų savivaldybės tarybos narys. Ar jūs manote, kad tai yra suderinama su VRK darbu, ar jūs prašysite, kad jis to mandato atsisakytų? Ačiū.

L. MATJOŠAITYTĖ. Ačiū už klausimą. Iš tikrųjų mes praktikoje esame turėję ir anksčiau tokių atvejų, kai komisijoje buvo tarybos narių. Šiuo aspektu tikrai jo pareigos yra suderinamos. Jei kyla klausimų dėl Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos kandidato, tai jie yra gal kiek kitokie, bet ar jo einamos pareigos suderinamos su komisijos nario, tai taip.

A. PALIONIS (*LSDPF*). Aš klausiau apie skaidrumą.

L. MATJOŠAITYTĖ. Apie skaidrumą – ne vienas komisijos narys priima sprendimus. Yra daug kitų komisijos narių, tikrai neleisime priimti kokio nors neteisėto, teisės aktams prieštaraujančio sprendimo. Komisijos nariai ir partiniai tai užtikrina, yra partinių narių kontrolė, taip pat nepartinių narių kontrolė.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamoji kolege, norėčiau paklausti. Tuo met, kai buvo teikiamas įstatymas, labai buvo norima depolitizuoti Vyriausiąją rinkimų komisiją. Aš džiaugiuosi, kad to neįvyko, nes vis tiek rungiasi politinės partijos, netgi paskutiniame metiniame pranešime Prezidentė aiškiai pasakė, kad mūsų politinėje sistemoje kaip tik trūksta normalių politinių partijų ir jas reikia stiprinti, o ne silpninti. Mano klausimas susijęs su politinių partijų atstovų dalyvavimu Rinkimų komisijoje. Tai duoda plusų ar duoda minusų? Ir kas ten daugiau dirba? Mes girdėjome labai skirtingų nuomonių, kai svarstėme šitą klausimą. Ir jūsų darbuotojų, ir viešojoje erdvėje apie tai daug buvo kalbėta. Labai ačiū.

L. MATJOŠAITYTĖ. Labai ačiū už klausimą. Pasistengsiu kalbėti, kad visi girdėtų. Iš tikrųjų geras ir aktualus klausimas. Vyriausioji rinkimų komisija yra sudaroma ir iš politinių partijų atstovų, ir iš nepolitinių partijų, nepartinių asmenų. Kiek galiu iš savo praktikos pasakyti, kad dirba tiek ir politinių partijų deleguoti atstovai, kadangi jie yra suinteresuoti žinoti daugiau informacijos ir padėti prisidėti, tačiau yra ir nepartinių asmenų, kuriems pavedami įvairių skundų tyrimai ir t. t. Vėlgį, galima sakyti, dirba ir tie, ir tie, tiesiog šiuo atveju dirba tas, kas nori.

Kalbant apie tai, ar komisija turėtų būti depolitizuota, ar tie partijos nariai padeda dirbti komisijai, mano asmenine nuomone, komisiją sudarant ekspertiniu pagrindu, ne mišriu pagrindu, kaip yra dabar, komisijos nariai būtų skiriami neatsižvelgiant į partinę priklausomybę, o atsižvelgiant į turimas žinias, patirtį, galbūt tai duotų skaidrumo. Žinoma, tas mišrus modelis yra sudarytas tokiu principu, kad partinius atstovus atsveria nepartiniai atstovai, taip ribojama galimybė partiniams atstovams susitarti ir tai duoda tam tikro skaidrumo, bet vėlgį kiekvienas modelis turi ir savų plusų, ir savų minusų. Pasaulyje mes matome, kad tikrai tiek ir išskirtinai partiniu pagrindu valstybės formuoja savo rinkimų komisijas, tiek ir ekspertiniu pagrindu, tiek ir mišriu. Tai vėlgį čia yra apsisprendimo reikalas, kuris modelis mums yra priimtinausias.

PIRMININKĖ. Klausia J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiamoji pretendentė, mes per kiekvienus rinkimus vis girdime apie bandymus papirkti rinkėjus, apie tas vadinamąsias karuseles, kai atsineša jau pažymėtą biuletenį ir įdeda į voką, aš turiu omeny, kad ypač išankstinio balsavimo metu. Kaip jūs žadate su tuo kovoti, ar nebūtų taip, kad išankstinis balsavimas elektroniniu būdu kaip tik užkirstų kelią tai karuselei? Ne popieriniu, o elektroniniu, atėjęs į savivaldybės pastą, jis pažymi ekrane, kaip balsuoja, ir tada nebus to, kad atėjau su pažymėtu biuleteniu ir panašiai.

L. MATJOŠAITYTĖ. Labai ačiū už klausimą. Tai taip pat aktualus klausimas ir susijęs su dviem dalimis, t. y. rinkėjų papirkimu ir elektroniniu balsavimu. Kalbėdami apie rinkėjų papirkimą, šiandien mes turime Baudžiamojo kodekso 172 straipsnį, numatantį atsakomybę už trukdymą rinkėjams pasinaudoti savo teise rinkti. Bet vėlgį atsakomybė pagal šį straipsnį kyla tuomet, jeigu rinkėjui yra sutrukdoma pasinaudoti savo teise rinkti, jam atsilyginama ir rinkėjas balsuoja taip, kaip nori papirktas. Bet jeigu rinkėjas balsuoja ne taip, kaip nori papirktas, o balsuoja, kaip jis yra nusprendęs, tokiu atveju Baudžiamojo kodekso 172 straipsnio nuostatos pažeidimo nėra. Šiuo atveju norėčiau atkreipti dėmesį, kad turėtų būti pakeistos Baudžiamojo kodekso 172 straipsnio nuostatos ir numatyta atsakomybė už siekį paveikti rinkėjus, kad, nepaisant to, ar buvo pakeista, ar nepakeista rinkėjo valia, turėtų būti taikoma atsakomybė už bandymą paveikti rinkėją.

Kalbant apie balsavimą internetu, elektroninį balsavimą, vėlgį pasaulyje yra prieštarų nuomonių. Mes turime Estijos atvejį, kai jie teigia, kad sėkmingai taikomas balsavimas internetu. Tačiau 2013 metais Mičigano valstijos mokslininkai atvyko susipažinti su Estijos balsavimu internetu, pasiėmė elektroninį...

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Aš klausiau apie elektroninį balsavimą, balsavimo vietą...

PIRMININKĖ. Gerbiamasis Juliau, aš manau, išsiaiškinsime. Gerbiamoji pretendentė, paskutinis klausia E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (*LSF*). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Prašome žiūrėti į mūsų pusę, nepaisant to, kad ten labai nori matyti jūsų žvilgsnį. Mano klausimas irgi susijęs su elektroniniu balsavimu. Išsivaizduokime, kad Seimas šiemet priima sprendimą įteisinti elektroninį balsavimą. Kaip jūs, jau turėdama darbo patirties Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, manote, esant tinkamiems finansiniams ištekliams 2019 metams, galima pasirengti Europarlamento, savivaldybių, merų, prezidentų rinkimams ir turėti elektroninį balsavimą? Kaip jūs vertinate, kiek laiko nuo politinio sprendimo priėmimo reikėtų, norint organizuoti perėjimą prie elektroninio balsavimo?

L. MATJOŠAITYTĖ. Labai ačiū už klausimą. Iš tikrųjų yra parengtas projektas dėl internetinio balsavimo ir planuojama, kad galbūt tai bus 2019 metais, galbūt internetinis balsavimas. Jeigu būtų priimtas sprendimas internetinį balsavimą vis dėlto įvesti, mano asmenine nuomone, reikėtų iš pradžių ištestuoti ir galbūt pabandyti užsienyje balsuojantiems asmenims ar iš anksto balsuojantiems asmenims pasižiūrėti, su kokiomis kliūtimis, problemomis mes susiduriame. Kiek mums to reikėtų, jeigu internetinio balsavimo sistemos sukūrimas vėlgi būtų pavestas Vyriausiajai rinkimų komisijai, tai atitinkamai mes savo specialistų neturime, mums reikėtų skelbti viešąjį konkursą ir t. t. Iki 2019 metų rinkimų mes dar turime šiek tiek laiko, gali būti, kad ir suspėtume su nedideliu rezervu.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamoji pranešėja. Mielieji kolegos, išties pagal mūsų Statutą po pristatymo kandidatūrą svarstys jūsų frakcijos ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Manau, turėsite proga pagal atitinkamą grafiką, kurį jau registruojame, visi paklausti ir susitikti su L. Matjošaityte, V. Vobolevičiumi, A. Žilinskiene, D. Beinoravičiumi, S. Misevičiene, S. Šaltauskiene ir J. Udriu. Dėkojame pretendents ir toliau jūsų susitikimai.

Manau, pagrindinis komitetas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. O numatoma, jei visi būsite susitikę ir apsvarstę, toliau mūsų procedūros tęsis – svarstymas birželio 15 dieną. Ačiū, gerbiamoji pretendentė. Posėdį tęsiame toliau. Dėkoju visiems. Toliau jūsų susitikimai frakcijose.

13.42 val.

Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo Nr. I-2455 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-833 (pateikimas)

Skelbiu darbotvarkės 1-16 klausimą – Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo Nr. I-2455 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIP-833. Pranešėjas – K. Navickas. Pateikimas.

K. NAVICKAS. Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Aplinkos ministerija teikia Daugiabučių paramos atnaujinimo (modernizavimo) pakeitimo įstatymą, kuris iš esmės labiau reglamentuotų ir subalansuotų esamą renovavimo programą. Iš tikrųjų prieš tai buvusi Vyriausybė padarė nemažą darbą, kad renovavimo programa prasidėtų, tačiau dabar yra laikas būtent stabilumo ir siekti, kad ši programa būtų aiškiau reglamentuojama, taip sudarant sąlygas įsitraukti ir privatiems finansiniams arba privatiems rinkos žaidėjams.

Esminiai dalykai, esminiai pakeitimai, kurie siūlomi šiuo įstatymo pakeitimu, tai yra penkerius metus kompensuoti išlaidas, jeigu palūkanų norma viršija 3 %, 100 % padengti visas vadinamąsias minkštasias dalis, tai, vadinasi, projekto parengimo, projekto administravimo ir statybos techninės priežiūros darbus, 30 % investicijų tenka energinį efektyvumą didinančioms priemonėms padengti, 100 % apmokėti nepasiturintiems gyventojams pagal Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą, na ir papildomai mes siūlome įtraukti 10 % paramą, kai įgyvendinant projektą įrengiamas atskiras šilumos punktas ar pertvarkoma šildymo sistema, kartu įdiegiant apskaitos prietaisus.

Iš esmės šios proporcijos ar šis instrumentas yra pasiūlytas Finansų ministerijai atlikus dabar galiojančios Daugiabučių renovavimo programos auditą. Tas paskutinis punktas dėl 10 % pa-

ramos šilumos punktam yra avansu, nes mes tikimės, kad europinės paramos įgyvendinimo laikotarpiu gali atsirasti likučių, tada būtų labai gerai, kad įstatymas tokią galimybę numatytų ir būtų galima skirti tuos pinigus, jeigu tokių pinigų atsirastų. Tiek Vyriausybė, tiek Aplinkos ministerija siūlo ir prašo Seimo šią įstatymo pataisą svarstyti skubos tvarka, nes dėl to, kad mes norime rudenį jau skelbti, tai sudarytų sąlygas mums skelbti rudenį šaukimus pagal aiškiau reglamentuojamą tvarką. Tikimės, kad tai padarys kokybinį daugiabučių renovavimo programos pokytį. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKĖ. Jūsų nori paklausti nemažai Seimo narių. A. Baura klausia pirmasis. A. Bauros nematau... Yra. Prašom.

A. BAURA (LVŽSF). Esu, esu. Gerbiamasis ministre, aš labai džiaugiuosi, kad pagaliau sulaukėme šio teisės akto projekto Seime. Kadangi į mano klausimą, kurį norėjau paklausti, jūs atsakėte, aš tiesiog džiaugiuosi ir pritariu tam Vyriausybės siūlymui, kad tai būtų daroma skubos tvarka.

PIRMININKĖ. Nėra klausimo. J. Baublys. Jeigu neveikia jūsų mikrofonas, orientuokimės greitai, per šoninį mikrofoną jūs turite galimybę paklausti.

J. BAUBLYS (LSF). Ačiū, pirmininke. Tikrai geras projektas, tačiau, gerbiamas ministre, projektu siūloma atsisakyti savivaldybėms tenkančių jų nuosavybės teise valdomų gyvenamųjų patalpų atnaujinimo, modernizavimo išlaidų, apmokant kiekvieno mėnesio kredito ir palūkanų įmokas. Šiuo atveju valstybės parama savivaldybėms, kaip ir kitiems butų savininkams, būtų teikiama vienoda valstybės parama. Tai būtų didelė našta mažoms savivaldybėms, nes jų socialinis būstas yra nuomojamas už nedidelius nuompinigius ir savivaldybės surenka mažus mokesčius už tai. Taigi nepajėgtų renovuoti, o jeigu skirtų tas lėšas renovavimui, tai negalėtų net minimaliai paremontuoti tų būstų. Ką galėtumėte pakomentuoti? Ačiū.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Aš noriu pabrėžti vieną dalyką, kad įstatymo esmė ir apskritai daugiabučių renovavimo esmė yra ta, kad mes siekiame efektyviai ir kuo efektyvesnėmis sąnaudomis pasiekti energijos efektyvumo rodiklius. Visi kiti socialiniai dalykai yra antraeiliai. Taip, jie yra svarbūs, bet aš noriu pabrėžti, kad šito įstatymo ir pakeitimo esmė yra susikoncentruoti į energijos sutaupymo rezultatus. Dėl to toks mūsų siūlymas.

PIRMININKĖ. Klausia I. Šimonytė. Dėkoju.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Aš nežinau, ar čia yra labai kuo džiaugtis, nes tai, ką aš matau, tai matau, kad parama projektams iš tikrųjų yra mažinama. Bet norėjau paklausti, kodėl Vyriausybė teikia naują redakciją ir prašo ypatingos skubos? Jeigu yra kokie nors keli reikalingi pakeitimai, kuriuos galėtų Seimo nariai greitai pamatyti ir įvertinti, tai jūsų prašymas būtų labiau pagrįstas, negu pateikti naują redakciją be lyginamojo varianto ir paprašyti ypatingos skubos.

K. NAVICKAS. Į pirmą dalį atsakysiu, intensyvumas yra nemažinamas, ir dabar yra 30 %. Aš noriu pabrėžti, kodėl įstatymas yra svarbus. Nes tas intensyvumas ir skyrimo sąlygos labai svyravo pasikeitus... Iš tikrųjų finansiniai institutai, bankai šiuo atveju yra nesuinteresuoti, kai yra toks nestabilus reguliavimas, todėl tas įstatymas ir reikalingas.

O dėl ko skubos tvarka? Aš tiesiog turiu pakartoti. Dėl to, kad, atsiradus pataisoms, mes norime paleisti jau subalansuotą programą rudeniniam šaukimui, nes renovacijos darbai yra vykdomi šiltuoju metų laiku. Čia tiesiog dėl...

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis. Prašom, kolega.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, aš jau per Vyriausybės valandą klausiau, ten buvo tam tikrų sutrikimų finansuojant tuos projektus. Iš tikrųjų norėtusi žinoti, kokia situacija dabar, ir norėtusi sužinoti, kokios vis dėlto kofinansavimo galimybės ateityje? Čia mes dabar įsirašėme tuos 30 %. Iš tikrųjų kokiais finansavimo šaltiniais rengiātės užtikrinti? Nes iš esmės Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama kaip ir nėra pastovi. Iš tikrųjų ar pasirengę šią dalį finansuoti tik iš valstybės biudžeto? Ačiū.

K. NAVICKAS. Jūs teisingai pastebėjote. Iš Europos Sąjungos paramos mes negalime finansuoti privataus turto gerinimo, to neleidžia taisyklės. Taip, mes esame pasirengę iš įvairių biudžeto asignavimų ar programų, tai yra suderinta su Finansų ministerija. Iš esmės kas yra ne iki galo dar suderėta, vėlgi noriu pabrėžti, kad tai yra ne įstatymo dalis, tai yra kuo kompensuoti, kokiomis kitomis priemonėmis, kurias, panašu, kad galima kompensuoti iš Europos Sąjungos struktū-

rinės paramos. Tai tiesiog mes dabar toje stadijoje, bet esame pasirengę visiškai padengti iš valstybės biudžeto. Tai šiandien yra pagrindinė Finansų ministerijos sąlyga, kad nebūtų šaukiami konkursai be realių pinigų, kaip buvo iki šiol. Čia yra vienas išsipareigojamas, kuris lemia taip pat, bet turiu grįžti, kad tai nėra įstatymo objektas, deja.

PIRMININKĖ. Klausia M. Majauskas. Ruošiasi V. Rinkevičius.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkui, pirmininke. Gerbiamas ministre, tikrai labai sveikintina iniciatyva, kaip ir daugelis kitų, kurias jūs čia pristatote. Aš gal iš savo darbo valstybės tarnyboje patirties noriu atkreipti dėmesį, kad skuba nėra darbo kokybės ženklas, o greičiau nekokybės, nes, matyt, nespėjate ko nors padaryti laiku. Iš tiesų sunku taip greitai įsigilinti ir pateikti pastabas ir pataisas, bet vis tiek norėtusi bent jau čia apie tai dabar pasikalbėti.

Vienas iš mano klausimų – būtų įdomu sužinoti, kiek šiuo metu yra projektų, kurie negavo valstybės paramos, laukia ir kuriuos jūs matytumėte kaip tokius, kuriuos bus galima įgyvendinti gana greitai?

K. NAVICKAS. Neatsakysiu į jūsų klausimo antrąją dalį, nes tiesiog neturiu tų duomenų. Atsakysiu raštu, kas yra numatyta.

O dėl priekaištų, tai aš noriu pasiteisinti ir paaiškinti, kad tas laukimas – mes laukėme audito. Mes pradėjome dirbti ir padarėme auditą, renovacijos programos (...) rezultatus ir atsižvelgdami į tai teikiame pasiūlymus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkui. Gerbiamas ministre, daugiabučių namų renovavimas, aišku, labai reikalingas darbas, bet jis brangiai kainuoja, reikalauja daug lėšų ir laiko.

Yra dar vienas būdas renovuoti tik šildymo sistemas. Mokslininkų yra apskaičiuota, kad tai irgi duoda labai didelį efektą. Jeigu žiūrėtume į grąžą, tai šildymo sistemų renovavimas duoda kelis kartus didesnę grąžą negu paties daugiabučio namo renovavimas, aišku, kartu renovuojant ir šildymo sistemą. Ar, jūsų nuomone, nereikėtų įtraukti į paramą ne tik pačių pastatų renovavimą, bet tik šildymo sistemos? Namas galėtų pasidaryti šildymo sistemos renovaciją, sutaupytų daug lėšų, greitai tai atliktų ir valstybėje kur kas greičiau išspręstume tą problemą. O po to galėtume tęsti renovaciją, nes kol visus namus renovuosime, tai truks keliasdešimt metų.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Aš noriu priminti, kad tokia programa yra buvusi, kai tik prasidėjo renovavimo programa. Dalis buvo skirta tik šilumos mazgų ar šilumokaičių renovavimui, tačiau tai nebuvo patraukli gyventojams forma. Todėl buvo priimtas sprendimas, kad reikia kompleksinės renovacijos dėl patrauklumo. Atsakiau į jūsų pirmąjį klausimo dalį.

Antra dalis. Šiandien šilumos sistemų renovavimas yra kompensuojamas ir siūloma, kad būtų kompensuojama 30 %. Papildomai, kaip išoriniai šilumos tinklai, kurie dažniausiai yra miestuose ir jų nelabai daug yra, vadinamos boilerinės, jeigu jos yra perkeliamos į pastatą ir pastate įrengiamas šilumos mazgas, kas iš tiesų duoda dar geresnį energijos efektyvumo rodiklį, tokiais atvejais įstatymu mes siūlome papildomai 10 % tokiems projektams, kad paskatintume šitos dalies efektyvumą.

PIRMININKĖ. Klausia V. Poderys.

V. PODERYS (LVŽSF). Dėkui, pirmininke. Ministre, mano klausimas labai panašus į V. Rinkevičiaus prieš tai buvusį klausimą. Bendraujant Energetikos komisijai su jūsų ministerijos atstovais, jie mus tikino, kad ir dabar renovacija yra taip pat vidinių sistemų pakeitimas ar renovacija.

K. NAVICKAS. Aš tą ir pasakiau.

V. PODERYS (LVŽSF). Kas yra dabar? Kai kalbi su praktikais, sako, taip, taip, taip, bet valstybė neremia tokios renovacijos. O dar kiti praktikai ir mokslininkai sako, toks vidinis sistemų pertvarkymas yra efektyviausias pinigų investicijos prasme, nes vienai sutaupyta kilovatvalandei tai yra pigiausia. Ar priėmus šitą įstatymą tikrai praktiškai bus galima tik vidines sistemas renovuoti, jas keisti ir moderninti, daryti jas išmintingas ir gauti už tai paramą nešiltinant sienų ir dar ko nors nedarant?

PIRMININKĖ. Klauskite.

V. PODERYS (LVŽSF). Ar bus gyventojams pasiūlyta visa paletė įvairių projektų, įvairios apimtys, nes tuos namus šiltinti yra didelė eilė. Tai gal kai kuriems, kurie yra eilės gale, mažos apimtys ir pigias tas renovacijas pasiūlyti – vidinių sistemų atnaujinimą? Dėkui.

K. NAVICKAS. Matote, ir dabar vidinės sistemos renovacija yra dalis, yra kompensuojama, į bendrą sąmatą yra įtraukiama, tai 30 %.

Dėl eilės. Aš turiu pakartoti dėl prioritetų. Kaip atrinkimo kriterijų mes norime siūlyti energijos neefektyvumą. Iš esmės neefektyvius namus renovuoti pirmiausia, siekiant didesnio energijos sutaupymo ir aplinkos kokybės, didesnės naudos, pridėtinės vertės.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas ministre. Jūs atsakėte per jums skirtą laiką į pateiktus klausimus. Pirmasis nuomonę už nori išsakyti V. Poderys.

V. PODERYS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, aš manau, kad įstatymas yra tikrai puikus, tikrai išplečia daug galimybių, ta renovacijos sąvoka yra išplėsta, kaip suprantu. Turbūt komitetuose mes vis tiek gausime iš ministro atsakymą, kas praktiškai yra renovacija, ar gali būti dalinė renovacija, kokie renovacijos būdai. Bet iš esmės prašau balsuoti už, palaikyti ir duoti eigą, o komitetuose taikymo praktiką išsiaiškinsime. Dėkui.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė prieš – K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Mano nuomonė prieš, nes neišgirdau naujo pasiūlymo, kuris galėtų būti. Mes šiuo metu renovuojame senus namus, uždedame šiltus kailinius ir nepagalvojame, kad tų namų garantija yra labai ribota. Dirbtinai ar nedirbtinai ji šiek tiek yra pratęsiamą, anksčiau buvo 25 metai, dabar 50 metų, bet matome, kad kai kurie jų vos stovi, ypač tie, kurie statyti apie 1960 metus, vadinamais Chruščiovo metais, tie namai iš esmės yra susidėvėję. Tai gal galėtų būti toks bandomasis projektas, kad 30 % tų skiriamų lėšų būtų skirta visiškai naujo namo toje vietoje statybai ir galbūt atsirastų savininkų, kurie norėtų tuose projektuose dalyvauti. Būtų suteikta miestų gyventojams, renovuojamų namų gyventojams platesnio pasirinkimo galimybė.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Prašome balsuoti po pateikimo dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-833.

Balsavo 75 Seimo nariai: už – 73, prieš nėra, susilaikė 2. Po pateikimo pritarta.

Pagrindiniu siūlomas Aplinkos apsaugos komitetas, papildomu – Biudžeto ir finansų komitetas.

Vyriausybė siūlo svarstyti ypatingos skubos tvarka. Siūloma svarstyti plenariniame posėdyje birželio 15 dieną, ketvirtadienį.

Gerbiami kolegos, prašome registruotis ir dabar baigiame mūsų posėdį.

A. Palionis.

A. PALIONIS (LSDPF). Pirmininke, kadangi yra du komitetai, papildomas ir pagrindinis komitetas, juo labiau kad rytoj yra birželio 14 diena, tai gal mes galime nukelti į kitos savaitės ketvirtadienį? Biudžeto ir finansų komitetas tikrai turės ką pasvarstyti. Aš nespėjau paklausti.

PIRMININKĖ. Kaip suspėsite, kolegos. Iš tikrųjų manau, kad nebus didelė tragedija, jeigu mes tai padarysime ir kitą savaitę.

A. PALIONIS (LSDPF). Nes mums jokio skirtumo nėra, ar šį ketvirtadienį, ar kitą ketvirtadienį.

PIRMININKĖ. Dėkoju už jūsų pasiūlymą. O dabar registruojamės. Noriu paskelbti, kad kiti darbotvarkės klausimai – į vakarinį posėdį.

Užsiregistravo 56 Seimo nariai.

Pradėsime 15 valandą nuo labai svarbaus įstatymo projekto, todėl prašau 15 valandą būti, – Branduolinės elektrinės, statomos Baltarusijos Respublikoje, projekto Nr. XIIIIP-835. 15 valandą pradėsime šiuo įstatymo projektu.

A. Palionis.

A. PALIONIS (LSDPF). Užregistruokite ir mane, nes kol aš šnekėjau, baigėsi registracija.

PIRMININKĖ. A. Palionis kalbėjo per šoninį mikrofona. Jis dalyvavo posėdyje, labai aktyviai dirbo, kaip ir jūs visi.

Iki pasimatymo vakariniame posėdyje! Rytinį posėdį baigėme. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

II (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 76 STENOGRAMA

2017 m. birželio 13 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojos
I. DEGUTIENĖ ir I. ŠIAULIENĖ*

PIRMININKĖ (I. DEGUTIENĖ, TS-LKDF). Gerbiami kolegos, pradedame 2017 m. birželio 13 d. vakarinį plenarinį posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 79 Seimo nariai.

15.04 val.

Branduolinės elektrinės, statomos Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone, pripažinimo nesaugia, keliančia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai įstatymo projektas Nr. XIII-P-835 (*pateikimas*)

Gerbiami kolegos, kaip buvo sutarta rytiniame posėdyje, dabar dar rytinio posėdžio 1-15 klausimas – Branduolinės elektrinės, statomos Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone, pripažinimo nesaugia, keliančia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai įstatymo projektas. Šį įstatymo projektą pateiks energetikos viceministras S. Šatūnas. Prašom.

S. ŠATŪNAS. Laba diena, gerbiama pirmininke, gerbiami Seimo nariai. Vadovaudamiesi šių metų balandžio 20 dienos Seimo priimtu Būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių atominių elektrinių keliamų grėsmių, įstatymu ir atsižvelgę į šių metų birželio 7 dienos Vyriausybės nutarimą Nr. 413 ir jo metu priimtą vertinimo ataskaitą bei institucijų pateiktas išvadas, mes siūlome pripažinti Baltarusijoje, Astravo rajone, statomą branduolinę elektrinę nesaugia branduoline elektrine, kuri kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai.

ažymėtina, kad pagal Būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių atominių elektrinių grėsmių, įstatymo 3 straipsnyje numatytas aplinkybės, sąlygas ir kriterijus, išvadas pateikė dešimt Lietuvos Respublikos institucijų, tarp kurių aš tikrai norėčiau paminėti ir Energetikos ministeriją, ir Valstybinę atominės energetikos inspekciją, ir Aplinkos ministeriją, Užsienio reikalų ministeriją, Valstybės saugumo departamentą, Radiacinės saugos centrą, Aplinkos agentūrą, Geologijos tarnybą prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos hidrometeorologijos tarnybą prie Aplinkos ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamentą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės birželio 7 dienos nutarimu patvirtintoje Vertinimo ataskaitos išvadoje konstatuojama, kad Baltarusijos atominė elektrinė yra arčiau kaip 100 kilometrų nuo Lietuvos Respublikos sienos, todėl dalis Lietuvos Respublikos patenka į jos išplėstinę avarinio planavimo zoną. Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo priimto įstatymo dėl būtinųjų priemonių apsaugos nuo trečiųjų šalių elektrinių 3 straipsnio 1 dalimi, buvo atliktas minėtas vertinimas ir, atsižvelgiant į 3 straipsnio 3 dalyje nustatytus kriterijus, buvo įvertintos šios aplinkybės. Aplinkybių, kurias mes vertinome, buvo septynios grupės.

Pirma. Branduolinės elektrinės geografinė padėtis, statybos aikštelės tinkamumas.

Antra. Branduolinės elektrinės technologiniai ypatumai, pasirengimas eksploatuoti elektrinę ir saugos užtikrinimas, tarptautinių saugos reikalavimų laikymasis, aplinkosauginių reikalavimų laikymasis, tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir kitos aplinkybės. Apibendrinamas galėčiau pasakyti, kad turbūt yra grupuotinos devynios išvados, kurios yra pateiktos.

Pirmiausia Baltarusija tikrai nepateikė įrodymų, kad pasirenkant aikštelę Astravo rajone Baltarusijos branduolinei elektrinei statyti buvo tinkamai įvertintas Lietuvos gyventojų skaičius, jų

pasiskirstymas ir kiti veiksniai, reikšmingi avarinės parengties priemonėms įgyvendinti, radiologinis poveikis Baltarusijos elektrinės normalaus eksploatavimo metu ir jų avarių atvejais. Taip pat nepateikti įrodymai, kad žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio gyventojams rizika, įvykus sunkiai neprojektinei avarijai Baltarusijos branduolinėje energetikoje, būtų priimtina žemo lygio.

Taip pat Baltarusija, pasirinkdama statybos aikštelę Astravo rajone, tinkamai neatsižvelgė į galimus seisminius ir kitus gamtinius pavojus, taip pat nepateikė įrodymų, kad Baltarusijos branduolinės elektrinės aikštelė parinkta vadovaujantis TATENOS saugos reikalavimais.

Ketvirta. Kas yra svarbu pabrėžti, kad neatlikta visos apimties TATENA aikštelės įvertinimo misija, vertinanti šios elektrinės parinkimo aikštelę.

Penkta. Neatlikti Baltarusijos branduolinės energetikos elektrinės riziką ir atsparumą vertinantys streso testai.

Šešta. Baltarusija, nesilaikydama branduolinės saugos reikalavimų parenkant Baltarusijos branduolinės elektros aikštelę ir rengdama šios elektrinės saugą užtikrinančius projektinius sprendimus, pažeidžia Branduolinės saugos konvenciją.

Aštunta. Neužtikrinamas apsaugos reikalavimų laikymasis pagal Espo konvenciją. Minėtina Jungtinių Tautų konvencija dėl poveikio aplinkai įvertinimo tarpvalstybiniame kontekste ir Orhuso konvencija, Jungtinių Tautų konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais.

Kitas. Licencijos turėtojas – respublikinė unitarinė Baltarusijos branduolinė elektrinė neužtikrina, kad Baltarusijos kartu su Rusijos koncernu „Rosatom“ vykdoma branduolinės elektrinės statyba vyksta pagal suderintų projektinių dokumentų nustatytus standartus.

Galiausiai nepaisant aktyvių Lietuvos pastangų ir tarptautinių organizacijų raginimų Baltarusijai laikytis skaidrumo ir atvirumo principų plėtojant šį projektą, atsakyti į visus Lietuvos klausimus, susijusius su šios elektrinės aplinkosauga, branduoline sauga ir poveikiu Lietuvos aplinkai, gyventojams, iki šiol Baltarusija neužtikrino ir nepateikė.

Taigi atsižvelgdami į visas šitas aplinkybes, į tai, kad Vyriausybė, vadovaudamasi minėtu įstatymu, atliko vertinimą, mes darome išvadą, kad Baltarusijos atominė elektrinė kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai, todėl teikiame šį įstatymo projektą Seimui svarstyti ir prašome jį svarstyti skubos tvarka. Dėkui.

PIRMININKĖ. Dėkoju, viceministre. Jūsų klausia Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū, pirmininke. Ačiū, Simonai. Labai svarbus įstatymas, kuris mums padės riboti elektros importą ir tranzitą per mūsų šalį, bet taip pat padės mums labiau koordinuoti diplomatinis veiksmus dirbant su užsienio šalimis, kad jos panašioms nuostatoms pritartų.

Aš norėčiau tiesiog paklausti paties, kaip tu manai, ar parlamentiniai veiksmai, parlamentinė diplomatija būtų naudinga įtikinant kitas valstybes panašias nuostatas dėl Astravo priimti, ar diplomatams užtenka šio įstatymo ir jie padarys viską patys?

S. ŠATŪNAS. Dėkui už klausimą. Manytina, kad Baltijos šalių solidarumas šituo klausimu yra tikrai vertingas, ir ne kartą kyla klausimų dėl kitų Baltijos valstybių pozicijos, todėl, manau, būtų vertinga, kad tokia vienokia ar kitokia teisinė išraiška būtų padaryta ir kitose šalyse.

PIRMININKĖ. Klausia A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Aš, taip pat pritardamas įstatymui ir ragindamas jį priimti, kaip ir numatyta, dar šią savaitę, atsižvelgiant į visas aplinkybes, iš tikrųjų noriu padėkoti Vyriausybei už atliktą darbą, įvertinta labai objektyviai.

Bet mano klausimas susijęs su pagrindiniu, baziniu, įstatymu, nes bazinis įstatymas numato, kad patvirtinus, štai priėmus šią savaitę sprendimą, kad elektrinė yra nesaugi, toliau Vyriausybė turi per tris mėnesius pateikti priemonių įgyvendinimo planą, kad Lietuvos rinka ir sistema būtų apsaugota nuo Astravo elektros.

Mane domintų vienas klausimas. Baziniame įstatyme yra labai aiškiai pasakyta, kad visos įgyvendinimo nuostatos turi būti siejamos su Lietuvos Respublikos elektros sistemos sujungimo su kontinentinės elektros sistemos tinklais darbui sinchroniniu režimu. Ar jūs galėtumėte čia dar bar pasakyti, kaip jūs per tris mėnesius pateiksite tą planą, kiek aš suprantu, dar vis su latviais ir estais iki galo, ir ypač su estais, nėra išsiaiškinta dėl sinchronizacijos, kuria kryptimi ji toliau vyks?

S. ŠATŪNAS. Dėkoju už klausimą. Taip, įstatymas numato, kad po šio įstatymo priėmimo Vyriausybė, jos įgaliota institucija turi parengti priemonių planą. Tai tą planą, kokį mes dabar galėsime parengti, sistemos operatorius ir parengs. Jis galiotų iki Baltijos šalių sinchronizacijos su Europos kontinentine sistema.

Kitas klausimas, kada ir kaip įvyks. Dabar negalėčiau atsakyti, nes vyksta nuolatinis darbas su Baltijos šalimis. Tačiau tokį, kokį mes ir sistemos operatorius galės dabar parengti, tokį mes ir parengsime.

PIRMININKĖ. Klausia V. Poderys.

V. PODERYS (LVŽSF). Dėkui. Viceministre, ypač norėčiau padėkoti už taip greitai pateiktą įstatymo projektą nuo mūsų pirmojo įstatymo balandžio mėnesį priėmimo. Didelis ačiū. Taip pat ačiū už Vyriausybės pateiktą pažymą ir pagrindimą, kodėl teikiamas toks projektas, kur viskas yra aiškiai išdėstyta.

Dabar grįžtant prie to bazinio, vadinkime jį, Astravo įstatymo. Per porą metų arba per neilgą laiką turime užtikrinti, kad iš nesaugios trečioje šalyje esančios elektrinės elektra nepatektų į mūsų rinką. Ar tikrai tas planas realistinis, ar tas įstatymas nėra orinis? Ar ta nuostata nėra orinė? Ar jūs rengiatės tam?

Ir, aišku, pasekmė bus tarptautinė arba regioninė, ką duos mums ketvirtadienį, jeigu pasiseks, priimtas jūsų teikiamas įstatymas? Dėkui.

S. ŠATŪNAS. Ačiū. Įstatymo ir priemonių plano, kurį kartu rengsime su sistemų operatoriais, tikslas yra riboti komercinio srauto elektros patekimą iš elektros sistemos, kur veikia nesaugi atominė elektrinė. Tai toks tikslas yra, tai yra įmanoma. Sisteminių paslaugų, kol neįvyks Baltijos šalių sinchronizacija ir desinchronizacija nuo UPS/IPS sistemos, visiškai turbūt neįmanoma bus riboti, tačiau komercinį srautą – taip.

Dėl regioniškumo. Tai yra aiškus Lietuvos piliečių, Lietuvos parlamento ir Vyriausybės valios išreiškimas, kurį supranta, manau, ir mūsų regioniniai partneriai. Jeigu mes pripažįstame šitą objektą nacionalinio saugumo grėsme, tai mes turime teisę imtis tam tikrų priemonių. Dėkui.

PIRMININKĖ. Klausia V. Sinkevičius.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Dėkoju, viceministre, už įstatymo pristatymą, džiaugiuosi, kad kolegos balsuos turbūt vienbalsiai. Iš tiesų puikų darbą atliko ir Energetikos komisijos pirmininkas, ir Vyriausybė. Aš, žinoma, pritariu šiam įstatymui, tačiau žmonėms kyla vienas ir pagrindinis klausimas, vis dėlto ekonominiai padariniai. Ar yra vis dėlto kokie nors, ar ne? Ar elektros energijos neišsileidimas paveiks mūsų ekonomiką? Ačiū.

S. ŠATŪNAS. Ačiū už klausimą. Kaip rodo praeitų metų ir užpraeitų metų statistika, Lietuva elektros energijos iš Baltarusijos sistemos importavo mažiau nei 2 %. Sunku įsivaizduoti, koks gali būti poveikis rinkai, bet jis tikrai nebus reikšmingas.

Tačiau mes neturime vertinti šito objekto per ekonominę prizmę, jis mums ekonomiškai nėra šiuo momentu svarbus. Mes turime vertinti per nacionalinio saugumo prizmę. Per tai mes ir vertiname. Niekas mums nėra atsakę į klausimus, kodėl būtent šita vieta yra pasirinkta, ir mes turbūt neturėtume niekada sutikti su objektu, kuris kelia grėsmę mūsų valstybės ir visuomenės saugumui ir sveikatai.

PIRMININKĖ. Klausia E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas Simonai, jūs gana tyliai šnekate, o kolegos aplinkui gana garsiai šneka, tai aš galbūt neišgirdau jūsų pasisakymo dalies dėl TATENOS aikštelės parinkimo vertinimo. Tačiau girdžiu, ką kolegos sako: TATENA gerai įvertino aikštelės parinkimą. Aš žinau tikrąją padėtį. Pasakykite, kaip ten buvo, vertino TATENA statybos aikštelės vietos parinkimą, nevertino ir kaip buvo? Aš nesu toks optimistas, kaip V. Sinkevičius, kuris sako, kad beveik visi vieningai balsuos. Čia yra ir kitaip galvojančių, aplinkui šnekančių.

S. ŠATŪNAS. Ačiū už šitą klausimą. Atrodo, praeitos savaitės gale buvo pasirodžiusi informacija, kad TATENA pritarė pasirinktos aikštelės lokacijai, tačiau iš tikrųjų turime aiškiai atsakyti sau ir aiškiai skaityti, kas yra parašyta TATENOS vertinime. Pirmas dalykas, šita TATENOS misija buvo ne visos apimties misija, iš šešių modulių atliko tik du. Jie buvo susiję tik su branduolinės elektrinės projektų atsparumu išorės pavojams. Tai reiškia, kad nevertinti moduliai dėl pačios

aikštelės pasirinkimo ir įvertinimo, dėl jos vietos, įskaitant ir jos poveikį aplinkai. Tai yra du didžiuliai skirtumai. Tikrai iš šešių modulių vertinti du, vadinasi, nepasakė, kad šita aikštelė yra tinkama šitai elektrinei.

PIRMININKĖ. Klausia V. Kamblevičius.

V. KAMBLEVIČIUS (*TTF*). Ačiū, pirmininke. Mano klausimą uždavė gerbiamas Eugenijus, bet aš norėjau patikslinti, ar prieinamos Lietuvai visos TATENOS išvados, ar mes nesuklysimė?

S. ŠATŪNAS. Kiek aš žinau, TATENOS interneto puslapyje buvo pavišinta ataskaita, taip pat buvo pavišintas komentaras, ką TATENA vertino ir kokią išvadą padarė.

PIRMININKĖ. Klausia R. Sinkevičius.

R. SINKEVIČIUS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, žinoma, įstatymas yra gerai, bet svarbiausia, kad mes pasiektume to įstatymo rezultatą. O jį turbūt galima būtų pasiekti, jeigu jis labiau būtų tarptautinis, jeigu mūsų kaimynai galvotų panašiai kaip ir mes, jeigu taip pat galvotų lenkai, latviai, vokiečiai, skandinavai pagaliau. Žinote, gal jau yra tikrai man nežinoma, gal jau yra energetikos ministrų bendras memorandumas šiuo klausimu? Gal yra kokie nors susitarimai, gal yra bendra pozicija kur nors išreikšta? Tie dalykai būtų labai pageidautini.

S. ŠATŪNAS. Taip, ačiū už klausimą. Sutinku. Kiek jums ir man yra žinoma, Lenkijos aukšti pareigūnai yra išsakę paramą vasario pabaigoje dėl Lietuvos veiksmų ir susirūpinimo dėl šito objekto. Viešą susirūpinimą dėl objekto saugos ir neatitikimo Espo konvencijos raidei, dvasiai taip pat išsakė kitos mūsų kaimyninės valstybės, o Latvija visai neseniai. Tačiau aš manau, kad reikia toliau dirbti darbą ne tik vyriausybinio lygmeniu, ne tik tiek, kiek gali Vyriausybė, mes, kaip ir klausė gerbiamasis Seimo narys Ž. Pavilionis, galime imtis dar ir papildomų veiksmų. Kiek Vyriausybė gali, tiek ministrų lygiu, tiek premjero lygiu, tiek valstybės vadovų lygiu klausimą kelia ir nuolat akcentuoja pačios atominės elektrinės nesaugumą ir grėsmę regionui. Kaip girdėjote ir iš neseniai viešėjusio Europos komisaro, tai ne vienos Lietuvos problema, tai Europos problema, tačiau Lietuva, žinoma, turi daryti savo veiksmus.

PIRMININKĖ. Dėkoju, viceministre, jūs atsakėte į visus klausimus. Skirtas tam laikas baigėsi. Dabar po pateikimo vienas – už, vienas – prieš. Už – V. Poderys.

V. PODERYS (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Pasisakau už. Viena, tai įstatymas apie šalies egzistenciją, apie pavojų nacionaliniam saugumui ir priemonės jam užtikrinti. Tai visų pirma dėl to balsuoju už.

Antra yra absoliučiai praktinė priežastis, kad, priėmus šį įstatymą, aiškiai bus paleistas mechanizmas, kuris leis mums namų darbus daryti, kaip mes ginsimės nuo šito objekto namų darbų prasme, kita vertus, mūsų diplomatai ar politikai turės kozirį ar argumentą tarptautinėje arenoje, o ypač šiomis dienomis prasidedančiame suvažiavime dėl Espo konvencijos Minske. Siūlau balsuoti už ir ketvirtadienį priimti. Dėkui.

PIRMININKĖ. Prieš – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*TTF*). Gerbiamieji Seimo nariai, aš manau, kad jeigu atsižvelgsime į tai, ką kalba latviai, estai, taip pat ir lenkai (man teko dalyvauti Baltijos Asamblėjoje), jie daugiausia susirūpinę Baltarusijos elektrinės saugumu. Jie taip pat kalba: mes gi turėjome, mums didelio skirtumo nėra, ar Astravo, ar Ignalinos atominė elektrinė. Jiems vienintelis galvos skausmas, kad ji būtų saugi ir regionas būtų saugus. Rodos, praeitą savaitę TATENA padarė savo pranešimą, kad vieta yra tinkamai pasirinkta ir kad statoma atominė saugi. Dabar kaip šitą klausimą spręsti? Aš manyčiau, kad čia ne įstatymu reikėtų spręsti, o šitą klausimą turėtų spręsti mūsų Užsienio reikalų ministerija, įsitraukti kitos, Energetikos ministerija ir ieškoti kitų sprendimo būdų. Mes įstatymu ne labai ką išspręsimė. Jeigu mūsų nuostatos nepalaikys latviai, estai, lenkai, mes nepasieksime tinkamo rezultato.

Pabaigoje noriu pasakyti. Tas, kas uždarė saugią Ignalinos atominę elektrinę, šiandien turi priiimti atsakomybę už dabartinę Astravo atominę elektrinę. Jeigu nebūtų buvusi uždaryta Ignalinos atominė elektrinė, Astravo atominės elektrinės nebūtų ir nebūtų šiandien mums galvos skausmo. Taigi, ponai konservatoriai priešakyje su A. Kubiliumi, turite priiimti atsakomybę. (*Šurmūlys salėje*)

PIRMININKĖ. Dėl vedimo tvarkos – A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Aš tik norėjau, kad čia nebūtų paskleista neteisinga informacija. P. Gražulis, paskaitęs kai kur Lietuvos žiniasklaidoje ne visai tikslią informaciją gali kai ką suklaidinti.

Dėl TATENOS sprendimo. Viceministras labai aiškiai pasakė, kad TATENA nėra atlikusi išsamaus tyrimo, o ta informacija, kuri buvo paskelbta praeitą savaitę, tai baltarusių propagandinės žiniasklaidos klaidinga antis, kurią, deja, kai kuri Lietuvos žiniasklaida, labai nepasižiūrėjusi, perspausdino. Čia nesuklyskime. Viceministras pasakė absoliučiai aiškią tiesą: TATENA nėra atlikusi išsamaus tyrimo dėl aikštelės parinkimo.

O P. Gražuliui noriu priminti, kad jeigu jis jau adresuoja klausimą, kas uždarė Ignalinos atominę elektrinę, tai turėtų adresuoti R. Paksui. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Gerai, brangieji, balsuojame. Kas po pateikimo pritariate įstatymo projektui Nr. XIIIIP-835, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 97 Seimo nariai: už – 97, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Po pateikimo pritarta.

Seimo Pirmininkas siūlo ypatingą skubą. Ar galime tam pritarti? (*Balsai salėje*) Pritarta.

Vadinasi, svarstymas numatomas ketvirtadienį ir pagrindinis komitetas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, papildomas – Ekonomikos komitetas. Svarstymas birželio 15 dieną. Sutarta? Ačiū. Pritarta minėtam projektui.

Dabar trumpa replika po balsavimo – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamajam A. Kubiliui noriu atsakyti, tada dar Prezidentas R. Paksas buvo konservatorius, rodos. O jeigu nebūtų pasirašęs, tai taip, kaip nepasirašė dėl „Mažeikių naftos“ pardavimo arba padovanojimo rusams per amerikonus, būtumėte jūs jį atleidę iš premjerų. (*Balsai salėje*)

15.26 val.

Seimo kontrolierių 2016 metų veiklos ataskaita

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, dėmesio! Popietinė darbotvarkė – Seimo kontrolierių 2016 metų veiklos ataskaita. Pirmąjį kviečiu pranešėją A. Normantą, Seimo kontrolierių įstaigos vadovą. Seimo kontrolierių ataskaitai iš viso skiriama pusė valandos. Eiga tokia: iš pradžių ataskaita, toliau, kiek lieka laiko, klausimai ir atsakymai. Prašau.

A. NORMANTAS. Gerbiamoji posėdžio pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, Seimo kontrolieriai dabartiniu metu įgyvendina Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Seimo kontrolierių įstatyme numatytas šias funkcijas: nagrinėja asmenų skundus dėl pareigūnų biurokratizmo ir piktnaudžiavimo, taip pat atlieka nacionalinę kankinimo prevenciją. Įgyvendindami šitas funkcijas, Seimo kontrolieriai prižiūri, kaip valstybė rūpinasi žmogaus teisėmis, t. y. vykdo konstitucinę imperatyvą, kad valstybės įstaigos tarnautų žmonėms.

Prieš plačiau pateikdamas ataskaitą, norėčiau gerbiamuosius Seimo narius informuoti ir kartu pasidžiaugti, kad 2017 m. kovo 23 d. Seimo kontrolierių įstaiga tapo Jungtinėse Tautose akredituota nacionaline žmogaus teisių institucija, atitinkančia Paryžiaus... principus, suteikiant jai A statusą. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad tas politikų, nevyriausybinių organizacijų, mūsų institucijos darbas buvo pagaliau įvertintas ir nuo šių metų mes tapome akredituota žmogaus teisių institucija. Kadangi mes esame du Seimo kontrolieriai, tai aš kalbėsiu apie valstybės institucijų pareigūnų padarytus... gautus skundus dėl pareigūnų veiklos, kolega – dėl savivaldybių.

Keletas skaičių. Statistiką jūs turite, jums buvo išdalinta ataskaita, tačiau noriu akcentuoti, kad tai nėra tik skaičiai, kiekvienas skundas yra kiekvieno žmogaus problemos. Patikėkite, kad šita problema jam yra pati pati svarbiausia. Aš pateiksiu pavyzdžių, vėliau kalbėdamas apie gautų skundų specifiką. 2016 metais gavome 1686 skundus: dėl valstybės pareigūnų – 1252 skundus ir 137 skundus dėl valstybės ir savivaldybės pareigūnų veiklos. Nagrinėjant skundus nustatyta ir 36 % pripažinti kaip pagrįsti, bendras vidurkis tiek savivaldybių, tiek valstybės institucijų yra 43 %. Daugiau statistikos, gerbiamieji Seimo nariai, yra ataskaitoje.

2016 metais kokias problemas nagrinėjo Seimo kontrolieriai? Skundai apėmė įvairias gyvenimo puses. Gyventojai skundžiasi dėl piniginių ir kitos socialinės paramos, suimtujų ir nuteistųjų

teisių pažeidimų, prašymų, skundų nagrinėjimo tvarkos bei terminų pažeidimų, teisės gauti informaciją pažeidimų, statybos valstybinės priežiūros, teritorijų planavimo, vietinės reikšmės kelių priežiūros, taisymo, tiesimo, daugiabučių namų atnaujinimo, modernizavimo kokybės procedūrų. Taip pat nemažai skundų gauname dėl daugiabučių namų savininkų bendrijų valdymo organų ir savivaldybių paskirtų administratorių veiklos priežiūros ir kontrolės. Nemažai skundų yra dėl saugaus eismo organizavimo, ikiteisminio tyrimo ir policijos pareigūnų veiksmų, tai yra netinkamo veikimo, pareigūnų neįtakumo, pagarbaus elgesio stokos.

Seimo kontrolieriai, išnagrinėję skundus, teikė institucijoms rekomendacijas. 2016 metais buvo pateiktos 2 538 rekomendacijos. Pažymėtina, kad institucijos, kurioms yra teikiamos Seimo kontrolierių rekomendacijos, pakankamai atsakingai jas vertina ir imasi veiksmingų priemonių joms įgyvendinti. Praėjusiais metais rekomendacijų įgyvendinimo procentas siekė 96 %. Palyginime, prieš penkerius, šešerius metus šis procentas buvo apie 55–56 %.

Kokios yra teikiamos rekomendacijos? Tai yra atkreipti dėmesį į pažeidimus, siūlyti atlikti tarnybinius patikrinimus, siūlymai keisti teisės aktus ir t. t. Noriu akcentuoti, kad viena iš reikšmingiausių rekomendacijų yra siūlymas tobulinti teisinį reglamentavimą, dėl kurio galimai pažeidžiamos žmogaus teisės. Kodėl tai yra svarbu? Todėl, kad tai paliečia ne tik vieno žmogaus, bet kai kuriais atvejais ir didelės jų grupės interesus. Įgyvendinant mūsų rekomendacijas, buvo pakeistos Baudžiamojo proceso kodekso normos, atlikti Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pakeitimai, papildytos Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nuostatos. Aš minėjau, kad nėra paprastų skundų. Ir štai vienas iš pavyzdžių, kad užtikrinant pagyvenusių ir neįgaliųjų asmenų teisę stebėti per langą aplinką mūsų rekomendacijų dėka buvo pakeistas Statybos techninio reglamento reikalavimas dėl nepermatomos lodžijos dalies aukščio, užtikrinančio neįgaliesiems žmonėms stebėti aplinką. Taip pat svarbus pakeitimas buvo dėl socialinės paramos šeimai informacinės sistemos pakeitimo. Buvo situacija tokia, kad jeigu asmuo gauna nors ir keliais centais daugiau pajamų, iš karto automatiškai jis netenka teisės gauti socialinių išmokų. Taip pat buvo problemų, susijusių su triukšmo mažinimu, ir t. t. Tačiau norėčiau atkreipti Seimo narių dėmesį, kad ne visada randame efektyvių būdų išspręsti įsisenėjusias problemas. Viena iš jų, aš ir vakar, pristatydamas mūsų ataskaitą visuomenei, sakiau ir gerbiamasis Seimo Pirmininkas tai girdėjo, yra susijusi su Sodininkų bendrijų įstatymu, kuris yra faktiškai nevykdomas. Kalbama apie sodininkų bendrijų kelių perdavimą savivaldybėms. Rašėme labai daug, pažadų daug, bet niekas neįveda.

Minėjau, kad kita funkcija yra uždarytų laisvės apribojimo vietų stebėseną. Šią funkciją mes vykdėme nuo 2014 metų. 2016 metais – jau treči metai, kai vykdoma šita funkcija. Noriu atkreipti gerbiamųjų Seimo narių dėmesį, kad Lietuvoje mes turime 464 laisvės apribojimo vietas. Tai yra ne tik įkalinimo įstaigos, bet ir globos institucijos, psichiatrijos, užkrečiamųjų ligų, užsieniečių registracijos centras ir t. t. Vykdydami šią funkciją, per 2016 metus atlikome 47 patikrinimus dėl galimų žmogaus teisių pažeidimų. Buvo surašytos 122 rekomendacijos. Aš nevardinsiu, kokiais klausimais. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad neatrodytų, kad mes vieną kartą patikriname, tikrinsime tik po trejų ar kelerių metų. Mes vykdome pakartotinius patikrinimus ir 2016 metais buvo padaryta 17. Kitaip sakant, kad nenusiramintų ir negyventų ramiai. Džiugu, kad ši mūsų funkcija yra teigiamai vertinama ir Lietuvoje, dar vyksta pokyčiai ypač globos namuose, džiugu ir tai, kad mes esame pripažinti ir europiniu mastu, nes pereinamais metais buvo patikėta organizuoti seminarą, kuriame dalyvavo 18 valstybių atstovai, vykdančios nacionalinę prevenciją savo valstybėse.

Keletas pastebėjimų, kurie išryškėjo atliekant stebėseną. Stebėseną leidžia pamatyti sisteminės problemas, kurių mes negalime matyti tirdami skundus. Dėl globos namų. Tai yra tos pastabos, kurias ir mes pastebėjome, ir į tai atkreipė dėmesį Europos Tarybos komitetas prieš kankinimą, trūpinant SPT. Tai yra gyventojų slaugos poreikių neatitinka globos įstaigose esantis darbuotojų skaičius, o problemos – menkas motyvuojantis atlyginimas, trūksta medicinos personalo, socialinių darbuotojų. Ne visada yra užtikrinamas gyventojų saugumas. Pavyzdžiui, tik pradėdami vykdyti šią funkciją, pamatėme, kad daugelyje globos įstaigų nėra pagalbos kvietimo sistemos, menkas gyventojų užimtumas. Čia yra sisteminė problema, nes iš tikrųjų globos namuose žmogui nepakanka tik lovos, stogo virš galvos. Matyt, galimai ir mes ten nueisime, ko gero, reiktų, kad valstybė po truputį atkreiptų dėmesį į tai.

Dėl įkalinimo įstaigų. Pirmiausia įkalinimo įstaigos daugeliu atvejų neatitinka tarptautinių standartų – ploto, higienos reikalavimų. Dėl nekonkurencingo atlyginimo trūksta nuteistuosius prižiūrinčių pareigūnų. Išivaizduokite, gerbiamieji Seimo nariai, situaciją, kai vakare įstaigoje, kurioje yra apie 2 tūkst. nuteistųjų, lieka 16 prižiūrėtojų. Matyt, apie saugumą nelabai yra ką kalbėti. Nepakanka inventoriaus arba jis yra prastos būklės. Matyt, reikėtų kelti klausimą, ar negalėtų pati sistema, t. y. Kalėjimų departamento įstaigos, apsirūpinti šiais baldais?

Ir natūralu, viena iš sisteminių problemų yra užimtumas, užimtumo trūkumas, darbo, socialinės reabilitacijos trūkumas. Noriu atkreipti dėmesį, kad dėl šitų trūkumų yra skundžiamasi tiek į Europos Žmogaus Teisingumo Teismą, tiek ir mūsų teismai priteisia žalą, na, ir teko girdėti, kad Europos Žmogaus Teisingumo Teismas gali pradėti sisteminių patikrinimą dėl šitų pažeidimų.

Ir pabaigai. Gerbiamieji Seimo nariai, bendra problema, kurią reikėtų spręsti, kuri yra būdinga visose institucijose, tai yra tiek gydytojų trūkumas, tiek ir psichologų trūkumas. Tai yra ir globos namai, ir vaikų globos namai. Kaip žinote, dabar apklausa negali būti vykdoma be psichologų. Matyt, atėjo laikas galvoti, ar sudaryti aukštesiose mokyklose kokias nors specializuotas grupes, bet ši problema yra ypač aktuali.

Paminėjau tik kelias mūsų požiūriu reikšmingiausias problemas. Jų yra daug, daugiau yra nurodyta mūsų ataskaitoje. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKĖ. Dėkoju, kolega. Gerbiamieji kolegos, ponas A. Normantas kalbėjo 15 minučių. Aš tada kviečiu R. Šukį. Jeigu galima, jūs pailsėkite, o tada pažiūrėsime, kiek bus klausiančiųjų, ir nežinia, kuriam bus klausimas, ar jums, ar ponui R. Šukiui. Kuo labiau koncentruotą, trumpą pristatymą, kad bent 5 minutės liktų klausimams.

R. ŠUKYS. Gerbiama posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, norėčiau pristatyti ataskaitą dėl su savivaldos institucijų ar savivaldybių įstaigų pareigūnų veikla susijusių skundų.

Norėčiau pasakyti, kad 2016 metais buvo gauta 571 skundas dėl savivaldos institucijų ar įstaigų pareigūnų veiklos. Iš tiesų augimas yra, 51 skundu daugiau negu 2015 metais. Reikia atkreipti dėmesį, ko nepamiršo ir kolega vadovas, kad yra atvejų, kada iš su savivaldybėmis susijusių, maždaug iš 571 skundo 137 dažnai būna abiejų kontrolierių kompetencija, tuomet yra pasirašomos išvados ir pažyma dviejų kontrolierių parašais ir teikiamos bendros rekomendacijos. Ta praktika egzistuoja nuo 2013 metų ir 2016 metais taip pat ji buvo tęsiama.

Norėčiau atkreipti dėmesį, kad dėl savivaldybių institucijų ar įstaigų pareigūnų veiksmų ar neveikimo pagrįstais buvo pripažinta 51 % skundų, ir 2016 metų rodiklis yra aukštesnis 10 %, palyginti su 2015 metais. Trumpindamas norėčiau atkreipti dėmesį, kad tokia tendencija rodo, kad vis dėlto auga ir skundų skaičius, auga ir pagrįstų skundų skaičius. Aišku, bendro skundų skaičiaus augimas liudija apie savivaldybių administracijų pareigūnų, tarnautojų negebėjimą komuniikuoti, išaiškinti savo sprendimų pagrįstumą, motyvų ir bendrai gyvai bendrauti su žmonėmis, įtikinti savo sprendimų teisumu.

Pagrįstų skundų skaičius rodo nekompetenciją, nemotyvuotų, nepagrįstų skundų didėjimą ir atitinkamai žmonių nepasitenkinimą, todėl tendencija iš tiesų yra nerimą kelianti. Nuvykus į savivaldybes šie klausimai yra kiekvienu konkrečiu atveju nagrinėjami, atkreipiamas dėmesys ir paaiškinama, kokios yra problemos.

Reikia pasakyti, kad 32 % atvejų tirtų skundų tyrimas yra nutraukiamas. Tokia tendencija rodo, kad daugeliu tiriamų skundų atvejų pradėjus tyrimą, suformulavus motyvuotą paklausimą ir pasiūlius spręsti problemą, dar nebaigus tyrimo problema būdavo išspręsta gera valia, nesiginčijant ir dar nebaigus tyrimo. Tai yra, manyčiau, gera tendencija.

Noriu atkreipti dėmesį, kad pagal skundų skaičių, be abejo, lyderė yra Vilniaus miesto savivaldybė, nors, palyginti su 2015 metais, skundų skaičius 20 yra sumažėjęs, gauti 62 skundai. Kauno miesto savivaldybėje yra skundų augimas, kiekvienais metais, jeigu žiūrėtume per penkerius metus, nuosekliai auga skundų skaičius dėl Kauno savivaldybės. Gerokai yra išaugęs skundų skaičius dėl Šiaulių miesto savivaldybės pareigūnų ir tarnautojų veiksmų: 2015 metais buvo 24, o 2016 metais – 35. Panevėžio miesto, Klaipėdos miesto tendencija išlieka maždaug tokia pat, taip pat ir Vilniaus rajono savivaldybės.

Atkreiptinas dėmesys, kad tarnautojų ir pareigūnų teikiamų viešojo administravimo paslaugų kokybę geriausiai atspindi ne gautų skundų skaičiaus pokyčiai, o pripažintų pagrįstais skundų skaičius. Daugiausia pagrįstų skundų gauta dėl Klaipėdos miesto savivaldybės pareigūnų, pagrįstumas siekia net 72 %, tai beveik trečdaliu viršija apskritai pagrįstų skundų vidurkį visos šalies mastu. Toliau eina Vilniaus miestas – 61 pagrįstas skundas. Nors bendras skundų skaičius mažėja, tačiau didėja pagrįstų skundų skaičius. Taip pat vidurkį viršija dėl Klaipėdos rajono savivaldybės pareigūnų teikiami skundai, Kauno miesto 55 % yra pagrįstų, Vilniaus rajono lygiai 50 %, atitinka bendrą vidurkį.

Seimo kontrolierių tarpininkavimas tarp visuomenės ir valdžios institucijų atveria daugiau galimybių lanksčiau spręsti kilusius ginčus. Seimo kontrolieriui tarpininkaujant, spartėja ginčų nagrinėjimo procesas, efektyviau sprendžiamos problemos ir sudaromos sąlygos greičiau pasiekti socialinę taiką. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tarpininkavimas kaip procedūra taikoma tik tais atvejais, kada yra imperatyvus įstatymo nustatytas pagrindas atsisakyti nagrinėti skundą. Užuoat formaliai atsisakęs ir gražinęs skundą pareiškėjui, Seimo kontrolierius kreipiasi į kompetentingą instituciją, suformuluoja klausimus, išaiškina teisinės aplinkybes ir pasiūlo skundą nagrinėti pagal kompetenciją tai institucijai, kuri turi nagrinėti. Tokiu būdu yra išsprendžiama didelė dalis skundų. Dėl savivaldybių institucijų 2016 metais buvo tarpininkauta 279 atvejais, pakartotinai asmenys kreipėsi, būdami nepatenkinti to tarpininkavimo rezultatais, tik 38 atvejais.

Problemos. Vadovas minėjo, bet problemos savivaldos institucijų lygiu yra panašios ir metai iš metų besikartojančios. Teritorijų planavimas ir žemėtvarka. Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį į vietinės reikšmės kelių priežiūros, taisymo ir tiesimo problematiką, kada savivaldybės, vykdydamos kadastrinius matavimus, nepaiso egzistuojančių vietinės reikšmės kelių, nepaiso faktiškai susiformavusių gyventojų sklypų ribų. Kada žmonių tvoros anksčiau, nesant geodezinio matavimo, yra 20 centimetrų išėjusios į kelio raudonųjų ribų zoną, yra įpareigojama per Nacionalinę žemės tarnybą nugriauti tvoras ir visa gatvė yra konstatuojama kaip žemgrobiai. Tikrai tai yra protingumo kriterijų neatitinkantis požiūris. Manau, kad sprendžiant protingai reikėtų koreguoti faktinio kelio raudonąsias linijas. Taip buvo pasiūlyta savivaldybėms, tuo keliu dabar einama.

Taip pat vienas iš pagrindinių šios problemos aspektų, kad savivaldybės nėra nusistačiusios, nėra bendros metodikos, bendrų kriterijų, kurių pagrindu būtų nustatomi prioritetai, kurie vietinės reikšmės keliai remontuojami, taisomi pirmiausia, atsižvelgiant ne į kokius nors asmeninius interesus, kieno nors pažintis ar neskaidrius prašymus, o į tam tikrus metodikoje įtvirtintus prioritetus. Taip pat savivaldybės vengia, esant daugiau kaip 5 gyventojams, 5 sklypams, prisiimti naštą nutiesti vietinius kelius. Siūlo gyventojams nusitiesti savo lėšomis ir perduoti savivaldybės nuosavybėn eksploatuoti. Apie tai, kad savivaldybės neperima sodininkų bendrijų kelių, nors įstatymas tą įpareigoja, buvo kalbėta, tačiau tai yra gilesnė problema. Problema yra ir dėl finansinių išteklių, kadangi turi būti atlikti kadastriniai matavimai ir tie keliai inventorizuoti. Priešingu atveju savivaldybės jų neperima.

Toliau – atliekų tvarkymo problemos, savivaldybių gyvenamųjų patalpų privatizavimas lengvatinėmis sąlygomis, socialinio būsto nuomos klausimai. Noriu atkreipti dėmesį į vieną išnagrinėtą skundą, kuris iliustruoja biurokratizmą, sakyčiau, kvadratu. Kai žmogus viršijo valstybės remiamų pajamų dydį 20 euro centų ir tą deklaravo, jis buvo išbrauktas iš eilės socialiniam būstui gauti motyvuojant tuo, kad elektroninė apskaitos dokumentų tvarkymo sistema nėra sutvarkyta, neapvalina iki vieno euro lygmens. Buvo pasiūlyta imtis sprendimų Panevėžio miesto savivaldybei gražinti asmenį į eilę, tas buvo padaryta. Taip pat vadovas minėjo, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija sutvarkė, pakoregavo elektroninę sistemą.

Norėčiau atkreipti dėmesį į kitas problemas: piniginių socialinės paramos teikimo klausimai, vaikų ugdymas ikimokyklinio ugdymo įstaigose; daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų ir savivaldybės paskirtų administratorių veiklos priežiūra ir kontrolė; daugiabučių gyvenamųjų namų renovacijos proceso metu kylančios problemos. Jau buvo minėta, kada nepaisoma neįgaliųjų teisių ir tenka įsikišti. Taip pat paslaugų sritis.

Vienas iš įdomių skundų, kuris šiandien neišspręstas, tai Palangos miesto savivaldybės sprendimai. Pirmiausia buvo neteisėtas sprendimas, kurį jie patys atšaukė, dėl įvažiavimo į kurortą

rinkliavos taikymo visiems automobiliams. Dabar jie pereina prie kito, vykdydami rekomendaciją dėl vieno skundo nagrinėjimo, kai gyventojams, kurie neturi galimybių laikyti automobilių savo kiemuose, nes tokių nėra, leidžia ir nustato (čia su Vyriausybės atstove gerai bendradarbiaujame kaip Seimo kontrolieriai) tvarką, kaip galėtų laikyti mokamose vietose. Ta tvarka yra rengiama. Dabar Palangos savivaldybėje dėl jos kaip tik yra ginčijamasi.

Ir baigdamas noriu pasakyti, kad vienas iš darbo metodų, būdų, kuris tikrai prisideda prie Seimo kontrolierių veiklos viešinimo, žinomumo didinimo ir gyventojų pasitikėjimo apskritai valstybe didinimo, yra lankymasis konkrečiose savivaldybėse, gyventojų priėmimo organizavimas, bendravimas su savivaldybių vadovais, administracijų pareigūnais, atsakymai į klausimus ir bendradarbiavimo kontaktų nustatymas. 2016 metais buvo lankytasi Telšių, Anykščių, Biržų, Skuodo, Plungės, Visagino rajono, Kauno miesto savivaldybėse, kur buvo organizuoti gyventojų priėmimai ir konsultavimas, susitikimai su savivaldybių merais, administracijų vadovais ir pareigūnais. Per visuomenės informavimo priemones buvo vykdomas informavimas apie Seimo kontrolierių įstaigos veiklą, nagrinėjamus skundus, skatinant gyventojus aktyviau kreiptis pagalbos į Seimo kontrolierius, jeigu yra pažeidžiamos žmogaus teisės į tinkamą, kokybišką viešąjį administravimą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Liko labai mažai laiko. Pora klausimų. S. Tumėnas. Pasakykite, kuriam klausimas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Abiems galima. Gerbiami įstaigos vadovai, ačiū už konstruktyvią atskaitą. Man regis, mūsų Seimo nariai gali iš jūsų pasimokyti dalykiško, ramaus problemų sprendimo stiliaus.

O dabar problema. Žinau, kad į jus kreipėsi gyventojai, kuriems dar negražinta teisėta žemė. Paprastai schema būna tokia: po savivaldybių rinkimų žmonės kreipiasi į naująjį merą, į naują administracijos direktorių, deja, negauna teigiamo atsakymo. Tada rašo skundą jums. Jūs pripažįstate, kad prašymas yra teisėtas, bet dažniausiai viskas tuo ir pasibaigia. Viena iš jūsų įstaigos funkcijų yra tirti skundus, ar nėra įstaigų pareigūnų piktnaudžiavimo. Kaip jums atrodo, ar nieko neveikimas savivaldybės administracijos darbuotojų, nepadėjimas gyventojui nėra piktnaudžiavimas tarnyba? Ir ką jūs konkrečiai patartumėte daryti, ką pasakyti mano rinkėjams Šiaulių mieste, kuriems ketvirtį amžiaus yra negražinama teisėta žemė? Ačiū.

R. ŠUKYS. Aš gal pradėsiu atsakymą, jums leidus. Šis procesas iš tiesų apima valstybės institucijų pareigūnų – Nacionalinės žemės tarnybos, anksčiau buvusių apskričių administracijos žemėtvarkos tarnybų veiklą, o prasideda viskas iš tiesų savivaldybėje, kai yra prašoma suformuoti galimus sklypus, kur yra laisva žemė, kuri galėtų būti gražinama. Iš tiesų mes šias pažymas tokiomis atvejais pasirašome bendrai su įstaigos vadovu gerbiamu A. Normantu. Kiekvienas atvejis yra labai konkretus. Deja, dar apskričių egzistavimo ir administravimo laikotarpiu buvo pridaryta daug įvairių, sakykime, kartais neteisėtų, o kartais klaidingų sprendimų dėl elementarių klaidų. Šiandien tenka taisyti prieš daugelį metų, prieš dešimtmetį padarytas klaidas ir tą, kadangi tai yra susiję su nuosavybe, su kitiems asmenims gražinta žeme galbūt kartais neteisėtai... Dažnai pagrindinis sprendimas ir rezultatas priklauso nuo gero Nacionalinės žemės tarnybos pareigūnų ir savivaldybės tarnautojų bendradarbiavimo, o kartais, deja, klausimas gali būti išspręstas tik teisme. Mes, sprenddami kiekvieną konkretų atvejį, galime pasiūlyti ir tikrai į mus kreipiasi, jeigu tas procesas yra užsitęsęs, užstrigęs, žmogus yra varinėjamas...

PIRMININKĖ. Kolega, trumpinkite!

R. ŠUKYS. ...ir nieko nesprenždžiama, tegul kreipiasi į mus, mes patarsime, ką daryti, kaip daryti ir pasistengsime žmogui padėti.

PIRMININKĖ. Dar vieną gali klausimą klausti – T. Tomilinas. Klausimas trumpas, atsakymas – dar trumpesnis.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Trumpas klausimas ponui R. Šukiui. Aš, tiesą pasakius, neturiu galimybės nuolat lankytis Širvintose, bet aš noriu jūsų paklausti, nes jūs buvote tas žmogus, tas Seimo kontrolierius, kuris tyrė gyventojų skundus dėl vienos žinomos politikės, jos savivalės Širvintų rajone.

Pirma klausimo dalis, ar jūs vykdate situacijos stebėseną? Antra dalis, ar jus tenkina Vyriausybės atstovo veikla toje savivaldybėje? Kaip žinome, teismas gražino į darbą grupę neteisėtai at-

leistų darbuotojų, išmestų iš darbo dėl politinių motyvų. Jūs taip pompastiškai kalbėjote apie žmogaus teises, tai aš ir noriu paklausti, kas daroma, ar yra stebima situacija, kai mes kalbame apie rajoną, kur yra akivaizdžių politinio persekiojimo požymių, kur yra akivaizdžių piktnaudžiavimo valdžia požymių ir kur nuolat gnaužiamas laisvas žodis? Gyventojai yra bauginami arba prieš juos naudojama reali galia. Paneikite arba patvirtinkite.

R. ŠUKYS. Pirmiausia noriu pasakyti, kad 2016 metais dėl Širvintų rajono savivaldybės buvo gauti 7 skundai, 3 buvo likę iš 2015 metų. Išnagrinėjus 8 skundai buvo pripažinti pagrįstais. Čia, aišku, ne tik tie klausimai, kuriuos jūs minėjote. Didelis klausimų blokas yra ginčas su vietine žiniasklaida dėl teisės gauti informaciją, dėl informacijos teikimo visuomenės informavimo priemonėms. Tačiau matote, kad skundų pagrįstumas dėl Širvintų rajono savivaldybės yra daugiau kaip 80 %. Iš tiesų situacija yra labai bloga.

Tą, ką jūs paminėjote dėl grąžinamų asmenų į darbą, atleistų neteisėtai, kuriuos grąžina teismas, čia turiu apgailestauti, šio klausimo mes nagrinėti neturime teisės, tai yra darbo santykiai, taip nustato įstatymas. Darbo santykių klausimai nagrinėjami darbo ginčų komisijose, nesutarus nagrinėjama teisme. Tai žala, kuri yra padaroma išmokant kompensacijas dėl neteisėtai atleistų už priverstines pravaikštas ir panašiai, yra išieškoma Valstybės kontrolės ir prokuratūros atitinkamai teikiant ieškinius. Dėl darbo santykių aš tikrai apgailestauju, mes dėl to klausimo vargu ar galėtume tiesiogiai konkrečius skundus nagrinėti. Tokių skundų mes nebuvo gavę. Bendras vaizdas, kaip minėjau, yra toks, koks jis yra.

Noriu pasakyti, kad artimiausiu metu esu sutaręs su Širvintų rajono mere ponia Ž. Pinskuvienė, kad lankysiuosi, važiuosiu į Širvintas ir nagrinėsime visus tuos atvejus pagal kiekvieną skundą. Susitiksiu, organizuosiu gyventojų, asmenų priėmimą ir konsultavimą. Bandysime įsigilinti į tas problemas. Tų skundų, kurie yra gaunami, aš jums statistiką, jų nagrinėjimo rezultatus paminėjau.

PIRMININKĖ. Ačiū. Laikas jau senokai baigėsi. Mes šiek tiek užtrukome. Dėkui Seimo kontrolieriams už pateiktą ataskaitą. Linkime tolesnės sėkmės darbe.

16.00 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. XII-2232 „Dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų dalyvavimo tarptautinėse operacijose“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-790 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-2 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. XII-2232 „Dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų dalyvavimo tarptautinėse operacijose“ pakeitimo“ projektas. Pranešėjas – krašto apsaugos ministras R. Karoblis. Prašau, ministre.

R. KAROBLIS. Laba diena, ponai pirmininke, ponai Seimo nariai. Prezidentė pateikė Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. gruodžio 22 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų dalyvavimo tarptautinėse operacijose“ pakeitimo“ projektą. Pateikimas padarytas pasiūlius krašto apsaugos ir užsienio reikalų ministrams.

Nutarimo projekto tikslai: papildyti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimą numatant teisinį pagrindą Ukrainos ginkluotųjų pajėgų mokymo tikslais siųsti Lietuvos Respublikos karinius vietus, sudarytus iš karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų, dalyvauti karinėje mokymo operacijoje.

Antra. Nustatyti maksimalų siunčiamų karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičių, kuris būtų 60.

Pažymėtina, kad šis nutarimo projektas niekaip nesudaro prielaidų Lietuvos kariams tiesiogiai dalyvauti kovos veiksmuose ir Ukrainos antiteroristinės operacijos zonose.

Teigiamas poveikis. Būtų keli punktai.

Pirma. Būtų įgyvendinami Lietuvos Respublikos užsienio saugumo ir gynybos politikos tikslai, t. y. remti Ukrainos euroatlantines aspiracijas, padėti įgyvendinti užsibrėžtus kariuomenės artėjimo prie NATO standartų tikslus, prisidėti prie jos gynybinių pajėgumų stiprinimo.

Antra. Būtų įgyvendinamas NATO įsipareigojimas ir toliau teikti praktinį palaikymą ir paramą Ukrainos saugumo ir gynybos sektoriaus reformoms, įskaitant Ukrainos pajėgumų stiprinimo priemones.

Karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų siuntimas į kitą operaciją Ukrainoje sudarytų sąlygas atsižvelgiant į saugumo padėtį Ukrainoje optimaliai užtikrinti siunčiamų karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų saugumą.

Ketvirta. Būtų suvienodintos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų apmokėjimo sąlygos, palyginti su kitomis tarptautinėmis operacijomis, įskaitant ir tas, kurios siunčiamos mokymo tikslais.

Penkta. Operacijos statuso suteikimas išspręstų vadovavimo šiai operacijai, valdymo, operacijos planavimo, finansavimo, informacijos teikimo klausimus ir taip būtų padidintas Ukrainos ginkluotųjų pajėgų rengimo proceso aktyvumas.

Taip pat pažymėčiau, kad iki šiol, kol nebuvo šio statuso, yra teikiama parama Ukrainai mokymo tikslais. Nuolat 34–38 žmonės dalyvauja rengiant instruktorius Ukrainos batalionams kartu su JAV, Kanada, Jungtine Karalyste, Lenkija. Iš esmės lyderiaujama reformų procesuose, vadinašios patarėjų grupės reformose. Taip pat parama mokymui, yra specialiųjų operacinių pajėgų mokymai. Tai yra individualus Lietuvos projektas. Pradedami karinės policijos projektai ir visa kita. Tai būtų iš tikrųjų statuso suteikimas, kuris pagerintų statusą, saugumą ir kitus dalykus, kuriuos aš čia apibūžinau.

Nutarimo projektas bus įgyvendinamas iš bendrų krašto apsaugos sistemai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Tiek būtų šiuo klausimu.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūsų nori paklausti trys Seimo nariai. Pirmasis – J. Olekas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas kolega, iš tikrųjų sveikinu – ilgai lauktas projektas, daug dirbome, kad jis atsirastų. Gaila, kad tik dabar atsiranda, bet geriau vėliau negu niekada.

Mano klausimas tikrai dėl termino. Jis čia toks labai trumpalaikis – gruodžio 31 dieną jau pasibaigia. Dėl normalaus planavimo ciklo, matyt, dar reikėtų 2–3 metų į priekį, nes pasirengimas tęsti misiją jau turbūt dabar vyksta. Ačiū už atsakymą.

R. KAROBLIS. Visiškai teisinga pastaba. Šis nutarimas, apskritai visi operacijų mandatai galioja iki gruodžio 31 dienos. Kiek teko šnekėti su Prezidente, bus teikimas dėl visų operacijų rudeni ir bus padaryti pratęsimai, patobulinimai, patikslinimai visų operacijų, įskaitant ir Ukrainos. Tiesiog nenorėjome laukti, nes vėl yra aspektų, dėl kurių aš čia nelįsiu gilyn, kad gautų statusą dabar, kiek galima greičiau, kad gautų jau dabar tuos palengvinimus, kurių šiuo metu nesant mūsų yra blogesnė situacija negu JAV, Kanados, Jungtinės Karalystės ir Lenkijos, kurios turi šį statusą, nors mes esame tikrai ne mažiau aktyvūs ir mūsų indėlis šiuo metu yra ne kiek ne mažesnis negu tų šalių.

PIRMININKĖ. Klausia R. Juknevičienė.

R. JUKNEVIČIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū. Kadangi tik vienas pasisako už, naudodamasi proga noriu pasakyti, kad tikrai pritariu šiam pateikimui, jis labai svarbus. Dar klausimas, o kokias funkcijas vykdys kariai, kokios pareigybės, kokie darbai jų laukia? Kokia tarnyba?

R. KAROBLIS. Tai yra mokymo tikslai. Jeigu žiūrėtume konkrečius projektus, tai yra lyderiaavimas gynybos reformos patarėjų grupėje, tai yra generolo lygio pareigos. Sakykim, yra papildomas personalas, kur mes esame lyderiai. Tai yra daugiau patarėjų pareigos. Toliau, instruktorių rengimas batalionams. Mūsų instruktoriai rengia Ukrainos instruktorius.

Kitas yra instruktoriai specialiųjų operacinių pajėgų ir taip pat bus karo policijos mokymai. Tai yra instruktavimas įvairiomis formomis, bet jokių būdu, savaime aišku, nedalyvaujant nei veiksmuose, nei ATO zonoje.

PIRMININKĖ. Klausia Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Dėkoju ministrui už pateikimą. Labai svarbus teisės aktas. Jūs neseniai Vilniuje buvote susitikę su Pentagono vadu. Ar jūs manote, kad toks mūsų dalyvavimas paskatins ir JAV aktyviau remti Ukrainą kariniais klausimais?

R. KAROBLIS. Taip, paskatins. Šiuo metu svarstomas biudžetas, Europos (...) iniciatyva yra numatoma didinti lėšas investuojant į Baltijos regioną, į Europą, įskaitant ir Ukrainą. Čia taip pat rodo JAV nusiteikimą toliau dirbti Ukrainoje. Kaip jau minėjau, tikrai mes esame tarp lyderių, turbūt lygiaverčiai, JAV, Jungtinė Karalystė, Kanada ir mes iš esmės, jeigu žiūrėtume horizontaliai, tą lyderystę išlaikome. JAV dėmesys, kaip ir visur kitur, yra didelis, bet, žinant specifiką, JAV dažnai perleidžia iniciatyvą mums, jeigu taip galima pasakyti, bet tai yra *win win* situacija, naudinga visoms pusėms – tiek Ukrainai, tiek Lietuvai, tiek JAV. Bet taip.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar truputį pailsėkite, nes dar turėsite visą seriją klausimų pristatyti.

Gerbiami kolegos, yra tik norintys kalbėti. Gal ponas J. Jarutis atsisakys kalbėti, ar vis tiek nori? Už.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū. Tiesiog dėkoju ministrui už pateikimą ir kviečiu balsuoti, nes tai yra labai svarbi žinia Ukrainai. Tuo labiau kad iki šiol tebesitęsia kariniai veiksmai. Prieš porą dienų įsigaliojo bevizis režimas į Šengeno valstybes. Šitas sprendimas, manau, dar labiau sustiprins tikėjimą savo jėgomis ir galimybe būti Europos dalimi. Ačiū.

PIRMININKĖ. Gerai. Balsuojame. Kas pritariate po pateikimo, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 97 Seimo nariai: už – 97, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Pagrindinis komitetas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, papildomas – Užsienio reikalų komitetas, numatomas svarstymas birželio 22 dieną.

16.10 val.

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 3, 9, 10, 11, 13, 14, 54, 57 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-800, Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-801, Ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymo Nr. VIII-1856 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-802, Valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymo Nr. I-130 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-803, Kariuomenės drausmės statuto 54 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-804, Strateginių prekių kontrolės įstatymo Nr. I-1022 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-805 ir Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio 18 skyriaus pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-806 (*pateikimas*)

Dabar vėl kviečiu krašto apsaugos ministrą R. Karoblį. Jis pateiks Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 3, 9, 10, 11, 13, 14, 54, 57 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą ir lydimuosius įstatymų projektus Nr. XIIIIP-801, Nr. XIIIIP-802 Nr. XIIIIP-803, Nr. XIIIIP-804, Nr. XIIIIP-805 ir Nr. XIIIIP-806. Prašau.

R. KAROBLIS. Labai ačiū, pateikiame šį įstatymų paketą. Siūlomais projektais siekiame: sudaryti prielaidas įsigijimo procesą krašto apsaugos sistemoje centralizuoti; antra, įtvirtinti Gynybos štabo, kaip strateginio lygmens štabo, vaidmenį.

Projekto esmė. Pirma, į krašto apsaugos sistemą įtraukiama gynybai reikalingos ginkluotės ir kitų prekių ir paslaugų, darbo įsigijimo ir valdymo institucija, t. y. krašto apsaugos sistemos pirminių agentūra, jeigu galima taip trumpai pavadinti, nustatomi jos pagrindiniai uždaviniai: pirma, dalyvauti formuojant pasirengimo valstybės gynybai ir kariuomenės mobilizacijai politiką, karybos srities standartizacijos politiką; antra, krašto apsaugos ministro nustatytais sąlygomis ir tvarka vykdyti krašto apsaugos sistemos perkančių organizacijų funkcijas, aprūpinant perkančiąsias organizacijas prekėmis, paslaugomis ir darbais. Konkrečiai tai būtų agentūra, kuri rūpintųsi tiek kariniais pirkimais, tiek dvejopos paskirties ar civilinės paskirties pirkimais, kurie reikalingi krašto apsaugos sistemai, pirmiausia kariuomenei.

Antras tikslas, elementas, Jungtinis štabas transformuojamas į Gynybos štabą, kariuomenės vadas turės strateginio lygmens padalinį, kuris padės kariuomenės vadui vykdyti strateginio ka-

riuomenės planavimo, strateginio vadovavimo kariuomenei funkcijas. Šiuo metu Jungtinis štabas veikia tik operaciniu lygiu ir atsakingas už operacinį vadovavimą jam pavestoms pajėgoms ir efektyvų karinių operacijų vykdymą. Bet šiuo metu saugumo situaciją tiek mes matome, tiek NATO lygmeniu, kad reikia pokyčių ir kad tiesiogine funkcija būtų rūpinamasi per šalies gynybą tiesiogiai. To pagrindas yra 2015 metų Valstybės gynybos tarybos patvirtinta nauja gynybos koncepcija.

Trečias, naikinama pajėgumų ir ginkluotės generalinio direktoriaus pareigybė, tai yra daugiau techninio pobūdžio klausimas, tas funkcijas numatoma perskirstyti tarp Krašto apsaugos ministerijos padalinių ir Kariuomenės jungtinio štabo.

Ketvirtas, Krašto apsaugos ministerijai suteikiama galimybė įgalioti kitą krašto apsaugos sistemos instituciją įsigyti ir įvežti per valstybės sieną ginkluotę. Nustatoma, kad ji, be įgalios institucijos, turi tokią pat teisę naudotis išimtimis, susijusiomis su ginkluotės importu, kaip ir KAM. Aišku, pirmiausia turima omeny naujai steigiama agentūra, bet esant poreikiams ir kiti krašto apsaugos sistemos nariai.

Pritarus įstatymų projektams bus sudarytos prielaidos įgyvendinti suplanuotas krašto apsaugos sistemos reformas, užtikrinti pasirengimo valstybės gynybai ir ginkluotojų pajėgų mobilizacijai politikos formavimą, efektyvų krašto apsaugos sistemos įsigijimo ir gynybos planavimo procesų valdymą, įtvirtinti Gynybos štabo, kaip strateginio lygmens štabo, vaidmenį. Tikimasi, kad įsteigus instituciją, t. y. įsigijimų agentūrą, iki 2018 metų sausio 1 dienos, bus konsoliduota ne mažiau kaip 70 % visų krašto apsaugos sistemos įsigijimų, o nuo 2019 m. sausio 1 d. – ne mažiau kaip 95 % įsigijimų. Taip pat būtų užtikrintas efektyvus įsigijimo planavimas ir organizavimas, projekto valdymo sistemiškumas, nustatoma aiški atsakomybė.

Siekdami tinkamai įvykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių planą (tai yra nuo 2018 metų sausio 1 d. įsteigti, kad pradėtų funkcionuoti Krašto apsaugos sistemos įsigijimo ir aprūpinimo agentūra) ir priimti reikiamus įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus, prašytume Lietuvos Respublikos Seimo svarstyti šiuos įstatymus skubos tvarka. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkui. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, du trumpi klausimai. Pirmas dėl naujos institucijos formavimo. Kadrai – tai nauji žmonės, visur mes girdime taupyti, mažinti, tai iš to, ką turite krašto apsaugos sistemoje?..

Antras, ar ta vieninga institucija atpigins pirkimus, nes mes vis girdime, kad tai šaukštai per brangiai perkami, tai šarvuotos karinės mašinos. Turėsime sutaupymą iš to, ką mes darome dabar? Ačiū.

R. KAROBLIS. Taip, pirmasis klausimas dėl žmonių. Aišku, bus naudojami dabartinių struktūrų etatai. Jeigu žiūrėtume vien į šią ministerijos reformą, kartu sudėjus planavimo reformą ir viešųjų pirkimų reformą, tai palies 85 etatus, taip pat ir kariuomenės. Aišku, atranka, bus laikomasi... būtų rizikos įvertinimai, būtų įvertinami galimi rizikos ryšiai, būtų vykdoma atranka pirmiausia iš esamų darbuotojų, esant trūkumui, būtų skelbiami konkursai, bet tikrai neviršijant skaičiaus dabartinių etatų, kurie priklauso šiai sričiai.

Antra, dėl atpigavimo. Taip, mes sieksime atpiginimų, sakau, sieksime, bet, kita vertus, šią sistemą turime padaryti kiek galima maksimaliai skaidrią, aš turiu galvoje skaidrią kiek įmanoma. Yra ne paslaptis, kad vis dėlto kiek įmanoma kai kurie pirkimai yra užslaptinti, bet ieškosime kitų priemonių, tai yra priėjimo ir Viešųjų pirkimų tarnybos, ir kitų institucijų, nepaisydami to slaptumo žymų. Sieksime ją padaryti kuo atviresnę, kad nebūtų tokių dalykų, kaip jūs pasakėte apie šaukštus. Kalbame apie tai, kad nebūtų klaidų, sakykime, skandalų, savanaudiškų ar kitokių interesų. Tai yra mechanizmas, kuris maksimaliai padėtų mūsų manymu, tai išspręsti, jis remiasi tarptautine praktika. Dabar, atrodo, visur kitur tai veikia, tikimės, esu įsitikinęs, kad turėtų veikti ir pas mus.

PIRMININKĖ. Klausia R. Juknevičienė.

R. JUKNEVIČIENĖ (*TS-LKDF*). Dėkui. Pasisakysiu šiek tiek vėliau, tikrai balsuosiu už, bet argumentus vėliau. Mano du klausimai.

Pirmas. Ministre, gal galėtumėte taip pabandyti paprognozuoti arba padėlioti savo matymą, kiek viešuosius pirkimus apskritai lemia pati struktūra, jos skaidrumas ir aiškus išdėstymas, ir kiek žmonės, taip procentais? Žmonės, kurie yra paskirti.

Antras klausimas. Ar bus šitai struktūrai platesnio turinio uždaviniai duoti, pavyzdžiui, remtis patirtimi Šiaurės šalių, kurios pirkimus organizuoja ne tikta savo valstybėse, bet gana sėkmingai ir Šiaurės šalyse, lygiai tas pat Baltijos valstybėse. Ar yra planuojama, kad pajudės reikalai ir mes ne skirtingą ginkluotę ir toliau išsigysime derindami su analogiškais struktūromis kitose Baltijos valstybėse?

R. KAROBLIS. Ačiū už klausimus. Nesiimu vertinti procentais, bet sistemą reikia padaryti tokią, kad nebūtų pagundų nei žmonėms, nei kitiems subjektams, kurie yra išorėje, kad nebūtų pagundų piktnaudžiauti sistema. Tikrai turi būti skaidrumas, turime gauti kokybišką, gerą produktą ir geriausią kainą, tai yra kainos ir kokybės santykis bet kuriuo atveju.

Dėl antrojo klausimo, yra vienas, tikrai norėtusi... Taip, gal pradėsiu nuo kito, dabar perkame ne tikta tiesiogiai, bet taip pat perkame per NATO agentūras ir per Europos gynybos agentūrą, yra vykdomi konkretūs pirkimai. Tai irgi pavyzdys, kaip su mažesnėmis sąlygomis, geresnėmis kainomis tikimės įvykdyti tam tikrus pirkimus, ypač dėl kai kurių subjektų tos agentūros turi irgi savo patirčių.

Dėl bendrų projektų su Baltijos šalimis. Dirbame, intencijos yra geros, bet jau buvo projektų, kurie atrodė tuoj, tuoj, tuoj bus kartu, bet išsiskyrė požiūriai į finansavimo prioritetus. Vienas projektas buvo realus su Latvija. Jeigu būtų projektai, tai pagerintų ir derybinę galią, galbūt leistų šiek tiek sumažinti kainas, bet, deja, turime tokius išsiskyrimo dalykus, kad tikrai dėl vieno projekto buvo pakeisti, konkrečiai Latvijos, prioritetai perkant konkrečius dalykus.

Antras dalykas, kad ne visada ne visais atvejais išeina, ypač perkant naudotą ginkluotę, sunkijusią ginkluotę, kurios pasiūla labai maža pasaulyje ir kur mes esame tiesiog konkurentai. Tai jau yra du dalykai, bet bendra kryptis yra ta pati ir taip pat maksimalus išnaudojimas NATO ir Europos gynybos agentūros galimybių.

PIRMININKĖ. Paskutinis klausia S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiamasis ministre, neseniai mes girdėjome istoriją apie nesėkmingą sutartį, dėl ko nukentėjo karinių oro pajėgų vadas. Aš noriu paklausti, ar dar daug yra užsilikę ginkluotės ar kitokių karinių įrengimų, kurie, na, saisto mus sutartimis su trečiosiomis šalimis? Kad ateityje tokių dalykų nebeliktų, matyt, tokios ginkluotės gal reikėtų atsisakyti? Ačiū.

R. KAROBLIS. Tikrai mes turime žiūrėti ir į mūsų įsipareigojimus, jeigu kalbėtume konkrečiai apie sankcijų taikymą Rusijai.

Antras dalykas, turime žiūrėti ir bendrus politinius mūsų aspektus, tai ir vėl yra santykiai, na ir jų apribojimas su tam tikromis šalimis kaip Rusija. To bandysime išvengti. Šiuo konkrečiu atveju, taip, pažeidimas buvo padarytas, nebuvo laikomasi ministerijos vidaus sprendimo, konkrečiai Gynybos resursų tarybos sprendimų. Ir situacija išėjo jokia, kokia išėjo.

Jeigu žiūrėtume į dabartinę situaciją, tai į karines oro pajėgas paskirtas naujas vadovas, netrukus bus paskirtas ir štabo viršininkas, tikimės, kad situacija stabilizuosis. Bet iš tikrųjų tokių sandorių, savaime aišku, reikia vengti. Tai buvo pamoka, manau, visai krašto apsaugos sistemai ir reikia papildomų saugiklių, kad tokie dalykai nebepasikartotų.

Beje, jeigu šnekant apie šį sandorį, tai man būnant ankstesnėse pozicijose su mano parašu ir išėjo tas prieštaravimas iš Užsienio reikalų ministerijos, bet, matyt, kad išorinių neužtenka, turime žiūrėti ir viduje.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre, atsakėte į visus klausimus. R. Juknevičienė nori pasisakyti už. Ačiū.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Taip, tikrai noriu. Ačiū. Šiais metais Lietuva po tokių skausmingų įvykių pradeda dvi reformas. Aišku, jų negali lyginti. Vienu atveju buvo žūtis, tai pradėta ir, tikiuosi, sėkmingai bus tęsiama vadinamoji Mato reforma. O iki šitos reformos priverstinai, jeigu taip galima būtų pasakyti, iki jos atvedė tas garsusis auksinių šaukštų skandalas, kuris atkleidė

keletą svarbių dalykų. Viena, ką dabar taisysime, tai yra struktūra. Gana paini, neaiški, su sudėtinga kontrole ir panašiai, tą dabar darysime. Bet antras dalykas, kas atsiskleidė tuomet, tai buvo žmonės. Labai neteisingai žmonės paskirti į atsakingas pareigas. Tas pats, kaip kartais lietuviai sako: pelę paskirti dirbti ant grūdų aruodo. Čia aš noriu palinkėti ir ministrui, ir ministerijos vadovybei, ir kariuomenei taip pat, kad vykdydami reformą ne mažiau dėmesio skirtų ir žmonėms, tiems žmonėms, kurie bus skiriami. Aišku, labai svarbu, kokia šviesa dega ministerijos vadovybėje. Aš tikiu, kad šitos vadovybės šiuo atveju šviesa bus labai aiški, žalia šviesa skaidrumui, raudona šviesa bet kokiems neskaidrumams, o žmonės apačioje labai tą jaučia. Taigi linkiu sėkmės ir kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, gal galime bendru sutarimu sutarti? (*Balsai salėje: „Galim, galim.“*) Pritarta bendru sutarimu projektams Nr. XIIIIP-800, Nr. XIIIIP-801, Nr. XIIIIP-802, Nr. XIIIIP-803, Nr. XIIIIP-804, Nr. XIIIIP-805 ir Nr. XIIIIP-806. Vyriausybė siūlo svarstyti skubos tvarka. Ar tam pritariate? (*Balsai salėje*) Pritariate. Dėkui. Pagrindinis komitetas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Numatomas svarstymas birželio 27 dieną. Galima pritarti? Pritarta.

16.25 val.

Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-807ES (pateikimas)

Toliau Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimas. Kultūros viceministrė G. Žemaitytė.

G. ŽEMAITYTĖ. Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai, Kultūros ministerija teikia Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Įstatymo projekto tikslas – įgyvendinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą, kuriuo Teisingumo Teismas išaiškina informacinės visuomenės direktyvos nuostatas dėl autorių išimtinės teisės platinti kūrinius. Įstatymo projekte siūloma pakeisti galiojančių autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostatas ir išplėsti autorių išimtinės kūrinių platinimo teisės turinį. Pagal Teisingumo Teismo išaiškinimą įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad ši teisė apima ne tik kūrinio originalo ar jo kopijų platinimą, bet ir viešą siūlymą juos pirkti, įskaitant tikslinę kūrinio originalo ar jo kopijų reklamą, skatinančią vartotojus juos įsigyti.

Teikiamo įstatymo projekto nuostatos nesukels neigiamų pasekmių ar administracinės naštos verslui, nes siūlomi pakeitimai iš esmės nekeičia įstatyme numatytų autorių turtinių teisių reguliavimo. Teisė platinti kūrinius suteikiama autorių sutarčių pagrindu, todėl šalys sutartyje turės galimybę numatyti sutarties šalims priimtinas kūrinių platinimo sąlygas. Įstatymo projekte siūlomoms nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų neprireiks. Prašau priimti teikiamą įstatymo projektą svarstyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju, viceministre. Jūsų klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamoji viceministre, norėčiau paklausti. Jūs registravote įstatymą birželio pradžioje, o jo įsigaliojimą parašėte liepos 1 dieną, ar tai įmanoma?

G. ŽEMAITYTĖ. Čia priklauso nuo Seimo. (*Balsai salėje*) Galbūt...

PIRMININKĖ. Klausia V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Iš tiesų tas klausimas ir man kyla, nors Seimas, aišku, visagalis, virš jo tik dangus ir čia galima per tris minutes turbūt priimti įstatymą. Bet aš noriu paklausti, ar jūs atsižvelgėte į Teisės departamento išvadą, kuria šiek tiek prašoma pakoreguoti tą prasmę įstatymo projektą? Ačiū.

G. ŽEMAITYTĖ. Teikiamas projektas yra suderintas.

PIRMININKĖ. Jūsų klausė, ar atsižvelgėte į Teisės departamento išvadas.

G. ŽEMAITYTĖ. Nesuderinta. Mes perkėlėme Europos Sąjungos reguliavimą ir siūlomas projektas didelių pakeitimų nedaro, ten didelių kokių nors nukrypimų negalėtų būti.

PIRMININKĖ. Gerbiamoji kolege, jūsų ne to klausė, jūs ne taip atsakėte, bet nesvarbu. Atkreipkite dėmesį į Teisės departamento išvadas.

G. ŽEMAITYTĖ. Taip, atkreipsim.

PIRMININKĖ. Gerai, ačiū. Nėra daugiau norinčių jūsų klausti. Motyvai dėl viso? Nėra norinčių kalbėti. Ar galime pritarti po pateikimo? Pritarta bendru sutarimu. Pagrindinis komitetas – Kultūros komitetas. Numatomas svarstymas birželio 29 dieną.

16.29 val.

Advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 8, 13, 14, 17, 23, 24, 34, 35, 36, 37, 39, 44, 56, 57, 58, 60, 61 ir 64 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-812 (pateikimas)

Nematau vidaus reikalų ministro arba tikrai neižvelgiu, tada kviečiu, nes matau, teisingumo ministrę M. Vainiutę pateikti Advokatūros įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projektą.

M. VAINIUTĖ. Gerbiamoji pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, ačiū už galimybę pateikti, kaip jau buvo minėta, Advokatūros įstatymo daugelio straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Iš pradžių noriu pasakyti, kad šito įstatymo pakeitimą inicijavo Lietuvos advokatūra, bet prie paties projekto rengimo, be abejonės, prisidėjo Teisingumo ministerija. Iš esmės, kaip matome, yra daugelio straipsnių pakeitimai, todėl norėčiau akcentuoti, kokios priežastys privertė keisti šitą įstatymą, kokia pagrindinė priežastis, ir paskui visus pakeitimus gal šiek tiek pabandyti apibendrinti, sugrupuoti į tam tikras grupes, kad būtų paprasčiau, sakykim, visą tą projektą suvokti.

Be abejonės, kokios pagrindinės priežastys, dėl ko tas įstatymas yra keičiamas, tai pirmoji ir svarbiausia priežastis yra advokato reputacijos klausimai, kuriuos šiame įstatyme siekiama šiek tiek subalansuoti ir atsižvelgti į tam tikras gyvenimo realijas.

Mes suvokiame, kad advokato misija yra labai svarbi, jisai padeda įgyvendinti Konstitucijoje įtvirtiną teisę į gynybą, todėl tas asmuo, kuris eina advokato pareigas, jam suteikta teisė verstis advokato praktika, be abejonės, turi atitikti aukštus reikalavimus. Todėl projekte vienas iš pakeitimų, kaip aš jau minėjau, susijęs su jo reputacija. Projekte siūloma nustatyti, kad asmuo nelaikomas esąs nepriekaištingos reputacijos ir negali būti pripažintas advokatu, jeigu jisai pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo, tačiau nuo baudžiamosios atsakomybės yra atleistas. Tiesa, šis terminas pagal projektą yra nustatytas treji metai. Taigi, praėjus šitam terminui, asmuo galėtų verstis advokato praktika.

Antras momentas, susijęs su nepriekaištingos reputacijos reikalavimu, yra tai, kad jiems keliami reikalavimai siejami būtent su jų atitikimu profesinės etikos taisyklėms. Kitų teisinių pareigybų, t. y. antstolių, notarų reputacija siejama su Etikos kodekso reikalavimais. Kadangi Lietuvos advokatūra 2016 m. balandžio 15 d. vykusiam visuotiniame susirinkime priėmė Lietuvos advokatų etikos kodeksą, todėl tai yra, kaip aš jau minėjau, siejama būtent su šio kodekso reikalavimais. Šitie du dalykai, kaip aš jau minėjau, susiję su advokato reputacija.

Kiti pakeitimai yra susiję, sakyčiau, gal antrasis toks blokas būtų, apskritai su informacijos gavimu ir pateikimu. Advokatams pagal projektą yra suteikiama platesnė galimybė gauti įvairią informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų ir panašiai. Taip pat panaši funkcija suteikiama pačiai Lietuvos advokatūrai, kadangi suprantama, kad tam, kad atliktų tam tikras šiai institucijai priskirtas funkcijas, ta informacija yra būtina.

Tiesa, šiame kontekste norėčiau atkreipti dėmesį, kad Teisės departamento išvadoje, kuri buvo pateikta vakar, labai gerai išsiskaitėme, būtent šiuo aspektu pateikta daugiausia pastabų. Tačiau noriu atkreipti dėmesį, kad rengiant projektą buvo derinta su Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos įstaiga, tačiau, be abejonės, būtų galima svarstyti, ar visa informacija, ypač kai ta informacija yra ypatinga, kaip nurodoma įstatyme, kokia jos apimtimi advokatai galėtų disponuoti.

Kita grupė klausimų yra susijusi su advokatų padėjėjais. Ir čia būtų galima paminėti gal tokius momentus, kad susiję su advokatų praktikos vadovų paskyrimu tie klausimai reguliuojami. Keliami aukštesni reikalavimai advokatų padėjėjams dėl to, kad jie galėtų atstovauti tik pirmos instancijos teismuose po to, kai patvirtinama jų praktika. Taip pat čia kalbama, yra pasiūlymas, kad turėtų būti skelbiamas ne tik pačių advokatų, bet ir jų padėjėjų sąrašas.

Toliau norėčiau atkreipti dėmesį į projekte naujai reglamentuojamus du momentus, tai yra kad siūloma atsisakyti penkerių metų termino, per kurį asmenys, pripažinti advokatais, turi pirmą kartą pateikti prašymą įrašyti į Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašą. Ir dar vienas momentas dėl terminų, tai yra tai, kad advokatų egzaminų rezultatai galioja dvejus metus. Tiesa, dėl šio momento Teisės departamentas taip pat pateikė pastabą, tačiau šiuo metu toks terminas yra nustatytas teisingumo ministro įsakymu. Be abejonės, tai gali būti, ko gero, diskutuotinas dalykas, nes yra suvedamos paralelės, kadangi tas terminas yra skirtingas, pavyzdžiui, notarams.

PIRMININKĖ. Ministre, gal galima trumpinti?

M. VAINIUTĖ. Gerai, be abejonės. Dar kiti momentai dėl prievolės naudotis tarptautinėmis sutartimis, dėl sutarčių sudarymo, užkirsti kelią advokatams dalyvauti keliuose savivaldos organuose, dėl advokatų garbės teismo funkcijos formuoti vienodą (...) praktiką.

Aš, jums leidus, ir užbaigčiau, nes tikrai straipsnių gana daug, norėjau kiek plačiau pateikti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia R. Budbergytė.

R. BUDBERGYTĖ (*LSDPF*). Labai ačiū, gerbiamoji pranešėja. Aš norėčiau paklausti. Man nepakankamai suprantama nuostata. Jūs siūlote išbraukti, kad advokatams, kurie penkerius metus nebuvo įsirašę į praktikuojančiųjų sąrašą, dabar taip pat būtų taikoma tokia pat praktika kaip ir tiems, kurie buvo įsirašę į praktikuojančių advokatų sąrašą ir paskui savo prašymu ar dėl kažkokių kitų priežasčių jie išsibraukė ir jiems nėra taikomas penkerių metų termino apribojimas. Aš norėčiau sužinoti, kiek yra tame sąrašė advokatų, pripažintų advokatais sąrašė asmenų, kurie niekada nėra dirbę praktinio advokato darbo ir kuriems dabar, jeigu būtų pritarta šiai įstatymo normai, būtų leidžiama be apribojimo termino įsirašyti ir būti praktikuojančiais advokatais? Ačiū.

M. VAINIUTĖ. Ačiū jums už klausimą. Tiesa, turiu pasakyti, kad tikrai tokio skaičiaus aš nežinosiu, bet šita nuostata yra įtvirtinta 2013 metais ir iš esmės šita nuostata dar niekas nepasinaudojo, nes dar 2018 metų mes neturime. Rengdamasi šiam pranešimui kaip tik kalbėjau su gerbiamuju Seimo nariu V. Gailiumi, kuris iš esmės apsidžiaugė, kad tokia nuostata yra įtvirtinta, nes tame projekte, kurio šiandien jis neteikia, nes, kiek suprantu, turi teikti 29 Seimo nariai, tiesiog pasidžiaugėme, kad tokia nuostata įtvirtinta. Aš irgi pagalvojau, kad tas reguliavimas turėtų būti geras. Gal ir ne išsamiai atsakiau, tiek galėčiau. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Aš apie tą patį, bet iš kito kampo. Įsivaizduokime hipotetinę situaciją. Štai moteris advokatė gimdo, dvejus metus nedirba advokate, dar kartą gimdo, dar dveji metai, ir dar kartą gimdo – šešeri metai ji ne advokatė.

M. VAINIUTĖ. Jūsų klausimas būtų dėl penkerių metų?

PIRMININKĖ. Klausia S. Šedbaras.

S. ŠEDBARAS (*TS-LKDF*). Aš atsakysiu Kęstučiui. Jeigu praktikavo nors vieną dieną, gali (...), o jeigu nepraktikavo, penkerių metų terminas galiojotų, bet jeigu dabar išbrauksime, tai išbrauksime, nors pati advokatūra prašė 2013 metais.

Mano klausimas, gerbiamoji ministre, būtų dėl tos normos, kad padėjėjas galėtų praktikuoti, matyt, tik kai Advokatų taryba patvirtino ataskaitą. Dabar ar nebus čia piktnaudžiavimo, ar reikėtų vis tiek imperatyvią kokią normą įrašyti, per kiek laiko Advokatų taryba turėtų susirinkti ir apsvarstyti ataskaitą? Gali būti taip, kad dar kokius metus nesvarsto ir padėjėjas negali atstovauti pirmos instancijos teisme. Kaip jūs vertintumėte, jeigu komitete svarstytume tokį dalyką? Teisės departamentas rašė, bet neatkreipė į tai dėmesio.

M. VAINIUTĖ. Labai ačiū jums už klausimą ir pastebėjimą. Ačiū už tai, kad padėjote atsakyti į klausimą, iš esmės ir atsakėte, ko aš neatsakiau. Vakar parašyta Teisės departamento išvada gana didelės apimties, ir nors apie tą klausimą nebuvo užsiminta, bet aš manau, kad įstatymą reikės tikrai... Ko gero, bus Teisės ir teisėtvarkos komitetas, tikrai prašysime pagalbos parengti jį tobulą, kuo tobulesnį. Įstatymas labai svarbus.

PIRMININKĖ. Dėkui, ministre, jūs atsakėte į visus klausimus. Ar galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo? Galime pritarti po pateikimo bendru sutarimu. Pagrindinis komitetas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Svarstymas numatomas rudens sesijoje.

16.40 val.

Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo Nr. VIII-1666 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-808, Valstybės sienos apsaugos tarnybos įstatymo Nr. VIII-1996 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-809, Administracinių nusižengimų kodekso 536 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-810, Vidaus tarnybos statuto priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-811 (*pateikimas*)

Dabar jau matau, kad yra vidaus reikalų ministras E. Misiūnas. Projektai Nr. XIIIIP-808, Nr. XIIIIP-809, Nr. XIIIIP-810 ir Nr. XIIIIP-811. Pagrindinis – Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas ir trys lydimieji. Prašom į tribūną.

Tiesa, atsiprašau, gerbiamieji kolegos, kol ministras pasirengs, Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas priėjo ir sakė, kad mes neteisingai paskyrėme komitetą dėl Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo. Čia pagrindinis turėtų būti Teisės ir teisėtvarkos komitetas pagal turinį, o papildomas – Kultūros komitetas. Ar galime tam pritarti? Pritarta. Taigi dėl projekto Nr. XIIIIP-807 pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos, papildomas – Kultūros komitetas.

O dabar žodis vidaus reikalų ministrui.

E. MISIŪNAS. Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamieji Seimo nariai, taip greitai apsisprendė dėl Kultūros įstatymo, kad nespėjau nubėgti į vieną vietelę, jau savo vietą ir pražiopsčiau, tai atsiprašau, kitą kartą pakentėsiu.

Taigi norime pristatyti įstatymo projektą ir lydimuosius teisės aktus. Įstatymo projektu siekiama stiprinti Europos Sąjungos išorinės sienos apsaugą didinant valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos darbo efektyvumą ir mažinant administracinę naštą piliečiams. Kaip žinote, Europos Sąjungos išorės sienos apsauga yra prioritetas ir visoje Europos Sąjungoje. Viena iš prevencinių priemonių, stiprinant Europos Sąjungos sienų apsaugą, yra nelegalios imigracijos į Europos Sąjungą priemonė.

Taigi šiuo įstatymo projektu siūloma: nuo 2018 m. sausio 1 d. optimizuoti Valstybės sienos apsaugos tarnybos organizacinę struktūrą, stiprinti struktūrinių padalinių valdymą ir jį centralizuoti; taip pat nustatyti Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto nustatyta tvarka pareigūnų rotaciją, taikant ją ne tik įstaigų vadovams ir jų pavaduotojams, bet ir šių įstaigų padalinių, tai yra pasienio užkardų, vadovams ir jų pavaduotojams; nustatyti administracinę atsakomybę už teisės aktų, kuriuose reglamentuojamas valstybės sienos kirtimas, patikrinimas, pažeidimus ir suteikti teisę valstybės sienos apsaugos pareigūnams pasienio ruože ar pasienio kontrolės punktuose atlikti tyrimus ir surašyti protokolus; mažinti administracinę naštą piliečiams – atsisakyti skirtingų rūšių leidimų būti valstybės sienos apsaugos zonoje, pasienio juostoje, pasienio vandenyse išdavimo, nustatant vieną reikalavimą – būti įrašytiems į VSAT sudaromą tokių asmenų sąrašą ir reglamentuojant šio sąrašo sudarymo tvarką; panaikinti teisinio reguliavimo prieštaravimus ir užtikrinti teisinio reguliavimo ekonomiškumą, glaustumą, aiškumą, efektyvumo principų įgyvendinimą.

Į visas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas atsižvelgta įstatymo projekto svarstymo komitete metu. Siūloma pateiktą įstatymo projektą Seime svarstyti pavasario sesijoje, turiu omenyje šioje sesijoje, skubos tvarka. Prašome.

PIRMININKĖ. Klausia A. Palionis.

A. PALIONIS (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš gal ne konkrečiais šiais užregistruotais klausimais noriu paklausti, bet jūs paminėjote, kad tai yra natūralu. Valstybės sienos, ypač išorinės Europos Sąjungos sienos, apsauga yra aktuali ne tik mums, bet ir visai Europos Sąjungai. Dažnai kyla toks klausimas. Mes krašto apsaugai kiekvienais metais skiriame vis didesnę finansavimą. Ar nereikėtų sustiprinti ir pačios sienos būklės, nes kai kuriuose ruožuose, netgi ir ilguose ruožuose net ir fizinis darbas – ten 80 kilometrų atstumu yra tik vienas pasienietis. Ar mes negalėtume kartu – ir jūsų ministerija, ir Krašto apsaugos ministerija – bandyti prašyti bendro finansavimo Europos Sąjungos mastu, kad mes galėtume akumuliuoti lėšas bendrai?

E. MISIŪNAS. Krašto apsaugos sistemai skirti pinigai negali būti skirti Europos Sąjungos išorinės sienos apsaugai. Čia yra bendra tokia nuostata. O valstybės sienos apsauga yra stiprinama kiekvienais metais. Galėčiau leisti sau jums priminti, kad šiemet Seimas apsisprendė dėl 3 mln.

600 tūkst. skyrimo stiprinti valstybės sienai su Rusija Kaliningrado srityje. Už tuos pinigėlius dar bar įrenginėjama tvora ir bus montuojamos modernios valstybės sienos stebėsenos sistemos. Taip pat su kita kaimyne, t. y. Baltarusija, yra reguliariai investuojamos Europos Sąjungos fondo saugumo lėšos ir šiemet apie 20 mln. eurų bus investuota į modernias sistemas valstybės sienos apsaugai stebėti, tai yra kompiuteriai, naktinio matymo priemonės, infraraudonųjų spindulių kameros ir visa kita. Tikrai valstybės siena labai stiprinama, prioritetas yra ir Vyriausybės prognoje. Šiuo klausimu dirbame labai aktualiai.

O dėl dviejų procentų yra tokia nuostata, kad krašto apsaugai yra skiriami 2 %, ir krašto apsaugos valstybės sienos apsaugai stiprinti nėra galimybės paimti. Buvo kažkada tokių diskusijų, bet dabar tokių diskusijų nėra.

PIRMININKĖ. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDFP*). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamasis ministre, aš pamenu visai nesenais laikais, kai stojome, buvome priimti į Šengeno erdvę, buvo skirtos milžiniškos lėšos. Man tada teko dirbti Europos reikalų komitete, buvo būtent toks Šengeno pakomitetas. Tai matėme, kad buvo prisipirkta įvairiausių reikalingų, nereikalingų prabangiausių džipų, mersedesų. Buvo perkama kas brangiausia, reikia, nereikia, visokiausių sniego motociklų ir t. t. Užuo stiprinę realiai sieną, mes tas lėšas iššvaistėme. Mano klausimas iš dviejų dalių. Pirmas, ar atliksite auditą, įvertinsite tuos švaistytuosius ir kodėl taip buvo pasielgta?

Antras, ar dabar iš biudžeto reikalingiems projektams nematote galimybės paimti europinių pinigų, sakykime, kad nereiktų eikvoti biudžeto lėšų? Ačiū.

E. MISIŪNAS. Ačiū jums. Štai ką paminėjote: pirkti džipai, sniego rogės ir visos kitos priemonės, tikrai labai reikalingos vykdant valstybės sienos apsaugą, nes investuojant į modernias stebėsenos sistemas, nustatčius pažeidimą, labai aktualu greitai ir efektyviai atvykti į pažeidimo vietą. Kai tokių priemonių nėra, tai yra įvairios linijos, juostos, kada pasienietis, fiziškai pamatęs pėdsakus, jau praneša ir tada neaišku, kada ta siena buvo kirsta. Bet kai dabar yra modernios stebėsenos sistemos, pažeidimą galima užfiksuoti sekundėmis ir labai didelis klausimas, per kiek laiko atvyks pajėgos nustatyti pažeidimą ir pažeidėją sulaikyti. Tai dėl to džipai... Šiuo metu tikrai valstybės sienos apsaugos tarnybų automobilių parkas yra pasenęs, nes transporto priemonės naudojamos kiekvieną dieną, pareigūnai važinėja ir keliukai pasienio ruože tokie, kad be *automato* ir *kvatro* nepravažiuos. Tai tuo klausimu galbūt jūs turite daugiau ką nors omenyje, nes dėl to, ką aš pasakiau, audito nėra prasmės atlikti, nes, mano giliu įsitikinimu, įsigytos transporto priemonės ir visa kita technika buvo reikalinga.

O Europos Sąjungos lėšos yra naudojamos, kaip ir prieš tai minėjau, šiemet 20 mln. eurų yra investuojama į valstybės sieną, stiprinant valstybės sieną su Baltarusija. Taip buvo ir pernai. Rodos, pernai, jeigu aš gerai prisimenu, buvo dvidešimt kažkeli milijonai ir faktiškai Lietuvos valstybės siena ir išorinė Europos Sąjungos siena buvo stiprinama tik Europos Sąjungos lėšomis, ir tik pirmą kartą šis Seimas jau apsisprendė skirti 3 mln. 600 tūkst., tai yra 2016 metais persvarstant biudžetą. Tai čia pirmą kartą taip. Europos Sąjungos lėšas mes naudojame labai efektyviai stiprinti išorinėms sienoms.

PIRMININKĖ. Gerbiamasis ministre, atsakymui – ne daugiau kaip 2 minutes. Jūs kalbate 4 minutes.

E. MISIŪNAS. Perspėkit mane, gerai, ačiū.

PIRMININKĖ. S. Jovaiša klausia paskutinis.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Dėkoju. Gerbiamasis ministre, pažiūrėkite į šitą klausimą linksmi. Ar valstybės sienos apsauga pastebi į Lietuvą ir atgal migruojančias meškas? Nes jeigu praeina toks didelis stambus gyvūnas ir apsauga nesureaguoja, tai gudrus koks nors žmogus gali pažeisti sieną nepastebėtas. Kokia jūsų nuomonė?

E. MISIŪNAS. Linksmi pasistengsiu pasakyti per 2 minutes. Jeigu vakar matėte pranešimą, tai buvo būtent ir nustatyta pasieniečių, kad iš Lietuvos pusės į Baltarusiją nuėjo dvi meškos. Pasieniečiai fiziškai pamatė pėdsakus.

O šiaip tai turint modernias stebėjimo priemones, aš buvau nuvažiavęs į užkardas, kuriose jau yra investuota į modernias stebėjimo priemones, nepamatyti žmogaus ar gyvūno yra neįma-

noma, nes yra ir kameros, ir judesio davikliai. Buvo parodyta tam tikra medžiaga, kur pažeidėjas prišliaužė prie sienos galvodamas, kad jo, jeigu jis lėtai eis, nepamatys. Na, nėra jokių galimybių.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Žaismingai atsakėte į paskutinį klausimą. O dabar motyvai dėl viso. V. Gailius nori kalbėti už. Viskas, ministre, ačiū.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Esu už projektą, kadangi tikimės, kad sumažės veiklos imitavimo prie vidinių Europos Sąjungos sienų, daugiau dėmesio bus skirta išorinėms sienoms, sumažės administravimo išlaidos ir turbūt bus pirmas žingsnis į tai, kad mes esame per maža valstybė turėti keletą policijų Lietuvoje, ir optimizuosime visą vidaus reikalų sistemą.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, gal galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo keturiems įstatymo projektams? Pritarta po pateikimo. Vyriausybė siūlo svarstyti skubos tvarka. Ar pritariate skubai? Pritarta.

Pagrindinis komitetas dėl projekto Nr. XIIP-808 – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, dėl projekto Nr. XIIP-809 – irgi Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, dėl projekto Nr. XIIP-810 pagrindinis komitetas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas ir dėl projekto Nr. XIIP-811 pagrindinis komitetas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Numatomas svarstymas birželio 29 dieną.

Dabar aš noriu atsiklausti Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko pono V. Bako. Jūs nenorėjote būti papildomu komitetu dėl projekto Nr. XIIP-810, t. y. dėl Administracinių nusižengimų kodekso poros straipsnių pakeitimo įstatymo projekto. Bet jis yra ne pagrindinis, o lydimasis. Todėl aš siūlau, kadangi pagrindinis yra Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymas, tai yra paketas, kad ir šį jūs irgi paimtumėte, nors esate ir papildomas komitetas. Ar sutinkate? Ačiū. Vadinasi, papildomas komitetas dėl projekto Nr. XIIP-810 yra Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas.

16.54 val.

Bankų įstatymo Nr. IX-2085 73 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-820, Centrinų kredito unijų įstatymo Nr. VIII-1682 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-821, Sutelktinio finansavimo įstatymo Nr. XII-2690 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-822, Kolektyvinio investavimo įstatymo Nr. IX-1709 171 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-823 (pateikimas)

Dabar, jeigu jūs sutinkate, yra prašymas, nes pranešėjas turi išvykti, A. Palionis pateiktų įstatymų visą paketą, kurio pagrindinis yra Banko įstatymo 73 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Toliau Centrinų kredito unijų įstatymo 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, Sutelktinio finansavimo įstatymo 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir Kolektyvinio investavimo įstatymo 171 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Prašau.

Gerbiamas J. Sabatauskas dėl vedimo tvarkos?

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Dėl vedimo tvarkos.

PIRMININKĖ. Prašau.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Dėl komitetų. Vidaus tarnybos statutas yra mūsų komiteto darbo sritis. Ačiū.

PIRMININKĖ. Turbūt logika, jeigu pristatė vidaus reikalų ministras, tai kaip ir Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas...

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ne, Vidaus tarnybos statutą visada rengdavome mes ir būdavome pagrindiniai išvadų...

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, aš atsiprašau, Andriau, turime grįžti prie šio klausimo, nes Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas siūlo, kad dėl Valstybės sienos ir jos apsaugos pakeitimo įstatymo projekto pagrindinis būtų... (*Balsai salėje*) Tik dėl Vidaus tarnybos statuto?

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Dėl statuto, taip, taip.

PIRMININKĖ. Gerai. Tada Teisės ir teisėtvarkos komitetas būtų pagrindinis, o papildomas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas dėl Vidaus tarnybos statuto priedo pakeitimo įstatymo projekto. Iš to paketo. Sutinka gerbiamas V. Bakas? Tai gerai. Taip ir pakeičiame.

O dabar prašau, gerbiamas Palioni.

A. PALIONIS (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke, ir ačiū, kolegos, kad leidote anksčiau pristatyti. Pristatymas mano bus labai paprastas.

Yra keturi įstatymo projektai. Mes komitete pradėjome svarstyti Pinigų plovimo prevencijos ir teroristų finansavimo įstatymo projektą. Čia yra grynai juridinę koliziją išsprendžiantys projektai, nes visos baudos jau dabar yra numatytos tame pagrindiniame įstatyme, o šiuose įstatymuose mes išbraukiame tik žodžius „pinigų plovimo ir prevencijos ir teroristų finansavimo įstatymo nesilaikymą“. Baudos dabar bus pagrindiniame įstatyme. Aš prašau jūsų pritarti po pateikimo, nes jie turėtų pasivyti svarstymo ir priėmimo stadiją to pagrindinio įstatymo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Aš, gerbiamas Andriau, noriu paklausti ne apie šiuos projektus, kurie yra labai smarkiai techniniai, bet apie pagrindinį projektą, kuriam ne tik kad trūksta detalių, bet ir dėl paties projekto yra labai daug tiek Teisės departamento pastabų, tiek ir suinteresuotų institucijų pastabų. Vyriausybė yra paprašiusi praeitą savaitę ypatingos skubos, dėl ko mes visais būdais bandysime rytoj pateikti savo komiteto išvadą, bet įsigilinti į tiek daug pastabų, tiesą sakant, mums yra labai sudėtinga. Aš tiesiog noriu jūsų paklausti, kaip jūs vertinate ypatingą skubą, juo labiau formaliu pagrindu, kad yra išgaliojusi direktyva? Kaip žinote, yra labai daug išgaliojusių direktyvų, kurių mes esame neperkėlę.

A. PALIONIS (LSDPF). Iš esmės, jeigu prisiminsite pateikimo stadiją, aš ir prašiau, kad svarstymas būtų nukeltas į birželio 20 dieną. Iš esmės pritarčiau, gal netgi iki rudens, nes Vyriausybė svarstė dvejus metus, o mes, Seimas, turime apsispręsti per tris savaites. Bandžiau komitete išsiaiškinti, kaip kitos valstybės narės įtraukė į savo nacionalinę teisę šios direktyvos nuostatas. Šiandien yra tik dvi – čekai ir austrai. Mes, kaip pagrindinis komitetas, žiūrime, ką jie priėmė. Aš pritarčiau, kad mes neskubėtume, ir manau, kad nebūtų pradėtos ir pažeidimo procedūros prieš mus, jeigu mes priimtume šitą visą paketą rudenį. Čia mano tokia nuomonė.

PIRMININKĖ. Gerbiamas Andriau ir gerbiama Ingrida, aš noriu paklausti. Jūs uždavėte klausimą dėl pagrindinio įstatymo, tai yra projekto Nr. XIII-P-732?

A. PALIONIS (LSDPF). Dėl pinigų plovimo ir prevencijos, čia nėra.

PIRMININKĖ. Čia yra tai, ką jūs teikėte, Bankų įstatymo, ir parašyta – prie projekto Nr. XIII-P-732. Tai aš jūsų to ir klausiu. Prie šito?

A. PALIONIS (LSDPF). Taip.

PIRMININKĖ. Ačiū. Daugiau nėra norinčių klausti. Ar galime po pateikimo pritarti pateiktiems projektams? Pagrindinis komitetas dėl visų projektų yra Biudžeto ir finansų komitetas. Buvo prašymas, kad svarstymas būtų rudens sesijoje. Prašau.

A. PALIONIS (LSDPF). Gerbiama pirmininke, Ingrida klausė ne apie šiuos projektus. Ji klausė dėl pagrindinio mano nuomonės. Seimas yra nusprendęs, kad mes birželio mėnesį priimsime tą pagrindinį projektą Nr. XIII-P-732, o šitie papildomi turi eiti kartu su tuo pagrindiniu.

PIRMININKĖ. Tai dabar jūs man pasakykite. Apie projektą Nr. XIII-P-732 jūs sakote, kad jis turėtų būti svarstomas rudens sesijoje, kadangi yra labai daug pataisų.

A. PALIONIS (LSDPF). Mano...

PIRMININKĖ. Palaukite! O dabar jūs teikiate, tai šitie jūsų teikiami yra kaip ir lydimieji Pinigų plovimo įstatymo?

A. PALIONIS (LSDPF). Taip. Bet Seimas yra priėmęs projektą Nr. XIII-P-732 ir Audito komitetas kaip papildomas rytoj svarsto...

PIRMININKĖ. Tai jo kokia stadija yra?

A. PALIONIS (LSDPF). Gera stadija. *(Balsai salėje)*

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, tai jūs tada konkrečiai, ko jūs norite?

A. PALIONIS (LSDPF). Nedarome sumaišties.

PIRMININKĖ. Na?

A. PALIONIS (LSDPF). Tvirtiname su Nr. XIII-P-732, kad ir šie projektai eitų kartu. Jeigu komitetas...

PIRMININKĖ. Jūsų siūlymas raštu, ką aš matau, yra birželio 20 diena.

A. PALIONIS (LSDPF). Tai taip, tinka.

PIRMININKĖ. Tai taip ir darome?

A. PALIONIS (LSDPF). Taip, taip.

PIRMININKĖ. Tada žiūriu į mūsų Biudžeto ir finansų komiteto pirmininką. Kokia jo nuomonė? Ar spėsitė?

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Komiteje planuojame svarstyti ketvirtadienį, gavę papildomų komitetų išvadų projektus. Tuomet matysime, ar realu yra priimti tą sprendimą. Šiuo metu negalime pasakyti. Tačiau tam, kad vis dėlto bandytume spėti 20 dieną čia, į Seimą, atnešti viską, siūlau bent jau dėl šitų šiandien pateiktų įstatymų skirti pagrindiniu komitetu Biudžeto ir finansų komitetą. Jeigu neprieštaraus kiti komitetai, kad nebūtų papildomų, kad mes vis dėlto suspėtume tą procesą atlikti.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, taip ir sutariame. Dėl projektų Nr. XIIIIP-820, Nr. XIIIIP-821, Nr. XIIIIP-822 ir Nr. XIIIIP-823 pagrindinis komitetas – Biudžeto ir finansų komitetas. Numatomas svarstymas birželio 20 dieną. Tinka? Ačiū.

Toliau posėdžiui pirmininkauja Seimo Pirmininko pavaduotoja I. Šiaulienė.

PIRMININKĖ (I. ŠIAULIENĖ, LSDPF). Gerbiami kolegos, tęsiame posėdį.

17.00 val.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-470 (pateikimas)

Kitas projektas – Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-470. Pranešėja – A. Maldeikienė. Prašau.

A. MALDEIKIENĖ (MSNG). Kaip žinome, nuo šių metų pradžios galioja Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pataisa, kuri įpareigoja skelbti įmonės vidutinius atlyginimus tų įmonių, kuriose dirba daugiau negu trys darbuotojai. Tokie duomenys pradėti skelbti nuo vasario mėnesio už sausį, dabar kiekvieną mėnesį mes tokią informaciją gauname, ji yra pateikiama ir analizuojama. Šita idėja skelbti vidutinius įmonės atlygius pagirtina, nes tai iš tikrųjų stiprina darbuotojų derybines galias, iš tikrųjų lengviau orientuotis tiek darbuotojams, tiek darbdaviams, kokį atlyginimą jie turėtų mokėti ir kokio darbuotojas galėtų tikėtis.

Vis dėlto, pateikiant vidurkį, apdraustųjų asmenų pajamos neretai gali būti interpretuojamos visiškai klaidingai. Būtent todėl mes ir siūlome, kad turėtų būti įvesti papildomi rodikliai, kurie tiesiog matematiškai leistų gerokai tiksliau informuoti ir mažintų klaidingų interpretacijų tikimybę. Tuo tikslu mes siūlome, kad būtų skelbiamas ne vidutinis atlyginimas, ne tik vidurkis, bet mediana – imties standartinis nuokrypis ir 25 %, ir 75 % kvantiliai. Pastarasis reikalavimas, mūsų nuomone, turėtų būtų taikomas įmonėms, kuriose ne mažiau kaip aštuoni darbuotojai, nors galima diskutuoti, kad būtų ir didesnis skaičius.

Kadangi aš žinau, kokia buvo reakcija į kai kuriuos žodžius, nors jie iš tikrųjų yra tiesiog techniniai, matematiniai, statistiniai terminai ir žmogus, tiesiog žinodamas tą skaičių, nebūtinai turi žinoti, kaip jis ten yra gautas, aš vis dėlto leisiu sau pasakyti, apie ką yra kalbama. Mediana yra skaičių eilės vidurinis elementas, ji gerokai geriau nei paprastas vidurkis parodytų realią situaciją, nes jeigu imties yra koks nors vienas labai didelis atlyginimas arba labai mažutis, jie gali iškreipti, šiuo atveju juos ima ir skaičiuoja. Tada mes gauname tokį adekvatesnį dalyką.

Standartinis nuokrypis yra toks statistinis rodiklis, kuris parodo reikšmių sklaidą apie vidurkį. Tai galime įsivaizduoti, kiek nutolę kai kurie dydžiai. Jeigu vienas koks labai nutolęs, tai jis tiesiog parodys, kad yra rodiklis, kai koks nors atlyginimas yra labai labai mažas arba labai didelis.

Galiausiai, žinodami ketvirtadalio konkrečioje darbovietėje mažiausias algas gaunančių darbuotojų atlygių medianą (tai ir būtų tas 25 % kvantilis) ir trečiojo ketvirtadalio darbuotojų pajamų medianą, dar tiksliau galėtume įvertinti toje ar kitoje įmonėje mokamų atlyginimų vidurkį. Apskritai imant, kvantilis yra tam tikra pasirinktos imties dalis. Šiuo atveju – ta apatinė ir trečia nuo apačios. Visi pateikiami rodikliai padėtų skaidriau ir tiksliau įvertinti apdraustiesiems asmenims apskaičiuotų pajamų dydžius įmonėse ir organizacijose ir tai užtikrintų didesnę konkurenciją dėl

darbuotojų, kartu didesnę darbuotojų atlygį. Kita vertus, tikėtina, kad darbo rinka galėtų elastingiau reaguoti į atlyginimų dydžio pasikeitimus. Beje, tai netiesiogiai leistų mažinti ir šešėlinio darbo mastus, paskatintų atlyginimų augimą.

Europos teisės departamentas prie Vyriausybės ir iš dalies Seimo kanceliarijos Teisės departamentas savo rašte atkreipia dėmesį, kad būtina įvertinti ir tokio pasiūlymo administracinę naštą. Mes pakalbėjome su „Sodros“ vadovu. Jis savo ruožtu gavo informaciją iš savo įmonės informatikų, tai iš tikrųjų techniškai yra gana nesudėtinga, tiesiog reikia matematinės formulės, kurią Matematikos fakulteto matematikai statistikai be jokios problemos užrašytų. Ji nėra kokia nors ypatinga, čia yra tiesiog vadovėlis. Toks pasiūlymas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori klausti septyni Seimo nariai. Pirmasis klausia N. Puteikis. Prašau.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Labai džiaugiuosi šitos pataisos pristatymu. Noriu patikslinti per pavyzdį. Pavyzdžiui, koks nors regiono atliekų centras (nesakysiu miesto, nes situacija beveik visur turbūt panaši), vadovas su trimis pavaduotojais, pastatytais politikų, gauna didesnes negu finansų ministras algas, ten dirba valytoja ketvirčiu etato, 10 darbuotojų prie sąvartyno, o vidurkį rodo kaip kokia nors aukščiausios technologijos bankininkystės įmonė. Ar teisingai suprantu, kad jei-gu mes priimtume tokį įstatymą, nusiimtų tie aukščiausi vadovai, nusiimtų tos valytojos, išsigrynintų tas pagrindinis eilinių darbuotojų vidurkis? Teisingai suprantu?

A. MALDEIKIENĖ (MSNG). Taip, iš esmės teisingai. Neliktų tų itin aukštų atlyginimų, jeigu ten vadovo atlyginimas nustatytas jau labai aukštas savivaldybės, ir neliktų tos, tarkim, ketvirčiu dirbančios valytojos, kuri gauna nedidelę sumą, imant vidurkį, staiga viskas tampa taip kažkaip labai suglotninta į vidurkį. Šiuo atveju neliktų. (*Balsas salėje*) Medianoje neliktų. Medianoje nusiimtų ribiniai dydžiai.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas. Prašau.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiama kolege, pritariu siūlymui. Aš manau, kad jau neigiamas... arba labai didelis pasipriešinimas buvo, kai buvo teikiama pirmoji pataisa, kad apskritai reikia rodyti vidurkį. Iki šiol galima atsidarius vienos ar kitos įmonės puslapį surasti, kad atlyginimas mokamas dukart per mėnesį. Ne vidurkis, o būtent parašyta... Ar šiek tiek skaičiavote kokios nors įmonės, kaip galimai keistųsi įmonės vidurkis, priėmus pataisas?

A. MALDEIKIENĖ (MSNG). Aš nelabai įsivaizduoju, kokių būdu aš galėčiau prieiti prie „Sodros“ duomenų ir ten pradėti žaisti savo žaidimus. Techniškai tai gali padaryti „Sodros“ informatikai, nes jiems Matematikos fakulteto matematikai pažadėjo duoti tą formulę be vargo. Tada iš tikrųjų galima, bet čia yra įmonės asmeniniai duomenys, aš, be abejojimo, prie jų neprieinu. Tam reikia... Bet informatikai – be problemų. Galima svarstyti metu kur nors sužinoti, bet čia jau pati „Sodra“ turi padaryti.

PIRMININKĖ. Klausia T. Tomilinas. Prašau.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš irgi norėčiau prisidėti prie Naglio ir Algirdo pasakymų, kad tikrai iniciatyva yra gera ir sveikintina. Mano požiūriu, tikrai didins darbuotojų derybinę galią, apie ką mes visi kalbame, bet visada yra oponentų, ypač Laisvosios rinkos institutas argumentuoja, kad tokių priemonių rinkoje nėra, kad viską sprendžia nematoma ranka.

Mano tokio bendro pobūdžio klausimas. Ką jūs iš viso galvojate apie tą atlyginimų konfidencialumo principą Lietuvoje, kuris yra taip aukštinamas ir garbinamas, nes, kiek man žinoma, Skandinavijoje kaip tik yra pareiga viešinti atlyginimus? Yra toks seniai pasiektas suvokimas, kad būtent viešumas ir sprendžia nelygybės problemas.

A. MALDEIKIENĖ (MSNG). Tai yra kultūrinis reiškinys. Vienos šalys... Teisingai, ypač skandinavų šalys mano, kad tai yra tiesiog absoliučiai aiškus dalykas ir tai būtina įmonėje žinoti, yra gana griežti reikalavimai dėl skirtumo tarp mažiausiai uždirbančiųjų ir vadovų, jis nėra labai didelis – dažnai apie tris sukasi. Skandinavijos šalyse vadovų atlyginimas negali būti didesnis kaip tris kartus. Jungtinėse Amerikos Valstijose yra priešinga tradicija, yra manoma, kad tai yra labai netaktiškas klausimas. Tai iš tikrųjų priklauso nuo šalies kultūrinės tradicijos. Tačiau Lietuvoje, kurioje nelygybės mastas iš tikrųjų yra labai didelis, tas nelygybės mastas, mano supratimu, atsiranda dėl to, kad mes nepaprastai šelpiame per biudžetą darbdavius, vos ne daugiau negu trečdalis biudžeto lėšų viena ar kita forma yra įvairios išmokos verslui – subsidijos, lengvatos, viešieji

pirkimai. Tie žmonės, gaudami pinigus iš biudžeto, vis dėlto labai blogai dalinasi, net tais atvejais, kai iš tikrųjų gyvena iš biudžeto pinigų. Bet tai yra ideologinis nuostatų klausimas, tai yra Seimo apsisprendimas, ar jis iš tikrųjų nori.

Kita vertus, valdančioji dauguma ne kartą viešai deklaravo, kad kai jau pradėsime skelbti duomenis, prasidės ta stipresnė derybinė galia, tokia irgi buvo nuostata. Čia tiesiog yra kultūrinis fenomenas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia A. Vinkus. Prašau.

A. VINKUS (*LSDPF*). Gerbiama pranešėja, jūs, pristatydama projektą, bandėte atsakyti, kad įmonėms nepadidės administracinė našta...

A. MALDEIKIENĖ (*MSNG*). Čia įmonės niekuo dėtos, duomenis skelbia ne įmonė, duomenis skelbia „Sodra“.

A. VINKUS (*LSDPF*). Būčiau dėkingas, jeigu leistumėte užbaigti mintį. ...kad įmonėms nepadidės našta, kad bus sukurta matematinė formulė. Drįstu jūsų paklausti, ar galite patikslinti, kas ją sukurs ir kaip ji bus panaudota?

A. MALDEIKIENĖ (*MSNG*). Na, pirmiausia su įmonėmis tai nieko bendro neturi šitas įstatymas, jokia forma, čia niekur jokių įmonių nėra. Duomenis apie vidurkius teikia „Sodra“. Taigi įmonių čia iš viso nėra. Šitą iš karto reikia atmesti visomis formomis. Įmonei jokia našta nedidėja, įmonė moka „Sodrai“ nuo tų darbuotojų, ką moka „Sodrai“, jau „Sodros“ darbuotojai apibendrina duomenis. Tai yra programinės įrangos pakeitimo klausimas. Formulę man pažadėjo parašyti Matematikos fakulteto matematikos statistikai. Ji yra gana paprasta ir jie tiesiog pateiks. Informatikai sakė „Sodrai“, su jais buvo kalbėta, kad jeigu jie gauna formulę, jiems išvis nėra problemos, jeigu jie negauna formulės, na, jie mokėsi matematikos, jie padarys, bet mes tą formulę duosime.

Bet dar kartą pabrėžiu iš karto – jokių įmonių ir jokia įmonių našta čia nedidėja, nes čia niekur įmonių nėra. Šituos duomenis dabar pagal įstatymą skelbia „Sodra“, dėl to mes su jumis svarstome „Sodros“ įstatymo pataisas.

PIRMININKĖ. Klausia S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiama Aušra, Lietuvos banko duomenimis, atlyginimai Lietuvoje pastaruosius trejus metus kilo 19 %, o darbuotojų našumas bent penkis kartus lėčiau kilo negu darbuotojų atlyginimai. Man šitas pasiūlymas ir jo egzaltavimas atrodo kaip noras supykdyti visuomenę ir grįstas pavydu, nes kažkas uždirba daugiau už savo kompetenciją, kažkam tiesiog reikia didinti našumą. Gal jūs galėtumėte perkalbėti mane ir pateikti nors vieną pavyzdį kelių darbuotojų, kurie išsiderėjo didesnes algas dėl to, kad jos buvo paviešintos? Mano prielaida yra iš esmės ta, kad tai yra daugiau grįsta pavydu ir tokiu noru kalbėti ne apie esmę – apie našumą, o apie tai, kad kažkas gauna mažiau, kažkas daugiau. Dėkoju.

A. MALDEIKIENĖ (*MSNG*). Visa problema paprastai yra labai paprasta. Ar iš tikrųjų jūs galėtumėte man apibrėžti, kas yra tas darbo našumas arba darbo produktyvumas, kaip dabar sako, ir kaip jį skaičiuoja? Iš tikrųjų jis daromas labai paprastai. Jeigu tai yra paslaugų sektorius, tarkime, švietimo įstaiga, tai tada paimamas darbo užmokesčio fondas ir padalinamas iš darbuotojų skaičiaus. Štai ir našumas. Kai 2009 metais, na, Ingrida nesupyks, sumažėjo, tarkime, universitetų dėstytojų algos, tikrai taip buvo, tačiau visi mes gavome papildomus kursus skaityti, vadinasi, dirbamų valandų skaičius išaugo, mūsų našumas šiaip labai sumažėjo, nes mes tiesiog mažiau uždirbome. Kai skaičiuoja šalies našumą, paima BVP, padalina iš darbuotojų skaičiaus. Esu ne kartą tai viešai aiškinus, rašius, čia nesileisiu į didelius ekonominius svarstymus, bet čia yra vienas iš tų ideologinių triukų, kuriuo sugauna. Iš tiesų, jeigu atlyginimai, pavyzdžiui, viešajame sektoriuje būtų padidinami, automatiškai Lietuvos darbo našumas išaugtų. Tiesiog, nes taip skaičiuoja, čia irgi matematinis dalykas.

Dabar dėl pavydo. Tiesą pasakius, aš manau, kad tai nelabai korektiškas dalykas. Nei aš čia kam pavydžiu, nei čia ko yra pavydėti, bet mes visiškai akivaizdžiai matome, kaip šitą šalį kasdien palieka virš 100 žmonių todėl, kad neišgyvena. Dar mes labai paprastai galime atsisėsti ir sąžiningai paskaičiuoti, kad mūsų biudžetas, kurį mes, dirbantieji, didele dalimi sunešame tam, kad būtų apmokamos viešosios paslaugos, tai yra švietimas, medicina, valstybės valdymas, per įvairiausias sudėtingas schemas atitenka verslui. Netgi sugalvojome, štai pasiūlymas valstybės, kad jeigu minimali alga, tai darbdaviui galime palikti pinigus, kurie šiaip turėtų atitekti pensinin-

kams, taip, ir žmonėms, kurie neturi darbo, „Sodros“ aš tą dalį žiūriu. Tiesiog man atrodo, jeigu sąžiningai būtų skaitomi ekonomikos vadovėliai, o ne tiktai pasamprotavimai pusės puslapio ilgio, o kokios nors rimtesnės knygos, tai tiesiog klausimas apie pavydą nekyla. Man tikrai nėra ko pavydėti.

PIRMININKĖ. Klausia K. Masiulis. Prašom.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiama pranešėja, aš sutinku su jūsų nuomone, kad iš duomenų bazės paimti skaičiukus ir paskaičiuoti paprastus statistinius indikatorius tikrai nėra sudėtinga. Tai yra aritmetika, tiesą sakant...

A. MALDEIKIENĖ (*MSNG*). Aritmetika čia.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Aritmetinio lygio skaičiavimai ir užrašyti informatikui kodą tikrai yra nesudėtinga. Bet štai jūs taip gražiai pristatydama vis dėlto turėjote paaiškinti net ir šioje salėje, kad žmonės suprastų, apie ką kalbama. Net ir paaiškinus turbūt daugelis iš čia sėdinčių žmonių nesugebėtų naudotis ta informacija, jeigu jinai būtų čia mums atskleista ir egzistuoję. Tai kiek vis dėlto yra tos išminties tarp ekspertų, dar kieno nors, kuriems tie skaičiai vis dėlto bus naudingi, nes aš labai dvejoju, ar čia labai daug Lietuvoje žmonių sugebės pasinaudoti šita informacija.

A. MALDEIKIENĖ (*MSNG*). Iš tikrųjų tai šita informacija galbūt tiems žmonėms nėra labai ir naudinga žinoti, kaip tai vadinasi. Jie, matydami, pavyzdžiui, medianos eilutę, labai aiškiai supranta, kad čia yra taip, jeigu aš esu toje įmonėje ne valytoja ir ne vadovas, tai yra ne kažkas ribinis, taip? Bet esu tas specialistas, tai panašiai tiek ir yra uždirbama toje įmonėje. Paprastai vis dėlto vidurinės grandies žmonės yra gana išsimokę. Šiaip mediana ir standartinis nuokrypis yra vidurinės mokyklos kursas, kurio mokoma matematikos kurse 10–11 klasėje. Tai vaikas, baigęs vidurinę, turėtų tai žinoti. Tačiau, pavyzdžiui, profsajungoms į rankas mes, be abejo, įteiktume rimtą instrumentą.

Kita vertus, šiek tiek ironizuodama galiu pasakyti, kad jeigu sąžiningai šitoje salėje sėdinčių kolegų paklausu, o kas yra tas produktyvumas arba darbo našumas, kuriuo taip žiauriai mėgstame čia manipuliuoti? Tai išaiškėtų, kad apibrėžimas yra vis dar iš XIX amžiaus, kai įsivaizduojama, kad darbo našumas kyla, kai tiesiog daugiau dirbi. Žinote, mūsų darbo našumas matuojamas absurdišku dydžiu – 740 priimtų įstatymų pernai, pavyzdžiui, britai sugebėjo 26 priimti, o estai – 120. Kas iš mūsų buvo produktyvesni? Aš manau, kad tie, kurie priėmė mažiau, nes nereikėjo taisyti ties kiekvienu kampu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Pateikimo laikas baigėsi. Už nori kalbėti net penki Seimo nariai. (*Balsai salėje: „Pritariam, pritariam!“*) Pritariam bendru sutarimu ar norite kalbėti? (*Balsai salėje*) Yra norinčių kalbėti. Prašau, N. Puteikis. Prašau.

N. PUTEIKIS (*LVŽSF*). Čia kaip tik labai gerai Aušra užsiminė apie Lietuvos parlamento produktyvumą. S. Šedbaras „Delfi“ yra paskelbęs puikų straipsnį, 36 kartus daugiau negu Europos Sąjungos vidurkis Lietuvos parlamentas vienam Seimo nariui arba tūkstančiui gyventojų priima įstatymų. Tai 36 kartus produktyvesni negu anglai. Iš tikrųjų dabartinė pataisa, kurią svarstome, kurią teikia A. Maldeikienė su I. Šimonyte, mano galva, prilygsta, o gal ir pralenkia Darbo kodekso svarbumą. Nes šita informacija, jeigu mes priimsime šitą pataisą, šita informacija iš tikrųjų suteiks realias derybines galias kiekvienam darbuotojui, kuris turi savyje ryžto negyventi su minimalia alga. Daugybė, tūkstančiai, dešimtys tūkstančių šeimų, dirbančių kasininkais didžiuosiuose prekybos centruose, yra valstybės kankinami, nes gauna minimalią algą, o po to dar turi stovėti eilėse ir prašyti pašalpų už šildymą ir kitas socialines lengvatas. Kitaip tariant, mes išlaikome, mes, valstybė, primokame didžiųjų prekybos centrų vergams, kad jie nenumirtų badu, ir taip suteikiame milijardus eurų šitų didžiųjų prekybos centrų akcininkams, kurie juos po to realizuoja belgijose, olandijose ir dar persikeldami gyventi su savo jaunom šeimom į Angliją. Tai šita A. Maldeikienės ir I. Šimonytės pataisa tikrai sukels revoliuciją gerąja žodžio prasme ir, neabejoju, privers darbdavius pradėti galų gale dalintis su darbuotojais pelnu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Argumentai prieš – S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiami kolegos, pradėsiu nuo to paties, kuo pradėjo N. Puteikis, apie S. Šedbaro straipsnį. Aš pats prie Stasio priėjau, padėkojau už šitą straipsnį, nes man, naujokui, buvo labai gera informacija.

Bet būtent šitoks įstatymo siūlymas atskirų Seimo narių yra šios valstybės produktyvumo mažinimas, nes Vakarų Europoje 90 % įstatymų teikia Vyriausybė, ir parlamentariai paprastai diskutuoja apie įstatymus. Kodėl aš tai sakau? Konkrečiai gyventojų atlyginimus ir derybines galias ugdys ne gerbiama Aušros ir gerbiama Ingridos pasiūlymas apie medianų įtraukimą ir kitų dekantilių pasitelkimą, bet ekonomikos didinimas, nes mes turime kalbėti apie pyrago didinimą šioje valstybėje ir kaip mes tą pyragą po to pasidalinsime. T. Tomilino šnekos visuomet, kad darbdaviai atima iš darbuotojų didelę proporciją pinigų, aš nematau, kad tai yra geras kelias. Mums reikia iš esmės kalbėti apie tai, kaip mums pakelti našumą šioje valstybėje, tada visiems padidės algos.

Šiuo klausimu aš susilaikysiu, nes manau, kad iš esmės jis nelabai ką pakeis, bet mes nukreipiame mūsų dėmesį nuo esminių dalykų, kuriais šitas parlamentas turėtų užsiimti. Užuoat svarstę dviejų parlamentarų pasiūlytą įstatymo pasiūlymą, mes turėtume svarstyti mokesčių reformą ir kitus dalykus – kaip paskatinti investicijas, kaip mažinti darbuotojų apmokestinimą, kaip rodyti darbuotojams, kiek iš tikrųjų darbdavys sumoka lėšų, kiek iš tikrųjų sumoka dirbantis žmogus mokesčių. Šiandien svarstomas, pavyzdžiui, Valstybinio socialinio draudimo įstatymas, kuris apmokestins mažiausias pajamas gaunančių asmenų lėšas. Apie tai turime diskutuoti, o ne gilintis į tokias smulkmenas kaip čia. Kviečiu susilaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti. Balsuojame. Kas pritariate teikiamam siūlymui, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote. Balsavimas pradėtas.

Už balsavo – 65, prieš nėra, susilaikė 15. Po pateikimo įstatymo projektui pritarta. Pagrindinis komitetas – Socialinių reikalų ir darbo, papildomo nėra. Siūloma svarstyti Seimo rudens sesijoje.

Replikos. Prašau, N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš norėjau padėkoti visam Seimui, visų frakcijų atstovams, kurie tikrai labai gausiai balsavo už šitą puikią pataisą. Aš noriu atkreipti dėmesį, kad labai seniai Seime buvo tokia situacija, kada valdančioji dauguma paima dviejų opozicijos atstovių pataisą, ištraukia ją iš kompiuterių gilumos, įrašo į sesijos darbotvarkę, ir valdančiosios daugumos atstovai, nežiūrėdami į tai, kad A. Maldeikienė yra viena aršiausių valdančiųjų kritikių, vis tiek šitą pataisą stumia.

Aš tikrai tuo labai džiaugiuosi, nes tai rodo kokybiškai naują parlamentą. Vadinasi, mes nu stojome žiūrėti, kas kokiai partijai priklauso, mes pradėjome atskirti konstruktyvią kritiką nuo įsižeidimo ir pradedame daryti patį pagrindinį darbą, kurį parlamentas Lietuvoje seniai turėjo padaryti – mes privalome padidinti vidutinį atlyginimą vidutiniam žmogui Lietuvoje, tik taip mes sustabdysime emigraciją. Ačiū Aušrai, ačiū Ingridai, ačiū visiems balsavusiems.

17.23 val.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 papildymo 10¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-504 (pateikimas)

PIRMININKĖ. Kolegos, imamės kito klausimo. Darbotvarkės 2-10 klausimas – Valstybinio socialinio draudimo įstatymo papildymo 10¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-504.

Pranešėjas – A. Sysas. Kviečiame į tribūną. Prašau.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėl ką tik priimto sprendimo. Aš irgi balsavau už, palaikau tą idėją, mediana geriau nei vidurkis, tačiau dėl kitų statistinių rodiklių vis dėlto siūlau prašyti Vyriausybės nuomonės, kad būtų praktiškas įgyvendinimas. Vis tiek komitetas, tikėtina, kreipsis į Vyriausybę, siūlau dabar Seimui kreiptis iš karto, kad procesas būtų spartesnis.

PIRMININKĖ. Dėkojame už siūlymą. Aš manau, kolegos, niekas nesipriešinsime, pritariame, prašysime...

A. SYSAS (LSDPF). Gerai, ačiū, nereikės komitetui prašyti.

PIRMININKĖ. ...dėl pateikto klausimo Vyriausybės išvados. Prašom, pranešėjau.

A. SYSAS (LSDPF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, gerbiamieji kolegos, gerbiamieji senbuviai, aš šitą įstatymą pristatysiu turbūt ketvirtą kartą, todėl ko nors naujo negalėsiu pasakyti.

Noriu atkreipti dėmesį kolegų, kurie išgirs pirmą kartą, kad įstatymo esmė yra nukreipta į darbuotojus, kurie šiandien dirba vieninteliame darbe 30 dienų per mėnesį ir jų pajamos yra mažesnės nei minimalus mėnesinis atlyginimas, proporcingai jie yra nedraudžiami tokia pat... nuo sumokėtos sumos. Jeigu žmogus gauna tik pusę minimalios mėnesinės algos, vadinasi, jo draudi-

minis stažas yra tik pusė mėnesio, ne mėnesis, tai yra ne metai, o šeši mėnesiai. Šitie žmonės, nedalyvaudami solidarioje socialinio draudimo sistemoje šiandien, ateityje vėl bus kitų mokesčių mokėtojų išlaikytiniai.

Paradoksali situacija, kad 2017 metų pradžioje, neturiu dabar paskutinių skaičių, 122 tūkst., atėmus Lietuvos piliečius, kurie jau turi socialinio draudimo pensinį mokėjimą, šitų mes neįtraukėme, taip pat jaunuolius iki 29 metų, kurie, pavyzdžiui, studijuoja ir nori prisidurti prie stipendijos, kaip sako liaudis, tai yra darbingo amžiaus žmonės, kurie turi vienintelį darbą. Aš suprantu, kad šitas siūlymas pareikalaus ir didesnių įmokų, bet mes gi visi suprantame, kad socialinio draudimo sistema turi būti tvari, o ji tvari tada, kai joje dalyvauja kuo daugiau žmonių, tada mes galime tikėtis didesnės pensijos, didesnių socialinio draudimo išmokų nedarbo atveju, motinystės, profesinio susirgimo, ligos atveju.

Turiu surinkęs duomenis už ketverius metus apie šiuos piliečius, kurie sugeba šventoje žemėje Lietuvos būti įmonių, įstaigų vadovais. Tokių dabar yra beveik 12 tūkst., kurie turbūt turi automobilį, turi gyvenamąją vietą, šeimą ir sugeba išgyventi už 157 eurus per mėnesį. Antra pagal dydį žmonių grupė – tai yra įvairūs vadybininkai, na, irgi ne iš kelmo spirti, su specialybe, turintys kokią nors kvalifikaciją, baigę mokslus, jų tokių yra apie 10 tūkst. Aš turiu sąrašą pagal visas specialybes, jeigu kas nors norės pasidomėti, tai galiu pateikti, bet manau, kad ne tai svarbiausia.

Pati pagrindinė problema, kad visi tie, kurie neužsidirba, yra, kaip sakau, mūsų visų sąžiningai, dorai mokančių įmokas ir mokesčius, išlaikytiniai. Paprašiau paskutiniu metu padaryti ir įdomią analizę apie vadovus. Tokių, kaip sakiau, metų pradžioje buvo 11 tūkst. Kokios yra išvados? 40 % vadovų patenka į darbo užmokesčio dydį nuo 1 euro iki 50, tokių yra beveik 5 tūkst., jie uždirba per mėnesį 29 eurus, tik 29 eurus; nuo 100 iki 200, šiek tiek daugiau – 3 tūkst. Kuo mažiau gauna, tuo didesnam įmonių skaičiui vadovauja. Mažiausios darbuotojų pajamos yra mažiausiose įmonėse. Tokiose įmonėse atlyginimo vidurkis yra 217 eurų.

Įdomi situacija, kad įmonių vadovai gauna tik 40 % atlyginimo dydžio, lyginant su darbuotojų atlyginimais. Iš tų 11 tūkst. įmonių... Daugiausia vienas vadovas įsigudrino vadovauti 25 įmonėms. Visose jis gauna vienos valandos darbo užmokestį – 2,32 euro per mėnesį. Iš tų 11 tūkst. įmonių 1140 įmonių dirbančiųjų pajamos didesnės nei minimalus mėnesinis atlyginimas, bet šiose įmonėse daugiausia vadovauja užsieniečiai ir jų atlyginimų vidurkis 92 eurai. Apskritai užsieniečių yra beveik 9 % tokiose įmonėse, o 4 tūkst. įmonių vadovų neturi nė vieno darbuotojo. Aš dėl to, kad įsivaizduotumėte vaizdelį, kad Lietuvoje galima už 9, už 27, už 150 eurų išgyventi. Mes kartais diskutuojame apie galimybę didinti socialines išmokas, bet mes nematome to šešėlio, kuris yra mums po nosimi.

Noriu pasakyti, kad mano kritikai, nes, kaip sakiau, teikiu ne pirmą kartą, paskutinį kartą Vyriausybė pateikė išvadą pritarti, bet nesvarstyti... Tokia gudri išvada buvo – pritarti, bet nesvarstyti. Man apeliuoja, kad tai padidins, turbūt jūs šiandien gavote Laisvosios rinkos instituto siūstą medžiagą, kad tai gali padidinti nedarbo lygį. Tą problemą 2009 metais, noriu pabrėžti, jau 2009 metais Estija išsprendė, ir nedarbo lygis per penkerius metus sumažėjo nuo 14 iki 6 %. (*Balsai sąlėje*) Dėl to, yra ir dėl to. Tai yra estų tyrimai.

Gerbiamieji kolegos, aš manau, kad mes, kurie visada kalbame, kad mūsų pensija yra per maža, kad mūsų išmokos per mažos, turime padaryti viską, kad daugelis žmonių sąžiningai dalyvautų šitoje sistemoje. Jeigu jie toliau nori slėpti darbo užmokestį, tai bent jau savo būsimai pensijai turėtų susimokėti, nes kitaip mes visi toliau išlaikysime šiuos žmones.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Kuo ilgiau motyvavote, tuo daugiau klausiančių.

A. SYSAS (LSDPF). Gerai.

PIRMININKĖ. Pirmoji klausia G. Skaistė. Prašom.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Išties labai keistai nuskambėjo jūsų nuomonė...

A. SYSAS (LSDPF). Kalbėkite per mikrofoną.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). ...kad dėl šio sprendimo jūs manote, kad sumažės nedarbo lygis. Čia tas pats kaip galvoti, kad vasarą nuperkamų ledų skaičius išauga ir skenduolių išauga, ir tie rodikliai turėtų būti susiję. Tai jeigu Estijoje auga ekonomika, tai galbūt mažėja ir nedarbo lygis ir visai ne dėl šio sprendimo. Iš kitos pusės, noriu paklausti jūsų nuomonės, ar jūs nemanote, kad,

gaudydamas šešėlį, pagaunate ir tuos žmones, kurie visai nesislepia, ne šešėlyje, jie iš tikrųjų dirba puse etato ir darbdaviams jų paslaugos iš tikrųjų pabrangs? Spręsdamas, ką rinktis, ar vieną darbuotoją pilnu etatu, ar du po pusę etato, aš manau, darbdavys tikrai šiuo atveju apsispręs netų žmonių naudai, kurie dirba šiandien. Ar nemanote, kad tikrai bus nemažai žmonių, kurie nukentės dėl tokio sprendimo?

A. SYSAS (LSDPF). Pirmiausia aš kaip pavyzdį pasakiau Estiją vien dėl nedarbo mažėjimo, kad pagrindinis argumentas, ką šiandien rašo Laisvosios rinkos institutas, kad nedarbas didėja, priėmus tokias pataisas. Estija įrodė, kad nedidėja nedarbas, noriu pabrėžti – nedidėja. Sumažės ar nesumažės, čia gyvenimas parodys. Dabar ar mes, priėmę tokį sprendimą, nuskriausime ką nors? Aš manau, kad šitie žmonės, kurie daug metų nemoka įmokų, sugeba išgyventi už 159 eurus, skriaudžia visus sąžiningai mokančius kitus Lietuvos piliečius, nes mes, mokesčių mokėtojai, vis tiek per kompensacinius mechanizmus, per kitus dalykus remiame ir tokius darbdavius, ir tokius žmones. Tai geriau aiškiai žinoti, kad šiam žmogui reikia pagalbos, bet jis susimoka. Aš išgryninau šitą įstatymą, kad visi, kurie turi darbą, turi pajamas, gali dirbti ir nereikės mokėti. Aš kalbu apie tuos sveikus, dažniausiai tai yra apie 30–40 metų amžiaus žmonės, daugiausiai vyrai, yra ir tokia statistika, kurie sugeba išgyventi už 159 eurus.

PIRMININKĖ. Kolega, trumpiname atsakymus.

A. SYSAS (LSDPF). Gerbiamoji Gintare, jūs suprantat, kad jūs už 159 eurus neišgyventumėte.

PIRMININKĖ. Klausia S. Gentvilas. Prašom.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamasis Sysai, jūs esate milžiniškos patirties socialinių reikalų politikos asmuo ir čia reikėtų kalbėti apie visiškai kompleksinį sprendimą, „Sodros“ reformą ir t. t. Jūs įstatymo projekto aiškinamajame rašte rašote, kad surinksite papildomai 104 mln. eurų, bet kartu kalbate apie daug uždirbančius, šešėlyje besislepiančius mokesčių mokėtojus, iš kurių žadate paimti šiuos mokesčius. Ar neatsitiks taip, kad iš tikrųjų jūs įvesite naujus mokesčius, kurie taps regresiniais mokesčiais?

Jūs, socialdemokratai, vis kalbate apie progresinius mokesčius, bet ką jūs iš tikrųjų apmokes-tinsite, tai bus skurdžiausia visuomenės dalis, kuri dirba už minimalų atlyginimą, ir vien įvedus šitą minimalus atlyginimas, gaunamas į rankas, anot institutų duomenų, sumažės maždaug 17 eurų per mėnesį. Ar nebus įvesti regresiniai mokesčiai, įvedus šitas grindis? Dėkoju.

A. SYSAS (LSDPF). Gerbiamasis kolega, šitie įstatymai galioja nuo 1995 metų. Galioja. Jokių naujų įstatymų aš neįvedu. Paprasčiausiai prievolė dalyvauti socialiniame draudime yra visiems, nes tai yra solidari sistema. Ir jeigu kažkas nemoka, vadinasi, mes negalime padidinti kažkam išmokos, negalime padidinti pensijos, nes tie, kas nemoka, o tokių šiandien išeinančių į pensiją yra daugiau kaip 25 %, žmonės neturi draudžiamąjo stažo. Vadinasi, automatiškai jie negali gauti visos socialinio draudimo pensijos. Aišku, jie negali gauti ir normalios nedarbo išmokos, nes vėl imamas apskaitinis laikotarpis ir apskaitiniai pinigai, jie negali gauti normalios ligos išmokos, nes vėl imamas apskaitinis laikotarpis, apskaitiniai pinigai. Čia apie regresą nekalbama, čia kalbama apie padoriausią, primityviausią dalyką – užsidirbkite bent bazinei pensijai patys, nebūkite visą laiką išlaikytiniai. Kas siekiama padaryti šiuo įstatymu? Tik tiek.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia I. Šimonytė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamasis Algirdai, net tiems, kurie Seime buvo tik prabėgomis, ir tai aišku, kad jūs ne pirmą kartą šitą dalyką siūlote. Bet gal jūs man galite pasakyti, kaip tai dera su jūsų Vyriausybės planuojama mokesčių reforma ir joje siūlomais dalykais tiems patiems žmonėms, kuriems jūs čia norite tarsi nustatyti pareigą mokėti mokestį nuo minimalios algos, duoti 100 eurų kompensacijos, kas reiškia, kad ir jūsų finansinis poveikis bus lygus nuliui, kiek man yra žinoma? Kaip jūs čia vertintumėte tai kontekste planuojamos mokesčių reformos?

A. SYSAS (LSDPF). Gerbiamoji Ingrida, prisipažinsiu, jie su manimi nederino, o aš nederinau su jais. Šiuo atveju... Bet aš džiaugiuosi, kad ši Vyriausybė mato šitą problemą, įsirašiusi šitą reformų planėlį. Dėl antrosios, grindų įvedimo, aš manau, kad mes dėl to diskutuosime, aš visiškai palaikau jūsų ironiją šiuo atveju. Biznio iš to bus mažai ir aš labai norėčiau, jeigu mes matome, kad tai yra socialinio draudimo sistema, kuri veikia solidariai, mes visi turime prisidėti prie jos tvarumo, kad visų išmokos ateityje būtų didesnės.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Varžgalys. Prašom.

J. VARŽGALYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamasis kolega Algirdai, aš tikrai palaikysiu jūsų šitą pataisą. Tik man kyla klausimas, kiek suprantu, jūs ketvirtą kartą teikiate. Buvo kažkokių trukdžių, ar nebuvo norinčių balsuoti už šitą pataisą?

A. SYSAS (*LSDPF*). Kaip sakiau, paskutinės Vyriausybės išvada buvo pritarti, bet nesvarstyti, tai daug ką pasako.

PIRMININKĖ. Klausimus užbaigia D. Kaminskas. Prašom.

D. KAMINSKAS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamasis prelegente, norėjau pasitiksinti. Valstybinio socialinio draudimo įmokos bus ne mažesnės kaip minimali mėnesinė alga, jeigu bus mažiau už etatą, išskyrus, jeigu buvo drausti pas kitą draudėją. Jeigu aš dirbu trijose vietose po 0,25 etato, kiekvienoje bus mokama pagal 0,25, ar kažkuris turės prisiimti atsakomybę už tą jūsų minimalią algą?

A. SYSAS (*LSDPF*). Šiuo atveju aš jums dar kartą noriu paaiškinti, kad jeigu jūs esate draudimo registre, jūs nepatenkate į šitą įstatymą. Aš kalbu tik apie tuos, kurie neturi jokių pajamų ir turi vienintelį darbą, tik vienintelį.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Motyvai už. Nėra. Prieš nori kalbėti S. Gentvilas. Prašom.

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamieji kolegos, siūlomas įstatymo pasiūlymas yra mokesčių kėlimas. Planuojama surinkti 104 mln. eurų. Aš tai pavadinčiau netgi regresiniu mokesčiu, kai mes ginčijamės dėl PVM lengvatos, praleidžiame keletą valandų dėl 37 mln. eurų, šitas mokestis gali nugulti ant pačių pačių skurdžiausių Lietuvos žmonių. Jeigu kalbama, kad šitaip išspręsimė šešėlį, tai šešėlis sprendžiamas ne mokesčių didinimu ir įvedimu, o iš tikrųjų mažinimu, nes šešėlis slepiasi dėl to, kad Lietuvoje mokesčiai yra per dideli.

Gerbiamieji socialdemokratai, aš labai siūlau pasikalbėti su koalicijos partneriais ir padaryti sisteminius sprendimus dėl Lietuvos socialinio draudimo sistemos ir nesiūlyti tokių padrikų priemonių, kurios galėtų nugulti didžiausiais mokesčiais ant mūsų skurdžiausių žmonių.

PIRMININKĖ. Motyvai išsakyti. Kolegos, kviečiu balsuoti. Kas pritariate, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę – prieš arba susilaikote. Balsavimas pradėtas.

Už – 52, prieš – 4, susilaikė 19. Po pateikimo įstatymo projektui yra pritarta. Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas S. Jakeliūnas nori siūlyti.

S. JAKELIŪNAS (*LVŽSF*). Kadangi ši kartą A. Syso ir Vyriausybės nuomonė, atrodo, sutaps, bet yra techninių klausimų ir detalių, siūlau jau dabar kreiptis į Vyriausybę, kad pateiktų suderintą siūlymą.

PIRMININKĖ. Kolegos, pritariame, kad bus kreiptasi į Vyriausybę dėl išvados. Pagrindinis komitetas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Svarstyti siūloma taip pat Seimo rudens sesijoje.

17.41 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 4, 9 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 9¹ straipsniu įstatymo Nr. XII-2741 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-787 (pateikimas)

Kitas klausimas – Vietos savivaldos įstatymo 4, 9 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 9¹ straipsniu įstatymo Nr. XII-2741 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-787. Pranešėjas – P. Urbšys. Prašom, kolega.

P. URBŠYS (*LVŽSF*). Gerbiamieji Seimo nariai, teikiamas įstatymo projektas susijęs su Vietos savivaldos įstatymo straipsnio pakeitimu. Iš esmės tai susiję su ūkinės veiklos apibrėžimu, nes tendencija savivaldybes paversti komercinėmis įmonėmis ir viešųjų paslaugų teikimą prilyginti komercinei veiklai pasireiškia ir siūlymuose, kurie atėjo iš Konkurencijos tarybos, prilygino bet kurios savivaldybės ūkinės veiklos vykdymą komercinei finansinei profesinei veiklai.

Mes vis dėlto inicijavome komitete diskusiją ir atsižvelgėme į savivaldybės atstovų nuomonę, kad vis dėlto savivaldybės viešoji paslauga negali būti prilyginama komercinės įmonės teikiamai paslaugai... ir aiškiau apibrėžti, kas yra ūkinė veikla. Mūsų projektas ir yra susijęs su tuo, kad aiškiau būtų apibrėžta, kas yra savivaldybės ūkinė veikla ir kas yra naujoji ūkinė veikla.

Siūlymo esmė yra tokia, kad ūkinės veiklos vykdymu nelaikoma tokia viešosios paslaugos teikimo veikla, kuri papildo viešąją paslaugą. Pavyzdžiui, jeigu mokykla gali pati teikti viešąją

maitinimo paslaugą nesikreipdama į papildomą ūkinį subjektą, tai nelaikoma ūkine veikla. Jeigu, pavyzdžiui, socialinė įstaiga gali teikti socialinę paslaugą pati, nesikreipdama į privatų ūkio subjektą, tai nelaikytina ūkine veikla.

Kartu aiškiau apibrėžiama, kas yra ūkinė veikla. Nauja ūkine veikla laikoma tokia ūkinė veikla, kurios savivaldybės valdomas juridinis asmuo faktiškai nevykdė per pastaruosius trejus metus.

Tie siūlymai reikalingi tam, kad jei jūs pažiūrėtumėte gautą pašta, matytumėte Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos suteikimo savivaldybių ūkinei veiklai vykdyti gaires. Pagal Konkurencijos tarybos pateiktas gaires, pavyzdžiui, kultūros ar paveldo išsaugojimo veikla, įskaitant gamtos apsaugą, kuri daugiausia finansuojama iš lankytojų ar naudotojų mokesčio arba kitais komerciniais būdais (komercinės parodos, kino teatrai, komerciniai muzikos spektakliai ir festivaliai), turėtų būti laikoma ekonominio pobūdžio veikla, tai yra prilyginama ūkinei veiklai.

Ne kartą esu kalbėjęs, pavyzdžiui, jei savivaldybė dabar paveda savo kultūros įstaigai organizuoti spektaklių festivalį, tai šiuo atveju tai nelaikytina ūkine veikla, bet pagal dabar siūlomą apibrėžimą tai būtų priskirta ūkinei veiklai ir tada jau savivaldybės įstaigai nebūtų galima pavesėti organizuoti kasmetinio festivalio.

Mes, norėdami vis dėlto aiškiau apibrėžti privatų ir viešąjį interesą, siūlome šias pataisas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti penki Seimo nariai. Pirmoji klausia I. Šimonytė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, jau, man atrodo, mes vieną kartą šiame vandenyje buvome, tada, kada jūs inicijavote Prezidentės teiktų ir Seimo priimtų įstatymo nuostatų atidėjimą. Tada buvo motyvuota, kad yra kažkam nepasirengta, bet bus pasirengta ir reikalingas vėlesnis įsigaliojimo laikotarpis.

Dabar jūs apskritai visiškai iškreipiate pradinę Prezidentės pasiūlymo logiką, ir man kilo toks klausimas: kodėl jūs taip bijote Konkurencijos tarybos išvados dėl naujai steigiamų įmonių savivaldybėse? Juk jūs žinote Valstybės kontrolės išvadą, kad jau dabar daugiau nei 10 % savivaldybių įmonių vykdo veiklą, kuri niekaip nesuderinama su savivaldybės funkcijomis apskritai.

P. URBŠYS (LVŽSF). Bet aš žinau Lietuvos kontrolės išvadas, kuriose konstatuota, kad šilumos ūkiai, kurie pateko į privačias rankas, neatitiko viešojo intereso.

Dabar dėl pradinio siūlymo. Mes kaip tik norėjome iš Konkurencijos tarybos kiek galima didesnio aiškumo, kas yra ta ūkinė veikla. Sakau, jūs pasižiūrėkite gaires, kurias atsiuntė mums, mes aiškiai matome, kad nėra aiškaus suvokimo, kokias viešąsias paslaugas teikia savivaldybės. Noras prilyginti viešųjų paslaugų teikimą grynai komercinei veiklai, man atrodo, neatitinka viešojo intereso atstovavimo. Mes tą pastebėjome dėl vidaus sandorių išsaugojimo, ar mes kalbėdami apie poveikio aplinkai vertinimo išsaugojimo veto teise savivaldybei... Mes vis dėlto fiksuojame, kad savivaldybės vykdomos veiklos, susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, negalima aklai prilyginti.

Dar norėčiau pažymėti. Iki šios dienos mes nesulaukėme iš Konkurencijos tarybos gairių patikrinimo. Šiandien buvo kreiptasi, buvo atsainiai pasakyta: kai įstatymas jau bus priimtas, tada mes ir pateiksime savo gaires. Sutikime, taip negalima dirbti. Todėl mes, kaip komitetas, ir inicijavome projektą, siekdami aiškiau apibrėžti, kas yra savivaldybės vykdoma ūkinė veikla, nes tą būtinai reikia padaryti, nes įstatymas sustabdytas Seimo daugumos sprendimu, balsavus čia, salėje, iki liepos 1 dienos. Mums būtinai reikia tą darbą atlikti.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis. Nematau. Tada prašau, Tomai Tomilina, klausti.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Mano šiek tiek platesnio pobūdžio klausimas. Mes ką tik svarstėme ideologiškai reikšmingą gerbiamos I. Šimonytės ir gerbiamos A. Maldeikienės projektą. Esu tikras, kad šis įstatymas yra ne mažiau ideologiškai svarbus. Pasikeitus valdančiajai daugumai mes susizgribome ir sustabdėme tas ypač liberalias pataisas, kurios buvo priimtose. Aš norėčiau jūsų paklausti, kodėl Lietuvoje viešųjų paslaugų iš esmės privatizavimas ir privatizavimo noras buvo toks didelis anksčiau buvusių valdžių? Kodėl mes nuolat apie tai kalbame? Kodėl maitinimą ar šilumos tiekimą mes taip norime atiduoti į privačias rankas, nors praktika rodo, kad tos pastangos ir ta politika nepasiteisino, žmonės smarkiai permokėjo? Tai atsakykite, kodėl tai vyksta? Jūs anksčiau taip pat Seime buvote.

P. URBŠYS (LVŽSF). Nežinau. Aš galiu pasakyti tik savo asmeninį įspūdį. Sutikite, kad verslas, ieškodamas sau pelningos nišos, bandė perimti dalį viešųjų paslaugų, nes tai vis dėlto užtikrina palankias verslo sąlygas. Tai, kad kai kuriais atvejais tai buvo daroma neskaidriai, yra faktas. Būtent ta verslo aplinka, kuri susiformavo teikiant viešąsias paslaugas, mes ne kartą girdėjome, kaip tų įmonių pavadinimai šmėžuodavo įvairiuose korupciniuose skandaluose. Tokiu atveju man keistai atrodo, kai dabar Konkurencijos taryba užsimerkia dėl tos realybės, kad ta rinka susiformavo iškreiptu būdu, norima bet kokia kaina įtvirtinti tą, sakykime, dirbtinį atskirų verslo grupių monopolį. Man atrodo, tai tikrai neprisideda prie skaidrumo. Keista, kad kai kuriais atvejais mes čia, Seimo salėje, tarsi pasiduodame tam. Man asmeniškai, atvirai pasakius, iki šios dienos kyla klausimas, kodėl iš labai gerai apmokamo darbo, advokatų kontoros, kur atlyginimą gauna vos ne dešimt kartų didesnį, jis sutinka ateiti vadovauti Konkurencijos tarybai ir kodėl dabar taip sutampa, kad Konkurencijos taryba daugiau atstovauja verslo interesams. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Klausia S. Gentvilas. Prašom.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamas Povilai, paskutiniu sakiniu jūs šiek tiek atskleidėte savo požiūrį į Konkurencijos tarybą, kuri šiaip vertinama Europoje kaip viena iš geriausiai veikiančių, jos pridėtinė vertė skatinant konkurenciją yra aiškiai išmatuota, kaštų naudos analizė, atrodo, 40 kartų pranoksta mokesčių mokėtojų sumokamus pinigus. Bet T. Tomilinas yra teisus sakydamas, kad čia yra ideologinis klausimas, nes monopolija yra biurokrato draugas, demokrato priešas. Visada lengva apkaltinti savivaldybes ar viešąjį sektorių, kuris nori bendradarbiauti su verslu ir nusipirkti pigia kaina. Jūs pasirinkote labai keistą kelią – neaiškumą jūs pavertėte aiškumu, tiesiog leidžiate savivaldybėms iš esmės nebesamdyti verslo ir pasilikti prie biurokratams patogaus monopolio. Kodėl jūs ėmėtės taip griežtai leisti vis dėlto šitas ūkines paslaugas palikti savivaldybių biurokratų įtakai, kodėl neišaiškinate tiesiog terminų, kur pasigedote Konkurencijos tarybos išaiškinimo? Jūs ėjote labai toli aiškindamas šitą reglamentavimo trūkumą. Dėkui.

P. URBŠYS (LVŽSF). Tai ne aš nuėjau per toli, o įstatymo teikėjai nuėjo per toli. Būtent savivaldybės veiklą jie prilygino ūkinei veiklai, nedarydami skirtumo, ar tai yra privatus ūkio subjektas, ar neprivatus ūkio subjektas. Mes atvirkščiai, norime aiškiau apibrėžti, kad savivaldybės nepatektų į dviprasmišką situaciją, todėl ir norime aiškiau apibrėžti, kas yra ūkinė veikla. Ar yra gerai, kai mes suteikiame galimybę biurokratui, kad ir sėdinčiame tokioje garbioje Konkurencijos taryboje, interpretuoti subjektyviai, ar tai yra ūkinė veikla, ar tai nėra ūkinė veikla. Man atrodo, kuo aiškiau yra apibrėžta pačiame įstatyme, tuo mes paliekame mažesnę galimybę tam biurokratui interpretuoti patį įstatymą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visų klausimus. Dabar motyvai už ir prieš. Pirmasis, kalbantis už, yra T. Tomilinas. Prašau.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, aš labai noriu atkreipti jūsų dėmesį į šį įstatymą. Jis tikrai yra ideologiškai reikšmingas, labai gaila, kad mes nesvarstome tokių klausimų rytinės darbotvarkės metu. Dėl įstatymo yra labai aiškus pasidalijimas į sroves ir mes matome dešinėje pusėje atstovavimą vienam interesui. Aš tikiuosi, kad kairiajai pusei, bendrąja prasme kairiajai pusei – ir mūsų frakcijai, ir Socialdemokratų frakcijai – užteks politinės valios priimti šitą labai reikšmingą įstatymą po pateikimo. Taip aukštinama Simono nematoma ranka yra gera, bet, deja, mes turime, ką turime, mes demonizuojame reguliavimą, demonizuojame viešąsias paslaugas, viešąjį sektorių. Mes turime didelį, tiesiog milžinišką skurdą Lietuvoje ir ta jūsų nematoma ranka kažkaip prastai veikia. Gal ji susirgo? Aš noriu labai aiškiai paprašyti kolegų būti ideologiškai nuosekliems, leisti savivaldai turėti ekonominės veiklos savarankiškumą, tai yra esminis dalykas. Jis yra labai ideologinis, bet arba mes esame už savivaldos ekonominę laisvę, arba mes esame už privataus verslo dominavimą aukščiau negu savivaldos teisės ir galios. Čia yra labai aiški dilema ir aš siūlau apsispręsti.

PIRMININKĖ. Motyvus prieš nori išsakyti I. Šimonytė. Prašau.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū. Mane turbūt sunku įtarti akla meile laisvajai rinkai arba aš bent jau žinau apribojimus, kuriomis tobula konkurencija veikia ir kurių dažniausiai gyvenime nebūna. Bet tai, kas čia vyksta, tai yra net ne Seimo buldozeris, o Seimo traktorius. Prelegentas

motyvuodamas, pristatydamas projektą kalbėjo apie iš viso nesusijusius dalykus, apie kažkokį šilumos ūkį, kuris buvo nuolat minimas ir tada, kai kalbėjome apie vidaus sandorius, nors įstatymo projektas yra visiškai ne apie tai. Vidaus kontrolės atliktas auditas visų savivaldybės įmonių, ne šilumos ūkio, o visų savivaldybės valdomų įmonių, parodė kelis labai svarbius dalykus. Pirmiausia, kad yra apie dešimtadalis įmonių, kai dabar neaišku, kaip jos susijusios su savivaldybių vykdomomis funkcijomis, ir niekas, o niekas nemato reikalo peržiūrėti tų įmonių vykdomų funkcijų dabar, o mes jau kalbame apie naujų įmonių steigimą. Be to, valstybės valdomos įmonės neuždirba pelno. Na, ponas T. Tomilinas pasakys, kad tai yra labai gerai, bet tai nebūtinai yra labai gerai. Jeigu mes keiksnojame privatų verslą už tai, kad jis užkrauna kokią nors kainos naštą vartotojams, tai nematomi kaštai, sąnaudų nevaldymas lygiai taip pat užkrauna tą naštą mokesčių mokėtojams, tik mokesčių mokėtojai šito nemato, nors galiausiai sąskaitą sumoka. Jeigu valstybės valdomose įmonėse depolitizavimo aš dar galiu tikėtis, tikėtis depolitizavimo, kuris leistų šituos savivaldybių įmonių kaštus eliminuoti, deja, aš nematau jokio tvirto pagrindo bent jau kol kas. Labai tikiuosi, kad ponas P. Urbšys neklaus manęs, kodėl aš atėjau į Seimą iš Lietuvos banko.

PIRMININKĖ. Dėkoju, motyvai išsakyti, apsisprendžiame. Kas pritariate teikiamam įstatymo projektui, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, susilaikote arba balsuojate prieš.

Už balsavo 55, prieš – 8, susilaikė 12 Seimo narių. Po pateikimo įstatymo projektui pritarta.

Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, kaip papildomas – Ekonomikos komitetas. Siūloma svarstyti birželio 22 dieną.

Dėl vedimo tvarkos – K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Repliką po balsavimo. Aš norėčiau čia labai išsismarkavusiam ideologizuoti T. Tomilinui vis dėlto vieną kartą rėžti. Na, baikite jūs mokyti bent jau to, ko neišmanote, apie tas ideologijas. Nėra čia jokios ideologijos, yra elementarus neraštingumas šiame įstatyme, gerai kolegė iš dešinės ir pasakė. O dėl savo partijos ideologinės krypties jūs imkite vieną kartą ir susitarkite. Jūsų vienas ar pora atstovų atstovauja tarptautinei organizacijai, būdami EPP, vienas tarp socdemų sėdi, kitas kažkur tarp liberalų ar dar kur nors. Išsiaiškinkite jūs patys ir susitarkite, nešnekėkite apie tas ideologijas ir nemokykite mūsų... (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Kolegos, gal išsiaiškinsite privačia tvarka? (*Balsai salėje*) Prašau, tik trumpai. T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš labai noriu paprašyti pono Kęstučio tiesiog eiti namo ir pailsėti. Tai vienas dalykas. O antras dalykas, prašau ir mūsų nevadinti neišmanėliais, nes jūs ką tik pavadinate didelę dalį Seimo neišmanėliais. Jūs tikrai nespindite išmanumu ir t. t. Tai, mano požiūriu, eikime ir aiškinimės mūsų nuomonių skirtumus, bet jums tikrai reikia pailsėti.

PIRMININKĖ. Repliką po balsavimo – S. Jovaiša. Per šoninį mikrofoną prašom.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Kadangi čia darosi įdomūs dalykai, komercija ir ūkinė veikla siejama su ideologija, tai prašau Vyriausybės išvados šiuo klausimu.

PIRMININKĖ. Ir dar S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų aš siūlyčiau žvelgti į tai kaip į politinį klausimą. Konkrečiai jūs, valstiečiai, kaip nauja partija, turėtumėte būti itin suinteresuoti nebalsuoti taip, kaip siūlo gerbiamas Povilas. Esmė tokia, kad praeitą kadenciją Kauno savivaldybėje iš 41 tarybos nario 25 dirbo savivaldybei pavaldžioje įstaigose. Tai replikuojat, tas pats pavyzdys kitur. Politika yra įaugusi į biudžetinį sektorių. Tai, ką jūs siūlote, gerbiamas Povilai, tai yra jūsų kaip naujos su Lietuvos standartine politine sistema nesusijusios partijos, jūs siūlote tą patį išlaikyti. Jeigu jūs norite pokyčių Lietuvoje, prašau inicijuoti juos, o ne juos uždelsti.

PIRMININKAS. Ir nori atsakyti komiteto pirmininkas P. Urbšys per šoninį mikrofoną. Prašau.

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiamas Simonai, gaila, kad jūs nedalyvavote klausymuose, nes mes darėme bendrą posėdį su Ekonomikos komitetu ir tada suvažiavo iš visos Lietuvos savivaldybių atstovai. Buvo du klausimai – vidaus sandoriai ir ūkinė veikla. Iš esmės savivaldybių atstovai daugiau akcentavo ūkinę veiklą, nes dabar jie tikrai susiduria su beprasmiška situacija, kai labai subjektyviai Konkurencijos taryba interpretuoja, kas tai yra. Aš sakau, mes vis dėlto einame link to kelio, kad būtų išskaidrinta ir aiškiau apibrėžta, kas tai yra, ir apginta ta savivaldos teisė atstovauti tam viešajam interesui. Man atrodo, tai atitinka ir kai kurių jūsų kolegų nuomonę. Man atrodo, mes gal čia tai fiksuokime. O šiaip dėl Vyriausybės išvadų, kurios buvo nuskambėjusios,

tikrai jų nereikia, nes mes turime, sakau, iki liepos 1 dienos priimti ar vienokį, ar kitokį sprendimą, nes įstatymo įsigaliojimas yra sustabdytas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, debatavome ir savivaldos klausimu, ir ideologijų. Komitetai svarstys, bus galima išigilinti. Jeigu matys, kad reikia Vyriausybės išvados, bus galima paprašyti.

18.01 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 14, 15, 16, 31, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-786 (pateikimas)

Kitas klausimas – Vietos savivaldos įstatymo 3, 14, 15, 16, 31, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-786. Pranešėjas – P. Urbšys. Kviečiu į tribūną.

P. URBŠYS (LVŽSF). Įstatymo projektas yra būtent susijęs su tuo, kad mes aiškiau turime apibrėžti būtent bendruomeninį atstovavimą žemiausiu savivaldybės lygmeniu – seniūnaitijos lygmeniu. Todėl yra aiškiau apibrėžiama, kas yra išplėstinė seniūnaičių sueiga. Būtent ten fiksuojama, kaip vienas iš pagrindinių partnerių ir bendruomeninės organizacijos, nes mes dabar turime paradoksą, kad susiformavo bendruomeninių organizacijų tinklas. Jų misija nėra vien tik Europos Sąjungos lėšų įsisavinimas, bet jie nori spręsti būtent savo problemas. Tomis įstatymo pataisomis norima sustiprinti tą būtent bendruomenių dalyvavimą seniūnaitijų lygmeniu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nori vienas klausti, bet E. Pupinio salėje nematau. Daugiau klausiančių neturiu. Dėkojame. Ar galime bendru sutarimu pritarti? (*Balsai salėje*) Galima. Dėkoju. Pritariame įstatymo projektui Nr. XIIIIP-786. Pagrindinis komitetas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Siūloma svarstyti rudens sesijoje.

Kolegos, popietinę darbotvarkę mes baigėme, tačiau liko iš rytinės darbotvarkės nesvarstytų klausimų. Tad imsime kompleksinio 1-10a klausimo, kuris baigiasi 1-10k.

18.04 val.

Kūno kultūros ir sporto įstatymo Nr. I-1151 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-149, Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18, 22 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-150, Administracinių nusižengimų kodekso II dalies VIII skyriaus pavadinimo, 589 straipsnio pakeitimo ir papildymo 69¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-151, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-152, Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 16 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-153, Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-154, Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 63 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-155, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo Nr. I-1571 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-156, Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-157, Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-158, Švietimo įstatymo Nr. I-1489 68 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-159 (svarstymas)

Įstatymo projektas – Kūno kultūros ir sporto įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-149. Pranešėjas turėtų būti E. Pupinis. Nematau. Gal Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas? Ar galėtume paprašyti pirmininką paskelbti Švietimo ir mokslo komiteto išvadą?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, komitetas svarstė ir bendru sutarimu nutarė tą Kūno kultūros ir sporto įstatymą grąžinti tobulinti Vyriausybei. Kaip minėjau, priimta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir šiame komplekse yra Administracinių nusižengimų kodekso II dalies VIII skyriaus pavadinimo, 589 straipsnio pakeitimo ir papildymo 69¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-151. Išvada po svarstymo – Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas J. Sabatauskas. Prašau.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Kadangi dėl šio įstatymų projektų paketo pagrindinis Švietimo ir mokslo komitetas jau apsisprendė grąžinti Vyriausybei tobulinti, nieko kito mums nelieka kaip lydimąjį įstatymo projektą taip pat grąžinti įstatymo iniciatoriams tobulinti. 8 balsai už, prieš, susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Po svarstymo nori kalbėti, motyvai už, K. Smirnovas. Prašom.

K. SMIRNOVAS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, tikrai prašau visus balsuoti už šito įstatymo grąžinimą dėl to, kad yra gauta daug pasiūlymų ir nėra suderinta su sporto bendruomene. Šitas įstatymo projektas yra pateiktas praeitos Vyriausybės. Manau, kad šita naujoji Vyriausybė tikrai turėtų susipažinti, priimti sprendimus ir pateikti rudens sesijoje naują parengtą įstatymą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar, kolegos, galima bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Galima. Bendru sutarimu grąžiname iniciatoriams įstatymo... (*Balsai salėje*) Prašote balsuoti. Prašom balsuoti. Balsavimas pradėtas. Prašau. Kas už grąžinimą, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikote.

Balsavo už grąžinimą 61 Seimo narys, prieš – 3 ir susilaikė 8. Įstatymo projektas grąžintas Vyriausybei tobulinti.

18.08 val.

Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-668(2), Išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 1 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-669(2), Paramos mirties atveju įstatymo Nr. I-348 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-670(2), Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-671(2), Šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 1, 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-672(2), Tikslinių kompensacijų įstatymo Nr. XII-2507 1 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-673(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-668(2). Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvada. Į tribūną kviečiu T. Tomiliną. Dėl lydimųjų bus kiti.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš pristatysiu visus.

PIRMININKĖ. Visus.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, svarstymo stadijoje turime Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo 1 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, Paramos mirties atveju įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą bei Šalpos pensijų įstatymo 1, 4, 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektus. Jie visi tarpusavyje susiję, yra bendras aiškinamasis raštas. Šių įstatymų esmė yra tam tikro netikslumo ištaisymas dėl papildomą apsaugą Lietuvoje gavusių asmenų, kurių socialinės teisės prilyginamos pabėgėlio statusą gavusiems asmenims.

Socialinių reikalų ir darbo komitetas kaip pagrindinis apsvairstė šiuos įstatymų projektus, pataisė pagal Teisės departamento pastabas ir siūlo pritarti šitiems įstatymų projektams. Jūsų žiniai, įstatymo projektą taip pat svarstė Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Jo išvada yra neigiamą, tačiau pagrindinis komitetas siūlo neatsižvelgti į Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą ir pritarti pagrindinio komiteto išvadai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, T. Tomilinas pristatė išvadas. Pagrindinis projektas eina su penkiais lydimųjų įstatymų projektais, tai yra Nr. XIIIIP-669(2), Nr. XIIIIP-670(2), Nr. XIIIIP-671(2), Nr. XIIIIP-672(2) ir Nr. XIIIIP-673(2). Socialinių reikalų ir darbo komitetas dėl visų šitų įstatymų projektų buvo pagrindinis. Bendra išvada yra pritarti po svarstymo. O Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą irgi pristatėte. Prašote, kad nebūtų atsižvelgta į papildomo komiteto siūlymus, taip?

T. TOMILINAS (LVŽSF). Taip.

PIRMININKĖ. P. Urbšys užsirašęs kalbėti. Deja, nematau. Kolegos, po svarstymo dėl motyvų bus? Nėra. (*Balsai salėje*)

Balsuojam. Prašau, balsavimas pradėtas. Kas pritariate, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, – prieš arba susilaikote.

Kolegos, už balsavo 62, susilaikė 6, prieš nėra. Visiems išvardintiems įstatymų projektams po svarstymo pritarta.

18.11 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos karaimų religinės bendruomenės susitarimui „Dėl pastato Trakuose, Karaimų g. 22, grąžinimo Lietuvos karaimų religinei bendruomenei natūra“ projektas Nr. XIIIIP-719(2) (svarstymas)

Darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos karaimų religinės bendruomenės susitarimui „Dėl pastato Trakuose, Karaimų g. 22, grąžinimo Lietuvos karaimų religinei bendruomenei natūra“ projektas Nr. XIIIIP-719(2). Pranešėjas – R. Šarknickas, Kaimo reikalų komitetas. Atsiprašau, Kultūros komitetas. (*Balsai salėje*) Nedovanotina klaida. Kas komiteto išvadą? Gal komiteto pirmininkas?

Prašom, gerbiamas Ramūnai, į tribūną.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Komitetas svarstė siūlomą įstatymo projektą ir vienbalsiai jam pritarė.

PIRMININKĖ. Kolegos, pagrindinis komitetas pritarė. Daugiau kalbančių nėra, dėl motyvų taip pat nėra. Galime pritarti komiteto siūlymui bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Pritariame. Dėkoju.

18.13 val.

Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo Nr. VIII-1202 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-645(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo Nr. VIII-1202 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-645(2). Svarstymo stadija. Pranešėja – R. Budbergytė. Prašome.

R. BUDBERGYTĖ (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Audito komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Kadangi nebuvo pateikta pastabų ir pasiūlymų, Audito komitetas bendru sutarimu priėmė sprendimą pritarti komiteto pateiktam įstatymo pakeitimo projektui Nr. XIIIIP-645(2).

PIRMININKĖ. Dėkojame pranešėjai. Taip pat nėra norinčių kalbėti. Kolegos, ar po svarstymo bendru sutarimu galime pritarti? (*Balsai salėje: „Galime!“*) Galime. Dėkoju.

18.14 val.

Finansinių priemonių rinkų įstatymo Nr. X-1024 2, 3, 7, 44, 67, 70, 71, 73¹, 76, 81, 83, 84, 93, 94 straipsnių ir priedo pakeitimo ir IV skyriaus, 25¹, 68 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-647(2), Vertybinių popierių įstatymo Nr. X-1023 2, 24, 33, 43, 52 ir 54 straipsnių, priedo pakeitimo ir 19 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-648(2), Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-649(2), Administracinių nusižengimų kodekso 200 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-650(2), Akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 37, 46, 52, 72, 74 ir 78 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-651(2), Atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymo Nr. IX-1597 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-652(2), Buhalterinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 1 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-653(2), Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-654(2), Įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-576 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-655(2), Informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo Nr. XII-376 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-656(2), Kontroliuojančiųjų investicinių bendrovių įstatymo Nr. IX-1710 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-657(2), Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo Nr. IX-1709 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-658(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas vėl kompleksinis, pagal darbotvarkę prasideda klausimu 1-14a ir baigiasi 1-14l. Finansinių priemonių rinkų įstatymo Nr. X-1024 2, 3, 7, 44, 67, 70, 71, 73¹, 76, 81, 83, 84, 93, 94 straipsnių ir priedo pakeitimo ir IV skyriaus, 25¹, 68 straipsnių pripažinimo netekusiais

galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-647(2). Dėl šito ir dėl lydimųjų įstatymų projektų Nr. XIIIIP-648(2), Nr. XIIIIP-649(2), Nr. XIIIIP-650(2), Nr. XIIIIP-651(2), Nr. XIIIIP-652(2), Nr. XIIIIP-653(2), Nr. XIIIIP-654(2), Nr. XIIIIP-655(2), Nr. XIIIIP-656(2), Nr. XIIIIP-657(2) ir Nr. XIIIIP-658(2) išvadas teikia Biudžeto ir finansų komiteto pranešėjas V. Ažuolas. Jis jau tribūnoje. Prašau.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Šie įstatymų projektai buvo svarstyti Biudžeto ir finansų komitete. Višiams pritarta bendru sutarimu, nes tai yra perkeliama Europos teisės reglamentai dėl baudžiamųjų sankcijų už manipuliavimą rinka.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Yra Teisės ir teisėtvarkos komitetas dėl Administracinių nusižengimų kodekso 200 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-650(2). Kas iš Teisės ir teisėtvarkos komiteto galėtumėte paskelbti išvadą? Lieka paskaityti posėdžio pirmininkei.

Balsavimo rezultatai po komiteto svarstymo yra štai tokie: už – 8, prieš nėra, susilaikiusių nėra. Siūloma pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui ir komiteto išvadai.

Taigi, kolegos, yra tokie siūlymai. Ar galime po svarstymo bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Galime. Dėkoju. Vadinas, įstatymo projektams po svarstymo yra pritarta.

Regis, mūsų šiandienos pagrindinė darbotvarkė yra baigta. Galime pereiti prie rezervinių klausimų. (*Balsai salėje*) Dar turime laiko, nors laikrodžiai skirtingai rodo.

18.17 val.

Narkologinės priežiūros įstatymo Nr. VIII-156 7 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-397(2) (pateikimas)

Tai gal vis dėlto pirmą rezervinį imame? Narkologinės priežiūros įstatymo Nr. VIII-156 7 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-397(2). Pateikimas. Pranešėja – R. Šalaševičiūtė. Prašom į tribūną.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDPF). Gerbiami kolegos, yra teikiamas šio projekto antras variantas, nes dėl pirmojo varianto buvo gautos Teisės departamento išvados ir didžioji dauguma pateiktų išvadų yra pataisytos ir antrasis variantas yra praplėstas.

Pagrindiniai projekto tikslai ir uždaviniai, dėl ko buvo rengiamas, tai pirmiausia didelis alkoholio suvartojimas Europos regione ir Lietuvoje. Kadangi apie skaičius yra daug diskutuota, aš tikrai jų neįvardinsiu.

Kita priežastis – tai žalingas alkoholio vartojimas kaip socialinė problema. Akivaizdu, kad Lietuvoje alkoholio vartojimo mastai dideli, jie kelia socialinę žalą tiek asmenis, tiek visuomenės sveikatai. Kadangi laiko turime mažai, aš pasistengsiu kuo trumpiau pristatyti.

Projekto esmė yra ta, kad siūloma numatyti, kad narkologiniai ligoniai teismo sprendimu būtų priverstinai hospitalizuojami Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo numatyta tvarka ir sąlygomis. Tačiau papildomai yra numatoma, kadangi toks hospitalizavimas yra ir taip įtvirtintas, yra numatoma, kaip turėtų mūsų sveikatos sistema elgtis su asmenimis, kurie turi alkoholizmo ir narkomanijos ligos požymių, ir kaip organizuoti jų priverstinį gydymą, kas galėtų kreiptis ir kur, kad toks gydymas būtų organizuojamas.

Visų pirma toks gydymas galėtų būti taikomas asmenims, kuriems pasireiškia ryški abstinencijos būklė ir jos nulemtas nuolatinis kompulsyvus psichiką veikiančių medžiagų vartojimas, trunkantis ilgiau kaip vieną mėnesį. Kartu su tokiais asmenimis gyvenantys ar kitaip su jais susiję asmenys, pavyzdžiui, artimieji, giminaičiai patiria nuolatinį psichinį ir fizinį smurtą, keliantį grėsmę aplinkinių sveikatai ir gyvybei, taip pat finansinių nuostolių ir tokie asmenys gali padaryti esminę žalą savo sveikatai ir gyvybei.

Šiuo projektu taip pat yra numatomas gydymo organizavimas nėščiosioms, jeigu dėl jų piktnaudžiavimo psichiką veikiančiomis medžiagomis kyla vaisiaus apsigimimo grėsmė. Tuo labiau kad mes puikiai žinome, bent aš tuo klausimu pradėjau dirbti nuo 2006 metų, kad turime tikrai daug vaikų, gimstančių su alkoholio sindromu. Šiandien mes įvardijame tikrai nemažai vaikų, kurie yra neįgalūs arba turi specialiųjų poreikių dėl to, kad motina nėštumo metu vartojo alkoholį. Įstatymo projekto 15 straipsnio 3 dalyje yra siūloma nustatyti, kad dėl pirminio asmens psichikos

sveikatos patikrinimo į gydytoją psichiatrą gali kreiptis ne tik pats asmuo, kuris yra apsisprendęs ir tikrai siekia gero tikslo, tačiau ir tokio asmens atstovas, šeimos nariai, artimieji giminaičiai, policija ir, kas labai aktualu, įvardijant tuos visus nelaimingus atvejus ir savižudybes, – gali kreiptis Vaiko teisių apsaugos skyriaus darbuotojas, socialinis darbuotojas, jeigu jiems yra žinoma apie mano anksčiau išvardytų sąlygų buvimą.

Įstatymo projekte yra numatoma, kokia tvarka turi būti prieinama iki tokio asmens priverstinio gydymo. Pirmiausia mano išvardyti asmenys turi kreiptis į psichikos sveikatos centrus, šeimos ar kitus gydytojus, kurie įtardami, kad asmuo yra priklausomos nuo alkoholio, skiria reikiamą gydymą arba nukreipia į psichiatrijos ligoninę ar į universitetinių, regioninių, savivaldybių ligoninių psichiatrijos skyrius. Tada psichiatrijos ligoninių ar tų ligoninių, kur yra psichiatrijos skyriai, vadovai iš karto kreipiasi į teismą gauti leidimą tokį asmenį priverstinai gydyti ir, gavęs tokį leidimą, tokį sprendimą teismas turi priimti per 3 dienas. Gavus tokį leidimą, pacientui psichiatrijos ligoninėje ar psichiatrijos skyriuose teikiama stacionari medicininė pagalba iki 20 dienų, po to pacientas yra siunčiamas psichosocialinei reabilitacijai.

20 dienų terminas yra pasirinktas po ilgų diskusijų, nes projektas buvo pradėtas rengti dar 2015 metų pabaigoje. Šiais metais, jau 2017 metais, daug diskutavau su psichiatrais, su psichikos sveikatos centrų gydytojais, kad per tas dvi tris dienas, kada priverstinai gydoma iki teismo sprendimo (dažniausiai tokie piliečiai yra priklausomi), juos tuo metu išblaivius ir išleidus namo, jie pakliūva į tą pačią aplinką ir tikrai nepriima sprendimų toliau tęsti gydymą, psichosocialinę reabilitaciją ir jie nėra sugražinami į šeimą.

Aš manau, kad šitas projektas tikrai yra šiandien reikalingas, turint omenyje tai, kad mes priėmėme ir balsavome beveik vieningai už Alkoholio kontrolės įstatymo pataisas, tai yra už prevencinį darbą su jaunimu, tačiau mes turime gelbėti ir tą 150 tūkst. šeimų, kurios buvo įvardytos mano diskusijų su specialistais metu. Jose vaikai jau nuo 12–13 metų sėdi kartu su tėvais, kuriems reikalinga pagalba, tačiau dėl vieno ar kitų priežasčių nesikreipia arba tiesiog, kaip bendruomenėje sakoma, mes nežinome, kur kreiptis ir kas mums gali padėti, arba netgi artimi giminaičiai, bijodami keršto tokių asmenų, piktnaudžiaujančių alkoholiu, nesikreipia į reikiamas institucijas, kad būtų organizuota pagalba.

Aš pasistengiau, atrodo, trumpai. Kviečiu palaikyti projektą, toliau diskutuoti, jeigu ką nors norėtusi taisyti, bet aš manau, kad mes turime dirbti ir su tais, kurie yra priklausomi, patys neapsisprendžia, padėti šeimoms, mamoms dėl sūnų, žmonoms dėl vyrų, kartais ir vyrams dėl žmonių piktnaudžiavimo alkoholiu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti dešimt Seimo narių. Pirmoji klausia A. Širinskienė. Prašau.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Jūsų įstatymo projekte viena iš priverstinių hospitalizavimo sąlygų yra, kad bus hospitalizuojami asmenys, turintys alkoholizmo ligos požymių. Vienas iš požymių yra ryški abstinencijos būklė. Kaip jūs įsivaizduojate vertinimą, kur yra ryški abstinencijos būklė ir neryški?

Kitas dalykas, tai vėlgi kalbate apie vartojimą vieną mėnesį kaip požymį, kaip matuosite vieną mėnesį, nuo kokio momento? Ar gydytojas liudininkus apklausinės, ar kažkas bus?

Ir dar vienas klausimas. Yra pacientų klubas, kas tai yra, nes jis irgi atsiranda įstatymo projekte?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDPF). Jūs uždavėme tris klausimus, jeigu kurį užmiršiu, priminsite, nes nuo pat ryto laukiau šio projekto pristatymo. Visų pirma abstinencija apskritai paėmus... Dažniausiai, kai žmogui abstinencija ir prasideda vadinamoji baltoji karštligė, jis dažniausiai yra policijos pagalba nuvežamas tiesiai į psichiatrijos ligoninę arba psichiatrijos skyrių, kur jam teikiama trumpa pagalba, iki bus gautas teismo sprendimas.

Iš karto atsakysiu į trečią klausimą apie pacientų klubus. Mes žiūrėjome, kas teikia psichosocialinę pagalbą, nes tai buvo diskusinis klausimas. Psichosocialinė pagalba šiandien nėra teikiama stacionaruose ir tiesiog perėjus per visą sistemą buvo atrasti pacientų klubai. Mano nuomone, tai yra anoniminiai alkoholikų klubai, nes jie yra vis tiek pacientai, kaip buvę ir išlikę. Kalbant su psichikos sveikatos centrų direktoriais ir būnant centruose, kurių aš tikrai nemažai aplankiau ir

šitos rinkimų kampanijos metu, yra manoma, kad tokia psichosocialinė pagalba, teikiama šiuose klubuose, yra pakankamai gera.

Kaip jūs suformulavote antrą klausimą, pakartokite, būkime maloni, antrą.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Antrasis klausimas buvo susijęs su mėnesiu kaip rodikliu, kaip matuosite?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDPF). Mėnesiu, teisingai. Kadangi aš susiejau pirmą su antru, su mėnesiu, taip ir išėjo, žinote, todėl ir atsirado. Mano pirminiame variante nebuvo vaiko teisių apsaugos skyrių. Iš tikrųjų ta pastaba yra ir Teisės departamento. Kas gali suskaičiuoti, kad žmogus geria dieną iš dienos vieną mėnesį? Be abejo, žmona, artimi giminaičiai, mama, kurios šito projekto svarstymo metu tiesiog, kai aš bendraudavau, daugiausia nuoskaudų dėl šeiminių santykių ir išsakė. Projekte dar iš karto buvo socialiniai darbuotojai. Ypač tų visų nelaimingų atsitikimų atveju, kai žūsta vaikai, yra kaltinami dažniausiai socialiniai darbuotojai. Iš tikrųjų jie šios funkcijos neprisiėmė ir net užvedus baudžiamąsias bylas tyrimo metu seniūnai ir socialiniai darbuotojai susipriešindavo, kas gi turi atsakyti. Tai atsirado socialiniai darbuotojai, kurie mato ir žino, kas gyvena šalia ir kaip jie gyvena, ir, be abejo, Vaiko teisių apsaugos skyriaus darbuotojai, nes be bendruomenės susitelkimo mes šito padaryti negalėsime. Aišku, galima tą vieną mėnesį išmesti, bet tada galbūt girtaus pusę metų, metus, tik tada bus kreipiamasi pagalbos, kad padėtume tokiam piliečiui.

PIRMININKĖ. Kolege, trumpiname atsakymus.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDPF). Todėl aš ryžausi įrašyti vieną mėnesį.

PIRMININKĖ. Klausia J. Varkalys.

J. VARKALYS (LSF). Dėkoju, gerbiamoji posėdžio pirmininke, ir dėkoju už pristatymą. Norėjau pasakyti tokį dalyką, kad dabar mes dažniausiai per svarstymus girdime apie pasiūlos mažinimo priemonių pateikimą dažniausiai draudimais, priverstiniais gydymais, alkoholio teismais ir taip toliau. Žinoma, galbūt viskas yra gerai, bet turint galvoje, kad mes turime tik penkis priklausomybių ligų centrus, kurie talpina po 20 pacientų ir gydymo trukmė yra 28 paros, kur talpinsime tuos, kurie bus priverstinai gydomi?

Ir antras dalykas, norėjau paklausti. Ar mes manome, kad tą dalyką, šitą priklausomybės problemą reikėtų spręsti atskirais fragmentais, ar reikėtų tiesiog ieškoti kompleksinių priemonių nuo darželinukų iki ugdymo, švietimo ir pasekmių šalinimo, tvarkymo? Labai ačiū.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDPF). Ačiū. Jeigu mes dabar žiūrime iš tikrųjų į prevenciją, į tai, kad reikia kompleksinių priemonių, tai visiškai teisingai. Apie tai mes ir pradėjome kalbėti. Alkoholio kontrolės įstatymo projektas, ne projektas, dabar jau įstatymas, kuris įsigalios, labai daug kompleksinių priemonių numato. Be abejo, kaip aš sakiau, visa bendruomenė, kur gyvena žmogus, pradedant mokyklomis, darželiais ir t. t., turi padėti šeimai ir padėti tiems ligoniams, kurie yra priklausomi, ir švietėjiška veikla, įtraukiant į kultūrinę veiklą ir t. t.

Dabar, jeigu mes kalbėsime... Jūs sakote, mes turime penkis priklausomybių ligų centrus. Taip, mes turime penkis. Gerai dirbančius mes turime tik du. Galbūt vieną, kuris dirba tikrai tinkamai. Kitiems trims, aš turiu omeny Panevėžio, Klaipėdos ir Šiaulių, tikrai reikėtų pasitempti, kadangi nueita kitu keliu, tai yra mokamomis paslaugomis. Bet neužmirškime, kad mes turime 117 psichikos sveikatos centrų Lietuvoje, ir pradinis darbas turi būti šiuose centruose. Mes turime vien Naujosios Vilnios psichiatrijos ligoninę, kur iš esmės ir gydomi šitie asmenys, kur, jeigu aš neklystu, yra virš 300 vietų, ir iki 500 vietų, kaip diskusijose ir bendraujant kalbėjo direktorius, ten gali būti. Mes turime kiekvienoje regioninėje ligoninėje psichiatrijos skyrius, kur daugiausia yra gydomi šitie asmenys, turintys psichikos negalią, tikrą psichikos negalią, nepriklausomybių problemą, nes tai irgi yra psichikos negalia.

PIRMININKĖ. Kolege, dėkoju.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDPF). (...) yra mažiau, negu gydomų nuo priklausomybės nuo alkoholio.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Iš tiesų matyti, gerbiamoji pranešėja, noras nukreipti visus gydyti priverstinai, bet aš norėčiau paprastesnį klausimą. Aš neįmanoma visų šitų technologijų surašyti į įstatymų lydimuosius aktus? Suprantu, kad Seimo nariai nori rašyti daug įstatymų, bet galbūt įstatymų lydimaisiais aktais kai kuriuos dalykus būtų galima sureguliuoti, nebūtina rašyti įstatymų. Ačiū.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDPF*). Gerbiamasis kolega, žinokite, man nesinori labai daug rašyti, gal dabar jūs čia pirmoje kadencijoje ar sugrįžę norite daug rašyti. Įstatymų lydimųjų aktų neskaito net specialistai. Iš tikrųjų psichikos sveikatos centrų darbuotojai sako, kodėl negali būti sudėliota, kaip iš tikrųjų mes turime dirbti ir kad žmonės žinotų, kur kreiptis ir kokia paslauga kur yra suteikiama. Tai ir yra siekis taip padaryti.

PIRMININKĖ. Klausia V. Sinkevičius. Nėra salėje. Tuomet prašau – V. Čmilytė-Nielsen.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN (*LSF*). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiamoji pranešėja, norėčiau jūsų paklausti. Pagal šiuo metu galiojantį Psichikos sveikatos priežiūros įstatymą nustatytos tik dvi priežastys, kada galima hospitalizuoti priverstinai. Taigi tais atvejais, kai pacientas turi psichinę ligą ir kelia pavojų savo sveikatai arba kitų žmonių gyvybei. Jūsų siūloma pataisa, siūlymas vis dėlto verstų vadovautis pakankamai subjektyvaus pobūdžio kriterijais. Norėčiau tiesiog paklausti, ar, jūsų nuomone, toks jėgos metodas yra proporcingas, ar atitinka proporcingumo principą? Ačiū.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDPF*). Žinote, iš tikrųjų Teisės departamento išvadose tai yra parašyta, buvo daug svarstyta. Iki jėgos panaudojimo, iki priverstinio yra visas kelias, kur galima nueiti pradiniam etape, jeigu žmogus sutiks pats. O jeigu jam pagalba bus taikoma tinkamai, tai apie 30 %, tai yra net kurie koduojami, kiek žinau, dabar pristabdyta, bet savivaldybių seniūnai, lankantis seniūnijose, sakydavo, kad tai kategorijai žmonių padedame. O paskutinis yra priverstinis gydymas. Aš manau, tas, kas dirba kaimiškose vietovėse, savo vienmandatėse rinkimų apygardose, gali pasakyti, kad vertinant proporcingumo principu, jeigu priverstinai teks gydyti, sakykime, 10 tūkst., bet bus išgelbėta 150 tūkst. šeimų, mamų, dukterų, aš čia taip jau... Žinokite, iš tikrųjų, sako, iki 40. Aš tuo netikiu. Iki 30 % tinkamai organizuojant pagalbą galima grąžinti prie normalaus gyvenimo būdo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Pateikimui skirtas laikas baigėsi. Kolegos, yra norinčių kalbėti prieš teikiamą įstatymo projektą. Pirmoji – A. Širinskienė. Prašom. Motyvai prieš.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Tiesiog man keistai atrodo bandymai jau trečią kartą (rytoj ketvirtą kartą turėsime bandyti) įteisinti priverstinį gydymą, nes, išskyrus Sovietų Sąjungą, man neteko žinoti, kad kita valstybė turėtų panašius gydymo metodus.

Dėl projekto yra labai daug teisinių problemų. Teisės departamento išvada iš esmės yra tris kartus ilgesnė, gal net keturis kartus ilgesnė, negu pats projektas. Neaiškūs kriterijai priverstinės hospitalizacijos. Pavyzdžiui, mano užduotas klausimas. Tai yra mėnuo. Kaip mes išmatuosime? Vėlgi gydytojas bus priverstas vertinti finansinius giminaičių nuostolius. Kaip jūs įsivaizduojate gydytojo galimybes įvertinti tos šeimos finansinius nuostolius? Ar mes bankų sąskaitas turėsime pateikti ir gydytojas turės teisę reikalauti?

Iš tikrųjų atsiranda problemų su priklausomybių diagnostika, nes pagal projektą galės diagnozuoti šeimos gydytojas. O pagal Psichikos sveikatos priežiūros įstatymą psichikos ligą gali diagnozuoti tik gydytojas psichiatras, patvirtinti galutinę diagnozę.

Atsiranda naujadarų, savo klausimu bandžiau išsiaiškinti. Pacientų klubai – kas tai yra? Aš manau, mes tikrai jų negalime tapatinti su anoniminių alkoholikais, nes anoniminių alkoholikų veikla yra pagrįsta savanoriškumo principu. Iš esmės mes juos sugriautume, jeigu į priverstinio gydymo sistemą įrašytume kaip tokius.

Tikrai negalėsiu balsuoti už ir manau, kad iniciatoriai tikrai turėtų ką tobulinti, jeigu nori kurti tokią sistemą.

PIRMININKĖ. Kolegos, apsisprendžiame po pateikimo. Kas pritariate, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Deja, įstatymo projektui nėra pritarta. Už – 10 Seimo narių, prieš balsavo 14, susilaikė 42. Teikiamam įstatymo projektui po pateikimo nėra pritarta. Kolegos, ką darysime? Tobulinsime ar atmesime? Tobulinsime. Bendru sutarimu. Dėkoju.

Kolegos, numatytas posėdžio laikas baigėsi, bet turėtume pasitarti, ar pritartume mano siūlymui pratęsti posėdį 45 minutes. (*Balsai salėje*) Balsuojame. Prašom balsuoti. Kas už, vadinasi, posėdį baigtume 19 val. 25 min. (*Balsai salėje*) Bet baigtume visą darbotvarkę. Prašom balsuoti.

Vis dėlto dauguma nusprendė, kad posėdžio laikas yra pratęsiamas: už balsavo 42, prieš – 21, susilaikė 4. Taigi tęsiame darbą.

18.40 val.

Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-756 (pateikimas)

Kviečiu R. Martinėlį pateikti Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-756. Prašom.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamieji kolegos, noriu pristatyti Pensijų kaupimo įstatymo 21 straipsnio pakeitimo įstatymą. Jo esmė yra, kad teisę gauti pensijų išmoką iš pensijų fondų įgyja statutiniai valstybės tarnautojai, sulaukę pensijos pagal tarnybos stažą. Būtų liečiamas antrosios pakopos kaupimas. Kreipėsi ne vienas statutinis valstybės tarnautojas, sulaukęs pensinio amžiaus pagal stažą valstybės tarnyboje, su pagrįstomis pretenzijomis, kad, išėję į pensiją ir niekur nedirbdami, negauna pensijų fondų išmokų, nes neturi teisinio pagrindo kreiptis, kad išmokėtų sukaupą sumą. Tuo tarpu pensijų kaupimo fondai nuolat nuskaičiuoja sukauptas lėšas, administravimo mokesčių, nors sukauptos lėšos naudojamos investicijoms. Taip buvusių statutinių valstybės tarnautojų sukauptos lėšos mažėja, jiems pasinaudoti sukaupta pensija nėra galimybių. Projekto esmė yra, kad galėtų kreiptis dėl antrosios pakopos išmokų.

Yra Teisės departamento išvada, kad neprieštarauja Konstitucijai ir valstybės, savivaldybių biudžeto ar kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos nebus naudojamos, „Sodra“ atliekant šį pakeitimą nedalyvauja, neliečiama, nes tai yra antrosios pakopos fondai, pavyzdžiui, kaip „Avivos“ draudimas. Trumpai esmė yra tokia.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti R. J. Dagys. Prašom.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Aišku, idėja svarstyтина plačiąja prasme, bet vis tiek turbūt tai yra antrosios pensijų pakopos tam tikri pakeitimai iš principo. Manytume, kad dėl šio jūsų projekto yra būtina Vyriausybės išvada.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Aš manyčiau, kadangi iš principo tai yra privačių kaupimo fondų sritis, čia Socialinio draudimo fondas nedalyvauja ir iš principo nereikia jokių valstybės ar savivaldybių, ar kitų institucijų, sakykime, valstybės, dalyvavimo šitame, pinigai niekur nepaimami iš valstybės fondų, tai tiesiog manau, kad galbūt nėra būtina Vyriausybės išvada, nes nėra tokio objekto, kad...

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Po pateikimo už nori kalbėti R. J. Dagys. Prašom.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, aš noriu pataisyti pateikėją. Antroji pakopa yra ta pati valstybinė pakopa, tik mes atidavėme jos administravimą privatiems fondams. Bet pačiame tame įstatyme yra galimybė jį administruoti lygiai taip pat ir valstybei su tam tikra kaupimo bendrove. Tiesiog administruoja privatūs fondai, privačios bendrovės, bet galima ją organizuoti kitaip. Tai vis tiek yra valstybės pensijų sistema, tai yra mūsų priedėlis prie pensijos, kuris kaupiamas iš esmės „Sodros“ 2 % sąskaita, todėl aš tikrai apeliuoju į tai, kad vis tiek Vyriausybės išvada dėl tokio svarbaus apsisprendimo turi būti, nes tai yra sudėtinė mūsų dalis. Jeigu tie fondai, kas nors subankrutuos dėl ko nors, tai valstybė dengs tą riziką. Mes turime tą įvertinti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, aš suprantu, kad po pateikimo mes galime bendru sutarimu? Taip. Ir prašome Vyriausybės išvados. Prašom per šoninį mikrofoną V. Gailių.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū. Gerbiama posėdžio pirmininke, prašau priimti mano nusišalinimą, nes esu pensininkas.

PIRMININKĖ. Jau sykį mūsų Etikos ir procedūrų komisija yra išaiškinusi, kaip dėl šių klausimų turi elgtis visi, kuriems sukako pensinis amžius. Kadangi čia yra ne mūsų, Seimo narių, pensininkų, o visų klausimai, tai nėra būtina.

Kolegos, pritariame po pateikimo. Pagrindinis komitetas svarstomu klausimu yra Socialinių reikalų ir darbo komitetas, prašoma Vyriausybės išvados, siūloma svarstymo data yra Seimo rudens sesija.

18.46 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Valstybės istorinės atminties komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIII-P-582(3) (pateikimas)

Kitas rezervinis klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Valstybės istorinės atminties komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIII-P-582(3). Pranešėjas – Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas E. Jovaiša. Prašom.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, jūsų dėmesiui jau trečiasis variantas. Yra gautos Seimo Teisės departamento išvados. Noriu pasakyti, kad jos yra redakcinio pobūdžio dėl perteklinių dalykų. Tik vienu atveju yra dėl ekspertų grupių sudarymo. Mes turime tokią teisę pagal įstatymą, bet šiuo atveju mes kalbame apie ekspertų grupės sudarymą. Taigi yra atsižvelgta į Teisės departamento išvadą ir ši komisija būtų suformuota tokios sudėties: A. Anušauskas, A. Gumuliauskas, J. Imbrasas, E. Jovaiša, V. Juozapaitis, J. Narkevičius, I. Šiaulienė, S. Tumėnas, P. Urbšys.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti trys Seimo nariai. O, jau keturi. Pirmasis klausia J. Razma. Prašom, kolega.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, ar šios komisijos veiklos kryptys, turinys nesisuks su kitos tokios panašios komisijos, kur taip pat dalyvauja visuomenės atstovai, Lituanistikos paveldo ir kitų dalykų? Jūs puikiai žinote turbūt apie tą komisiją. Ar tikrai nebuvo galima čia vienai komisijai visus tuos klausimus sujungti ir spręsti?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Aš galvoju, kad tai yra ganėtinai skirtingi dalykai. Tą galėtų paliudyti I. Degutienė. Jau vien dėl to, kad mes čia dėl istorinės atminties įamžinimo strateginių kryptių ir veiksmų planų, atmintinų metų ir kitų minėjimų, susijusių su istorine atmintimi, istorijos paveldo atminimo įprasminimo ir jo įgyvendinimo klausimų. Manau, kad dėl turinio mes turime savo labai akivaizdžią nišą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia P. Čimbaras. Prašom.

P. ČIMBARAS (LSDPF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš norėčiau paklausti pranešėją. Čia dėl tų straipsnių, kur rašoma, kad rūpinsis istorijos paveldo atminimu ir įprasminimu. Aš norėčiau paklausti, ar tai bus įprasminimas paveldas, ar atminimas?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Kiekvienas paveldas yra atminimo ženklas ir įprasminsime mes iš tikrųjų atminimą.

PIRMININKĖ. Klausia A. Anušauskas. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, kadangi anksčiau komisijoje dalyvavo ekspertai, dabar, kiek supratau, dėl Teisės departamento išvadų tų ekspertų neliko, kaip bus pasitelkiami, kokių būdu tie ekspertai bus pasitelkiami į komisiją?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Aš norėjau pasakyti ir paminėjau, matyt, nelabai aiškiai. Pasakiau, kad Seimo departamento yra tarsi perteklinis, bet mes manome, kad vis dėlto komisiją turi sudaryti ekspertai. Čia yra kalbama apie ekspertines grupes. Mes turėsime iš visuomenės atstovų, iš profesionalių įstaigų ekspertus, kurie mums padės rengti štai šituos svarbius projektus minėtais klausimais. Mes sudarysime grupes, jie turės mums nurodyti kryptis kaip ekspertai ir pateiks mums svarstyti. Štai toks yra darbo planas, nes kitaip, jeigu mes, Seimo nariai, pradėsime kiekvienoje komisijoje dirbti, tai mes nespėsime daryti kitų savo darbų. Todėl norime, kad šalia būtų ekspertų grupės kaip patarėjai mums. Tai būtų profesionalu ir, sakyčiau, gana efektyvu.

PIRMININKĖ. Ir paskutinis klausia E. Zingeris. Prašom.

E. ZINGERIS (TS-LKDF). Gerbiamas pirmininke, mielas Eugenijau, nekyla jokių abejonių dėl šios komisijos puikių, gerų intencijų ir tų žmonių, kurie yra šioje komisijoje, puikios pasiruošimo atlikti papildomai svarbų istorijos metmenų grąžinimo ir moralinių atsparos taškų grąžinimo į lietuvių tautos sąmonę, kuri 50 metų buvo blokuojama. Viena iš tų dalių yra netekusi savo atstovavimo, karo metu žuvo ir ji dabar Lietuvoje nėra politinis faktorius per rinkimus. Tie žmonės, kurie buvo suvaryti į duobes miesteliuose ir miestuose, yra bebalsiai. Ar mes toje komisijoje turėtume galimybę, dar papildomai grįžę prie šio klausimo, turėti pamąstymus jums puikiai žinomu, turbūt pakankamai svarbiu Lietuvos istorijai klausimu, susijusiu su masinėmis žudynėmis Lietuvoje, juo labiau kad tų žmonių įnašas yra didžiulis? Ačiū.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Labai ačiū. Labai teisingas ir jaudinantis klausimas. Kadangi jau buvo tokia seniūnų valia sudaryti iš devynių grupę ir pagal seniūnų valią buvo paskirstytos kvotos, visa tai buvo įgyvendinta. Aš manau, jeigu mums pavyktų priimti šitą projektą, tada mes tikrai visi inicijuosime papildomą, pavyzdžiui, jūsų, gerbiamas Emanueli, įtraukimą į šitą komisiją, nes jūs būtumėte čia labai naudingas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visų Seimo narių klausimus. Kolegos, ar po pateikimo galime bendru sutarimu? Galime. Taigi pritariame bendru sutarimu.

Pagrindiniu komitetu lieka Švietimo ir mokslo komitetas.

18.53 val.

Seimo nutarimo „Dėl Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIII-829 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIII-829. Pateikimo stadija. Pranešėjas – R. Karbauskis. Prašau. Ar J. Džiugelis? Prašom pateikti komisijos sudarymo projektą.

J. DŽIUGELIS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Kolegos, šiandien turime neeilinę dieną, kai galime atsigręžti į dešimtadalį Lietuvos gyventojų, piliečių, nes būtent tiek žmonių Lietuvoje turi negalią. Apie 300 tūkst. žmonių Lietuvoje turi negalią ir jų šeimos narių klausimus spręstų ši komisija. Komisija yra sudaryta iš kiekvienos frakcijos po narių, todėl kviečiu jus pritarti šiai komisijai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori klausti keturi Seimo nariai. Pirmasis klausia J. Razma. Prašom.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiamasis pranešėjau, ar ši iniciatyva nerodo, kad Socialinių reikalų ir darbo komiteto vadovai – gerbiama A. Sysas ir kolega T. Tomilinas yra nedėmesingi neįgaliųjų reikalams, kad reikia kurti atskirą komisiją? Jeigu mes laikysimės tokios praktikos, kad norime kokiems nors jautriems konkrečiam komiteto klausimams parodyti išskirtinį dėmesį, tai galbūt, sakykime, netrukus turėtų gimti iniciatyva įkurti Pensininkų reikalų komisiją, nes turbūt visi suvoksime, kad pensininkų socialinė padėtis tikrai yra blogai išspręsta, taip pat nepakanka dėmesio. Kaip čia yra? Kodėl komitetas nesusitvarko su tomis problemomis ir, matyt, neparengia reikiamų teisės aktų, kaip reikiant nepasirūpina?

PIRMININKĖ. Prašom atsakyti.

J. DŽIUGELIS (*LVŽSF*). Ne, ši iniciatyva nėra dėl to, kad komitetas nesusitvarko. Tiesiog reikia suprasti, kad šis komitetas negali rūpintis... Sakykime, neįgaliųjų klausimai yra ne tik šio komiteto prerogatyva. Užduočiau klausimą, ar neįgalieji neserga, ar neįgaliesiems nereikia eiti į švietimo įstaigas? Supraskite, komisija tikrai atliks parlamentinę kontrolę visų departamentų ir ministerijų, kurios yra atsakingos už Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimą Lietuvoje. Todėl ši komisija būtina Lietuvai.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, iš tiesų, jeigu nuo komisijų skaičiaus priklausytų gyvenimo lygis vienos ar kitos grupės, tai galėtume sukurti po komisiją dėl vieno ar kito atvejo. Deja, daugiausia priklauso nuo finansų ir valstybės galimybės skirti finansų tam tikram sektoriui. Iš tiesų tokios komisijos paprastai kainuoja. Nežinau, galbūt nebus finansuojamas pats komisijos pirmininkas, bet administraciniai resursai vis tiek reikalingi. Aš norėčiau paklausti, kokie tos komisijos kaštai su visomis išlaidomis? Ačiū.

J. DŽIUGELIS (*LVŽSF*). Komisijos kaštai, ko gero, nėra tokie kaip naują infrastruktūrą kurti Lietuvoje. Mes kalbame apie komisijos sudarymą iš dešimties Seimo narių, kurie nori dirbti šioje komisijoje. Tie kaštai iš tikrųjų yra labai maži. Tiesą pasakius, aš net nežinau, kiek komisijos pirmininkas už tai galėtų gauti, ir komisijos nariams tokių klausimų net nekilo, nes čia, ko gero, yra vertybinis klausimas, kad tie dalykai – būtent Lietuvos tarptautiniai įsipareigojimai pajudėtų Lietuvoje. Turiu atkreipti dėmesį, kad Lietuva yra ratifikavusi Neįgaliųjų teisių konvenciją 2010 metais, ir praeitais metais Lietuva teikė alternatyviąją ataskaitą Jungtinėms Tautoms. Bemaž iš 60 pastabų Lietuvai tik trys buvo įvertintos teigiamai. Tai rodo, kad per 27 nepriklausomybės metus Lietuva labai mažai deda pastangų neįgaliųjų problemoms spręsti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia A. Anušauskas. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, aš ne prieš komisiją, nors puikiai suprantu, kad žmonės, dirbantys Seime, būdami kelių komisijų nariais, o jų darbo laikas kaip paprastai sutampa, susiduria su problemomis eidami į vienas ar kitas komisijas. Šiuo atveju tai irgi bus problema.

Nutarimo 4 straipsnyje yra tokie žodžiai „prašyti Seimo kanclerės skirti komisijos sekretorę“. Jeigu jau patvirtiname komisiją, tai, aišku, mes įpareigojame Seimo kanclerę skirti žmogų, kuris atsakingas už komisijos darbų tvarkymą. Tiesiog dėl to paties žanro kartais atrodo, kad kanceliarija vadovauja Seimui, o ne Seimas kanceliarijai.

J. DŽIUGELIS (LVŽSF). Suprantu, aciū už pastabas. Iš tikrųjų prašymas ne diktatoriaus ranka buvo rašytas, todėl prašau, o ne reikalauju.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir paskutinis klausiantis R. J. Dagys. Prašom, kolega.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, kaip teikęs būdamas ministru šią konvenciją ratifikuoti, puikiai suprantu, kad tai yra gana kompleksinis požiūris. Motyvai iš šios pusės aiškūs, bet žiūrint iš mūsų Seimo statuto ir mūsų Seimo darbo specifikos, mes kuriame tas papildomas komisijas, kurios iš principo yra papildomas žmonėms darbas, ir tas dėmesys, aišku, tose komisijose yra kur kas mažesnis negu pagrindiniame komitete. Tai yra realija, galbūt ten pirmininkas tikrai šiek tiek aktyvesnis būna.

Jeigu žiūrėtume pagal siekiamą rezultatą, ar nebūtų vis dėlto prasmingiau plėsti Socialinių reikalų ir darbo komitetą ir jame kurti tam tikrą struktūrą – pakomitetį, kuris rūpintųsi, aišku, su visomis komiteto galiomis, visu personalu ir patarėjais, su viskuo? Tai, mano galva, būtų ženkliai rezultatyvesnis būdas, negu dabar mes sukursime komisiją, nes tų komisijų įtaka, kaip rodo ilgametė praktika, nėra tokia didelė mūsų priimamiems sprendimams, o apsiriboja daugiau deklaracijomis. Ar jūs svarstėte šitą variantą?

J. DŽIUGELIS (LVŽSF). Šito varianto nesvarstėme. Aš tikrai galiu patikinti, kad komisija yra kuriama būtent tam, kad ypač didelis dėmesys būtų skiriamas dešimtdaliui Lietuvos piliečių, kaip ir sakiau.

Dar noriu pakartoti, kad neįgaliųjų temos nėra vien tikrai vienos ministerijos ar vieno komiteto klausimai. Todėl čia reikia kompleksinio požiūrio, reikia tarpžinybinio bendradarbiavimo. Dėl to ir yra šita iniciatyva kurti šią komisiją. Ji aktyviai veiks. Manau, tada Lietuva galės tikrai daryti tuos darbus, kuriuos yra įsipareigojusi.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Atsakyta į visus klausimus. Ar, kolegos, galime bendru sutarimu pritari, ar norite balsuoti? Balsuojame. Prašau balsuoti. Kas pritariate, – už, kas turite kitą nuomonę, – balsuojate prieš arba susilaikote.

Už balsavo 55 Seimo nariai, susilaikė 5, prieš nėra. Po pateikimo Seimo nutarimui yra pritar-ta. Pagrindiniu komitetu skiriamas Socialinių reikalų ir darbo komitetas.

19.03 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-35 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Savižudybių ir smurto prevencijos komisijos sudarymo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektas Nr. XIIIIP-831 (pateikimas)

Rezervinis penktas klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-35 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Savižudybių ir smurto prevencijos komisijos sudarymo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektas Nr. XIIIIP-831. Pranešėjas – R. Karbauskis.

Dėl vedimo tvarkos – J. Razma. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Mes manome, kad tai yra politiškai gana svarbus klausimas ir būtų gerai, kad ir visuomenė girdėtų šį svarstymą. Todėl frakcijos vardu mes prašome pertraukos iki kito posėdžio. Nepritariame, kad štai tokie opozicijos teisės pažeidžiantys projektai būtų nukeliami į vakarą, kai jau niekas nebegirdi, niekas nebeseka. (*Balsai salėje*) Tuo labiau kad ir posėdžio laikas yra seniai pasibaigęs.

PIRMININKĖ. Kolegos, yra prašymas daryti pertrauką. Reikia balsuoti. Prašau balsuoti dėl pertraukos iki kito posėdžio. Kas už pertrauką, balsuojate už, kas prieš, balsuojate prieš.

Už – 19, prieš – 43, susilaikė 2. 45. Yra penktadalio. Vadinasi, pertrauka iki kito posėdžio.

19.05 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Smurto ir savižudybių prevencijos komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIIIIP-832(2) (pateikimas)

Rezervinis šeštas klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Smurto ir savižudybių prevencijos komisijos sudarymo“ projektas Nr. XIIIIP-832(2). Pranešėjas – R. Karbauskis. Prašau į tribūną. (*Balsai salėje*) Nėra logikos, ar ne? Bet buvo prašyta tik dėl vieno klausimo pertraukos. Prašom pateikti. (*Triukšmas salėje*)

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamoji pirmininke, aš manau, kad ir pats pranešėjas nebūtų linkęs kurti naujos komisijos, jeigu nebūtų sprendimo dėl pirmosios. Šiuo atveju elkimės logiškai.

PIRMININKĖ. Galioja dėl abiejų.

J. RAZMA (TS-LKDF). Laikykite, kad tai susiję klausimai.

PIRMININKĖ. Laikykite. Ačiū. Kolegos, kiek žinau, dėl rezervinio septinto klausimo, dėl Seimo energetikos komisijos nuostatų patvirtinimo, nėra pranešėjo.

19.06 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą“ projektas Nr. XIIIIP-814 (pateikimas)

Lieka du paskutiniai klausimai. Rezervinis aštuntas klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą“ projektas Nr. XIIIIP-814.

Pranešėjas – V. Gailius. Prašom į tribūną.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, šių metų gegužės 24 dieną bendro Antikorupcijos komisijos ir Audito komiteto posėdžio metu buvo išklausyta Valstybės kontrolės ataskaita ir apsispręsta dėl iniciatyvos suteikti Seimo Antikorupcijos komisijai laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimus ištirti elektroninės sveikatos sistemos kūrimo etapus.

Jums pateikiu nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos įgaliojimų suteikimo Seimo Antikorupcijos komisijai ir pavedimo atlikti parlamentinį tyrimą“ projektą. Nutarimo atsiradimą sąlygojo audito ataskaita, kurioje aptarti visi trys bandymai įdiegti elektroninę sveikatos sistemą Lietuvoje. Pirmas bandymas 2005–2006 metais. Pasaulio banko, Europos Sąjungos investicijos kartu su valstybės biudžeto ir kitų šaltinių – 4, beveik 5 mln. eurų. Antras bandymas – 2007–2008 metai, beveik 5 mln. eurų Europos Sąjungos paramos kartu su biudžeto lėšomis. Trečias bandymas – 2012–2015 metai, jau kalbama apie 30 mln. eurų. Žiūrėdami į kitą finansinę perspektyvą, ar bandome dar kartą, ar bandome išsiaiškinti, kokios priežastys lėmė, kad ne visa apimtimi šiandien mes naudojamesi šia sistema?

Valstybės kontrolė atkreipė dėmesį į tai, kad iš esmės sistemos atsiradimą sąlygoja ne veiklos poreikiai, o finansavimo galimybės – yra pinigų, reikia juos išleisti. Kuriant tolesnius sveikatos sistemos plėtros planus, kartojamos ankstesnio laikotarpio klaidos: trūksta kokybinių kriterijų, nesukurti sistemos naudojimo, skatinimo, sankcijų mechanizmai, planuojami nepasiteisinantys telemedicinos sprendimai, nepakankamai užtikrintas nacionalinių ir regioninių projektų koordinavimas, projektai vykdomi laikantis ne visų teisės aktuose nustatytų informacinės sistemos gyvavimo ciklo etapų, atskiri finansavimai skiriami panašius sprendimus realizuojantiems regioniniams projektams.

Ir pati sistema turi trūkumų. Galutiniai vartotojai dėl sistemos netobulumo ir ydingumo nenoriai naudoja šią sistemą. Iš esmės neišvadytos priežastys iki šiol, nors nuo pat pirmojo etapo parlamentinės kontrolės mechanizmai veikia, tačiau ne visai, ir mes šiandien neturime atsakymų,

kodėl šita sistema tinkamai neveikia, o kaip jau minėjau, asignavimų panaudota daug ir atsakomybės nėra.

Esu pasiruošęs atsakyti į jūsų klausimus.

PIRMININKĖ. Pirmasis klausia A. Kubilius. (*Balsas salėje: „Nėra.“*) Nėra. R. Martinėlis. Prašom.

R. MARTINĖLIS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Pranešėjas puikiai ir išdėstė visą problemą, kad pirmas ir antras NESS'as neveikia, trečias projektas iš tikrųjų veikia su trikdžiais. Aš noriu paklausti dėl trečio projekto vertinimo rezultatų, kadangi iki 2020 metų vertinami trečiojo etapo rezultatai, tai galbūt būtų, sakykime, tarpinių rezultatų vertinimas, nes tie rezultatai bus vertinami iki 2020 metų?

Iš tikrųjų pagrindinė problema – tai ESPBI bendradarbiavimo infrastruktūros sukūrimas, kuris veikia, tiksliau, neveikia per Registrų centrą, ir funkcionalumai to projekto, kad ir trečio, pirmi du visai neveikia, tik autonominiu lygiu, veikia pačių įstaigų viduje ir nėra ryšio. Tai iš tikrųjų labai didelė problema. Pritardamas komisijos sukūrimui, noriu pakviesti visus, kad pritartų ir palaikytų. Tikrai mano būtų toks klausimas dėl tų rezultatų siektinumo, kadangi vertinimas vyks ilgesnį laiką, tai čia daugiau galbūt būtų procedūriniai dalykai.

V. GAILIUS (*LSF*). Taip, gerbiamas kolega, jūs, kaip medikas, pasakėte priežastis, kodėl reikia išsiaiškinti mano paminėtas aplinkybes, ir, formuodami klausimą, mes atsižvelgiame į jūsų išsakytas abejones ir netraktuojame, ir nedarome išankstinių išvadų, neformuojame nuostatos, kad sistema visiškai neveikia. Ačiū jums už palaikymą ir už klausimą.

PIRMININKĖ. Klausia D. Kaminskas. Prašom.

D. KAMINSKAS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamasis prelegente, o jums nekeista, kad su-naudojus tokias lėšas ir Valstybės kontrolei jau du kartus konstatavus, kad tai buvo probleminiai, net neanalizuojama, dėl ko, nesėkmių priežastys, negalint atmesti ir galimai nusikalstamų veikų, iš tikrųjų nebuvo nė vieno atsakingo asmens ar institucijos?

V. GAILIUS (*LSF*). Taip, turbūt tai irgi bus, jeigu bus patvirtintas Seimo nutarimas, mūsų komisijos uždavinys įvertinti ir kontrolės institucijų veiksmus. Mes kalbame apie Europos Sąjungos lėšų panaudojimą, tai logiška, kad tai yra atitinkamos agentūros kompetencijos sritis. O kaip minėjau, vykdant parlamento kontrolę ne kartą buvo parlamento iniciatyvų gauti teisėsaugos vertinimą. Turbūt mums bus galimybė susipažinti ir su argumentais, kodėl nebuvo vertinta, kodėl nebuvo įžvelgtas vienoks ar kitoks galimas nusikalstamos veikos epizodas.

PIRMININKĖ. Klausia V. Rinkevičius. Ar atsakote?

V. RINKEVIČIUS. (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamasis pranešėjas, iš principo pritariu, kad reikia ištirti tokius dalykus, kurie atrodo nelabai skaidrūs, ir sistema neveikia. Bet vis dėlto Seimo nariai neturi turbūt tyrimo kompetencijos ir praktikos, ir patirties. Ar ne geriau pavesti Specialiųjų tyrimų tarnybai, kuri galėtų iš karto patraukti atsakomybėn kaltus už tai? Tuo labiau politinės atsakomybės... Tai buvo praeityje, jau iš ko nors reikalauti sudėtinga, dabar tikrai galime baudžiamosios, administracinės ar kažkokios atsakomybės... Kaip jums atrodo, ar nebūtų efektyviau toks kelias, kad mes kreiptumės į STT, prašydami ištirti?

V. GAILIUS (*LSF*). Tai nėra projektas, kuris iš esmės jau daro išvadą, kad yra padaryta nusikalstama veika. Aš neatmetu galimybės, jeigu komisija per tyrimą nustatys atskirus galimus nusikalstamos veikos epizodus, jeigu nebus suėję patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminai, komisijos sprendimu kreiptis į teisėsaugos instituciją ir atlikti vertinimą, bet palikti šią situaciją neįvertintą, aš manau, būtų neatsakinga. Mano nuomone, tai iš tikrųjų yra parlamentinės kontrolės objektas, parlamentinės kontrolės turint tam tikrus specialius įgaliojimus. Ačiū už klausimą.

PIRMININKĖ. Klausia R. J. Dagys. Prašom.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiamas pirmininke, ar jums neatrodo, kad šitas tyrimas turėtų įvesti tam tikrą praktiką ir mūsų Seimo, kaip kontrolės institucijos, vaidmens? Aš puikiai atsimenu visus etapus, nes bent dviejuose teko pačiam dalyvauti, kai Seimo Antikorupcijos komisija yra padariusi labai aiškias išvadas, kad lėšos panaudotos neefektyviai, buvo paprašyta visą tą dalyką įvertinti, nedaryti klaidų, buvo pažadėta, ir niekas nepadaryta. Po antrojo etapo buvo tas pats – vėl įvertinti, nedaryti klaidų, išaiškinti, kas priėmė tuos sprendimus, ir trečiame etape, žiūrime,

vėl panašiai vyksta visi tie dalykai, o atsako faktiškai jokio, reakcijos į Seimo kontrolę nėra. Tai man atrodo, vieną kartą turbūt reikėtų baigti su tais precedentais, kai tiesiog ignoruojama Seimo, kaip parlamentinės kontrolės institucijos... Nėra jokios reakcijos galutiniame etape.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiamas kolega, už papildomus argumentus, kurių taupydamas jūsų visų laiką neišsakiau. Jūsų argumentai patvirtina mūsų siekį, kad tokia komisija būtų sudaryta.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Po pateikimo argumentus už nori išsakyti J. Razma. Prašau.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų jau ne pirmą kadenciją dėl e. sveikatos projekto tęsiasi viešos diskusijos, dėl to, kiek ta sistema veikia, neveikia, kas čia kaltas. Tai gal tikrai vieną sykį reikia padėti tašką, tai padaryti. Antikorupcijos komisijai tikrai nepakenks tie specialūs įgaliojimai tam, kad būtų galimybė apklausti ir išsikviesti į posėdį privačius asmenis, kad būtų jiems atitinkamos pareigos, todėl aš kviečiu pritarti ir laukti komisijos konkretaus atsakymo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, gal bendru sutarimu galime pritarti? (J. Razma: „Balsuojam!“) Balsuojam. Prašau, balsuojame. Kas pritariate, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote. Balsavimas pradėtas.

Balsavo: už – 59 Seimo nariai, prieš – 1, susilaikiusių nėra. Po pateikimo pritarta. Yra Teisės departamento pastabų, aš manau, kad Antikorupcijos komisija pati iki svarstymo šį klausimą detalai sutvarkys ir pristatys. Ir per dešinę mikrofoną – A. Širinskienė. Prašau.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš dėl vedimo tvarkos. Kada mes svarstėme Istorinės atminties komisiją, Neįgalųjų komisiją, buvo numatyti ne tik pateikimai, bet svarstymai ir priėmimai. Tai aš tiesiog siūlyčiau grįžti prie tų klausimų ir, kaip numatyta, priimti tuos sprendimus.

PIRMININKĖ. Deja, kolege, negalėsime – Statutas numato trijų valandų pertrauką. Šiandien nieko nebus.

19.19 val.

Seimo protokolinio nutarimo „Dėl Donato Jančaro peticijos“ (projektas Nr. PNP-21) priėmimas

Ir baigsime šios dienos darbotvarkę Seimo protokoliniu nutarimu „Dėl Donato Jančaro peticijos“ (projektas Nr. PNP-21). Pranešėjas – P. Čimbaras. Jis jau tribūnoje. Prašau.

P. ČIMBARAS (LSDPF). Ačiū. Ačiū, pirmininke. Gerbiamieji Seimo nariai, pristatau D. Jančaro peticiją „Dėl prievolės registruoti šunis, kates ir šeškus Gyvūnų augintinių registre“. Balsuojant, kad reikia tenkinti peticijoje pateiktą pasiūlymą, komisijos nariai 4 buvo už, prieš (...), 1 susilaikė, todėl balsai pasiskirstė po lygiai, pirmininko balsas buvo lemiamas, buvo atmesta.

Pagrindiniai tokio sprendimo argumentai yra tokie, kad gyventojai turi teisę patys savanoriškai nuspręsti, ar jie nori registruoti savo augintinius, ar ne, kad būtina šviesti visuomenę ir didinti jos sąmoningumą, tinkamai prižiūrėti savo augintinius.

Taip pat būtina paraginti savivaldybes aktyviau ir atsakingiau spręsti šunų, kačių ir kitų augintinių priežiūros, laikymo kontrolės problemą. Minėtų gyvūnų ženklinimas sukelia nemažai nepatogumų, ypač nepasiturintiems, vyresnio amžiaus, nuošalių vietovių žmonėms. Šiuos gyvūnus tenka vežti į veterinarijos kliniką arba kviesti veterinara į namus, o tai brangiai kainuoja, todėl prašau pritarti komisijos išvadai ir priimti Seimo protokolinį nutarimą atmesti peticijoje pateiktą pasiūlymą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Už argumentus nori sakyti K. Mažeika. Prašome. Ar jūs kalbėsite?

K. MAŽEIKA (LVŽSF). Aš trumpai, nesupratau, ar mes už tai, kad būtų atmesta, ar už tai, kad... (Balsai salėje) Aš tiesiog dėl bendro vaizdo. Iš principo ta problema yra. Šiandien, žinome, savivaldybės skiria tikrai didelius pinigus tam, kad išmaitintų ir sukurtų bent minimalius namus toms benamėms katėms. Ženklinimas iš dalies išspręstų tą problemą, nes galėtume identifikuoti, kas išmeta. Tiesiog tai problema ateičiai, manau, kad tikrai turėsime išspręsti tą problemą ir negalime to numesti ant savivaldybių pečių. Išties, kolegos, turime ateityje susimąstyti ir spręsti šią problemą iš esmės.

PIRMININKĖ. Ar bendru sutarimu, kolegos, galime pritarti komisijos siūlymui? (*Balsai salėje*) Drąsiai, bet yra norinčių balsuoti. Gerai, balsuojame. Paskutinis šios dienos balsavimas. Kas už, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Kolegos, balsuojant balsai pasiskirstė: už – 42, prieš – 4, susilaikė 12. Bet komisijos pozicijai yra pritarta. (*Šurmulys salėje*)

Kolegos, šios dienos... (*Balsai salėje*) Atmesti. Yra pritarta atmetimui. Komisijos siūlymui atmesti pateiktą siūlymą yra pritarta.

19.22 val.

Informaciniai pranešimai

Kolegos, šios dienos darbotvarkę mes baigėme, bet turiu dar jums paskelbti Užsienio reikalų komiteto informaciją dėl Seimo Tarpparlamentinių ryšių grupių steigimo. Užsienio reikalų komitetas nutarė siūlyti sudaryti Seimo Tarpparlamentinių ryšių grupę su Arabijos pusiasalio regiono valstybėmis, taip pat siūlyti sudaryti Seimo Tarpparlamentinių ryšių grupę su Vakarų Balkanų regiono valstybėmis ir siūlyti sudaryti Seimo Tarpparlamentinių ryšių grupę su Čekijos Respublika. Tokia informacija.

Seimo narių pareiškimų neturime. Skelbiu birželio 13 dienos Seimo posėdį baigtą. (*Gongas*) (*Balsai salėje*) Gero vakaro! (*Balsai salėje*)

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Abromavičius Juras 10
Adomėnas Mantas 35, 37
Anušauskas Arvydas 42, 88, 90
Armonaitė Aušrinė 9, 23, 25
Ažubalis Audronius 21
Ąžuolas Valius 83
- Bakas Vytautas 10, 19, 20, 21, 22, 67
Balsys Linas 14, 15, 18
Barakauskas Vaidas 42
Baškienė Rima 9, 28
Baublys Juozas 45
Baura Antanas 45
Beinoravičius Darijus 39, 41, 44
Budbergytė Rasa 64, 82
- Chruščiovas Nikita (Chruščiov Nikita) 47
- Čimbaras Petras 88, 93
Čmilytė-Nielsen Viktorija 86
- Dagys Rimantas Jonas 22, 30, 34, 87, 90, 92
Degutienė Irena 10, 35, 48, 88
Džiugelis Justas 12, 89, 90
- Gailius Vitalijus 13, 64, 67, 87, 91, 92, 93
Gentvilas Eugenijus 11, 35, 36, 44, 50
Gentvilas Simonas 10, 71, 72, 75, 76, 78, 79
Glaveckas Kęstutis 23
Gražulis Petras 51, 52
Gumuliauskas Arūnas 32, 88
- Hofertienė Romualda 9
- Imbrasas Juozas 88
- Jakeliūnas Stasys 69, 73, 76
Jančaras Donatas 93
Jarutis Jonas 20, 21, 59
Jovaiša Eugenijus 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 80, 88, 89
Jovaiša Sergejus 61, 66, 79
Juknevičienė Rasa 58, 60, 61
Juozapaitis Vytautas 62, 88
- Kamblevičius Vytautas 51
Kaminskas Darius 76, 92
Karbauskis Ramūnas 82, 89, 90, 91
Karoblis Raimundas 57, 58, 59, 60, 61
Kasčiūnas Laurynas 23, 24, 26
Kindurys Gintautas 26, 27
Kirkilas Gediminas 42
Kubilius Andrius 11, 13, 14, 15, 17, 18, 26, 49, 51, 52, 92
- Landsbergis Gabrielius 9, 10, 11, 17, 18, 25
Langaitis Tadas 20
Laurinavičius Donatas 39
Lebedevienė Jūratė 39
Liesys Jonas 35, 38
- Majauskas Mykolas 9, 10, 11, 41, 46
Makronas Emanuelis (Macron Emmanuel) 26
Maldeikienė Aušra 69, 70, 71, 72, 73, 77
Martinėlis Raimundas 87, 92
Masiulis Kęstutis 64, 72, 79
Matjošaitytė Laura 38, 39, 41, 42, 43, 44
Matulas Antanas 34, 35, 36, 37, 38
Mažeika Kęstutis 9, 93
Mei Teresa (May Theresa) 26
Misevičienė Svetlana 39, 41, 44
Misiūnas Eimutis 65, 66
- Narkevič Jaroslav 88
Navickas Kęstutis 44, 45, 46, 47
Normantas Augustinas 52, 54, 56
- Olekas Juozas 22, 58
- Paksas Rolandas 52
Palionis Andrius 34, 35, 36, 42, 43, 47, 65, 67, 68, 69
Papirtienė Aušra 29, 30, 33, 34, 35
Pavilionis Žygimantas 13, 16, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 49, 51, 58
Pinskuvienė Živilė 57
Poderys Virgilijus 46, 47, 50, 51
Popovienė Raminta 29
Pranckietis Viktoras 9, 38, 39
Puidokas Mindaugas 18
Pupinis Edmundas 10, 29, 31, 32, 34, 45, 77, 80, 85, 89
Puteikis Naglis 70, 72, 73
- Razma Jurgis 40, 41, 88, 89, 90, 91, 93
Reznikovas Maksimas 39
Rinkevičius Viktoras 42, 46, 92
- Sabatauskas Julius 10, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 38, 43, 44, 67, 80
Semeška Vilius 39, 42
Simulik Valerijus 27
Sinkevičius Rimantas 12, 51
Sinkevičius Virginijus 50, 86
Sysas Algirdas 30, 43, 60, 62, 70, 73, 74, 75, 76, 89
Skaistė Gintarė 20, 74
Skardžius Artūras 10, 21, 26, 66
Smirnovas Kęstutis 29, 81
Starkevičius Kazys 47

Steponavičius Gintaras 31, 32, 33, 37
Streikus Zenonas 30

Šalaševičiūtė Rimantė 83, 84, 85, 86
Šaltauskienė Svajonė 39, 41, 44
Šarknickas Robertas 9, 11, 28, 82
Šatūnas Simonas 48, 49, 50, 51
Šedbaras Stasys 12, 27, 64, 72
Šiaulienė Irena 48, 69, 88
Šimonytė Ingrida 45, 68, 72, 75, 77, 78
Širinskienė Agnė 84, 85, 86, 93
Šukys Raimondas 54, 56, 57

Tomilinas Tomas 56, 70, 73, 77, 78, 79, 81, 89
Tumėnas Stasys 56, 88

Udris Jonas 39, 41, 44

Urban Valdemaras 39
Urbšys Povilas 28, 36, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 88

Vainiutė Milda 63, 64
Valčiukienė Jonė 39
Vareikis Egidijus 24, 25
Varkalys Jonas 85
Varžgalys Juozas 76
Vingrienė Virginija 12
Vinkus Antanas 19, 71
Vobolevičius Vincentas 39, 40, 44

Zingeris Emanuelis 88

Žemaitaitis Remigijus 33
Žemaitytė Gintautė 62, 63
Žilinskienė Aistė 39, 41, 44

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*

Interneto puslapis *www.lrs.lt*